

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

78'inci Birleşim 23 Mart 2023 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	339
II.- GELEN KÂĞITLAR	342
III.- AÇIKLAMALAR	350,375
1.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Milliyetçi Hareket Partisinin üretken belediyeçilik anlayışını ilke edinen Bursa'nın Yenişehir Belediyesine ilişkin açıklaması	350
2.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, AKP iktidarının ithalat sevdasına ilişkin açıklaması	350
3.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, SAS Holdinge para yatıran vatandaşların mağduriyetine ilişkin açıklaması	351
4.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, ramazan ayına ilişkin açıklaması	351

5.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'un, EYT yasasının yeni mağdurlar ürettiğine ilişkin açıklaması	351
6.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Afet Yeniden İmar Fonunun bir an önce Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu hâle getirilmesine ve toplanan paraların şeffaf şekilde depremzedelere ulaştırılmasına ilişkin açıklaması	352
7.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın emekliye verdiği müjdeye ilişkin açıklaması	352
8.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Kozan SGK İlçe Müdürlüğünün uygulamalarına ilişkin açıklaması	352
9.- Niğe Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çalışma yaşamındaki sorunlara ilişkin açıklaması	353
10.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, ramazan ayına ve Mersin'de limon üreticilerinin zor durumda olduğuna ilişkin açıklaması	353
11.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, TÜİK'in çocukların gıda tüketimiyle ilgili yaptığı araştırmaya ilişkin açıklaması	353
12.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, Demirköy-İğneada arası kara yolu genişletme çalışmalarına ilişkin açıklaması	353:354
13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, TÜİK'in yayınladığı 2022 Türkiye Çocuk Araştırması sonuçlarına ve hayat pahalılığına ilişkin açıklaması	354
14.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye depremzedelerin de elektrik ve doğal gaz faturalarının ertelenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	354
15.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Uğur Kurt davasıyla ilgili Anayasa Mahkemesinin verdiği karara ilişkin açıklaması	354
16.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, ramazan ayına ilişkin açıklaması	355
17.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Süleyman Özmen'in şehadetinin sene devriyesine, depremden etkilenen 11 ilde yapılacak konut ve köy evine, ALTAY tankının teslim tarihine ve en düşük emekli aylığına ilişkin açıklaması	355
18.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Milliyetçi Hareket Partisinin üretken belediyecilik anlayışını ilke edinen Bursa'nın Yenişehir Belediyesine ilişkin tekraren açıklaması	355
19.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, taşeron işçilerin kadro sorununa ilişkin açıklaması	356
20.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 2023 YKS ve LGS sınavlarına girecek depremede öğrencilere ilişkin açıklaması	356
21.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, ramazan ayına ve emeklilerin Ramazan ve Kurban Bayramlarında aldıkları ikramiyelere ilişkin açıklaması	356

- 22.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Halk TV, FOX TV ve Te1'e verilen cezalara ilişkin açıklaması 357
- 23.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, çıraklık mağduru Tekirdağlı bir vatandaşın WhatsApp mesajına ilişkin açıklaması 357
- 24.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, mübarek ramazan ayına, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenen 2023 yılı fitre miktarına, Hükûmetin enflasyonu düşürme planının akamete uğradığına ve bunun sebebinin de Hükûmetin akıl dışı ve öngörüsüz ekonomik politikaları ve liyakatsiz kadroları olduğuna ve İYİ Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Millet İttifakı'nın çekilen acılar son bulsun diye var olduğuna ilişkin açıklaması 357:358
- 25.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, ramazanışerife, Süleyman Özmen'in şehadetinin yıl dönümüne, 21-26 Mart Orman Haftası'na ve 22 Mart Dünya Su Günü'ne ilişkin açıklaması 358:359
- 26.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, mübarek ramazan ayına, TÜİK'in açıkladığı 2022 yılının iş gücü verilerine, 10 Ekim Ankara katliamı davasının 19'uncu duruşmasına ve 18-24 Mart Yaşlılara Saygı Haftası'na ilişkin açıklaması 359:361
- 27.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, ramazan ayına, bir toplumun gelişmesinin ön koşulunun eğitilmiş insanlar yaratmak olduğuna, bu iktidar döneminde akıldan ve bilimden uzaklaşıldığına ve bunun sonuçlarının yaşanan deprem ve sel felaketlerinde görüldüğüne, devletin bilim ve akılla yönetileceğine ilişkin açıklaması 361:362
- 28.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, mübarek ramazanışerife, Cumhurbaşkanının deprem bölgesindeki kalıcı konutlar için bugün gerçekleştireceği temel atma törenine, Cumhurbaşkanının en düşük emekli maaşı müjdesine, geçici işçilerle ilgili düzenlemeyi gelecek hafta Meclise getireceklerine, millî savunma sanayisindeki millîleşme oranına, AK PARTİ'nin özgürlükler ve demokratikleşme alanında ve millî ekonomi modeliyle de ekonomide gerçekleştirdiklerine ve 14 Mayıs 2023'te AK PARTİ'nin ve Cumhuriyet İttifakı'nın en büyük zaferine hep beraber şahit olunacağına ilişkin açıklaması 362:365
- 29.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Tekirdağ Milletvekili Çiğdem Koncagül'ün HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 375

IV.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

365:375,375:381

1.- İYİ Parti Grubunun, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 milletvekili tarafından, kredi ve kredi kartı borcu nedeniyle haklarında icra işlemi yapılan vatandaşların sorunlarının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 20/4/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

365:370

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla 23/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

370:375

3.- CHP Grubunun, Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve arkadaşları tarafından, son yıllarda yağışların azalmasının sebepleri ile yağış miktarının düşmesinin yarattığı sorunların araştırılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 23/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

375:380

4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 5'inci sırasına alınmasına, yine bu kısımda bulunan 407 ve 434 sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın 6'ncı ve 7'nci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 24 Mart 2023 Cuma günü toplanmamasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 435 ve 434 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

380:381

V.- SEÇİMLER**382**

1.- (10/462, 1737, 1908, 2372, 4832, 5448, 7097, 7098, 7099, 7100, 7101, 7102, 7103) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonuna Üye Seçimi

382

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**383***A) DUYURULAR*

383

1.- Başkanlıkça, Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacağı gün, saat ve yere ilişkin duyuru

383

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**383,425***A) KANUN TEKLİFLERİ*

383:424,425:437

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) ile Çevre Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 422)

383:421,425:437

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4929) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 412)

421:422,425:437

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 411)

423:424,425:437

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 375)

424

VIII.- OYLAMALAR

425

- 1.- (S. Sayısı: 422) Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması 425:437
- 2.- (S. Sayısı: 412) Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması 425:437
- 3.- (S. Sayısı: 411) Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ni Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması 425:437

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.01’de açılarak sekiz oturum yaptı.

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Niğde’nin sorunlarına,

Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ, Iğdır’a,

İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu, İstanbul’daki deprem hazırlıklarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy, 22 Mart Dünya Su Günü’ne,

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci, Âşık Veysel’in ölümünün 50’nci yılına ve UNESCO tarafından 2023 yılının Âşık Veysel Yılı olarak ilan edilmiş olmasına,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, seçmenlere askıya çıkan seçmen listelerini kontrol etmeleri yönünde çağrıda bulunduğuna,

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz;

Mübarek ramazan ayına,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, Dünya Su Günü’ne ve yirmi yıllık AK PARTİ iktidarında su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi konusunda çok büyük yatırımlar yapıldığına,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, mübarek ramazan ayına ve gıda maddelerindeki fiyat artışlarına,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır,

Balıkesir Milletvekili Yavuz Subaşı;

Ramazan ayına,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, ramazanşerif ayına,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, AKP iktidarının ülkeyi yönetemediğine ve vatandaşın 14 Mayısı beklediğine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının orta hasarlı binalarla ilgili açıklamasına, AFAD’ın deprem yardımlarına ve depreme dayanıklı bina veya müstakil ev satışlarına,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, 2017 yılında Çanakkale’nin Ayvacık ilçesinde meydana gelen deprem sonrası oluşan konut sorununun hâlâ çözülemediğine,

Yozgat Milletvekili Ali Keven, AKP iktidarı döneminde en üst düzeyde temsil edilen Yozgat’ın hak ettiği yatırımları alamadığına,

Konya Milletvekili Halil Etyemez, 22 Mart Dünya Su Günü’ne, Türkiye’nin İçme Suyu Eylem Planı’na ve ramazanşerife,

Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy, nükleer enerji ham maddelerinin aranmasının ve işletilmesinin devlet eliyle yapılması gerektiğine,

Mersin Milletvekili Alpay Antmen, Dünya Su Günü’ne ve Mersin’in Tarsus ilçesindeki Pamukluk Barajı’nın isale hattına,

Kırklareli Milletvekili Tüرابi Kayan, iktidarın tohum ve gübre ithalatında yandaşlarına para kazandırma derdinde olduğuna,

Yalova Milletvekili Özcan Özel, mevcut Cumhurbaşkanının 14 Mayıs seçimlerinde aday olmasına, Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel, Dünya Su Günü'ne ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'e,

Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin, Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesinin depremde hasar gördüğüne,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, deprem bölgesindeki tarım alanlarına deprem konutu yapılmak istendiğine,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, deprem bölgelerindeki orduvi ve öğretemenevinde çalışanların işten çıkarıldığına,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, üniversitelerde uzaktan eğitimin sakıncalarına,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, ramazan ayına, Sabiha Gökçen'in vefatının 22'nci yılına, Down Sendromu Farkındalık Günü'ne, 22 Mart Acil Tıp Teknisyenleri ve Teknikerleri Günü'ne; OECD raporlarına göre, OECD ülkeleri arasında çocuklarda yoksulluğun en yüksek olduğu 2'nci ülke yüzde 12,4'le Türkiye olduğuna, 14 Mayıs 2023 seçimine giderken ülkenin içine sürüklendiği derin yoksulluk ve yoksunluğun artık gizlenemediğine, et fiyatlarının tamamen kontrolden çıktığına ve İYİ Partiye katılan Gökhan Zan ile Ünal Karaman'a,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Dünya Su Günü'ne ve deprem bölgesinde suya ulaşımında sıkıntı yaşandığına, Orman Haftası'na, ramazan ayına, seçimlerden sonra halkla birlikte gerçek bayramları yaşayacaklarına, Sincan Cezaevinde geçirdiği kalp krizi nedeniyle yaşamını yitiren Abdullah Oran'a ve gündemdeki yargı paketine ağır hasta mahpusların tahliye edilmelerine ilişkin bir düzenlemenin eklenmesi gerektiğine, "Nevroz" Bayramı'na ve bu bayramda 200 kişinin gözaltına alındığına, İzmir'deki gözaltı operasyonuna, Lice'de 14 yaşında Y.D. isimli bir çocuğun boynunda kefiye var diye 4 polis tarafından gözaltına alındığına ve Kızılay maden sularına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Nevruz Günü'ne, 21 Mart Nevruz Günü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı hükümeti sisteminde 2'nci kez Cumhurbaşkanlığı adaylığını ilan ettiklerine ve mübarek ramazanişerife,

Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan, Türkiye tarihinin en pahalı ramazan ayına, et ve süt krizine, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mustafa Kayhan'ın etteki fiyat artışlarına ilişkin açıklamasına ve Cumhuriyet Halk Partisi iktidara geldiğinde halkın açlığını, üreticinin sefaletini sona erdireceğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, Grup Başkan Vekili söz talebini bir başka milletvekiline bırakmışsa, bunun mutlaka yazılı veya şifahi olarak Başkanlık Divanına bildirilmesi gerektiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

İYİ Parti Grubunun, 1/3/2023 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve 20 milletvekili tarafından, Kızılayın Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında çadır ve erzak satışı yaptığına ilişkin ihtarların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 22/3/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, ekonomik krize karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 22/3/2023 tarihinde Ankara Milletvekili Levent Gök ve arkadaşları tarafından, AFAD yangını ve AFAD'ın Türkiye deprem tehlike haritasındaki ölümcül yangınlıların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Mart 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, RTÜK'ün Halk TV'ye verdiği cezaya ve gerekçesine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) ile Çevre Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporlarının (S. Sayısı: 422) görüşmelerine devam edilerek 17'nci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporlarının (S. Sayısı: 407),

3'üncü sırasında yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4929) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 412),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç;

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 422 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andıcan'ın 422 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesiyle ilgili önerge üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptı.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 23 Mart 2023 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 21.01'de birleşime son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

Abdurrahman TUTDERE

Adıyaman

Kâtip Üye

Rümeysa KADAK

İstanbul

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 117

23.03.2023 Perşembe**Milletvekili Teklifleri**

1.- İYİ Parti Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun; Pasaport Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5014) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

2.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün; Ereğli Adıyla Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/5015) (Plan ve Bütçe Komisyonu ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/5016) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:23.03.2023)

Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi**(Milletlerarası Andlaşma)**

1.- Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmaya Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 23.03.2023) (Gelen evrak numarası: 1189409)

Rapor

1.- 125 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanına İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/291) ile İttüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (S. Sayısı: 436) (Dağıtılma tarihi: 23.03.2023) (GÜNDEME)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)**

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrası Hatay'da gerçekleştirilen arama kurtarma çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78624)

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem nedeniyle Diyarbakır'da yaşamını yitiren bir avukata ilişkin yazılı soru önergesi (7/78625)

3.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Hatay'da yağma yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan kişilerden birinin ölümüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/78626)

4.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Hatay'da yağma yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan kişilerden birinin ölümüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/78627)

5.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, Hatay'da yağma yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan kişilerden birinin ölümüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/78628)

6.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Hatay'da plakasız bazı araçların gezeceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78629)

7.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında depremzedeler için toplanan bağışlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78630)

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında yapılan enkaz kaldırma çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78631)

- 9.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, 1999 yılından bu yana toplanan özel iletişim vergisine ve bu kapsamda yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78632)
- 10.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kızılay'ın çadır stokuna ve Kızılay bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/78633)
- 11.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Kızılay'ın deprem öncesi stok durumuna ve deprem bölgesine gönderilen malzemelerle ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78634)
- 12.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, depremin meydana geldiği illerde baz istasyonlarının durumuna ve altyapının güçlendirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78635)
- 13.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kızılay tarafından deprem bölgesine gönderilen malzeme ve teçhizatla ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78636)
- 14.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınc'ın, 2019 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programının Onaylanması Hakkında Karar'a ilişkin yazılı soru önergesi (7/78637)
- 15.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in, deprem bölgesine gönderilen gıdalarla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78638)
- 16.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında kaskosu bulunmayan araçların akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78639)
- 17.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Kızılay tarafından gerçekleştirilen çadır satışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78640)
- 18.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Kızılay'ın bazı faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78641)

Adalet Bakanlığı

- 19.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 12 Şubat 2023 tarihinde Hatay T Tipi Kapalı Cezaevinde isyan girişimi yaşandığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78642)
- 20.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, deprem bölgelerinde cezaevinde bulunan çocukların durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/78643)
- 21.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, deprem bölgelerindeki cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerle ilgili alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78644)
- 22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun görüş haklarının kısıtlandığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78645)
- 23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kahramanmaraş'ta yapımı devam eden bir cezaevinin tarım arazisi üzerine inşa edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78646)
- 24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Patnos L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun yargılanma sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78647)
- 25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Samsun Kavak S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkuma kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78648)

Aile Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- 26.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, deprem sebebiyle refakatsiz kalan çocukların korunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78649)
- 27.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle refakatsiz kalan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78650)

28.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle refakatsiz kalan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78651)

29.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, deprem bölgelerinde yapılan kayıp çocuk ihbarları ile koruma altındaki çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78652)

30.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle refakatsiz kalan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78653)

31.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, deprem bölgelerindeki engelli kişilerin ihtiyaçlarının giderilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78654)

32.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle refakatsiz kalan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78655)

33.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında refakatsiz kalan çocuklarla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78657)

34.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle refakatsiz kalan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78658)

35.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle refakatsiz kalan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78660)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

36.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Karayolları Genel Müdürlüğünde taşeron olarak çalışan işçilerin kadroya geçirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78661)

37.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgelerine yardıma giden işçilerin Akkuyu Nükleer Enerji santralinden işten çıkarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78662)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

38.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle Kayseri'de zarar gören binalara ve olası bir deprem için alınacak önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78663)

39.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Ankara Saraçoğlu Mahallesinde bulunan kamuya ait konutların depremezdelere tahsis edilmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78664)

40.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'unun, İstanbul'daki askeri alanların imara açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78665)

41.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78666)

42.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bulunan beton üretim tesisleri ile ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78667)

43.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremde bir bölümü yıkılan İskenderun Devlet Hastanesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78668)

44.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78669)

45.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Balçova ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78670)

46.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Karabağlar ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78671)

47.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bayındır ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78672)

48.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bayraklı ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78673)

49.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Aliğa ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78674)

50.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında dere taşkınlarının önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78675)

51.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Foça ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78676)

52.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Çiğli ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78677)

53.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında ortaya çıkan atıklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78678)

54.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bornova ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78679)

55.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle hasar gören illerin yeniden inşa edilmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78680)

56.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bergama ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78681)

57.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78682)

58.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de imar barışından yararlanan ve depremde hasar alan bina sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78683)

59.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Seferihisar ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78684)

60.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Menderes ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78685)

61.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da onarım veya yıkım kararı verilmiş kamu binalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78686)

62.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Kiraz ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78687)

63.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Türkiye genelinde hakkında onarım veya yıkım kararı verilmiş kamu binalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78688)

64.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78689)

65.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Karşıyaka ilçesinde imar barışı kapsamında yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78690)

66.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, 2002 yılından bu yana Türkiye genelinde yıl bazında imar affından yararlanan yapılara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78691)

67.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında yıkılan ve hasar alan binalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78692)

68.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, 2022 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı kapsamında güçlendirme çalışması yapılması planlanan ve yapılan kamu binalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78693)

69.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle afet bölgesi ilan edilen illerde tarımsal alan vasıf değişikliği yapılan alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78694)

70.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Manisa'daki binaların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78695)

71.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'de depreme karşı riskli yapıların güçlendirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78696)

72.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, Adana İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78697)

73.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, deprem bölgelerinde imar barışı kapsamında kayıt altına alınan ve depremde yıkılan binalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78698)

74.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in, Sayıştay'ın 2021 yılı denetim raporunda Bakanlık ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78699)

75.- Isparta Milletvekili Aylin Cesur'un, Isparta ilinde olası bir depreme karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78700)

76.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta yaşanan depremler sonrası yıkılan şehirlerin yeniden inşasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78701)

77.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerde ortaya çıkan asbestin bertaraf edilmesine ve konuyla ilgili alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78702)

78.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, deprem bölgesinde imar affı uygulamasından yararlanan ve yıkılan binalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78703)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

79.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgelerinde ikamet edenlerin elektrik ve doğalgaz borçlarının silinmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78705)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

80.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün, KYK yurtlarının boşaltılarak depremedelerin kullanımına ayrılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78706)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

81.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 2003 yılından bu yana toplanan deprem vergilerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78707)

82.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrası afetzedelere ödenmesi planlanan kira yardım tutarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78708)

83.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, depremde hayatını kaybeden insanların mirasçıları tarafından gerçekleştirilen veraset ilamı işlemlerinin harçtan muaf tutulması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78709)

84.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin KHK'lı olduğu gerekçesiyle bankada hesap açamadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78710)

İçişleri Bakanlığı

85.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, bir valinin açıklamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78711)

86.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrası hasar gören veya yıkılan Bakanlık binalarına ve depremezdelere yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78712)

87.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, YİMER'de Kürtçe tercüme hizmeti verilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78713)

88.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 9-11 Ekim 2019 tarihlerinde yapılan deprem tatbikatına ve depremlere yönelik alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78714)

89.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, eski AFAD Başkanının geri çağırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78715)

90.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Antalya İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78716)

91.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, AFAD 2021 İdare Faaliyet Raporu ve 2022 Performans Programı kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78717)

92.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında afet eğitimine dair yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78718)

93.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, AFAD'ın lojistik depolarındaki malzemelerin yenilenme ve tamamlanma oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78719)

94.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, olası bir terör saldırısına yönelik alınan bir istihbarat bilgisi üzerine yapılan gözaltı ve tutuklamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78720)

95.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, AFAD'a atanan il müdürlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78721)

96.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78722)

97.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, AFAD'ın afetlere müdahale çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78723)

98.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, deprem bölgelerinde kaybolan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78724)

99.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, AFAD bünyesinde kurulan Deprem Danışma Kurulu'nun çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78725)

100.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında Muğla iline nakledilen depremzede sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78726)

101.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Denizli'de imar barışı uygulamasından yararlanan yapı sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78727)

102.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında valiler tarafından yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78728)

103.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, AFAD tarafından deprem bölgesine gönderilen malzeme ve teçhizatla ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78729)

104.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78730)

105.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'de yürütülen tramvay hattı projesinin araç geçişini zorlaştırdığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78731)

106.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde mahkumların görüşlerine kısıtlama getirildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78732)

107.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgelerinde ikamet edenlerin su borçlarının silinmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78733)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

108.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, Antalya'da bulunan otellere yerleştirilen depremzede sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78734)

109.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınc'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle altyapısı hasar gören radyo ve televizyon kuruluşlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78735)

Milli Eğitim Bakanlığı

110.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle uzaktan eğitime geçen üniversite öğrencilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78736)

111.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, 2022 ve 2023 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı kapsamında güçlendirme çalışması yapılması planlanan ve yapılan okullara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78737)

112.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, bir ilçe milli eğitim müdürlüğünün deprem yardım araçlarına bir partinin logosunu yapıştırdığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78738)

113.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Edirne'de bulunan okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78739)

114.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, depremzede öğrencilere yönelik yapılacak çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78740)

115.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, Antalya'da bulunan okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78741)

116.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'da bulunan okulların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78742)

117.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, ülke genelindeki okulların depreme dayanıklılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78743)

118.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bakanlığın özel eğitim kurumları hakkında yayımlanmış olduğu bir yazıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/78744)

119.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerden olumsuz etkilenen öğrenci ve öğretmenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78745)

Milli Savunma Bakanlığı

120.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrası hasar gören veya yıkılan Bakanlık binalarına ve depreme karşı yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78746)

Sağlık Bakanlığı

121.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler nedeniyle ortaya çıkabilecek salgın hastalıkların önlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78747)

122.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, rotavirüs, meningokok ve HPV aşılarının çocuk aşı takvimine eklenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78748)

Tarım ve Orman Bakanlığı

123.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, deprem bölgesindeki çiftçilere verilmesi planlanan desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78749)

124.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerde hayvanları telef olan çiftçilere verilen desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/78750)

125.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında kaskosu bulunmayan tarım araç ve gereçlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78751)

126.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, deprem bölgelerinde güvenilir gıda ve suya erişimde yaşanan sıkıntılara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78752)

127.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, deprem bölgelerinde ikamet edenlerin su borçlarının silinmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78753)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

128.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Samsun için hazırlanan İl Afet Risk Azaltma Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78754)

129.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, ülkemizdeki baz istasyonu sayısına ve internet altyapısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/78755)

130.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'de altyapının olası bir depreme karşı güçlendirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78756)

131.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler sonrasında iletişim ve haberleşme alanında yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/78757)

132.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Karayolları Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan taşeron işçilerin kadroya geçirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/78758)

23 Mart 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Neveşehir), Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 78’inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Kara...

ESİN KARA (Konya) – Başkanım, benim yerime Hidayet Bey konuşacak.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Vahapoğlu, siz buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Milliyetçi Hareket Partisinin üretken belediyeçilik anlayışını ilke edinen Bursa'nın Yenişehir Belediyesine ilişkin açıklaması

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Partimizin üretken belediyeçilik anlayışını ilke edinen Bursa'mızın Yenişehir Belediyesi birçok alanda büyük projelere imza atmaya devam etmektedir. Rutin belediyeçilik hizmetlerinin yanında, kırsal kalkınmaya yönelik, 5 mahallede kooperatif kurulması, süt soğutma tankları, salça yapım makinesi ve yem ezme makinelerinin dağıtımı; Sinanpaşa Külliyesi'nde 280 kişiye girişimcilik kursu, 2.600 çocuğumuza kodlama ve ahşap sanatları eğitimlerinin verilmesi, 250 gencimize ücretsiz, üniversiteye hazırlık eğitimi verilmesi, ihtiyaç sahiplerine hizmet veren “Sevgi Mağazası” gibi, sosyal ve kültürel alanlarda 17 farklı proje gerçekleştirmiştir.

Ayrıca, kapalı pazar yeri, akıllı otobüs durakları, Osmangazi Meydanı ve millet bahçesinin de bitmesiyle beraber, seçim beyannamesinde yer alan 16...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Barut...

2.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, AKP iktidarının ithalat sevdasına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, AKP iktidarı ithalata kara sevdaya tutulmuş gibi sarılıp duruyor. Türkiye son yirmi yılda, AKP döneminde 90 milyon tona yakın buğday ithal etti, buna karşılık 25 milyar dolardan fazla para gitti. Sadece 2022 yılında 8 milyon ton buğday ithalatına 3 milyar dolar ödendi. Daha geçen ay 800 bin ton buğday ve 450 bin ton arpa ithal eden, çiftçinin kara gün dostu olması gereken Toprak Mahsulleri Ofisi 695 bin ton ekmeklik buğday ithalatı yapacak. Çiftçinin hasat zamanı ülkemize girecek ithal buğdayla yerli çiftçiye yine darbe vurulmak isteniyor. Bu ithalat sevdalıları hesabı halka verecekler, bedeli sandıkta ödeyecekler.

BAŞKAN – Sayın Özgüneş...

3.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, SAS Holdinge para yatıran vatandaşların mağduriyetine ilişkin açıklaması

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Teşekkürler.

“SAS Holding” adında kurulan bir holding 13.105 kişinin parasını “Size fazladan kâr vereceğiz.” amacıyla toplamış, dolayısıyla toplamda 639 milyon TL toplamışlar. Bu Holdingin sahiplerinden biri cinayete kurban gitti, biri de sonradan intihar etti. Dolayısıyla mevcut para yatırımlar bu konuyla ilgili, anaparalarını ve kârlarını geri almak üzere şirketi mahkemeye vermişler. Daha önce de bu kürsülerde birkaç kez bu konu dile getirildi ancak sonuç alınmamış, vatandaşların mağduriyeti sürüyor. Bu konuda bize baskı yapıyorlar “Bizim haklarımızı savunun, derdimize bir çare bulunuz.” diye telkinlerde bulunuyorlar; biz de Hükûmete aktarıyoruz, konunun neticelendirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

4.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, ramazan ayına ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu ise cehennemden kurtuluş olan bir ramazan ayına daha kavuşmanın huzur ve mutluluğunu yaşamaktayız. Ramazan ayı oruç ayıdır, ramazan ayı Kur'an ayıdır, bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi ayıdır. Ramazan sahuruyla, iftariyle yuvalarımıza huzur ve bereket verir. Ramazan, verilen fitre, zekât ve sadakalarla kardeşlik, dayanışma, paylaşma ve yardımlaşmadır. Oruç manevi olarak arınmamızı sağladığı gibi, beden sağlığımıza da faydaları vardır. 2023 yılı ramazan ayı teması “Ramazan ve Dayanışma” olarak belirlenmiştir. İyiliği, yardımlaşmayı, dayanışmayı hayat düsturu bilen aziz milletimiz, maruz kaldığımız, tarihin gördüğü en büyük felaket karşısında büyük bir dayanışma örneği sergilemiş, yaraları sarmak için seferber olmuştur.

Mersinli hemşehrilerimiz başta olmak üzere aziz milletimizin ve tüm İslam âleminin mübarek ramazan ayını tebrik ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

5.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'un, EYT yasasının yeni mağdurlar ürettiğine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AKP mağdur üretme, hak öğütme makinesi. Bir EYT yasası çıkardınız, yeni mağdurlar ürettiniz, sorunu çözmediniz. Çalışma Bakanı kameralara baka baka “5000 gün” dedi, “EYT’de başka şart olmayacak.” dedi; insanlarımız bu söze inanıp kredi çekti, borçlanıp eksik günlerini tamamladılar ki emekli olup üç beş kuruş maaş alabilsinler. AKP’nin verdiği hiçbir söze inanılmayacağı gibi AKP’li Bakanın sözüne de güvenilmez. Devenin boynu düzelir, bu AKP düzelmez. Çıkardığımız yasa BAĞ-KUR’lulara ve Emekli Sandığı mensuplarına 9000 gün şartı getirdi; 5000 gün nerede kaldı? BAĞ-KUR’lular yıllarca primlerini bile ödeyememiş, şimdi 9000 güne nasıl tamamlasın? EYT’lilerin gözlerinin içine baka baka yalan söylediniz ve kandırdınız. 15 Mayıs’tan itibaren sizin yanlışlarınızı düzelteceğiz.

EYT’lilere sözümüz, staj mağdurlarına sözümüz: Bu işi düzelteceğiz, hak ettiklerini vatandaşlarımıza vereceğiz, BAĞ-KUR’da yapılandırmayı da biz yapacağız.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

6.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Afet Yeniden İmar Fonunun bir an önce Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu hâle getirilmesine ve toplanan paraların şeffaf şekilde depremzedelere ulaştırılmasına ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Türkiye'deki ve Suriye'deki depremzedelere destek amacıyla, Avrupa Birliği Komisyonunun öncülüğünde Uluslararası Bağışçılar Konferansı düzenlendi. Toplanan 7 milyar euro içinden Suriye'ye aktarılacak desteğin tamamı hibe iken Türkiye'ye aktarılacak desteğin 4,3 milyarı kredi, 1,75 milyarı ise hibe olarak verilecek. Siyasi iktidar bu paraları geçen hafta Mecliste yasalaştırdığı Afet Fonuna aktarmayı planlıyordu ancak yasanın Avrupa Birliği mevzuatına uymaması nedeniyle, gerekli ek düzenlemeler yapılana kadar bu desteklerin Birleşmiş Milletler bünyesindeki kurumlar üzerinden aktarılması bekleniyor. Yardımların nerelerde, nasıl harcanacağı, şeffaf ve denetlenebilir şekilde harcanıp harcanmadığı konusunda sadece ülke içinde değil, uluslararası alanda da bir güvensizlik hâkimdir. Toplanan fonun düşük olmasının nedeni de işte bu güvensizliktir. Tüm uyarılarımıza rağmen Afet Yeniden İmar Fonu geçen hafta kabul edildi. Bu Fonun bir an önce Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu hâle getirilmesi ve toplanan paraların da şeffaf şekilde depremzedelere ulaştırılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkan...

7.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın emekliye verdiği müjdeye ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hizmet siyasetini kendine şiar edinen, ak dava ve davamızın lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan emeklimize Ramazan Bayramı gelmeden âdeta bayram müjdesi vermiştir. En düşük emekli maaşı 5.500 TL'yi 7.500 TL'ye yükseltmenin gururunu yaşıyoruz. Tüm emekli vatandaşlarımıza ve ailelerine hayırlı uğurlu olsun.

Yeni Türkiye Yüzyılı'nda hızla ilerlerken aziz milletimize verdiğimiz vaatleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde tek tek yerine getirmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

Yaparsa AK PARTİ yapar diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

8.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Kozan SGK İlçe Müdürlüğünün uygulamalarına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adana Kozan'da BAĞ-KUR sigortasının SGK'ye geçişinin ardından, 4/B kapsamında emekli olmak için başvuran birçok çiftçimiz "Pardon, yanlışlık yapıldı." gerekçesiyle emekli olamamaktadır. BAĞ-KUR Kozan İlçe Müdürlüğü geçmişten kalan borcunu yapılandırıp emekliliği bekleyen ve sonra EYT kapsamında başvuru yapan birçok çiftçiyi geri çevirmiştir. Sosyal Güvenlik denetmen raporuna göre, geçmiş yıllara ait Kozan Ziraat Odası kayıtlarının iptal edilmesini gerekçe gösteren ama çiftçinin sunduğu çiftçi kayıt belgesini yok sayan, çiftçiden tahsil ettiği parayı unutan, geçmiş yıllara ait tapu isteyen, çiftçinin itirazında "Yanlışlık yapıldı, isterseniz mahkemeye başvurun, emekli olmak için üç yıl daha bekleyeceksiniz." demesini bilen BAĞ-KUR İlçe Müdürlüğünün bu fütursuzluğunun önüne geçilmeli, Kozanlı çiftçilerimizin mağduriyeti giderilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çalışma yaşamındaki sorunlara ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkanım.

Çalışma yaşamı sorunlar yumağı. Taşeronda kalanlara kadro verilmedi. Geçici işçilere, mevsimlik işçilere söz verildi, yerine getirilmedi. 4 Aralık mağdurlarının mağduriyetleri sürüyor. Stajyerlerin ve çırakların işe başladığı gün yaşlılık sigortasının başlaması sağlanmadı. KİT ve BİT'te çalışanların kadro beklentileri karşılanmadı. Vakıfbank güvenliğine kadro hakkı sağlanmadı. BAĞ-KUR primi 9000 günde tutularak esnaf ve çiftçinin, emeklinin önü kesildi, 5000 güne indirilmedi. Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili kademeli geçiş sağlanmadı. PİKTES öğretmenlerinin kadro hakkı verilmedi. Millî Eğitim Bakanlığında on ay çalışıp iki ay işsiz kalan işçilerin sürekli kadroya alınma beklentileri karşılanmadı. Çalışma yaşamındaki bu sorunların aşılması konusunda, Bakan Bey, Plan ve Bütçe Komisyonuna geldiğinde yaptığı konuşmada “Çözeceğiz.” dedi ancak Meclis kapanıyor, hâlâ bir çözüm getirilmedi.

BAŞKAN – Sayın Antmen...

10.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, ramazan ayına ve Mersin'de limon üreticilerinin zor durumda olduğuna ilişkin açıklaması

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, tüm yurttaşlarımıza hayırlı ramazanlar diliyorum.

Seçim bölgem Mersin'de narenciye üreticileri perişan ama en çok limon üreticileri son derece zor durumdadır. Limonun kilo maliyeti 4-5 lira iken 3 liraya, 4 liraya dahi limon satamıyorlar çünkü alıcı yok. Limon, narenciye dalında kaldı. Vatandaşımız da bunlara ulaşamıyor. Yapılması gereken çok acil bir şey var, o da ihracata yol açmak. İhracatçılarımızın teşvik edilmesi gerekiyor. Limonun tonuna en az 100 dolar teşvik verilerek limon ihracatı sağlanmazsa önümüzdeki yıllarda Mersin'de narenciyeyi, limonu artık göremeyeceğiz diyorum. Bu konuda AKP iktidarını göreve davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

11.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, TÜİK'in çocukların gıda tüketimiyle ilgili yaptığı araştırmaya ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – TÜİK'in çocukların gıda tüketimiyle ilgili yaptığı araştırmada korkunç tablolar gözler önüne serildi. Peynir ve yoğurt gibi süt ürünlerini her gün tüketen çocukların oranı yüzde 57,8. Sebze her gün tüketen çocukların oranı yüzde 33. Meyveyi her gün tüketen çocukların oranı yüzde 50,5. Et, tavuk ve balığı her gün tüketen çocukların oranı yüzde 12,7. Fasulye, nohut, mercimek gibi kuru baklagilleri her gün tüketen çocukların oranı yüzde 10,9. Yani çocukların yüzde 42'si süt ürünlerini, yüzde 67'si sebze, yüzde 49,5'i meyveyi, yüzde 87'si et, tavuk, balık ürünlerini her gün tüketemiyor.

Ama çözüm 14 Mayıs'ta sandıkta. Millet İttifakı Cumhurbaşkanı adayı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu 13'üncü Cumhurbaşkanı olacak. Birleşe birleşe kazanacağız.

BAŞKAN – Sayın Kayan...

12.- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, Demirköy-İğneada arası kara yolu genişletme çalışmalarına ilişkin açıklaması

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Demirköy-İğneada arası kara yolu genişletme çalışmaları yapılmaktadır. Yol Istanca Ormanları'nda kayın ormanları, meşin ormanları ve longoz ormanlarının içinden geçmektedir. Bu yol çalışmalarında ormanlarımız katledilmektedir. Yollar duble, bölünmüş yol olduğu zaman genişlik 25

metredir; oysa bu yollar için ortalama, en dar yerde 50 metre, diğer yerlerde 250 metre genişliğinde orman alanı katledilmektedir. Bazı yerlerde ise tır parkı, benzin istasyonu için binlerce dönüm arazide orman kesilmektedir. AKP kendi yandaş ortaklarına giderayak para kazandırmak için Trakya'daki ormanlarımızı katlediyor.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, TÜİK'in yayınladığı 2022 Türkiye Çocuk Araştırması sonuçlarına ve hayat pahalılığına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

TÜİK 2022 Yılı Türkiye Çocuk Araştırması sonuçlarını yayınladı. Buna göre, çocukların yüzde 62'si temel besin olarak ekmek veya makarna gibi tahıl içeren yiyecekler tüketiyor. Çocukların yüzde 50'si meyveyi, yüzde 33'ü sebze, yüzde 12'si tavuk ve balığı ancak ayda bir kez tüketebiliyor. Çocuklarımızın beslenmesini dahi karşılayamıyoruz.

Bu akşam ilk iftar sofrası kurulacak. Geçtiğimiz yıl 250 gram olarak 5 liradan satılan ramazan pidesi, bu yıl 300 gram olarak 10 TL'den satışa sunulacak. "En düşük emekli maaşını 7.500 liraya yükselttik." diye şov yapanların önce dönüp 1 adet ramazan pidesi kaç lira oldu diye bakmaları gerekir. 4 kişilik bir ailenin sadece pide masrafını hesapladığımız zaman saray iktidarının milleti ne hâle düşürdüğü ortaya çıkar. Sadece ramazan ayında değil tüm sene boyunca vatandaşımıza açlık yaşatan bu saray düzenini mutlaka değiştireceğiz.

BAŞKAN – Sayın Ünlü...

14.- Osmaniye Milletvekili Baha Ünlü'nün, Osmaniye'deki depremzedelerin de elektrik ve doğal gaz faturalarının ertelenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

6 Şubat deprem felaketinden sonra, Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illeri ile Gaziantep'in İslâhiye ve Nurdağı ilçelerinde elektrik ve doğal gaz faturalarının tahakkuk ve tahsilat işlemleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle 31 Mayıs 2023 tarihine kadar ertelenmiştir. Bu durumda seçim bölgem Osmaniye fiilen afet bölgesinden çıkarılarak vatandaşlarımız mağdur edilmektedir. Osmaniye'deki hemşehrilerimin yıkılmış ev ve iş yerlerine, yıkılmamış ama hasarlı olduğu için depremin ilk gününden itibaren kullanamadıkları ev ve iş yerlerine elektrik ve doğal gaz faturaları gelmeye devam etmektedir. Bu sebeplerle, felaketi yaşayan deprem illeri arasında ayırım yapılmamalı ve deprem nedeniyle birçok mağduriyet yaşayan hemşehrilerimin de elektrik ve doğal gaz faturaları ertelenmelidir.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

15.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Uğur Kurt davasıyla ilgili Anayasa Mahkemesinin verdiği karara ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Uğur Kurt 14 Mayıs 2014 tarihinde akrabasının cenazesi için gittiği Okmeydanı Cemevi'nde polis kurşunuyla katledildi. Katil polis Sezgin Korkmaz üç yıl boyunca tutuksuz yargılandığı davada bir yıl sekiz ay hapis cezası aldı. Bu ceza da 12.100 lira para cezasına çevrilerek taksitlere bölündü. Şimdi, Anayasa Mahkemesi verilen cezayı yeterli bulmadı haklı olarak, çok komik bir cezayı ve davayı iade etti. Şimdi, dava yeniden görülecek. Tabii ki davanın takipçisi olacağız, katilin hak ettiği cezaya çarptırılmasını izleyeceğiz ve takip edeceğiz.

Genel bir politika hâline dönüştürülen bu Alevilerin ve Kürtlerin katillerini cezasızlıkla ödüllendirenlerin hepsinden hesap soracağız, bugünler yakındır.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

16.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, ramazan ayına ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Hasret ve özlemle beklediğimiz başı rahmet, ortası mağfret ve sonu cehennem azabından kurtuluş olan, gelişle hanelerimizi bereketlendiren, şenlendiren, bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi'ni içinde barındıran on bir ayın sultanı ramazan ayının kardeşliğimizi ve dayanışmamızı artırmasını, sofralara bereket, kalplerimize merhamet getirmesini Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Rabb'im inşallah, öncelikle Kadir Gecesi'ne, ardından da bayrama erişmeyi her birimize nasip eylesin.

Bu vesileyle mübarek ramazan ayının İslam âlemine, gönül coğrafyamıza, ülkemize, Uşak'ımıza ve tüm aziz milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

17.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Süleyman Özmen'in şehadetinin seneidevriyesine, depremden etkilenen 11 ilde yapılacak konut ve köy evine, ALTAY tankının teslim tarihine ve en düşük emekli aylığına ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şehadetinin seneidevriyesinde ülkücü şehidimiz Süleyman Özmen nezdinde tüm şehitlerimizi saygı ve rahmetle anıyorum. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Ayrıca, depremden etkilenen 11 ilimizde 405 bin konut ve 83 bin köy evinin yapımına başlanmıştır, hayırlı olmasını diliyorum.

Türk savunma sanayisinin en önemli projelerinden olan ALTAY tankı 23 Nisan 2023'te Türk Silahlı Kuvvetlerine teslim edilecektir.

En düşük emekli aylığı 7.500 TL'ye yükseliyor. Emeklilerimize hayırlı olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Vahapoğlu...

18.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Milliyetçi Hareket Partisinin üretken belediyeçilik anlayışını ilke edinen Bursa'nın Yenişehir Belediyesine ilişkin tekraren açıklaması

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Milliyetçi Hareket Partisinin üretken belediyeçilik anlayışını ilke edinen Bursa'mızın Yenişehir Belediyesi birçok alanda büyük projelere imza atmaya devam etmektedir. Rutin belediyeçilik hizmetlerinin yanında, kırsal kalkınmaya yönelik, 5 mahallede kooperatif kurulmuş, süt soğutma tankları, salça yapım makinesi ve yem ezme makineleri dağıtılmıştır. Sinanpaşa Külliyesi'nde 280 kişiye girişimcilik kursu, 2.600 çocuğumuza kodlama ve ahşap sanatları, 250 gencimize üniversiteye hazırlık eğitimi ücretsiz olarak verilmiştir. İhtiyaç sahipleri için "Sevgi Mağazası" gibi, sosyal ve kültürel alanda 17 farklı proje gerçekleştirilmiştir. Kapalı pazar yeri, akıllı otobüs durakları, Osmangazi Meydanı ve millet bahçesi gibi, seçim beyannamesinde yer alan 16 ana projenin 15'i tamamlanmış bulunmaktadır. Üreticinin ürününü doğrudan tüketiciye ulaştırılabileceği soğuk hava deposu ve paketleme tesislerinin imzası atılmıştır. Yenişehir Belediye Başkanı Sayın Davut Aydın öncülüğündeki ekibi tebrik ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin...

19.- *Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, taşeron işçilerin kadro sorununa ilişkin açıklaması*

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

“Kamuda geçici işçiler sorununu Meclise intikal ettirdik, dosya hazır.” dendi ama taşeron dosyası kayıp. KİT çalışanları, Karayolları çalışanları; belediye şirket çalışanları; kamu çağrı merkezi çalışanları, yemekhane çalışanları, kiralık araç şoförleri, hastane bilgi yönetim sistemi çalışanları; öğretmenleri, orduevi, polisevi, sosyal tesis çalışanları; müşavir firma çalışanları, aile sağlığı merkezi çalışanları, TRT çalışanları, 4 Aralık mağdurları, kamu kurumuna hizmet veren, yüzde 70 engeline takılan işçiler, radyoloji ve MR çalışanları, laboratuvar teknikeri ve teknisyenleri, anestezi teknikerleri, diş protez çalışanları, fizyoterapistler, dezenfeksiyon çalışanları, biyomedikal teknikerleri, şehir hastanesi çalışanları, PIKTES çalışanları, geçici orman işçileri hâlâ kadro alamadı. Bu sorunu çözmezseniz zaten bizim çözeceğimizi cümle âlem biliyor. Ancak taşeron işçilerin kadro sorunu Meclis kapanmadan mutlaka çözülmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

20.- *Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 2023 YKS ve LGS sınavlarına girecek depremzede öğrencilere ilişkin açıklaması*

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2023 YKS, 17-18 Haziran tarihlerinde yapılacaktır. Deprem bölgesinde üniversite sınavına hazırlanan 310 bin öğrencinin herhangi bir değişiklik olmaz ise üç aydan az zamanları var. Çok ağır bir travmadan sonra öğrencilerin sınava sağlıklı bir şekilde hazırlanamayacakları açıktır. Sınava kadar olan süreçte maddi ve manevi desteklere ilaveten, bu çocuklara pozitif ayrımcılık yaparak psikolojik destek verilmelidir. Detaylı bir çalışmayla ek kontenjan ve de ek puan verilmesi seçenekler olarak düşünülmeli ancak mağdurları korurken başka mağduriyetlere yol açılmamalıdır. Çözüm yollarından biri de tüm yerleştirmeler yapıldıktan sonra boş kalan kontenjanlara isteğe bağlı olarak, kendi alanlarındaki puanlar da gözetilerek depremzede öğrenciler yerleştirilmelidir.

4 Haziranda LGS'ye girecek 290 bin öğrenci için de benzer çözümler üretilebilir diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

21.- *Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, ramazan ayına ve emeklilerin Ramazan ve Kurban Bayramlarında aldıkları ikramiyelere ilişkin açıklaması*

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün ramazan ayının ilk günü. Tüm vatandaşlarımızın ramazan ayı hayırlı ve mübarek olsun diyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun 2015 yılında noter taahhüdüyle gündeme getirdiği hem Ramazan hem de Kurban Bayramı'nda emeklilere birer maaş ikramiye verilmesiyle alakalı... Ancak bu olmadı, mevcut Hükümet iki yıl sonra 1.000 TL olarak bu işi gündeme getirdi ve de emeklilerimize biner TL bayramlarda vermeye başladı. Daha sonra sıkıştırdık ve de 1.100 TL oldu ve de o gün bugündür hâlâ 1.100 TL. İlk açıklandığında bu rakamla bir kurbanlık alınabiliyordu ancak bugünün şartlarında bu rakamla bir kurbanlık değil ancak bir kurbanlığın budu bile alınmıyor. Bu sebepten dolayı hem Ramazan hem de Kurban Bayramlarında bu ikramiyenin özellikle bir asgari ücret olmasını talep ediyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

22.- *Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözler'in, Halk TV, FOX TV ve Tele1'e verilen cezalara ilişkin açıklaması*

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye’de basın özgürlüğü ve demokrasiye bir darbe daha vuruldu. Dün Halk TV, FOX TV ve Tele1’e verilen haksız hukuksuz cezaları milletin Meclisinden kınıyorum. Yılın ilk üç ayında bu kanalların da aralarında olduğu gerçekleri gösteren 5 kanala 11 kez ceza verildi, Tele1 üç gün karartıldı. Ülkemizi yasa boğan deprem felaketinde 50 bine yakın yurttaşımız yaşamını yitirdi. Tek bir iktidar yetkilisi istifa etmezken depremde ve sel felaketindeki ihmalleri, kayıpların nedenlerini yani gerçekleri anlatan kanallar RTÜK eliyle hukuksuzca cezalandırıldı, 8 milyon lira ceza kesildi. Yine, bu saray iktidarı ve yakınlarının rüşvet, yolsuzluk, usulsüzlüklerine ilişkin yüzlerce habere erişim engelleniyor; yetmiyor, bu engelleri duyuran “EngelliWeb” sitesine erişim tamamen yasaklanıyor. Seçim döneminde halk gerçekleri duymasın, iktidar eleştirilmesin diye baskıyı, cezayı artıran bu sansürcü zihniyete sandıkta millet dersini verecek; basın özgürlüğüne, haber alma hakkımıza sahip çıkacak.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

23.- *Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, çıraklık mağduru Tekirdağlı bir vatandaşın WhatsApp mesajına ilişkin açıklaması*

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tekirdağlı bir hemşehrimiz dün akşam WhatsApp’tan mesaj göndermiş, onu sizlerle paylaşmak istiyorum Sayın Başkanım: “Çocuk işçilerdik, bizlerin okul hayatı olmadı. Bizler çıraklık okulu mezunuyuz ama okumadık, çıraklık okulunda dahi çalıştırıldık ve daha hâlâ çalışıyoruz. Bu haksızlığa karşı durmaya bir babayığit çıkıp ‘Artık emekli olabilirsiniz.’ diyene kadar devam. Otuz iki yıldır durmadık, elimizin emeğini yedik, on beş yıl daha çalışacak kuvvetim var, hamdolsun ama buna karar verenler 43 yaşında emekli oldular. Ya, işte içimi bu acıtıyor, sırf bu yüzden hakkım helal değildir, bilin istedim.” diyor sevgili hemşehrim benim. Buradan -çıraklık ile staj başlangıç olarak sayılıns- bir an evvel bunları dile getirelim, bu sorunu çözelim diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Dervişoğlu, buyurun lütfen.

24.- *İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, mübarek ramazan ayına, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenen 2023 yılı fitre miktarına, Hükümetin enflasyonu düşürme planının akamete uğradığına ve bunun sebebinin de Hükümetin akıl dışı ve öngörüsüz ekonomik politikaları ve liyakatsiz kadroları olduğuna ve İYİ Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Millet İttifakı'nın çekilen acılar son bulsun diye var olduğuna ilişkin açıklaması*

DUR SUN MÜSA VAT DER VİŞ OĞ LU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün mübarek ramazan ayının ilk gününü idrak ediyoruz. On bir ayın sultanı ramazanışerifin ülkemize, Türk dünyasına ve tüm inananlara, insanlığa refah ve huzur getirmesini temenni ediyorum.

Ramazan ayına girmemizle birlikte Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 2023 yılı için fitre miktarı günlük 70 lira olarak belirlenmiştir. Devletin resmî kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı bir kişinin günlük karnını doyurabilmesi için gerekli miktarın 70 lira olduğunu söylemiştir. Bu noktadan hareketle, artık basit bir matematik hesabı yapmanın da tabii olarak zamanı gelmiş gibi görünüyor. Diyanet İşleri Başkanlığına göre 4 kişilik bir ailenin günlük asgari beslenmesi için harcaması gereken miktar 280 lira, aylık 8.400 liradır yani 4 kişilik bir ailenin sadece ve sadece aç kalmaması için gerekli olan para 8.400 liradır. Sayın Erdoğan’ın zamanında sorduğu, yirmi bir yıllık AK PARTİ iktidarı ve hükümetleri

döneminin sonunda şimdi bizim de ona bir soru sormamız gerekiyor. Asgari ücretin 8.500 lira olduğu ülkemizde gıda masraflarından kalan miktar 100 liraya tekabül ediyor yani ev kirası, elektrik, doğal gaz, su faturaları bu 100 lirayla ödenecek, çocukların okul masrafları bu 100 liradan karşılanacak. Bu liyakatsiz ve iş bilmez Hükümet bu aziz millete insanca bir yaşamı maalesef ve maatteessüf layık görmüyor. Sayın Erdoğan “2023 Şubat ayında enflasyon sorunu tamamen çözülecek, alım gücü de yükselecek.” demişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – O hâlde vatandaşlarımızın mübarek ramazan ayına yüksek enflasyonun yıkıcı etkileriyle girecek olmasının sebebi nedir?

Ramazan pidesi fiyatlarına son bir yılda yüzde 83, son iki yılda tam yüzde 204 zam geldi. İçinizde çarşıya pazara çıkmadan, milletin gerçeklerini hiç görmeden asgari ücrete yapılan zamlarla övünenler var. 2022 yılında asgari ücretle 805 pide alınabiliyordu, bu yıl asgari ücretle 765 pide alınabiliyor yani asgari ücrete yaptığımız zam miktarı erimiş ve alım gücü geçen seneye göre daha da düşmüştür; Hükümetin enflasyonu düşürme planları tıpkı vaatleri gibi akamete uğramıştır. Sizden bir ricamız var: Şimdi, sakın suçu giderayak üreticilerin üstüne atmaya kalkışmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – “İş birlikçi fırıncılar” “dış güçlerin maşası tedarik zincirleri” diye propaganda yapmaya da kalkışmayın çünkü sizin de çok iyi bildiğiniz üzere gerçek sebep hiçbir zaman “terörist manavlar” “lobici market zincirleri” ve “iş birlikçi fırıncılar” olmadı. Sebep her zaman Hükümetinizin akıl dışı ve öngörüsüz ekonomik politikaları ve liyakatsiz kadrolarıydı. Sebep her zaman bir yandan alım gücü düşerken bir yandan da girdi maliyetlerinin artmasıydı. Lafı evirip çevirmenize hiç gerek yok, pidelik un fiyatı geçen sene ne kadardı biliyor musunuz? 265 lira, bu yıl ise 600 lira. Zam oranı yüzde 126, işte, hesap bu kadar basit. Görünen ve anlaşılabilir odur ki bundan sonra iktidarda kaldığımız her gün bu millet için zarar ve bu ülke için külfet ve krizdir. Ancak her zaman söylediğimizi yine söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Türk milleti çaresiz değil, umutsuz değil, seçeneksiz de değildir. İYİ Parti olarak çekilen ne kadar acı varsa son bulsun diye biz varız, Türkiye Büyük Millet Meclisi var ve Millet İttifakı var. Filizlenen ne kadar hayal varsa gerçek olsun diye biz varız diyor, ramazanınızı tekrar tebrik ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Bülbul...

25.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, ramazanışerife, Süleyman Özmen'in şehadetinin yıl dönümüne, 21-26 Mart Orman Haftası'na ve 22 Mart Dünya Su Günü'ne ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Deprem ve sel felaketlerini üst üste yaşadığımız aziz milletimizin maddeten ve manen zorlu günlerin içerisinde olduğu bir süreçte paylaşma ve dayanışmanın arttığı, rahmet, bereket ve mağfiret ayı olan on bir ayın sultanı ramazanışerife erişmiş bulunmaktayız. Başlı rahmet, ortası mağfiret ve sonu

cehennem azabından kurtuluş olan ramazan ayının Türk dünyasına, İslam âlemine ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyoruz. Ramazan ayının ilk gününde, deprem bölgesindeki vatandaşlarımızdan hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, geride kalanlara sabır niyaz ediyoruz; inşallah hep birlikte, birlik beraberlik ruhuyla birbirimize kenetlenerek bu zor günleri aşacağız, yaraları beraberce saracağız.

Sayın Başkan, işgal edilmiş olan Ankara Teknik Yüksek Öğretmen Okulunda mevcut olan işgalin altında mahsur kalan arkadaşlarına yiyecek götürürken, onlara yardım için oraya hareket eden ülküdaşımız Ankara Ziraat Fakültesi öğrencisi, ağabeyimiz Süleyman Özmen'in de bugün şahadetinin yıl dönümüdür; onun seneidevriyesinde de kendisini rahmet ve minnetle anarken bütün ülkücü şehitlere de Allah'tan rahmet diliyor, kendilerine minnet duygularımızı ifade ediyoruz.

Ormanların varlığının önemiyetini kavramak ve toplumda çevreye karşı duyarlılık oluşturmak amacıyla 21-26 Mart haftası Orman Haftası olarak kutlanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ekosistemin vazgeçilmezi olan ormanların geliştirilmesi, korunması ve ormanlık alanların genişletilmesi, dünyada yaşanan özellikle karbon salımının ve hava kirliliğinin önlenmesi noktasında büyük önem arz etmektedir.

Ülkemiz 23 milyon hektarı aşan bir orman varlığıyla yüz ölçümünün yüzde 29'u ormanlık alandan oluşmakta ve 184 çeşit ağaç türüne sahiplik yapmaktadır. Orman Haftası vesilesiyle herkesi daha yeşil bir gelecek ve temiz bir çevre için doğaya, ormanlarımıza sahip çıkmaya ve ağaçlandırma seferberliğine davet ediyoruz.

Ayrıca geçtiğimiz 22 Mart günü, 1993 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından alınan kararla “Dünya Su Günü” olarak ilan edilmiştir. Yaşam kaynağımız olan suyun israfının önlenmesi, tasarruflu kullanılması ve kaynaklarımızın korunması hepimiz için insani bir görev ve sorumluluktur. Yer üstü ve yer altı su kaynaklarımızın verimli kullanılması için herkesi duyarlı davranmaya davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.

26.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, mübarek ramazan ayına, TÜİK'in açıkladığı 2022 yılının iş gücü verilerine, 10 Ekim Ankara katliamı davasının 19'uncu duruşmasına ve 18-24 Mart Yaşlılara Saygı Haftası'na ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, bugün tüm İslam âlemi için mübarek olan ramazan ayının ilk günü. Türkiye bu yıl ramazan ayını depremin yaşattığı acıyla karşılaşmış oldu. Bu bağlamda, dayanışma ve yardımlaşmanın önemini bu ramazan ayında hiçbirimizin unutmaması gerekiyor. Ramazan ayında tüm duaların barış, eşitlik ve adalet için olmasını, zulmün, acının son bulmasını temenni ediyoruz. Ramazan ayı tüm İslam âlemi için mübarek olsun, tüm insanlığa huzur ve barış getirsin.

Sayın vekiller, TÜİK 2022 yılının iş gücü verilerini açıkladı. Buna göre, 2022 yılındaki verilere baktığımızda şöyle bir tablo karşımıza çıkmış oluyor: İşsiz sayısı 3 milyon 582 bin olarak görünüyor. Genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 19,4 olmuş ama geniş tanımlı işsizlik yüzde 21,3 olmuş yani aslında iş arayan işsizleri ifade eden dar tanımlı işsizlik tek haneye inmemiş, 3,5 milyonun üzerinde bir rakam geçerli; geniş tanımlı işsizlikse 5 puan artmış ve yüzde 21,5 olmuş. Bu demek ki yaklaşık 8,5 milyon atıl iş gücü var; tablo bu yani bu iktidar işsizlikle ilgili herhangi bir sorunu çözememiş vaziyette. İlginç olan şu: TÜİK verilerine baktığımızda, hani bizim hep bildiğimiz ama sizin görmek istemediğiniz,

iktidarın görmek istemediği bir veri daha var; TÜİK verilerine göre işsizlik oranı en yüksek bölge yüzde 19,2'yle -dar tanımlı işsizlikten bahsediyorum- Van, Muş, Bitlis, Hakkâri olmuş. Çok açık, Kürt coğrafyasından söz ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yine, TÜİK verilerine göre en düşük istihdam oranı ne kadar olmuş? Yüzde 33,8. Hangi iller? Mardin, Batman, Şırnak, Siirt; yine Kürt coğrafyası yani TÜİK'in hormonlu veri tablosu bile aslında bir gerçeğin üstünü örtemiyor. Bu durumu bir kez daha ifade etmek istedik. Müthiş bir bölgesel eşitsizlik çok açık bir şekilde karşımızda duruyor ve özellikle Kürt coğrafyasındaki illerde; Van, Muş, Bitlis, Hakkâri'de; Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt'te hem işsizlik yüksek hem de istihdam çok düşük görünüyor.

Sayın vekiller, bugün 10 Ekim Ankara katliamı davasının firari sanıklar yönünden devam eden 19'uncu duruşması görüldü. Bir önceki duruşmada mağdur avukatlarının firari sanıklarla ilgili daha önce mahkemeye bilgi paylaşmayı reddeden Emniyet İstihbarat Başkanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatından yeniden bilgi istenmesi yönündeki talebi mahkeme tarafından reddedilmişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Mağdur avukatları, davada tanımlanamayan sanıkların olduğunu, beş yılda dosyada bir ilerleme sağlanamadığını, aradan yedi yıl geçmesine rağmen adını tespit edemedikleri failler olduğunu yinelediler bu duruşmada da. IŞİD'in 103 kişiyi katlettiği, yüzlerce insanı yaraladığı bir katliamdan, bir insanlık suçundan bahsediyoruz, 10 Ekim gar katliamından bahsediyoruz burada ancak firari sanıklar yönünden devam eden davada mahkeme heyeti bu duruşmada da Millî İstihbarat Teşkilatına yazı yazılması talebini reddetti yani maddi gerçeğin ortaya çıkmasının önüne geçen bir mahkeme heyetiyle karşı karşıyayız. Bir kez daha buradan soruyoruz: Bu kadar karanlık bir katliamın, bir insanlık suçunun faillerinin ortaya çıkarılması konusundaki bu direnci, dosyada senelerdir bir ilerleme sağlanamamasındaki bu tutumu nasıl izah ediyor acaba mahkeme heyeti?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Gerçekten bunu çok merak ediyoruz. Bu durum açıkça failleri korumak, gerçeklerin ortaya çıkmasını engellemek tutumdur ve baktığımızda bu korunan failler ve bu gerçeklerin arkasında olan şey de aslında devletin içindeki kimi odakların açıkça işledikleri suçları örtmek ve hem bürokrasideki hem de siyasetteki kimi isimleri korumak ve kollamak için yapılmaktadır. Bir kez daha bunu dile getirmiş olalım.

Son bir konu var; Yaşlılara Saygı Haftası'ndan söz etmek istiyorum kısaca. 18-24 Mart tarihleri arası Yaşlılara Saygı Haftası ilan edildi bütün dünyada ve bu yaşlılık ve sağlıkla ilgili farkındalığın artırılması amacıyla her sene bu konuda çeşitli faaliyetler, etkinlikler sürdürülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yaşlıların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için çok yönlü çalışmalara ve hizmetlerin planlanmasına ihtiyaç duyuluyor. Bu açıdan baktığımızda, aslında toplumun yaşlanmadan önce yaşlılığa hazır olması gerekiyor ve yaşlılık toplumlar için yeni bir kavram değil şüphesiz ama günümüzde sosyal, ekonomik, kültürel açıdan baktığımızda yenilikçi yaklaşımlarla

değerlendirilmesi gereken adımlar var, bu adımların atılması gerekiyor. Buna bir kez daha değinmek istedik ve Yaşlılara Saygı Haftası'nda bu toplumdaki tüm yaşlıların, ister erkek ister kadın olsun, toplumsal ihtiyaçlarının karşılanması doğrultusundaki taleplerine dikkat edilmesi gerektiğini özenle vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sariaslan...

27.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan'ın, ramazan ayına, bir toplumun gelişmesinin ön koşulunun eğitimli insanlar yaratmak olduğuna, bu iktidar döneminde akıldan ve bilimden uzaklaşıldığına ve bunun sonuçlarının yaşanan deprem ve sel felaketlerinde görüldüğüne, devletin bilim ve akılla yönetileceğine ilişkin açıklaması

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ramazan ayında yardımlaşmanın ve dayanışmanın yoğunlaşması dileğiyle konuşmama başlamak istiyorum.

Açlığın, yoksulluğun, istikrarsızlığın, eğitimsizliğin, hukuksuzluğun, hukukun üstünlüğü yerine üstünlerin hukukunun olduğu yirmi yıllık dönemi umarım çok kısa süre sonra geride bırakacağız.

Sayın Başkanım, bir toplumun gelişmesinin ön koşulu eğitimli insanlar yaratmaktan geçer. Eğitimi de bilimle, ahlakla pekiştirmek gerekir. Bu iktidar döneminde üniversiteler açılmış ama üniversitelerde hoca bulunamamış, hukuk fakültelerinde ceza profesörleri yerine asistanlar ders vermeye başlamış, icra hukukunda icra hukuku konusuyla ilgili profesörler yerine icracı avukatlar ders vermeye başlamış, bunun sonucunda da hukuksuzluk almış yürümüş. Hâkimler işe alınırken torpillerle alınmış; 100, 98, 95 alan öğrenciler yerine 60, 65 alan öğrenciler hâkim olarak torpille atanmış. Buna kılıf olarak da yazılı sınavlar âdeta yok sayılmış, sözlü sınavlarda verilen puanlarla dengeler sağlanmaya çalışılmış. Devlet içerisinde liyakatsizlik alabildiğine yükselmiş, bilen, bildiğini bilen insanlar yerine “Kimin adamı?” “Kime yakın?” ya da “Kimle iş birliği yapar?” diye insanlar devlet yönetimine alınmış. Bilimden ve aklımdan uzaklaşmış. Bunun sonucunda da yapılan bütün işlemler, de son dönemde de depremde gördüğümüz üzere, akıl ve bilimden uzaklaşıldığı için yapılan inşaatlarda müteahhitlerin aymazlığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Açar mısınız Başkanım?

...imza atanların para karşılığı imza atmaları neticesinde resmî rakamlara göre 50 bin ama tahminlerimize göre bundan çok daha insanımız ölüme terk edilmiş.

Geçenlerde bir televizyon programında izledim, Türkiye'nin saygın üniversitelerinden İstanbul Teknik Üniversitesindeki bir hocamız anlattı -ismini hatırlamıyorum şu an- diyor ki: “Japonya'ya gittim. Japonya'da kaldığım otelde ilk kapısının arkasına asmışlar: ‘Burada 7,5 şiddetinde bir deprem olabilir ama bu depremden hiçbir şekilde zarar görmezsiniz, çalışmalarınıza ara vermezsiniz.’ yazılı.” diyor. Şimdi, siz yaptığınızı beceriksizliği “kader” diye geçiştirmeye çalışıyorsunuz, Allah'ın bize vermiş olduğu akli unutuyorsunuz. Akıldan ve bilimden uzaklaştığımız için de bütün belalar bizim üstümüze geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Başkanım, açar mısınız?

BAŞKAN – Müsaade edin, o işi halledeyim ben.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Peki.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Tamam, tamamlayacağım.

Şimdi, yine de ders almıyoruz, depremin olduğu yerlere çadır kuruyoruz; yine akıldan, bilimden uzaklaşıyoruz. Nereye kuruyoruz çadırları? Tam da suyun akacağı yerlere kuruyoruz, yağmurun olacağı yerlere kuruyoruz ve sonuç itibarıyla da 2 tane ilimizde 19 insanımızı daha kaybediyoruz.

Umarım, bilimin ve aklın egemen olduğu bir Türkiye yaratırız, bilimin ve aklın olduğu bir insanlar topluluğu devleti yönetir; devlet, bilim ve akılla yönetilir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu...

28.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, mübarek ramazanışerife, Cumhurbaşkanının deprem bölgesindeki kalıcı konutlar için bugün gerçekleştireceği temel atma törenine, Cumhurbaşkanının en düşük emekli maaşı müjdesine, geçici işçilerle ilgili düzenlemeyi gelecek hafta Meclise getireceklerine, millî savunma sanayisindeki millileşme oranına, AK PARTİ'nin özgürlükler ve demokratikleşme alanında ve millî ekonomi modeliyle de ekonomide gerçekleştirdiklerine ve 14 Mayıs 2023'te AK PARTİ'nin ve Cumhurbaşkanının en büyük zaferine hep beraber şahit olunacağına ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi hürmetle selamlıyorum.

Bugün mübarek ramazanışerifin 1'inci günü, bu münasebetle aziz milletimizin, İslam âleminin ve tüm insanlığın ramazanışerifini tebrik ediyorum. Başî rahmet, ortası mağfret, sonu ebedî azaptan kurtuluş olan bu mübarek ayın hem milletimize, ülkemize ve hem de bütün insanlığa nice hayırlar getirmesini Cenab-ı Hak'tan niyaz ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız yaşadığımız en büyük deprem felaketlerinden biri olan Kahramanmaraş merkezli, 11 ilimizi hakikaten çok büyük yıkıma uğratan bu deprem hadisesinde, felaketinde bugün, inşallah, bir temel atma merasimiyle bütün yaraları sarmak, bütün depremezdelerimizin sıcak yuvalarına erişmesini bir an evvel sağlamak noktasında 17.902 konutun temel atma törenini gerçekleştirecek ve toplamda 650 bin konutun yapılarak teslim edileceği ve 319 bin konutun bir yıl içerisinde tamamlanarak güvenli, sağlam bir şekilde, huzurlu, mutlu bir şekilde sıcak yuvalarına kavuşabilmeleri orada bütün insanlarımıza temin edilecek. Ben, bugünkü temel atma töreninin hayırlara vesile olmasını ve oradaki insanlarımızın bir an evvel yuvalarına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Depremzede vatandaşlarımızın sıcak yuvalarına inşallah bir yıl içerisinde kavuşacağı müjdesini buradan ifade etmek istiyorum.

Aynı şekilde, tabii ki Sayın Cumhurbaşkanımız, dün, milyonları hakikaten sevindiren bir müjdeyi açıkladı; en düşük emekli maaşının 7.500 lira olacağını ifade etti. Biz AK PARTİ Grubu olarak, Cumhurbaşkanımız olarak bu konuyla ilgili kanuni düzenlemenin ön çalışmalarını yapıyoruz. İnşallah önümüzdeki hafta bunun yasalaştırılmasını ümit ediyoruz, bunu planlıyoruz ve en düşük emekli maaşını 7.500 liraya çıkartıyoruz.

Bununla beraber, daha önce nasıl EYT'yi çözdüysek, 3600 ek göstergelyi yasalaştırdıysak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...500 bine yakın sözleşmeli personeli kadroya geçirdiysek bir başlık da geçici işçilerle ilgili ifadelerimiz söz konusuydu. Bununla ilgili de on binlerce çalışmamızı ilgilendiren 6 ay ile 10 ay arasında değişkenlik arz eden sürelerle çalışan geçici işçilerin artık kalıcı işçi olarak, bütün mevsim boyunca, on iki ay boyunca çalışabilir hâle gelebileceği bir düzenlemeyi de inşallah önümüzdeki hafta Mecliste görüşmeyi planlıyoruz. Şimdiden hayırlı olsun diyorum.

Ve daha önce yine zikrettiğimiz dosya başlıkları çerçevesinde, bu dosyaları hallettikten sonra, inşallah, taşeron kardeşlerimizle ilgili de bu çalışmaları Çalışma Bakanlığımız şu anda yürütüyor. Dolayısıyla, bugüne kadar ne söz verdiysek onları gerçekleştirdik ve bütün bu gerçekleştirdiklerimizi de toplumla, vatandaşlarımızla paylaşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu ifade etmek isterim ki, nasıl TCG ANADOLU gemimizi denize indirdik ve fonksiyonel hâle geldiye, 18 Martta Millî Muharip Uçak'ımız ve HÜRJET'imiz pistte taksi yaptı ve inşallah semalarda uçuşu bekliyor. Yakın bir zamanda hep beraber bu güzelliğe şahit olacağımızı ifade etmek isterim.

Bugün de ayrı bir müjdeyi paylaşmak isterim; yeni ALTAY tankımızı inşallah 23 Nisanda Türk Silahlı Kuvvetlerimize teslim edeceğiz ve böylece millî savunma sanayisinde ortaya koyduğumuz bu millileşme oranını yüzde 80'lerin de üzerine çıkarma hedeflerini hep beraber gerçekleştirmiş oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunun dışında, şunu ifade etmek isterim ki AK PARTİ, özgürlükler ve demokratikleşme noktasında sessiz devrimlere imza atmış, bu konuda hakikaten büyük reformları gerçekleştirmiştir. Bu manada Türk, Kürt, Alevi, Sünni, toplumun bütününü kucaklama; doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine hem yollarıyla, barajlarıyla, hastaneleriyle, üniversiteleriyle hem de organize sanayi bölgeleri, yeni iş ve istihdam imkânlarıyla bütün Türkiye'yi kucaklamıştır, bunun şahidi aziz ve asil milletimizdir. Ve bu konuda yatırım, üretim, istihdam, ihracat ve cari fazlaya dayalı büyüme modeliyle, millî ekonomi modelimizle bu konuda hakikaten bütün Türkiye'nin nereden nereye geldiği de hepimizin malumudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez açıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu sözleri aslında güncel konuları içermiyor; burası propaganda yeri değil ki.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Konuşma var Mahmut Bey ya, konuşma bitsin ondan sonra söylersin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama arkadaşlar, bu konuların bizim Meclis gündemiyle ne ilgisi var ya!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sizin konuşmacınız konuşurken biz konuşsak olur mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sahalarda söylenebilir bunlar ya; bıktık artık ya, beş sene oldu!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 36 milyar dolardan 250 milyar doların üzerine çıkartan bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Bu da Türkiye'nin nereden nereye geldiğinin en büyük göstergesidir. Bu manada organize sanayi bölgelerimiz başta olmak üzere bütün tüketicilerin yüzde 20 doğal gaz indirimiyle hakeza ona bağlı elektrik faturalarının indirimleriyle hep beraber muhatabız ve inşallah önümüzdeki hemen haftalarda Filyos açıklarında ortaya koyduğumuz kendi doğal gazımızı, Türkiye'ye otuz yıl yetecek kendi doğal gazımızı sisteme entegre etmek suretiyle...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yalan! Yalan! Yalan!

BAŞKAN – Sayın Tanal, lütfen.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bedava mı vereceksiniz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...bütün, 81 vilayetimizde doğal gazımızı çok daha ucuza kullanabileceğimizin müjdesini buradan sizlerle paylaşmak istiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ya, Sayın Başkan, doğal gazı bir sene önce buldular...

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekili konuşuyor, yakışıyor mu yaptığınız ya?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğal gazı bir yıl önce buldular, ucuzlayacaktı ne oldu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda şunu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Toplayamadım...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, yani bakın, on dakika oldu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN – Son cümleleriniz için açacağım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yeter ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Son cümlem için, evet.

Efendim, bakın, biz herkesi sakın sakın dinliyoruz, hiç kimseye muhatap olarak, bir karşılık olarak bir şey de söylemiyoruz, söylemiyoruz.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Yine süreniz bitiyor, yine istemek zorunda kalacaksınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bununla beraber arkadaşlar, söylediklerimizden rahatsız olmayın, gerçekler kimseyi rahatsız etmemeli. Milletimizin müjdelendiği bir noktada niçin rahatsızlık duyulur ki? Sonuç itibarıyla bunlar bizim yaptıklarımız ve yaptıklarımızı anlatıyoruz. Bunun şahidi aziz ve asil milletimiz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – 100 liram var, 100 lira.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz milletimizle beraber, Türk'üyle Kürt'üyle, millî görüşüyle Kuvayimilliyecisiyle, ülkücüsüyle hep beraber, 81 vilayet 85 milyon insanımızla hep beraber Sayın Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın etrafında kenetleneceğiz...

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Ahengi bozuyorsun ya, ramazan günü yapma böyle ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...hem AK PARTİ'nin hem de Cumhuriyet'in Allah'ın izniyle 14 Mayıs 2023'te...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...en büyük zaferine hep beraber şahit olacağız diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın...

AHMET KAYA (Trabzon) – Coştu gidiyor Muhammet Ağabey.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz coşturuyorsunuz; bak, ben sakın sakın konuşuyordum, siz laf atıyorsunuz, coşturuyorsunuz arkadaşlar. Sakın, sakın sözümü bitireceğim; laf atıyorsunuz, kesiyorsunuz, tekrar toparlamak durumunda kalıyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, gündeme gelelim istiyorsanız.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

IV.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 milletvekili tarafından, kredi ve kredi kartı borcu nedeniyle haklarında icra işlemi yapılan vatandaşların sorunlarının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 20/4/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/3/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 milletvekili tarafından, kredi ve kredi kartı borcu nedeniyle haklarında icra işlemi yapılan vatandaşların sorunlarının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 20/4/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 23/3/2023 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Bedri Yaşar.

Sayın Yaşar, buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de mübarek ramazanın tüm İslam âlemine hayırlar getirmesini yüce Mevla'dan niyaz ederek sözlerime başlıyorum.

Ama Sayın Akbaşıoğlu, hazır burada gelmişken söyleyeyim. Diyor ya, “Otuz yıl yetecek doğal gazımız var.” Sayın Akbaşıoğlu, size sesleniyorum: Şu an aldığımız doğal gazın yüzde 25’ini Ruslara yazdırıyoruz, yazdırıyoruz, haberiniz olsun.

MAHMUT TOğRUL (Gaziantep) – Borç yazdırıyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) - Yazdırıyoruz, paranız varsa borcunuzu ödeyin, ona buna söyletmeyin.

Devam ediyorum, Sayın Başkanım, son dönemde özellikle kredi kartı borçları rakamsal olarak 4 milyon 130 bin adede çıktı, 4 milyon 130 bin kişi. Sizin biraz önce tasvir ettiğiniz Türkiye’de 24 milyon da kredi kartlarından dolayı açılmış dosyalar var. Aynı şekilde, yine, ödenen toplam rakam yüzde 83 artarak 215 milyardan 429 milyara çıktı bireysel kredi kartlarının toplam hacmi. Diyorsunuz ya: “İşte, vatandaşın durumu bu, geçim durumu bu.” Aynı şekilde, bugün 8.500 liralık asgari ücretten bahsediyoruz; açık sınırının 9.425 liraya ulaştığı bugünkü rakamlarla asgari ücret 8.500 lira. Bugün enteresan bir telefon aldım, onu buradan paylaşmak istiyorum. Hani, siz diyorsunuz ya: “Türkiye güllük gülistanlık.” Trabzon Milletvekillerimiz burada vardır, ismini de kaydedebilirsiniz. Trabzon 7’nci Bölgede Şu ana kadar bir firmaya çalışan taşeron işçileri var. Firma deđiŐiyor -ismini de buradan söylememde mahzur var mı bilmiyorum, Hedef Tur diye bir firma- temizlikte kullanmak üzere çalıştıracağı yeni elemanları arıyor, ne diyor biliyor musunuz? Diyor ki: “Asgari ücret 8.500 lira. 8.500 liralık ücreti ben senin hesabına yatırırım. Eğer bunun 5.000 lirasını bana geri getirirsen sözleşmene devam ederim, getirmezsən sözleşmeni feshederim.” Diyorlar ki: “Kardeşim, 3.500 lirayla bugünkü ülke şartlarında geçinmek mümkün mü? Değil.” Bak, ismiyle söylüyorum Vahit Zengin, Galip İnal, Ramazan Günel. Üç gün önce bunların iş akitleri feshediliyor, gerekçeye bakın, gerekçeye; 8.500 liralık asgari ücreti alacaksınız ve bunun 5.000 lirasını geri getirmezsəniz... Nerede bu? Devlet Su İşleri 7’nci Bölgede ihaleyi alan firmanın teklifi. Sizin ülkeyi getirdiğiniz durum bu. İşte, ben isim de söylüyorum, şahısların da ismini de söylüyorum. Duyan arkadaşlarımız varsa lütfen müdahale etsinler; bu ihaleleri yaparken müdahale etsinler, ödemeleri yaparken müdahale etsinler. Peki, ne oluyor? Siz 2002’de iktidara geldiğinizde dediniz ki: “2,2 milyon kişi sosyal güvenlik kurumlarından geçiniyor.” Her aile 4 kişi olsa 8 milyon kişi sosyal güvenlik kurumlarından geçiniyor. Bugün “6,3 milyon.” diyorsunuz, bunu 4’le çarptığınız zaman 24 milyon kişi bugün sosyal güvenlik kurumlarından geçiniyor. Zaten en fazla tehdit ettiğiniz de Şu: “Eğer Millet İttifakı yarın seçimi kazanırsa bu sosyal yardımların tamamı kesilir ha!” diye tehdit ediyorsunuz.

Şimdi, milletin 3 kat fakirleşmesini yani 2 milyon aileden 6 milyon aileye çıkmasını bir icraat olarak anlatıyorsunuz. “İşte bu sene 100 milyarın üzerinde sosyal güvenlik harcamalarına rakam ayırdık.” diyorsunuz yani bununla övünen bir hükümet olarak, herhâlde ülkede yoksul sayısını artırmakla övünen hükümet olarak da tarihe geçeceksiniz. Bugün özellikle yoksul ülkeler sıralamasında neredeyiz biliyor musunuz? 101’inci sıradayız. Dünya genelinde sıralanan ülkelere baktığımız zaman refah seviyesine göre biz 101’inci sıradayız. İşin özeti ne biliyor musunuz? Ürettiğimiz gayrisafi millî hasılanın yüzde 80’ini yüzde 20 paylaşıyor, yüzde 20’yi de yüzde 80’i paylaşıyor. Buradaki temel mesaj...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Özellikle orta gelir grubunun muhakkak güçlendirilmesi lazım, gelir adaletsizliğine, fırsat eşitsizliğine son verilmesi lazım. Bu konunun üzerinde çok ciddi oranda çalışılması lazım. Onun için bu araştırma önergesini getirdik. Özellikle küçük işletmeler... Bırakın

8.500 lirayla geçinmeyi her birinin cebinde 3 4 tane kredi kartı, birini diğerine aktarmaktan bıktılar, usandılar, yorulduklar ama az kaldı. Zaten yirmi bir yılda ülkeyi getirdiğiniz nokta bu. Bundan ileriye de götürebileceğinizi tahmin etmiyoruz. İnşallah imkân, fırsat olur, biz iktidara geldiğimizde bunlarla yoksullukla, yoksunlukla, özellikle yasaklarla nasıl mücadele edileceğini de ifade etme şansını buluruz diyor, şimdiden herkesin ramazanını tebrik ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Erol Katırcıoğlu.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli vekiller, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Yani bu saatten sonra ekonomiyi konuşmanın ne faydası var bilmiyorum çünkü gerçekten neyi konuşacak olursak olalım sizin algılarınız ile gerçek arasında acayip bir fark var. Yani dün Sayın Cumhurbaşkanını dinlerken bunu bir kez daha anladım ki gerçekten Türkiye’de yaşananlar ile Sayın Cumhurbaşkanının duyduğu veya gördükleri arasında çok önemli bir fark var yani esasında toplumla da bağımlı koparmış durumda.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle bir durum var yani yirmi yıllık süreci dikkate aldığımızda gerçekten ekonomiyi yönetmekte başarısız oldunuz. Yani başarılı olduğunuzu söylemeniz ancak lafûgüzaf olur gibi geliyor bana çünkü şu anda yaşanan enflasyondan tutun, yaşanan yoksulluğa kadar baktığımızda bu gerçekten yadsınamayacak bir gerçek diye düşünüyorum.

Şimdi, insanlar -önergenin temel meselesi olan konu olarak- kredi kartına yükleniyorlar çünkü gelirleri ile yaptıkları tüketim harcamaları arasındaki fark açılıyor ve ancak ve ancak kredi kartını yani borcu döndürerek yaşamaya başlıyorlar. Dolayısıyla da sonuç olarak baktığımızda, bazıları artık ödeyemez hâle geldi. Mesela, son rakam olarak verilen rakam da 4 milyon civarında kişinin yasal takibe uğradığını söylüyor. Dolayısıyla da bu konunun araştırılmasında tabii ki yarar var, onun için de bu önergeye pozitif bakıyoruz ama demin Adalet ve Kalkınma Partisi Sayın Grup Başkan Vekili konuşurken anladım ki grup olarak da bence gerçeklerden kopmuşsunuz. Yani gerçekten bugün itibarıyla söylenen cümlelere baktığımızda “Her şey çok iyi gidiyor, her şey gayet iyi. Dolayısıyla da bize destek vermekten başka çaresi yok Türkiye’nin.” diyen bir dil kullanılıyor ama arkadaşlar, öyle değil, bunu siz de biliyorsunuz aslında ama bunu kabullenmek tabii ki zor. Çünkü yirmi yıl, üstelik de büyük imkânlarla yönettiğiniz Türkiye’yi gerçekten çok kötü bir noktaya getirdiniz. Dolayısıyla da yani...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Bir dakika veriyor musunuz?

BAŞKAN – Size söz veriyorum tabii.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, bütün bu olan bitenin esasında, sonucunda -ben tekrar altını çizmek ihtiyacı hissediyorum- Türkiye’de gelir dağılımı çok çok ciddi biçimde bozuldu. Bunu görmüyor olabilirsiniz çünkü büyükşehirlerde bunu görmek pek mümkün değil. Büyükşehirlere gittiğinizde bütün her yer, lokantalar, şunlar bunlar dolu. Doğrudur çünkü gelir dağılımının bozulması, bir anlamda ortalama gelirin yoksulların aleyhine, varlıklı olanların da lehine olmak üzere bir farkın açılması anlamına

geliyor. Dolayısıyla da eğer gerçekten yoksulları dikkate alan bir yerden düşünmeye çalışırsanız o zaman gerçekten özellikle büyükşehirlerimizde “varoş” dediğimiz bölgelere gitmeniz gerekir. Aslında yoksulluğu orada görmek mümkündür diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Çetin Osman Budak.

Sayın Budak, buyurun.

CHP GRUBU ADINA ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ramazan ayının 1’inci günü; ben ülkemize, milletimize ramazan ayının hayırlı olmasını diliyorum.

Hep şöyle deriz: Ramazan ayı bereket ayıdır, ramazan ayı mağfired ayıdır. Efendim, ramazan ayında sofralarımıza bereket gelir, ramazan ayında evlerimize huzur gelir. Evlerde, sofralarımızda ne bereket var ne de huzurumuz var.

Konuşmadan önce birkaç rakama baktım, maalesef Türkiye’de bütün vatandaşlarımız iflas noktasına gelmişler. Ya, kredi kartlarıyla ilgili çok isabetli bir önerge bu. Kredi kartlarıyla ilgili, kredi kartları limitlerini insanlar maaşları yetmediği için ağzına kadar doldurmuş. Bir örnek vereceğim: Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezinin hemen yanında bir icra dairesi kuruldu bir iki sene önce. Eğer yolunuz düşerse -diğer icra dairelerine de, bütün Türkiye’de var bunlar- eğer yolunuz düşer de oradan bir geçerseniz oradaki vatandaşların perişan hâlini görürsünüz. Araba park edecek yer yok, maalesef araba park edecek yer yok. İnsanlar artık borçlarını ödemiyorlar, ödeyemiyorlar. Yoksulluk sınırından falan bahsetmeye gerek yok yani yoksul da diyemiyoruz halkımıza; arkadaşlar, aç, aç... Açlık sınırı 9.500 lira civarında; bu, TÜRK-İŞ’in yeni açıkladığı. Asgari ücret 8.500 lira. Büyük bir şovla “Emekli maaşlarını 7.500 lira yaptık.” diyorsunuz; yetmez, yetmez. Ya, 7.500 lirayı hiç olmazsa -asgari ücret de açlık sınırının altında olmasına rağmen- asgari ücret seviyesine çıkarsaydınız da milletimiz şu ramazan ayında hiç olmazsa evine bir ayda bir iki defa et götürebilseydi. Sofralarda insanlar et yiyemiyor, sofralarda insanlar oturup doğru dürüst çoluğuyla çocuğuyla bir iftar yapamıyor ve bunu bugün -tesadüf de değil aslında, çok da isabetli olmuş- ramazanın 1’inci gününde konuşuyoruz. Hepiniz ramazan ayında iftarlara gideceksiniz, gideceğiz. Orada, sadece o güzel otellerin salonlarında iftar yapacaksınız. Hiç olmazsa oraları bırakın da vatandaşların evlerinde bir sofraya gidin, onların durumunu bir görün arkadaşlar.

Bakın, kredi kartlarında şu anda varlık yönetim şirketlerine düşmüş rakam 40 milyarı bulmuş yani eski parayla 40 katrilyon. 40 katrilyon gibi bir parayı bankalar tahsil edememiş, şüpheli alacağa yazmış ve gitmişler, varlık yönetim şirketlerine vermişler. Varlık yönetim şirketleri nedir biliyor musunuz? Varlık yönetim şirketleri, insanların ciğerini söker, insanların ciğerini söker; bu demektir o.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Yani bu kadar insan ödeyememiş, bu kadar büyük bir parayı banka gözden çıkarmış, üç kuruşa vermiş ama vatandaşlar varlık yönetim şirketlerinin eline düşmüş; bu ağır bir tablo, ağır, acı bir tablo.

Aynı zamanda, hep diyoruz ya hani kredi kartları, öbür taraftan tüketici kredileri... Sadece o değil; eşten dosttan, babadan anadan alınan borçlar da var. DİSK’in yaptığı bir araştırmada bu ortaya çıkıyor. Yani çalışan işçilerin, emekçilerin yüzde 10’u akrabalarına, eşine dostuna borçlanmış, ödeyemiyor;

insanların psikolojisi yerle bir, evlerde huzur yok, evlerde insanlar borçtan dolayı artık evliliklerini yürütemiyorlar ve yine gidin adliyelere, boşanma davalarına bir bakın. İnsanlar geçinemiyor, insanlar intihar ediyor; o yüzden bu araştırma önergesi çok yerinde olmuş ama kabul edilmeyeceğini de biliyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Salih Cora.

Buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, siz değerli milletvekillerini ve bizleri ekranları başında izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün ramazan ayının ilk günüdür. Başı rahmet, ortası mağfiret ve sonu cehennem azabından kurtulmak olarak müjdelenen ramazan ayını tebrik ediyorum ve bu mübarek ayın tüm insanlığa huzur ve barış getirmesini diliyorum.

Değerli arkadaşlar, çok kısa bir süre önce, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli ve 11 ilimizi derinden etkileyen büyük bir deprem yaşadık. Ben de bu vesileyle, bu kürsüden, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum. Devlet-millet el ele olarak, kenetlenerek inşallah depremin oluşturmuş olduğu hasarı ve yok olan, yıkılan, ağır tahribat oluşturan o izleri çok kısa sürede ortadan kaldıracğıız.

Kıymetli milletvekilleri, tabii, çok kısa bir süre önce büyük bir Covid süreci de yaşadık. Covid'in çok derin etkileri oldu; sadece Türkiye'yi değil, bütün dünyayı etkiledi. Arz ve talep dengesini ortadan kaldıran, üretim çarklarını tahrip eden, tedarik zincirini ortadan kaldıran, seyahat kısıtlamaları olan ve dolayısıyla ekonomiyi, sosyal hayatı, ticareti doğrudan etkileyen bir süreç yaşandı. Tabii ki Covid bittikten sonra da bunun yansımaları oldu. Bugün İYİ Partinin grup önerisine baktığımız zaman, hakikaten geçim sıkıntısı yaşayan, bankalardan kredi çeken, kredi kartı kullanan, borçlarını ödeyemeyip icralık duruma düşen vatandaşların sorunlarının tespiti istenmiştir. Tabii ki makul bir taleptir ancak biz bununla ilgili çok ciddi, kapsamlı çalışmalar yaptık ve borçların yapılandırılmasına ilişkin, 9 Kasım 2022 tarihinde çıkarmış olduğumuz yasayla beraber 10 milyon dosyayı, 5,5 milyon kişiyi ilgilendiren, 2 bin TL'nin altındaki alacakları tasfiye eden bir yasa çıkardık. Bununla beraber, geçtiğimiz iki hafta içerisinde de hakikaten cumhuriyet tarihinin en büyük yapılandırma yasalarından birini çıkardık ve bu yapılandırma yasasıyla beraber vergi borçlarını, SGK borçlarını ve diğer borçları yapılandıran, geniş taksit imkânı oluşturan düzenlemeler yaptık.

Tabii ki önergenin içerisinde rakamlar dikkat çekici olabilir ama şunu ifade etmeliyiz ki Türkiye'de geçtiğimiz yıl, rakamlara baktığımızda, Covid'e rağmen e-ticaret hacmi artmıştır. 2021 yılında 380 milyar TL olan e-ticaret hacmi 2022 yılında 700 milyara kadar çıkmıştır. Ticaret hacmi arttığı gibi, kredi kartı kullanım oranı da artmıştır, bireysel kredi kullanım imkânları da kolaylaşmıştır. Bu da doğal olarak bir önceki yılın rakamlarının değişmesine sebebiyet vermiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SALİH CORA (Devamla) – Biz tüm bu hususları dikkate alacak şekilde hem bakanlıklarımız nezdinde hem de kurum ve kuruluşlarımızla beraber gereken düzenlemeleri bir yeknesaklık içerisinde yapmaya devam ediyoruz. Vatandaşımızın yaşadığı sorunların farkındayız, çözüm için de yine bizler bir mücadele içerisindeyiz.

Ben bu duygu ve düşüncelerle, bu önerenin şu andaki çalışma kapsamımız içerisinde değerlendirilmesinin mümkün olmadığını ifade ediyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla 23/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/3/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

23 Mart 2023 tarihinde Siirt Milletvekili, Grup Başkan Vekili Meral Danış Betaş ve İstanbul Milletvekili, Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından -24369 grup numaralı- çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/3/2023 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Mahmut Toğrul.

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, bugün, Müslüman âlemi için mübarek ramazan ayının ilk günü. Ben öncelikle ramazanın mübarek olmasını, ramazan ayında tüm duaların barış, eşitlik ve adalet için olmasını, zulmün ve acının son bulmasını temenni ederim.

Sayın vekiller, Sayın Genel Kurul; çocuk yoksulluğuyla ilgili verdiğimiz önerge üzerine söz aldım. Genel Kurulu, Genel Kurulun sevgili emekçilerini ve ekranları başında bizleri izleyen sevgili yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz gerçekten derin bir iktisadi kriz içerisinde. İnsanlar en temel ihtiyaçlarını karşılayamaz durumda; barınmıyor, yeterli gıdayı alamıyor ve maalesef çok ciddi bir ekonomik kriz her kesim tarafından hissediliyor ama bu derin iktisadi krizden en çok etkilenenler maalesef çocuklarımız.

Değerli milletvekilleri, bakan, OECD ülkeleri içerisinde çocuk yoksulluğunda ülkemiz 1'inci sıradadır. Derinleşen bu ekonomik krizle beraber çocuklar maalesef temel besin gıdalarına dahi ulaşamıyor, çocuklar yetersiz beslendikleri için ciddi fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişim sorunlarıyla karşı karşıya.

Şimdi, bakan, TÜİK'in 22 Mart 2022 yılı için açıkladığı bir rapora göre, Türkiye'de 6 aylık ve daha yukarı yaştaki çocukların yüzde 62,4'ü her gün sadece ekmek veya makarna gibi yiyeceklerle beslenmek zorunda kalıyor. Yine, çocukların sadece yüzde 12,7'si her gün et, tavuk veya balık alabiliyor ve yine, çocukların yüzde 10,9'u fasulye, nohut, mercimek gibi kuru baklagilleri alabiliyor; sebze ve meyveye ulaşım oranı da neredeyse bu seviyelerde.

Sayın vekiller, çocuk yoksulluğunun sonuçları, gelecek nesiller için gerçekten büyük bir sorun olmaya devam ediyor. Bakan, çocukların sadece bedensel gelişimleri de etkilenmiyor; dikkat ederseniz nesil bodurlaşıyor, boy kısalığı ve benzeri fiziksel rahatsızlıkların yanında, aynı şekilde zihinsel ve psikolojik sorunlar da baş gösteriyor.

Tabii, bu sorunlar aynı zamanda bu çocukların örneğin sanatsal faaliyetlere ulaşımını da engelliyor. Bakan, yine bu rapora göre, sanatsal faaliyetlere katılımda, son on iki ayda hiçbir sanatsal faaliyete katılmayanların oranı yüzde 40'ların üzerinde. On iki ayda ne bir tiyatro ne bir sinema ne de bir sanatsal faaliyet gösterebiliyorlar; bu da tabii ki çocukların gelişimi üzerinde son derece etkili.

Yine, yoksulluk, çocukların eğitime ulaşmasını da engelliyor. Maalesef çocuklar, çocuk yaşta işçilikle, çocuk işçiliğiyle tanışıyorlar. Özellikle çıraklık eğitimi, açık ortaokul, açık lise gibi olanaklar, çocukları ailelerine daha çok katkıda bulunmak üzere örgün eğitimden alıkoyuyor ve çocuk işçiliğine daha çok yönlendiriyor. Bugün ülkemizde resmî rakamlara göre 720 bin çocuk işçi var ve 616 çocuk işçi maalesef yaşamını yitirmiş. Bakan, benim Vekili olduğum Gaziantep'e gidin, Ünalı'daki, Karatarla'daki terzi atölyelerine bakan, 7-8-9 yaşlarında çalışan onlarca çocukla karşılaşıyorsunuz. Dolayısıyla bu çok ciddi bir sorundur. Çocuk işçiliği, çocukların bedensel gelişimini de engelliyor; oyun çağında olması, eğitim çağında olması gereken çocuklar çocuk işçiliğiyle karşı karşıya bırakılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Sayın vekiller, bu konu gelecek açısından son derece önemlidir. Bu konuyu gündeme alıp gelecek nesillerimizin protein eksikliğinden dolayı malnütrisyon veya obezite sorunu yaşamaması, önümüzdeki nesillerin sağlıklı olması için bu Meclise önemli görevler düşüyor. Gelin, çocuklarımız için çocuk yoksulluğuna engel olalım, çocuk yoksulluğuna son verecek bir çalışma yürütelim. Tüm Meclis bu konuda görev alsın, sorumluluk alsın ve gelecek nesillerle ilgili böylesi bir sorunu hep birlikte ortadan kaldıralım. Devlet, çocukları korumakla yükümlüdür ve bu görevini oynamak zorundadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Behiç Çelik.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Bu vesileyle, ramazanınızı tebrik ediyorum.

Çocuk yoksulluğunun ve yarattığı çok yönlü şiddetin nedenlerinin araştırılması ve gerekli tedbirlerin alınması hususu çok öncelikli, çok derin ve çok hassas bir konudur.

Değerli arkadaşlar, 2002 yılından bugüne kadar, AKP iktidarları, kırsal kesimi neredeyse bütünüyle tüketmiştir; tarımsal üretim kültürü yok edilmiştir, 27 milyon hektar tarım alanı 23 milyon hektara gerilemiştir. Tarımdan geçinen kırsal kesim nüfusu toplam nüfusun yüzde 30'una tekabül ederken bugün yüzde 7'lere gerilemiştir. Bu ne demektir? Organik gıdaya doyan milyonlar ve onların çocukları evlerini, tarlalarını, köylerini ve kasabalarını terk ederek büyükşehirlere göçmeye özendirilmişlerdir; işte, kucacağımızda bulduğumuz “kent yoksulluğu” kavramı böyle doğmuştur. Büyük kentlerin banliyöleri geçim zorlukları çeken vatandaşlarımızla doludur. Bu ailelerin çocuklarının sefaletini bilmem söylemeye gerek var mı? Açlık ve sağlıksız beslenme, tüm çocuklarımızın başına bela olmuştur. Bir tedbir alınmıyor mu? Asla alınmıyor. İYİ Parti olarak biz, Rüzgârgülü Projemizle ve Millet İttifakı Ortak Politikalar Mutabakat Metni’imizle duyurduğumuz gibi en az 16 milyon çocuğumuzun okullarda her gün kahvaltı ve yemek yemesini sağlayacağız. Çocukların ailelerinin gelir düzeylerine bakılmaksızın eşit gıda almaları bu şekilde temin edilmiş olacaktır. 0-36 ay çocuklar için mama, gıda ve bez desteği verilecektir. Çocukların şiddet, cinsel istismar ve sömürüsüne karşı her türlü tedbiri alacak, Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin yükümlülüklerine uyacağız, bağımsız çocuk hakları izleme kurulu kuracağız. Her türlü çocuk istismarı suçunun failleri ve bu suçları gizleyenler hakkında en ağır cezai yaptırımların tavizsiz uygulanmasını sağlayacağız. Sokakta yaşamak zorunda bırakılan, çalıştırılan ve dilendirilen tüm çocukları koruma altına alacağız arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Evet, bu duygu ve düşüncelerle aydınlık yarınlarımızın teminatı olan çocuklarımızı unutmayın, ihmal etmeyin, dikkate alın diyorum. Hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grubu adına Sayın Mahmut Tanal.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum. Öncelikle, hepimizin mübarek ramazan ayı hayırlı olsun; ülkemize, dünyaya barış, huzur, mutluluk getirmesi dileğiyle hepinize iyi günler diliyorum.

Evet, son söyleyeceğim sözü ilk başta söylemek isterim. Millet İttifakı’nın iktidarında, Sayın Kılıçdaroğlu’nun cumhurbaşkanlığında Cumhuriyet Halk Partisinin ilk sözü olarak hiçbir çocuk yatağa aç girmeyecek. Cumhuriyet Halk Partisi ülkeyi kuran ve kurtaran bir parti olarak, sosyal devleti yaratan parti olarak çocuk yoksulluğunu tarihe gömecektir; ülkemizin gelirlerini yandaşlara değil çocuklara ve vatandaşlara harcaacaktır.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ iktidarının vaadi şuydu: “3Y’yi -3Y’nin açılımı da yoksulluktu, yasaklardı, yolsuzluktu- bitireceğiz.” demişlerdi. Peki, yolsuzluğu bitirdiler mi? Yolsuzluk bitmedi; yoksulluk da bitmedi. Yolsuzluğun yaptığı tahribat ne oldu bu ülkede? Yoksulluğu daha derinleştirdi, gelir eşitsizliğini daha da artırdı, kayırmacılığı daha da artırdı, bunların sonucunda yoksulluk dediğimiz ta çocukların yoksulluğu oldu.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben 9 kişilik bir ailenin çocuuyum. Sayın Cumhurbaşkanı ne diyordu? “Çok çocuk yapın, çok çocuk yapın.” İyi, niye kendi çocuklarına “Çok çocuk yapın.” demiyor da fakir fukaraya diyor? Çok çocuk değil bakabileceğiniz kadar çocuk yapın. Çok çocuk demek sefalet demek, yoksulluk demek yani o “Çok çocuk yapın...” Şu anda Türkiye’yi yönetenlere, zenginlerin çocuklarına

bakın kaç tane çocuğu var, fakir fukaranın kaç tane çocuğu var? Ama işin tersi de şu: Fakir fukara da bu zenginlere oy veriyor yani burada da bir terslik var. Onun için, benim fakir fukaradan istirahatım şu: Sizi fakirleştiren mevcut olan bu siyasi iktidar.

Şanlıurfa'da mevsimlik tarım işçileri her yılın mart ayı başında giderler; eylül ayı, kasım ayı sonunda geri gelirler. Valiliğin kendi açıklamaları, yazılı belgeleri gösteriyor ki 17 bin tane öğrenci mevsimlik tarım işçisi arkadaşlar, 17 bin! Yani, 17 bin mevsimlik tarım işçisi öğrenci. Bu öğrenci... Bakın, dikkat edin, bu ülkede eğitimsiz olan insanlar daha fazla yoksul. Az gelişmiş olan ülkelerdeki olaya baktığımız zaman eğitimsizlikle birlikte işsizlik artıyor, yoksulluk artıyor. Bu da ne demek? Aslında Cumhurbaşkanlığı, bu başkanlık sistemi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) – Bir dakika rica ediyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Bu başkanlık sistemiyle birlikte bir, Türkiye'de çocuk yoksulluğu arttı; iki, çocuk işçiliği arttı; üç, cezaevine giren çocukların sayısı da arttı. Tekrar ediyorum: Cumhurbaşkanlığı sistemiyle birlikte Türkiye'de çocuk işçiliği arttı, cezaevine giren çocukların sayısı arttı, çocuk yoksulluğu arttı. Aslında mevcut olan Cumhurbaşkanlığı sistemi demek yoksulluk demektir, sefalet demektir, yasaklar demektir ve yolsuzluk demektir. Bu fakir fukara olan aç çocukların, yoksul olan çocukların vebali, günahı AK PARTİ'nin boynundadır eğer MHP de onlara destek veremeye devam ederse, onlar da onun iştirakçisi olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sizin boynunuzdaki günahları biz bir anlatmaya başlarsak sen de orada konuşamaz duruma gelersin Mahmut Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, vallahi, buyur, meydan burada Değerli Başkanım; buyurun, anlatın.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ramazanın ilk günü vebalden bahsetme, vebalden bahsetme!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Buyurun, anlatın o zaman.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Geç yahu, geç, geç!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, buyurun, anlatın; kamuoyuna siz de anlatın, ben de anlatayım.

MUHARREM VARLI (Adana) – İşine bak, işine!

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Çiğdem Koncağül.

Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Geç, geç!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani “Geç.” diyorsunuz, bu millete “Tekeden süt sağılmaz, Cumhurbaşkanı olmaz.” diyen siz değil miydiniz?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Tanal, vebalden bahsederek yürüyecek takatin kalmaz senin, ben sana söyleyeyim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne değişti o zaman? E, söyleyin işte. hani tekeden süt sağılmazdı, ondan Cumhurbaşkanı olmazdı; yaptınız.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teke bizim, teke bizim.

BAŞKAN – Sayın Tanal, hatip kürsüde.

MUHARREM VARLI (Adana) – Hanımefendi kürsüde bekliyor, yeter! Sayın Tanal, işine bak, yeter!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, siz açtınız konuyu yani vebal bu.

BAŞKAN – Evet, Sayın Koncagül, buyurun siz.

AK PARTİ GRUBU ADINA ÇİĞDEM KONCAGÜL (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP Grubunun çocuk yoksulluğuyla mücadele Meclis araştırması komisyonunun kurulması teklifi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum.

Çocuklarımız geleceğimizin teminatı. Bir ülke için başarılı, adil ve müreffeh yarınları inşa etmenin yolu, nesli maddi ve manevi olarak doğru yetiştirmekten geçer. Tarih ve medeniyet yalnızca kitaplarda yazmaz, bir medeniyeti aile ayakta tutar; ailede yetişen çocuklar medeniyetin hafızasıdır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin önceliği nesli korumak ve en güzel şekilde yetiştirmek olmuştur. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız bünyesinde hizmet vermekte olan Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz çocukları sosyal ve ekonomik hayatın içinde korumakta ve gerekli düzenlemeleri de yapmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi 2023 bütçe çalışmalarında aileye yapılan desteklerin rakamlarını burada gördük. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız bünyesinde Çocuk Destek Bileşeni destek programı başlatıldı. Bu programda sosyal yardımlardan faydalanan ailelerdeki çocuklar için her ay destek sağlanıyor. Türkiye Aile Destek Programı'yla büyüyen ve gelişen Türkiye'mizin refahını vatandaşlarımızla paylaşmaya devam ediyoruz. Programımızdan daha fazla vatandaşımızın istifade etmesi için mevcut bütçe olan 15 milyar TL'ye 25 milyar TL ilave edilerek programımız genişletilmiştir. Bu doğrultuda, 450 ile 600 TL arasında olan destek tutarı 850 ila 1.250 TL'ye yükseltilmiştir. Her ay ortalama 3.038 lira ödemeye 2023 yılı Şubat ayı itibarıyla 162.469 çocuğumuza devlet, ailesinin yanında bakıyor. Sosyal ve ekonomik destek sağladığımız çocuk sayısı, deprem bölgesini de dâhil ettiğimizde, 174 bin civarına ulaştı. Çocuk Destek Bileşeni'yle de çocuklara özel yardımlar yapıyor. Bu programdan faydalanan 5,6 milyon çocuğa yıl sonu itibarıyla 3,5 milyar TL destek verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda çocuk haklarını Anayasa maddesi hâline getirdik. Hepimizin çocukları var, gençlerimiz var ama çocukların haklarına dair Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda bir düzenleme yoktu. Çocuk haklarını ilk defa Anayasa'ya koyan, çocuğun üstün yararı için devlete ve kamuoyuna görev yüklenen büyük bir reformu yine biz hayata geçirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Devamla) – 9-10 yaşlarındaki çocukları ailelerinden zorla kaçıran, çocukları eğitimsizliğe, yoksulluğa kurban etmek isteyen, PKK başta olmak üzere, terör örgütleriyle güçlü ve kararlı mücadelemiz devam ediyor. Biz, bu sıralarda ülkemizin çocuklarının geleceği için çalışıyoruz. Çocuklarımız için yaptığımız tüm sosyal çalışmaları, destekleri, onların gelişimi için uyguladığımız projeleri tarih unutmayacak. Tarih, eli kanlı terör örgütlerini, çocuk katillerini, çocukları zorla dağa kaçıran ve her türlü tacize zemin hazırlan terör örgütlerinin yaptıklarını da unutmayacak. Mücadelemiz evlatlarımız için. Türkiye'nin çocuklarının yolu, bahtı açık olsun.

Ülkemize, milletimize, İslam âlemine ve Tekirdağlı hemşehrilerime hayırlı ramazanlar diliyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi grup...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – İşlemi bitireyim, söz vereyim.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Oluç.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Tekirdağ Milletvekili Çiğdem Koncagül'ün HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sadece kayıtlara girmesi için söylüyorum, önergemiz üzerine Adalet ve Kalkınma Partisi konuşmacısının yaptığı konuşma bu önerenin içeriğiyle ilgili bir konuşma değildi maalesef. Çünkü TÜİK'in -yani TÜİK sizin iktidarınızın bir kurumu, üstelik de TÜİK bütün rakamları sizin istediğiniz gibi yayınlıyor- 22 Mart günü açıkladığı 2022 Türkiye Çocuk Araştırması'nın sonuçlarından hareket ederek bir araştırma önergesi verdik dolayısıyla sizin konuştuklarınızla bu meselenin hiçbir alakası yok. Tabii, kolayına kaçılıyorsunuz çünkü ülkedeki yaşanan sorunları, sadece çocukların değil bütün toplumun yaşadığı sorunları konuşmaya başladığımızda siz hemen işin kolayına kaçıp onlara cevap veremediğiniz için “terörö, terörö, terörö” diye ötmeye başlıyorsunuz, mesele öyle değil aslında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ne demek “ötmek” ya? Terbiyesiz! “Ötmek” ne demek?

ÇİĞDEM KONCAGÜL (Tekirdağ) – Daha nasıl verelim?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Saygısız!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ne diyorsun sen ya, ne biçim konuşuyorsun? “Köpek” diyor oradan ya!

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – “Köpek” demedi, “ötmek” diyor. Sayın Vekil, onu düzeltin bence.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, dolayısıyla konu TÜİK'in verdiği raporda ortaya konmuş olan verilerin tartışılmasıyla ilgilidir. Bu verileri biz mi ortaya koymuşuz, çocukların yaşadıkları sorunları biz mi söylemişiz? TÜİK söylemiş, sizin iktidarınızın bir kurumu sonuç olarak.

O nedenle yani araştırma önergeleri üzerine konuşma yaparken gerçekten önerge üzerine konuşmanızı tavsiye ederim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aslında bu, bütün Meclis görüşmeleri ve tekliflerin, kanunların yapılması süreçleri için de aynı şekilde geçerli Sayın Oluç.

IV.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

3.- *CHP Grubunun, Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve arkadaşları tarafından, son yıllarda yağışların azalmasının sebepleri ile yağış miktarının düşmesinin yarattığı sorunların araştırılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 23/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Mart 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağı ve oylarınıza sunacağım.

23/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/3/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Özkoç

Sakarya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve arkadaşları tarafından, son yıllarda yağışların azalmasının sebepleri ile yağış miktarının düşmesinin yarattığı sorunların araştırılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla 23/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (3972 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/3/2023 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Jale Nur Süllü.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1993 yılında, her geçen gün kaynakları yok olan suyun yaşamsal önemine dikkat çekmek üzere 22 Mart tarihi Dünya Su Günü olarak ilan edilmiştir ama ben bugün sizlere suyun yaşamsal önemini anlatacak değilim ancak yokluğuna yol açan nedenlerin ve alınması gereken önlemlerin tartışılması gerekiyor.

Aslında 2021 yılında kurulan, benim de üyesi olduğum, iklim krizi ve kuraklıkla ilgili araştırma komisyonunda dört ay boyunca çalıştık ve bir rapor hazırlandı, tam 841 sayfa bu rapor. Biz de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak yapılması gerekenleri, yapılmayanların yol açtığı sorunları ve çözüm önerilerimizi dile getirdiğimiz 106 sayfalık bir şerh yazdık ama aradan geçen bir buçuk yıl içinde bu önlemlerin hiçbiri dikkate alınmadı, hiçbir uygulama yapılmadı. Şu anda 2021 yılına göre kuraklık ve su kıtlığı konusunda çok daha tehlikeli boyutlara ulaşıldı.

Türkiye’de yağışlar her geçen yıl mevsim ortalamalarının altında gerçekleşirken bir önceki yılın aynı dönemine göre genelde ortalama yüzde 31 azalmıştır. Toprağın suya kavuşması da her geçen yıl daha da azalmaktadır. Ancak toprağın suya kavuşmamasının nedeni sadece azalan yağışlar ya da iklim krizi değil. Sadece 2021 yılında 82 milyon ton çimento üretilmiş, kişi başına 1 ton anlamına geliyor; 128 milyon metrekaare inşaat bitmiş, 151 milyon metrekaare inşaat izni verilmiş, 200 milyon metrekaare alan asfaltla kaplanmış; dökülen bu asfaltlarla, betonlaşmayla toprak suya kavuşamaz hâle gelmiş. Betonlaşmayla hem iklim değişikliğini hızlandıran politikalara hız veriyorsunuz hem de kuraklığı arttırıyorsunuz. Sadece kuraklık etkilerini değil felaketleri de arttırıyoruz. 50’lerde Türkiye’de ortalama 100 meteorolojik olay yaşanırken 2021 yılında tam 1.024 aşırı iklim olayı yaşanmış. İklim krizinin etkisiyle artan aşırı iklim olayları da dökülen asfalt ve betonlarla doğal afet olmaktan çıkıyor ve felaketler yaşanıyor. Bakın, geçen hafta yaşanan sel felaketinde Bakan çıktı ne dedi? “Toprak suya kavuştu.” dedi. Ama tam tersi, bilim insanlarının uyarılarına karşın yanlış betonlaşma vatandaşlarımızın

canına mal oldu; maddi hasar meydana geldi, toprağın verimli bölümü sel sularıyla sürüklendi, ekinler sular altında kaldı. Ülkemizin pek çok bölgesinde çiftçiler ise ellerini gökyüzüne açmış, ekinleri için yağışları bekliyor. Düşen yağış miktarıyla barajların doluluk oranları da düşüyor. Eskişehir’de 2013 yılında yüzde 90 doluluk oranına sahip Porsuk’un 2023 Mart ayında yüzde 39,3 doluluk oranı hem tarımsal sulama hem de kullanma suyu açısından çok büyük risk getiriyor.

Çiftçiler tarım yapmak için kuyulardan su çektiğinde hem yer altı su rezervlerini tüketiyor hem de yüksek elektrik faturalarıyla daha da yoksullaşiyor. Yenilenebilir enerji kaynağı olarak doğa tahribatı pahasına enerji üretiminde öncelenen HES’lere yirmi yılda 600 milyar lira; sadece 2021 yılında 60 milyar lira para harcanmış. Komisyonunda sürekli sormuştuk “Kuraklıkta HES’leri nasıl çalıştırmayı düşünüyorsunuz?” diye, nitekim kuraklıkta HES’ler çalıştırılmayınca tekrar fosil yakıttan enerji üretimine yüklenildi. Oysa yüzde 2’si dönüştürülen kullanma suyunun yüzde 5’ini dönüştürmek için maliyet sadece 100 milyon lira, Komisyonunda öğrendik. HES’lere o kadar para gömüleceğine suyumuzu geri döndürseydik kuraklıkla da bu kadar boğuşmayacaktık.

Kuraklıkla boğuşmamak için o kadar çok şey var ki yapılması gereken ama yapılmayan. Yer altı sularının doğadan malzeme çalan taş ocakları ve madenlerle zarar görmesi, kirlenmesi, yok olmasının önlenmesi gibi; su kaynaklarının yüzde 70’ini tüketen tarımsal planlamayla ürün deseninin değiştirilmesi ve kuru tarımın yaygınlaştırılması gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

JALE NUR SÜLLÜ (Devamla) – ...su kaynaklarını yok edecek çılgin projeler yerine barajların tamamlanması, ömrünü doldurmuş açık su kanalları yerine kapalı kanal sistemi projelerinin hayata geçirilmesi ve sularımızın kirletilmesinin önüne geçilmesi gibi; çok başlı su yönetimine son verecek su yasasının ve iklim yasasının acilen çıkarılması gibi yapılması gereken öyle çok şey var ki.

Yaşanan felaketlere “İklim krizinin etkileri, kader.” diyemeyiz, esas kuraklık zihinlerde. Su kıtlığı da deprem de sel de tarımsal üretim de çiftçinin yoksullaşması da kısaca vatandaşın başına gelen tüm felaketler bilimden, akıldan, vicdandan uzak, rantı önceleyen kurak zihinlerin sonuçları. Vatandaşımız kurak zihinlerin yönetiminin son bulacağı, baharın bolluk, bereketine kavuşulacağı 15 Mayıs tarihini sabırsızlık ve umutla bekliyor.

Genel Kurulu saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Ayhan Altıntaş.

Sayın Altıntaş...

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun vermiş olduğu su kıtlığı hakkındaki araştırma önergesi için söz almış bulunuyorum.

Hepimizin bildiği gibi, su, hayattır. Uzayda yaşam var mı diye merak edersek ilk bakacağımız, suyun var olup olmadığıdır. Tatlı suyun önemi sadece bugün yaşamımızı sürdürmemiz için gerekli olması değildir; suyu korumamız, doğru kullanmamız yarın çocuklarımız için de gereklidir. Su, gıda güvencesi için de gereklidir, sürdürülebilir kalkınma için de. Su sayesinde tarım yapıyoruz, su sayesinde enerji ihtiyacımızı karşılıyoruz. Su, geleceğimizin temel koşuludur. Dünya devam ettikçe, yaşam devam ettikçe suya ihtiyaç hep olacaktır.

Bakın, son yüzyıl içinde dünya nüfusunda 3 kat artış olmuşken tatlı su kaynaklarına olan talep ise 7 kat artmıştır. Değerli arkadaşlar, suya olan talepteki artış nüfus artışından çok daha hızlı seyretmekte, bu durumun altında yatan farklı etmenler vardır. Bunlardan biri, tatlı su kaynaklarının yaklaşık yüzde

70'inin tarımda kullanılması diyebiliriz. Artan nüfus, gelir ve tüketim düzeyinin yükselmesi ve gıda ürünlerine yönelik taleplerin artması su kaynaklarına önemli bir baskı yapmaktadır. Uğruna ağaçları kestiğimiz, yüzey suyunun doğal akışını bozduğumuz, nehir ve derelerin akış yollarını değiştirdiğimiz, dolaylı olarak yüzey sularının kurumasına sebep olduğumuz ve etrafındaki birçok canlının ölmesine, zarar görmesine ya da göç etmesine sebep olduğumuz HES'ler veya madencilik faaliyetleri de kuraklık konusunda dikkate alınması gereken önemli bir unsurdur. Nüfus artışı, şehirleşme, sanayileşme; bunlar da su kirliliğini artırmakta ve dolayısıyla temiz su kaynaklarını azaltmaktadır. Endüstriyel atıklar, evsel atıklar, tarımsal atıklar tatlı su kaynaklarını kirletiyor. Atık suları değerlendirecek ucuz yöntemler bulmak zorundayız.

Değerli arkadaşlar, ülkemizin susuzluk sorunuyla karşı karşıya kaldığı ortada. Yağış miktarında bu sonbaharda geçen sonbahara göre yüzde 31'lik bir azalma mevcut. Son altmış üç yılın en düşük yağışlı ikinci kış mevsimini bu sene kaydettik. İstanbul barajlarında doluluk oranları son on yılın en düşük miktarına gerilemiş durumda. Ankara barajlarında aktif kullanılabilir su yüzde 21 seviyesinde. Suyu tasarruflu kullanmak zorundayız. En önemli tasarruf aracımız olan su faturalarında kademeli tarife uygulanamadı, uygulansa da istenen başarıyı vermedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Örneğin, ASKİ'de basamak olarak 10 metre küp yerine 15 metre küp belirlendi. Bu konuda Büyükşehir Belediye Meclisi maalesef siyasi mülahazalarda hareket etti hâlbuki suyun tasarrufu konusunda siyasi tercihleri değil, bilimsel verileri ve gerçekleri dikkate almalıyız.

Bu nedenle, su kıtlığı ve kuraklık konusunda alınacak önlemlerin araştırılması önerisini desteklediğimizi belirtiyor, hayırlı ramazanlar diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Murat Çepni.

HDP GRUBU ADINA MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız, son elli yılda 3 Van Gölü büyüklüğünde yani 1,3 milyon hektar sulak alan yok oldu. Türkiye'de, deprem sürecinde olduğu gibi, nasıl attığımız her adımı deprem gerçekliğine uygun olarak atmamız gerekiyorsa su varlıkları açısından da durum aynı biçimde. Yani su varlıkları hızla yok oluyor, Türkiye bir su yoksulu ülke durumuna gelmek üzere dolayısıyla bütün politikaların bu, su varlıklarının korunması üzerine inşa edilmesi gerekir.

Su varlıklarının yüzde 74'ü tarımda, 15'i evsel kullanımda, 11'i ise sanayide kullanılıyor fakat iktidarın su politikası yok. Su politikası dendiğinde iktidarın aklına gelen şey şudur: Bakanın ölümle sonuçlanan sel sonrasında "Toprak suya kavuştu." politikası dışında bir politikası yok yani su politikası eşittir rant ve talan politikası.

Kuraklıkla karşı karşıya kaldığımız bir ülkede sulak alanlar hızla yok oluyor ve sulak alanlar inşaata açılıyor. Buralarda aynı zamanda doğru ürün tercihinin yapılmamasından kaynaklı da -iktidarın tarım politikalarından kaynaklı- sulu tarım yapılıyor yani suyun kullanılmaması gereken bölgelerde sulu tarım yapılıyor. Örneğin, 1 litrelik atık su, 8 litre suyu kirletiyor.

Yine, sanayide suyun geri dönüşümü gerçekleştirilmiyor ve bu kirli sular yine doğayı ve suları ayrıyeten tekrar tekrar zehirliyor. Tarımsal sulamanın yüzde 88'i hâlâ vahşi sulamayla gerçekleştiriliyor. Damla sulama yüzde 1, mikro sulama ise yüzde sıfıra yakın.

Türkiye’de barajların dolu olup olmaması meselesi en çok tartışılan mesele; oysa, bu, sadece bir sonuç çünkü bütün tartışmalar bunun üzerinden gerçekleştiriliyor. Su varlıklarının yok olması aynı zamanda ormanların yok olmasıyla doğru orantılı çünkü orman varlıklarının sermayeye peşkeş çekilmesi, sanayiye açılması, inşaata açılması sonucunda aynı zamanda su varlıkları da buna bağlı olarak ortadan kalkıyor.

Peki, ne yapmak lazım? Yapılması gerekenler çok açık: Bir kere, ormanlar, sular, su varlıkları bir meta olarak ele alınamaz; buralar bir ticaret malzemesi olarak değerlendirilemez. Ormansızlaştırma politikası aynı zamanda bir yok olma politikasıdır.

Türkiye’nin fosil yakıtlardan kurtarılması tartışmalarını çok fazlasıyla yaptık. Küresel iklim krizi kapıdaki en büyük tehlikelerden bir tanesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Acilen, hızlıca yapılması gerekenler şunlardır: Halkın suya ücretsiz erişimi mutlaka sağlanmalıdır; su, alınıp satılabilen bir meta olmaktan çıkarılmalıdır; sanayide kullanılan su yüzde 100 geri dönüştürülmelidir; derin su deşarjı yasaklanmalıdır, bu konuda Marmara’da yaşanan müsilaj sorunu hatırlanmalıdır; biyolojik arıtma zorunlu hâle getirilmelidir; sulak alanlar imara açılmamalıdır, ormanlar talan edilmemelidir; bilim insanları, ekoloji örgütleri ve halka danışılmalıdır, sorulmalıdır; bilim insanlarına rağmen, bilime rağmen rant ve talan politikalarından vazgeçilmelidir. Suların korunması hayattır, “Su hayattır.” dediğimizde bunu böyle anlamalıyız.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ali Cumhur Taşkın.

Sayın Taşkın, buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, gelişyle huzur bulduğumuz on bir ayın sultanı ramazanışerifin aziz milletimiz ve tüm İslam âlemi için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hayat için vazgeçilmez doğal kaynak olan ve önemi artarak stratejik kaynak hâline gelen su olmadan canlıların hayatlarını devam ettirmeleri mümkün değildir. Yerkürenin dörtte 3’ü sularla kaplı olmasına rağmen kullanılabilir su miktarı yüzde 2,5; içilebilir su miktarı ise yüzde 1’den daha azdır. Her yıl 22 Mart, su kaynaklarının önemine dikkat çekmek amacıyla uluslararası Dünya Su Günü olarak kutlanmaktadır.

Yağışların, kaydedilen normal seviyelerinin önemli ölçüde altına düşmesi sonucu, arazi ve su kaynaklarının olumsuz etkilenmesine ve hidrolojik dengenin bozulmasına sebep olan doğal olay “kuraklık” olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde 1980 yılından bu yana en şiddetli meteorolojik kuraklık 2008 yılında gerçekleşmiştir, 2014 ve 2017 yıllarında ise orta ve şiddetli meteorolojik kuraklık gözlenmiştir. Son üç yıldır orta ve hafif şiddette meteorolojik kuraklık gerçekleşmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın güçlü liderliğinde, yirmi yıllık iktidarımızda su kaynaklarımızın sürdürülebilir yönetimi konusunda çok büyük yatırımlar yaptık. Tarım ve Orman Bakanlığımız 2007 yılından beri tarımda suyun etkin ve verimli kullanılması için tarla içi damla sulama sistemi kurulması başta olmak üzere 9 değişik projeye destek vermektedir. Suyun verimli kullanılması kapsamında sadece 2022 yılında 62

baraj, 19 gölet ve bent, 50 yer altı depolama tesisi, 72 sulama tesisi, 21 toplulaştırma projesi, 16 içme suyu ve atık su tesisi, 10 HES ve 146 taşkın koruma tesisi olmak üzere toplam 396 tesisi tamamladık. Son yirmi yılda ise suyun verimli kullanımı için yaklaşık 479 milyar liralık yatırım yaptık; 716 baraj, 481 gölet ve bent, 101 yer altı su tesisi, 1.633 sulama tesisi, 318 toplulaştırma projesi, 326 içme suyu ve atık su tesisi, 615 HES ve 5.395 taşkın koruma tesisi olmak üzere toplam 9.585 adet tesisi hizmete aldık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde, cumhuriyet tarihinde yapılanların 2 katından fazla barajı yirmi yılda inşa ettik. Ülkemizin bir damla suyunun boşa akıp gitmesine rıza göstermedik. Önümüzdeki yüzyılın en stratejik değeri olan su kaynaklarımızı korumak için sıkı bir şekilde çalışmaya devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 5'inci sırasına alınmasına, yine bu kısımda bulunan 407 ve 434 sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın 6'ncı ve 7'nci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 24 Mart 2023 Cuma günü toplanmamasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 435 ve 434 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

23/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/3/2023 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Çankırı

AK PARTİ Grubu

Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 5'inci sırasına alınması, yine bu kısımda bulunan 407 ve 434 sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın 6'ncı ve 7'nci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

23 Mart 2023 Perşembe günkü (bugün) birleşiminde 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

27 Mart 2023 Pazartesi günkü birleşiminde 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar;

28 Mart 2023 Salı günkü birleşiminde 435 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

29 Mart 2023 Çarşamba günkü birleşiminde 407 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar;

30 Mart 2023 Perşembe günkü birleşiminde 407 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 31 Mart 2023 ile 1 ve 3 Nisan 2023 Cuma, Cumartesi ve Pazartesi günleri saat 14.00'te toplanması ve bu birleşimlerde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer işler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi;

31 Mart 2023 Cuma günkü birleşiminde 434 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar;

1 Nisan 2023 Cumartesi günkü birleşiminde 434 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

3 Nisan 2023 Pazartesi günkü birleşiminde 399 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmanın sürdürülmesi,

Daha önce haftalık çalışma günlerinin dışında çalışılmasına karar verilen 24 Mart 2023 Cuma günü toplanmaması,

435 ve 434 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'n 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetvellerdeki şekliyle olması,

nerilmiştir.

435 sıra sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4997)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 25'inci Maddeler	25
2. Bölüm	26 ila 48'inci	24
Maddeler (Geçici Madde 1 Dâhil)		
Toplam Madde Sayısı		49

434 sıra sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi(2/4989)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 12'nci Maddeler	12
2. Bölüm	13 ila 25'inci Maddeler	13
Toplam Madde Sayısı		25

BAŞKAN – Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

V.- SEÇİMLER

1.- (10/462, 1737, 1908, 2372, 4832, 5448, 7097, 7098, 7099, 7100, 7101, 7102, 7103) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonuna Üye Seçimi

BAŞKAN – Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonuna üye seçimi yapılacaktır.

Komisyon üyelikleri için siyasi parti gruplarınca gösterilen adayların listesini okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Üyelikleri Aday Listesi

(10/462, 1737, 1908, 2372, 4832, 5448, 7097, 7098, 7099, 7100, 7101, 7102, 7103)

Adı Soyadı Seçim Çevresi

Adalet ve Kalkınma Partisi (11)

Tuba Vural Çokal	Antalya
İsmail Ok	Balıkesir
Jülide İskenderoğlu	Çanakkale
Mahmut Atilla Kaya	İzmir
İsmail Emrah Karayel	Kayseri
Ali Cumhuri Taşkın	Mersin
Metin Gündoğdu	Ordu
Fuat Köktaş	Samsun
Nazım Maviş	Sinop
Muhammet Balta	Trabzon
Ahmet Çolakoğlu	Zonguldak

Cumhuriyet Halk Partisi (5)

Ayhan Barut	Adana
Ali Şeker	İstanbul
Kamil Okyay Sındır	İzmir
Barış Karadeniz	Sinop
Ahmet Kaya	Trabzon

Halkların Demokratik Partisi (2)

Serpil Kemalbay Pekgözegü	İzmir
Rıdvan Turan	Mersin

Milliyetçi Hareket Partisi (2)

Ümit Yılmaz	Düzce
Hasan Kalyoncu	İzmir

İYİ Parti (1)

Bedri Yaşar	Samsun
-------------	--------

BAŞKAN – Okunan listeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) DUYURULAR**

1.- Başkanlıkça, Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimlerini yapmak üzere toplanacağı gün, saat ve yere ilişkin duyuru

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Meclis araştırması komisyonuna seçilmiş bulunan sayın üyelerin 28 Mart 2023 Salı günü saat 14.30’da Halkla İlişkiler Binası Komisyonlar Bloku Alt Zemin 1 Numaralı Toplantı Salonu’nda toplanarak başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimi yapmalarını rica ediyorum. Komisyonun toplantı gün, saat ve yeri ayrıca elektronik ilan panosunda da ilan edilecektir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Çevre Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporlarının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) ile Çevre Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 422) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 422 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 16’ncı maddesi kabul edilmişti.

17’nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut

İlhami Özcan Aygun

Ahmet Kaya

Adana

Tekirdağ

Trabzon

Fikret Şahin

Cengiz Gökçel

Okan Gaytancıoğlu

Balıkesir

Mersin

Edirne

Orhan Sarıbal

Ömer Fethi Gürer

Bursa

Niğde

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYÜŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI YUNUS KILIÇ (Kars) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Okan Gaytancıoğlu’nun.

Sayın Gaytancıoğlu, buyurun.

(*) 422 S. Sayılı Basmayazı 20/3/2023 tarihli 75’inci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün ramazanın 1’inci günü; tüm halkımızın ramazanını tebrik ediyorum.

Ancak buruk bir ramazan geçireceğimizi de biliyorum çünkü halkımız artan gıda fiyatları karşısında inim inim inliyor; yaptığı ramazan alışverişinde, eskinin fiyatları ile şimdiki fiyatlar arasında korkunç uçurum olduğunu görüyor. Ama işin tezat kısmı ne? Dünyada gıda fiyatları yüzde 20 azalırken Türkiye’de gıda fiyatları yüzde 120 artış gösteriyor. Niye? Çünkü bir türlü nitelikli, tutarlı, bilimsel temelli bir tarım politikası uygulamadınız. Şimdi alelacele bu yasayı getirdiniz, burada tartışıyoruz; o kadar tartışılması gereken, üzerinde uzlaşılması gereken maddeler var, çekilmesi gereken maddeler var, bu da onlardan bir tanesi ama siz nedense yangından mal kaçırırçasına hızlandırarak -seçimlere elli gün kalmış- bu yasayı görüşüyorsunuz, yasalaştırmaya çalışıyorsunuz.

En büyük paramız 200 lira. 200 lirayla 1 kilo kıyma alınmıyor. Yani vatandaş kasaba gittiğinde 200 liranın yanına bir de 100 lira koyuyor, 1 kilo kıyma alıyor; hâlbuki üç ay önce 1 kilo kıyma 130 liraydı. Nasıl oldu da fiyatlar bu kadar arttı? Çünkü -gerçekten söylüyorum- hayvan kalmadı, o kadar çok hayvan kesildi ki -büyükbaş hayvan, küçükbaş hayvan- bize kalmadı. Ama siz, besiciyi desteklemek yerine, süt hayvancılığını desteklemek yerine, çözümü ithalatta arıyorsunuz çünkü madalya peşindediniz. Madalya neden?

Bakın, sizin dönemin Tarım Bakanlarından Mehdi Eker bir madalya aldı. Neden? Fransa tarımına yaptığı katkılardan dolayı. Şimdi de, 9 Mart günü yani bundan on iki-on üç gün önce de en büyük ithalatçı firmaya bir Brezilya madalyası verildi, Brezilya Üstün Hizmet Madalyası çünkü siz Brezilya çiftçilerine çalışıyorsunuz. Türk çiftçilerine çalışmış olsaydınız biz sizi alkışlardık.

Şimdi, 2009’da da buna benzer ama biraz daha düşük bir politika uygulamıştınız; 2009’da da süt fiyatlarını düzenleyememiştiniz, süt hayvanları eti için kesilmişti ve bunu bahane ederek 2010’da kırmızı et ithalatına, canlı hayvan ithalatına izin vermiştiniz.

Arkadaşlar, kırmızı ette yüzde 230 gümrük vergisi var, sıfır olarak uyguluyorsunuz, sıfır; gümrük vergisi sıfır. 2009’da 1 milyon süt ineği kesilmişti, şimdi 3 milyonun üzerinde süt ineği kesildi. Ne oldu biliyor musunuz? 2010’dan 2023’e kadar yapılan ithalatın bedeli toplam 9,5 milyar dolar. 9,5 milyar dolar vererek ne oldu? O zaman kıyma fiyatları 18 liraydı, şimdi 300 liraya çıktı yani ithalatın hiçbir faydası olmadığı görüldü çünkü yem fiyatları düşmüyor, yem ham maddelerinde dışa bağımlıyız.

Sizin uyguladığınız tarım politikaları çok niteliksiz. Siz, nerede bir mera görseniz oraya inşaat yapmaya çalışıyorsunuz, nerede bir zeytinlik görseniz orayı talan etmeye çalışıyorsunuz, nerede birinci sınıf arazi görseniz oraya inşaat yapmaya çalışıyorsunuz; depremde de bunların hepsi maalesef gitti. Yani şunu anlatmak istiyorum: “Et ve Süt Kurumu üzerinden politikalar geliştireceğiz.” dediniz, hiç yapamadınız. Şu anda, bir büyükbaş hayvan 200-210 liradan kesiliyor ama siz Brezilya’dan gemilere yüklediniz. Ne zaman? Çok uyanıksınız, on gün önce yüklediniz; bende videosu var, on gün önce yüklendi, gemiler yola çıktı, ithalat kararnamesi de dün imzalandı. Yani gemiler yola çıktığı zaman besilik büyükbaş hayvan ithalatı yasaktı, 100 bin baş hayvan geliyor şu anda, geminin ismini öğrenemedim ama Brezilya’dan çıktığını öğrendim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum.

Siz ithalata izin verdiniz, ne olacak biliyor musunuz? Ramazan ayı boyunca biz bu hayvanları keseceğiz; kasaplarda, Et ve Süt Kurumunun reyonlarında, Tarım Kredi Marketin reyonlarında bulunacak; belki fiyat artmayacak, seçime kadar idare etmeyi düşünüyorsunuz, günübirlik politikalarla

ülkeyi yönetmeyi düşünüyorsunuz ama sonrası tufan. Neden? Aklınıza bir türlü yerli üretici gelmiyor. “Ya, bu süt hayvanlarını korumaya alalım, kestirmeyelim, sütte iyi bir destekleme teşvik primi verelim; besî hayvanlarını korumaya alalım, üreticiye destek verelim.” diye düşünmüyorsunuz, aklınız fikriniz günü kurtarmak. Süt inekleri kesildi. Ne için? Eti için. Et fiyatları kısa bir süre dengelendi ama bu sefer de kesecek hayvan kalmadı. Bir inek 15-20 bin liradan giderken şimdi 50-60 bin liraya gidiyor; yazıktır, günahıdır. Bu maddeyi çekin.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Karkas ithalatına izin verdiler, karkas ithalatına!

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 422 sıra sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde yer alan “şekilde” kelimesinin “biçimde” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rıdvan Turan

Mahmut Toğrul

Dirayet Dilan Taşdemir

Mersin

Gaziantep

Ağrı

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Dilşat Canbaz Kaya

Adana

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane)
– Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Dirayet Dilan Taşdemir'in.

Sayın Taşdemir, buyurun.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

Ben de bizi televizyonları başında izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum ve ramazan ayının adalete, özgürlüğe, eşitliğe vesile olmasını diliyorum.

Evet, AKP eşitsiz, hukuksuz bir soygun düzeni yarattı; bu soygun düzenine, bu hukuksuzluğa, bu adaletsizliğe karşı çıkan, muhalefet eden herkesi düşmanlaştırdı; kimi kendisi için tehdit olarak gördüyse yalanla, manipülasyonla, kumpas davalarıyla, talimatlı yargının eliyle cezalandırdı. Şu an AKP'nin yarattığı bu düzene karşı muhalefet eden binlerce siyasetçi, kadın hakları mücadelesi veren yüzlerce kadın, gerçekleri ve sadece gerçekleri yazan onlarca gazeteci maalesef cezaevinde. Biz hiçbirisinin adil, eşit, tarafsız ve bağımsız yargı kararıyla cezaevinde olmadıklarını elbette biliyoruz. Bu hukuksuz yargılamalar, tutuklamalar yetmezmiş gibi, cezaevine attığı insanlara bu sefer de cezaevlerinde kötü muamele ve işkence yapılıyor. Bakın, cezaevlerindeki uygulamalar yasaya, hukuka, mevzuatlara uygun değil. Gerçekten, Türkiye'de cezaevleri özgün ve özektir; hangisinin hangi mevzuata, hangi yasaya göre hareket ettiği belli değil. Cezaevi müdürlerinin inisiyatifi, infaz koruma memurlarının keyfiyeti cezaevlerinde bir yönetim biçimine dönüşmüş. Aslında bunun gücünü nereden alıyor? Elbette ki AKP'nin şu anda ülkemizdeki keyfi, düşmanlaştırıcı, ayrımcı siyasetinden kaynaklanıyor, gücünü buradan alıyor. AKP dışarıda neyi yapıyorsa içerideki memurlar da aynısını siyasetçilere, gazetecilere ve muhaliflere yapıyor. Bakın, her gün ailelerden, avukatlardan, mahpuslardan onlarca başvuru alıyoruz, yaşanan hak ihlallerini anlatan yüzlerce mektup alıyoruz.

Bakın, bu hak ihlallerinin yaşandığı cezaevlerinin başında da Patnos L Tipi Cezaevi geliyor. Gerçekten, oraya “cezaevi” demek ne kadar gerçekçi, onu bilmiyorum; neredeyse bir toplama kampı gibi, oradaki uygulamaların da toplama kamplarında olan uygulamalardan hiç farkı yok. Bakın, o cezaevi Ağrı’da açıldığında Ağrı’nın AKP’li milletvekili Ağrılılara mesaj atmıştı “Müjde, müjde; size bir tane cezaevi yapıyoruz.” diye. İşte, müjde olarak verdiği cezaevi şu an hak ihlalleriyle, işkencelerle gündeme geliyor. Biz cezaevi açıldığı günden bugüne Patnos Cezaevinde yaşanan hak ihlallerini defalarca bu kürsüde gündeme getirdik ama bir iyileşme söz konusu olmadı, bir adım atılmadı. Bakın, Patnos Cezaevi inşa edilmiş -hani müjde olarak verdiğiniz cezaevi inşa edildi- inşa edildiği günden beri su sorunu var yani cezaevi yapılmış, suyunun nasıl sağlanacağı düşünülmemiş. Yıllardır insanlar kuyu suyu içiyor ve bu kuyu suyu kirli, pis ve kokuyor. Onlarca mahpus bu sudan kaynaklı rahatsızlandı ve rahatsızlandığında da revire götürülmedi, hastaneye götürülmedi, insanlar bilinçli bir şekilde hastalıkla baş başa bırakıldı. Evet, “Temiz su kantinde satılıyor.” deniliyor, işte mahpuslara da “Gidin, kantinden temiz su alın.” deniliyor. Fahiş fiyata sular satılıyor, peki, bu sefer ne oluyor biliyor musunuz? Aileler ya da arkadaşları hani temel ihtiyaçlarını kantinde karşılasın diye mahpuslara para yatırdığında bu sefer de “Siz örgüte yardım, yataklık yapıyorsunuz.” diye para yatıran insanlara dava açılıyor. Şimdi, gerçekten, bunun neresi hukuki, neresi vicdani, hangisi insani? Yani burada bir izahatın yapılması gerekiyor. Hem siz temel ihtiyaç maddelerini kantinde parayla satacaksınız hem de aileler, arkadaşları mahpuslara para yatırdığında diyeceksiniz ki: “Siz örgüte yardım, yataklık ediyorsunuz.” Böyle bir şey mümkün olabilir mi? Bunun izahı gerçekten mümkün değil.

Yine cezaevlerinde hak ihlalleri olarak mahpusların bize mektuplarda en fazla ifade ettikleri kitap sayısı. Ya, bir cezaevinde okuyan, düşünen insanlardan neden korkuyorsunuz? Yani kitabı sınırlandırmak ne demek? Cezaevinde de olsa düşünen insanlardan bu kadar korkan bir AKP iktidarıyla biz karşı karşıyayız. Şimdi, bütün bu keyfiyetlere, işkencelere, zulümlere karşı insanlar itiraz ettiğinde de bu sefer disiplin cezaları devreye giriyor. AKP’nin yarattığı “cezaevi gözlem kurulu” denen bir ucube var. Keyfi, kendine göre, gerçekten rehinelik durumunu sürdürmek için kurulan bir gözlemevi söz konusu. İnsanların neden infazları yakılıyor biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Devamla) – Bakın, size sadece iki tane örnek vereceğim: Önceki dönem Ağrı Belediyesi Eş Başkanımız Mukaddes Kubilay’ın normalde 2022’nin Haziran ayında infazı bitti yani verilen cezayı yattı, bitti ama neredeyse bir yıldır tahliye edilemiyor. Gerekçe ne biliyor musunuz? Görüşmeye gelen diğer mahpusların ailelerine selam verdiği için Mukaddes Kubilay bir yıla yakındır rehin tutuluyor ve gözlemevi iyi hâl raporu vermediği için tahliye edilemiyor. Yine, Erdal Tuncel’in infazı tam 4 defadır erteleniyor. Erdal Tuncel’in infazının ertelenme gerekçesi: Fazla elektrik yaktığı ve fazla su kullandığı için infazı yakılıyor. Gerçekten, AKP bu coğrafyaya kötülük tohumları ekti; insanların aklına, vicdanına uymayan yöntemler geliştirdi, bu kötülüğü bir lanet olarak kendine miras olarak bıraktı ama bizler 14 Mayıs’ta AKP’yi ve yarattığı bu kötülüğü bir kez daha, bu topraklardan geri gelmemek üzere defedeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahrettin Yokuş

İbrahim Halil Oral

Hasan Subaşı

Konya

Ankara

Antalya

Arslan Kabukcuoğlu

Hüseyin Örs

Ayhan Erel

Eskişehir

Trabzon

Aksaray

Abdul Ahat Andıcan

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Arslan Kabukcuoğlu'nun.

Sayın Kabukcuoğlu, buyurun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 422 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesi üzerine İYİ Parti Grubum adına söz aldım.

Öncelikle Türk-İslam âleminin oruçlarını kutlar, hayırlara vesile olmasını dilerim.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

21 Mart günü tüm dünyada ve Türkiye'de ormanların önemine yönelik farkındalığı arttırmak amacıyla Dünya Ormanlık Günü olarak ilan edilmiştir. Her ülkede olduğu gibi ülkemizde de ormancılığın tanıtılması ile orman ve ağaç sevgisinin artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Ormanlar dünyadaki karaların üçte 1'ini kaplarlar, biyolojik açıdan en zengin ekosistemdirler; karalarda yaşayan bitki, hayvan ve böceklerin yüzde 80 kadarı ormanlarda yaşamaktadır; biyoçeşitliliğin korunmasında, iklim değişikliğinin önlenmesinde ve temiz hava sağlanmasında ormanların büyük önemi vardır; insanlar için de yaşamsal önem taşırlar, dünyada yaklaşık 1,5 milyar kadar insan geçimini, barınmasını, yiyeceğini, yakıtını ormanlardan sağlıyor.

Ülkemizin yaklaşık 23,2 milyon hektarlık bölümünü kaplayan ormanlar eşsiz bir doğal güzellik ve zenginlik kaynağıdır.

Ormanların korunması ve ağaçlandırma işleri cumhuriyetin ilk yıllarından beri özenle üzerinde durulan bir konudur. Bizler de ormanlarımıza sahip çıkmalı, onları korumalı, önemini duyurmaya çalışmalı ve elimizden geldiğince ağaç dikmeliyiz.

İlk ormancılık etkinliği bundan iki bin dört yüz yıl önce Çin'de, iki bin yıl kadar önce Uzak Doğu'da iken Osmanlı İmparatorluğu zamanında ise 1870 yılında bir mevzuata sahip olmuştur.

Ülkemizde 2000 yılında orman köylülerinin nüfusu 7,6 milyon iken 2021 yılında 7,4 milyona düşmüştür. Bu dönem zarfında ülke nüfusu yüzde 1,2 artarken ormanlarda yaşayan köylü oranı yüzde 1 azalmıştır. Yirmi bir yıl süresince Hükümet orman köylüsünü yerinde tutmayı başaramamıştır. Orman köylüleri, gelecekleri pahasına kendilerini ormanda tutmaya devam etmektedir. Onların topraklarına, köylerine bağlılığı şimdiye kadar AK PARTİ hükümetlerince istismar edilmiştir. Şehirlerde artan nüfus, işsizlik, huzursuzluk, baş edilemeyen sorunlara yol açmaktadır. Birtakım palyatif tedbirlerle sorun çözülmeye uğraşılsa da sonuç alınmadığı ortadadır. Orman köylüsünün sorunlarına çözüm getirilmesi buralardaki sorunların, şehirlerdeki sorunların azalmasını, hafiflemesini sağlayacaktır. Orman köylüleri yüksek rakımlarda ve tarıma uygun olmayan arazilerde yaşarlar, hane başına ortalama büyüklük 25 dekar kadardır. Köylülerin yaşamları ormana bağlıdır, geçimlerini sağladıkları hayvan sayıları azdır, ulaşımaları kötüdür, sağlık hizmetlerinden mahrumdurlar.

Tüm Türkiye’de uygulanan okulsuzlaştırma faaliyetleri orman köylülerinde de etkili olmuştur. 1976 yılına kadar her köye 1 öğretmen 1 okul düşünülürken günümüzde bu tamamen boşaltılmıştır. Köylerin yüzde 27’sinde sağlık personeli o vakitler vardı. Trabzon yöresinde yapılan bir araştırmada, odundan faydalanma ve bundan elde edilen emtianın satılması ile otlama gelirleri gibi birtakım orman kaynaklı gelirler köylülerin toplam gelirinin yüzde 8,8’ini oluşturuyor. Aynı bölgede 1997 yılında yapılan araştırmada ise bu oran yüzde 18’dir. Orman köylüleri pazardan uzaktır; özellikle içme, kullanma suyundan mahrumdurlar. Kanun teklifinde, orman köylüsünün sosyal güvencesinin olmaması en büyük sorun olarak gösterilmektedir. Otuz-kırk yıllık bir periyotta her şey orman köylüsünün aleyhine çalışmıştır. Orman köylülerinin yerlerinde kalması için bir neden kalmamıştır. Yapılacak işler bellidir: Köy yolları ulaşımına uygun hâle getirilmelidir; her köye 1 okul, 1 öğretmen prensibi yeniden hayata geçirilmelidir; köylülere damızlık hayvan, tohum, gübre desteği verilmelidir; sağlık hizmetleri vatandaşın ayağına götürülmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Ormanlarımızda yetiştirmeye müsait “tarımsal ormancılık” diyebileceğimiz, ticari değeri olan pek çok ürün vardır. Uygun alanlarda tıbbi ve aromatik bitkiler üretilmelidir. Devlet bunların teşvikçisi ve yol göstericisi olabilir. Orman alanında üretim ve üretici itibarlı hâle getirilmelidir. Orman köyleri istihdam merkezlerine dönüştürülebilir. Tarımsal ormancılık ve sosyal ormancılık desteklenmelidir. Dikili satışlarda yöre köylülerine öncelik tanınmalıdır. Müteahhitler iş gücünde öncelikle orman köylüsünden yararlanmalıdır. Orman köylüsünün köyünü terk etmesiyle oradaki şehir, oradaki bölge ekonomik olarak zayıflamakta, büyük şehirlere göç artmaktadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

18’inci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 18 – 6831 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hususi ormanlarda yapılacak plan, kesilecek ağaçların belirlenerek damga veya işaretleme, istihsal ve murakabe işlerinde görev alan orman memurlarının kanuni harcırah ve masrafları hususi orman sahipleri tarafından ödenir.”

Ahmet Kaya

Trabzon

Orhan Sarıbal

Bursa

Okan Gaytancıoğlu

Edirne

Ayhan Barut

Adana

Cengiz Gökçel

Mersin

Ömer Fethi Gürer

Niğde

İlhami Özcan Aygun

Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İlhami Özcan Aygun’un.

Sayın Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Orman Kanunu Teklifi’nin 18’inci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi ve ekranları başında bizi izleyen tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bugün ramazanın ilk günü; tüm Müslümanların, tüm İslam âleminin mübarek ramazanını tebrik ediyorum.

Evet, ormanlık alanda kesilecek ağaçların damgalanmasına ilave olarak işaretlenmesinde -bu alanda- çalışanların ücretlerinin orman sahipleri tarafından ödenmesi konusunda, kanun teklifini destekliyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, ormanlık alanda madencilik faaliyetleri başta olmak üzere her türlü çalışmaya ve imar düzenlemesine kesinlikle karşıyız ve bunun imara açılan tarım arazilerindeki en son sonuçlarını işte geçtiğimiz günlerde deprem ve selle gördük, ne kadar haklı olduğumuz burada ortaya çıkıyor.

Uzun yıllar ecirimsil ödeyene zilyetlik hakkı verilmesi ihtimali, ormanlarımızı da risk altına almaktadır. Çünkü işgalcilere tanınan haklar, yapının her zaman yanına kâr kalmıştır. Meralar, ormanlar, herkese aittir, özel şahıs ve kişilere devredilemez. Orman, içi boş ekolojik alanların talan edilmesine ise hiçbir şekilde izin verilmemelidir. Maalesef, orman içi ağaçsız alanlarda, son günlerde mantar ve tıbbi aromatik bitkilerle ilgili alanlar açılmaktadır, buna bir an evvel önlem alınmalı ve bu alanların tekrar ağaçlandırılması gerekmektedir.

Aynı zamanda -Komisyonda da ifade etmiştim- 28’inci maddede Kartepe’yle ilgili bir maddemiz var ama o bölgede Alikahya çiftliğinin bu kapsama alınmaması, burada birileri tarafından bana göre kayırdığını ortaya çıkarıyor. Bir mağduriyeti giderirken başka mağduriyetlere sebep oluyoruz. Bunun için, orman vasfını yitirip yerleşime dönüşen yerlerimiz de var. Bunlar Karadeniz’de olsun, birçok bölgede vasıflarını yitirmiş ve bu bölgelerde tapu kadastro geçmiş, bunlara kadastrodan tapu verilmiş ama orman kadastro geldiği zaman da buralar orman gözüktüyor. Bu sıkıntıyı bir an evvel çözmek gerekiyor. Bu bağlamda gelin, birlikte oturalım. Bu orman kadastro ve tapu kadastrodaki çelişkiyi tekrar gözden geçirip bir kadastro gönderelim. O yerler eğer imarda ise ona çözüm bulalım, eğer ormansa da orman olarak kalması gerekiyor.

Değerli Başkan, sevgili vekiller; Gaziantep’in İslâhiye ilçesi Kırkçalı Mahallesi’nde bin dönümlük araziyi -burada bağ var, fıstık var, zeytinlik var- gidiyorsunuz imara açılıyorsunuz; buraya TOKİ konut yapıyor. Aynı şey, Maraş’a geliyoruz, ceviz gen bankasının olduğu yere gidip TOKİ inşaat yapıyor. Ya, siz akıllanmayacak mısınız? Buralardan elinizi bir an evvel çekin, meralardan elinizi çekin diyoruz.

Yine benim Tekirdağ... Dün de söylemişim, Süleymanpaşa Karaevli Mahallesi’nde gidiyorsunuz meralık alanı tarımdan, mera alanından çıkartıp buraya sosyal konutlar yapmak istiyorsunuz. Ya, hadi, oradan gidin, artık meralardan, tarım arazilerinden ellerinizi çekin diyoruz.

Bakın, Maraş depremiyle birlikte paniğe kapılan Tekirdağ Valiliği, birden 5 okulumuzu boşalttı. Ya, pandemi dönemi geçti, koca pandemi döneminde hiçbir okula el atılmadı ama Maraş depremiyle beraber Çorlu’da 5 okulumuzu boşalttık. Bununla beraber 90 küsur okulumuz şu anda depremden dolayı sıkıntı yaşıyordu ama Millî Eğitim Bakanlığımız, Tekirdağ Millî Eğitim Müdürlüğü hiçbir depremsellik çalışması yapmadan bu yerler o şekilde kaldı. Şimdi, ben buradan soruyorum Tekirdağ Valiliğine: Kaç

okulun Türkiye’de Bina Deprem Yönetmeliği ve Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği’ne uygun inşa edildiğini bana söyler misiniz? Depreme karşı beton dayanıklılığı kadar zemin etüdü önemlidir. Okulların fay zonlarına yönelik konumu araştırılmış mıdır? Fay zonları üzerinde ya da yakınlarında bulunan kaç tane okulumuz vardır? Buradan Tekirdağ Valiliğine soruyorum.

Yine, hastaneler... Dün, kalktılar dediler ki: “Hiçbir hastane zarar görmedi.” Hadi, oradan ya, nasıl görmedi? Bakın, Pazarcık, Defne depremlerinde Antakya Devlet Hastanesi ve İskenderun Devlet Hastanesinin zarar gördüğünü hepimiz biliyoruz yani güneş balçıkla sıvanmıyor değerli arkadaşlar. Buraya çıkıp zarar görmedi deyip ama asıl oraya gittiğiniz zaman bunu görüyorsunuz.

Yine, bakınız, Jeoloji Mühendisleri Odası, Türkiye diri fay haritasını çıkarmış ve bunu göndermiş, ülkemizde 2019 yılındaki bu haritaya göre 2.420 sağlık merkezinde sıkıntı var. Bu yerler Jeoloji Mühendisleri tarafından işaretlenmiş ama Sağlık Bakanlığı bana göre yine kafasını kuma gömmüş, hiçbir hastaneyle ilgili çalışma yapmamışlar.

Yine Jeoloji Mühendislerinin Tekirdağ’la ilgili raporuna baktığımız zaman 11 devlet hastanemizin ve sağlık ocağımızın şu anda depremsellikle ilgili sıkıntısı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Yani Jeoloji Mühendisleri 0,5 g deprem yer ivmesiyle karşılaşma olasılığı bulunduğunu saptamıştır. Bu 11 devlet hastanemizin bir an evvel gözden geçirilmesi gerekiyor.

Yine kamu-özel tüm hastanelerin deprem dışında diğer doğal kaynaklı afetlere karşı performanslarına da bakmamız gerekiyor. En önemlisi bir de Tekirdağ ilimle ilgili, Marmara depremi olduğunda Tekirdağ’la bütün iletişim kesilecek. Burada ön plana çıkan ismini “Atatürk” olarak değiştirdiğiniz Çorlu Atatürk Havalimanı ön plana çıkacak ama Hatay’daki havalimanını gördük, onun için Çorlu Atatürk Havalimanı’nın da depremsellik açısından bir an evvel gözden geçirilmesi gerekiyor.

Bir de en önemlisi iletişimi yapamadık. Deprem bölgesine giden bir kardeşiniz olarak, ilk saatlerde giden bir kardeşiniz olarak iletişimi sağlayamadık. Karşıdan sesler geldi ama bizim sesimiz karşıya gitmedi ve bununla beraber oraya gidecek olan insanların kurtarma ekipleriyle iletişimi sağlanamadı. Bir an evvel depremsellik açısından iletişimin de göz önüne alınması gerekiyor.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 422 sıra sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinde yer alan “ilk ve” kelimesinin “ile” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Rıdvan Turan

Mahmut Toğrul

Sait Dede

Mersin

Gaziantep

Hakkâri

Kemal Peköz

Ali Kenanoğlu

Dilşat Canbaz Kaya

Adana

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane)
– Katılamıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Sait Dede'nin.

SAİT DEDE (Hakkâri) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 18'inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

27'nci Dönem boyunca AKP iktidarına sürekli “Hukuk kurallarına uyun.” dedik, “Anayasa'ya, kanunlara, evrensel kurallara uyun.” dedik, “Hukuku ayaklar altına almayın, mahkeme kararlarını tanıyın, hukuk bir gün herkese lazım olacak.” dedik. Halk sokaklarda, meydanlarda yapılan haksızlıkları, hukuksuzlukları tüm baskılara rağmen korkusuzca haykırdı, sağır sultan duydu, AKP iktidarı duymadı, duymazlıktan geldi. Şimdi, gelinen aşamada sarayda hazırlanan son kanun tekliflerini görüşüyoruz. Bizim size artık bu aşamada söyleyeceğimiz tek şey, Genel Kurulun çalışacağı bu son birkaç gün içinde yurttaşlarımızı, yaşadığımız toprakları daha fazla incitmeden bu saray kanunlarını geri çekmenizdir.

Sayın milletvekilleri, şehirlerde, köylerde, sokaklarda bir korku iklimi yaratılmak istendi. Devletin tüm zor ve baskı aygıtları, hukuk kuralları hiçe sayılarak yurttaşlara karşı kullanıldı ama gelinen aşamada bu çabaların ne kadar boş olduğu ortaya çıktı. Artık yurttaşlarımız insanca bir yaşam istiyorlar. Sadece, seçim bölgem olan Hakkâri'de son beş yılda zırhlı araç ve ateşli silahlarla 3'ü çocuk 18 sivil insan, güvenlik kuvvetleri tarafından açılan ateşle yaşamını yitirdi. “Havaya ateş açtık.” dediler, “Zırhlı aracın freni patladı.” dediler, “Silah mekanizmasında arıza vardı, kendiliğinden ateş açtı.” dediler. Ve yine, bakın, benim de aralarında bulunduğum bir basın açıklamasına bir saldırı yapıldı; yerlerde sürüklendik, darbedildik, işkence edildik ve bu saldırıda İğdir Milletvekilimiz Habip Eksik'in ayağı tam üç yerden kırıldı. Ve burada, bu Meclis çatısı altında İçişleri Bakanı bizlere dönerek “Siz kırdınız.” dedi. Bu iktidar döneminde yalan, en büyük erdem hâline geldi. İnsanlar kutuplaştırıldı. Kişi veya kişilere yönelik özel uygulamalar had safhaya çıktı. Kentler “bizden” ya da “bizden olmayanlar” diye ayrıldı. AKP'li olmak veya olmamak kamu hizmetinin bir ölçütü oldu. Kurumlar, ölüye eziyet edecek kadar insanlıktan uzaklaştı. Annelere-babalara çocuklarının cenazeleri kutulara konularak kargoyla gönderildi. Mezarlıklara saldırıldı, insanlara gömülme hakkı verilmedi. Kilyos'ta kaldırım altlarında cenazeler bulundu. Her gün yeni Antigone trajedileri insanlara yaşatıldı, Yunan mitolojileri bile silik kaldı bu vahşetler karşısında. Hasta tutsaklar cezaevlerinde ölüme terk edildi, cezaevleri ölüm evleri hâline döndü.

Sayın milletvekilleri, seçim bölgemde yurttaşlar siyasal tercihlerinden dolayı ekonomik olarak da cezalandırıldı. İki ülkeyle sınırı olmasına rağmen sınır ticareti engellendi. Derecik ilçemizde hayalî bir sınır kapısı aymazca bir şekilde sayısız defa açıldı. Tarım ve hayvancılık, ilan edilen yasak bölgeler sebebiyle bitme noktasına geldi. Köyler, meralar boşaltıldı, insanlar inşaatlarda çalışsın istendi. Seçme ve seçilme hakkı gasbedildi, halkın seçtikleri milletvekilimiz Leyla Güven, belediye eş başkanlarımız Nurullah Çiftçi, Dilek Hatipoğlu, Remziye Yaşar ve Cihan Karaman hâlen cezaevindedir. Hakkâri ve Yüksekova belediyelerine kayyum atandı, bir halkın geleceği çalındı. Şu an şehir şebekelerinde içme suyu olarak yurttaşlarımıza çamurlu su verilmektedir. Halkın iradesini gasbeden kayyumlar, belediyelerimizi altından kalkılmayacak bir borca soktular. Saymakla bitmeyecek kötülükler halka reva görüldü. “Hakkâri'de bir çoban öldürülmüş, kimin umurunda?” diye feryat eden babaya buradan sesleniyorum: Bizlerin umurunda, insanlığın umurunda.

Şimdi size birkaç dakika da güzel, huzurlu, barış içinde bir ülke tablosu çıkartacağım. Belki o zaman asında bunun bu kadar zor olmadığını görürsünüz. Mesela çocukların zırhlı araçlarla ezilmediği, çocuk istismarının asla hiçbir şekilde affedilmediği, çocukların çalışmak zorunda kalmadığı, enkaz altında kalma korkusunun yaşanmadığı bir ülke düşünelim. Sudan bahanelerle sınırlarda yurttaşların

katledilmediği, yurttaşların sokakta, gözaltında, evinde işkenceye maruz kalmadığı bir ülke tahayyül edin. Cezaevlerindeki tutsakların adil yargılanacağına inandığı, insanlık dışı muameleye uğramadığı, en temel hakları için bile bedenini açlığa yatırmadığı bir ülke düşünün. Kadın cinayetlerinin konuşulmadığı, kadınların her alanda özgürce kendi kimliğiyle yaşam alanı bulduğu bir ülke hayal edin. Herkesin emeğinin hakkını aldığı, sosyal adaletin tesis edildiği, yurttaşa ucuz iş gücü muamelesinin yapılmadığı, gelir adaletinin sağlandığı bir yaşam şekli düşünün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SAİT DEDE (Devamla) – Tamamlıyorum.

İfade özgürlüğünün, gösteri ve protesto hakkının engellenmediği, özgür basın sürekli tehdit altında olmadığını hayal edin. Tarım alanlarının rant uğruna imara açılmadığı, aksine çiftçinin desteklendiği, emeğinin hiçeştirilmediği, ekolojik perspektifin hâkim olduğu, doğayı, yaşamı önceleyen bir ülke düşünün. Bilim ve teknolojinin ışığında öğretimin arttığı, din ve vicdan özgürlüğünün hiç kimsenin inisiyatifine ve ideolojisine endekslenmediği bir ülke düşünün. Dış politikada savaşı değil, barışı önceleyen, kişisel ve politik hırsların kurbanı edilmediği bir ülke düşünün. Kendi yurttaşını düşman olarak görmeyen, herkesin diline, kimliğine eşit mesafede duran, ırkçılığın ve nefret dilinin reddedildiği, eşitliğin, barışın, özgürlüğün hâkim kılındığı bir ülke düşünün. Çok zor değil, sadece iyi niyetle başlamak yeterlidir. Biz, HDP olarak, böyle bir ülke için yıllardır mücadele ediyoruz ve etmeye de devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işlem alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olan (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" olarak değiştirilmesini arz ve teklif edelim.

Fahrettin Yokuş

İbrahim Halil Oral

Ayhan Erel

Konya

Ankara

Aksaray

Behiç Çelik

Hüseyin Örs

Arslan Kabukcuoğlu

Mersin

Trabzon

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Evet, önerge üzerinde söz talebi Sayın Behiç Çelik'in.

Sayın Çelik, buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 19'uncu madde için verdiğimiz değişiklik önergesi üzerinde İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

On bir ayın sultanı ramazanı her sene olduğu gibi bugün yine dualarla karşıyoruz. Rabb'imden ülkemize ve milletimize sağlık ve huzur, sahur ve iftar sofralarımıza bolluk ve bereket niyaz ediyorum, Yüce Allah, ibadetlerimizi kabul buyursun diyorum.

Değerli milletvekilleri, gerekçeye baktığımızda üretimin ve kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak, üretimi ve üreticiyi desteklemek, atıl kalmış tarım arazilerinden faydalanmak, diğer taraftan ormanlarımızın kirletilmesi ve zarara uğratılmasını müeyyideler yoluyla caydırmak, ormanları etkili bir şekilde korumak gibi birtakım ifadelerin bulunduğunu görüyoruz. AKP'nin yirmi bir yıldır yönettiği ülkede tarım çökertilmiş; çiftçimiz açlığa, yoksulluğa terk edilmiş, ormanlarımız da göz göre göre ranta, talana, yağmaya, peşkeşe kurban edilmiştir. Şimdi seçime iki ay kala böyle bir teklifin getirilmesini samimi ve iyi niyetli görebilir miyiz? Yirmi bir senede adım adım, aşama aşama bu ülkenin topraklarına, ormanlarına kastedilirken bu konular, AKP'nin ilgi alanına hiç girmiş midir? Mesela, çiğnerimizi yakanlardan hesap sorulabilmiş midir? Mesela, son yirmi yılda Orman Kanunu 34 kez değiştirilirken hangi çıkar gruplarının lehine icraatlar yapılmıştır? Her türlü usulsüzlüğe zemin hazırlayıp tüyü bitmemiş yetimin hakkını iç edenlerin aklına ormanlarımız şimdi mi gelmiştir?

Değerli arkadaşlar, ormanların korunması konusunda sorumluluk hissetmeyen, vicdanı körelmiş, aklını yitirmiş her şeye rant gözüyle bakan bir siyasi iktidar hangi derde çare olabilir ki?

2003-2019 arasında ormanlık sayılan 650 bin hektar alan, orman niteliğinden çıkarılmış, sadece 2021 yılında 178 bin hektar civarında bir alan yok olmuştur. Cumhurbaşkanı kararıyla acımasızca imara açılan alanların kayıtları ortadayken cennet vatanımızın dört bir köşesine kepçelerle, dozerlerle girilmesi, AKP açısından bir başarı olarak lanse edilmiştir. Ormanlar, yaylalar, askerî alanlar ve sit alanları özelleştirilen tesis alanları, betona boğulabilecek her karış toprak yağmalanırken hangi kamu yararı gözetildi, hangi stratejik planlama yapıldı sorularına bir cevap dahi alınmamıştır. Ayrıca, bu çatı altında bir usulsüzlük varsa araştıralım diye verdiğimiz önergeler de reddedilmiştir. Bizzat vermiş olduğum imar yolsuzluklarının önlenmesine yönelik kanun teklifi de hâlâ bekliyor. Ben burada soruyorum: Daha hangi musibetlerle karşılaşacağız da aklınız başınıza gelecek?

Değerli milletvekilleri, teklifin 19'uncu maddesi Orman Kanunu'nun 75'inci maddesinde bir değişiklik yapmaktadır. Bu düzenleme, sürekli olarak alet ve makineleri bulundurma şartını getirmektedir. Böylece, "yangın mevsimine münhasır" ibaresi kaldırılmış oluyor. Gönül isterdi ki rant odaklı politikalardan vazgeçseydiniz de bu kadar geç kalmış olmasaydınız diyorum.

Değerli arkadaşlarım, milletimiz bu iktidardan umudunu kesmiştir. Dolayısıyla, diğer alanlarda olduğu gibi bu konuda da yapılması gerekenleri ve çok daha fazlasını başarmak, inanıyorum ki bizlere nasip olacaktır.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri ayrıricklık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin tekliften çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Ayhan Barut	İlhami Özcan Aygun	Okan Gaytancıoğlu
Adana	Tekirdağ	Edirne
Cengiz Gökçel	Ahmet Kaya	Orhan Sarıbal
Mersin	Trabzon	Bursa
	Ömer Fethi Gürer	
	Niğde	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH DOĞRU (Adana)
– Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ömer Fethi Gürer’in.
Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle halkımızın mübarek ramazanını kutluyorum, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Ülkemizde hayvancılıkta sorunlar artıyor, et krizi de kapıda ama genelde baktığımız zaman bu süreç bilerek yaratıldı çünkü et ve sütteki süreç, gebe ineklerin, süt ineklerinin ve düvelerin kesilmesiyle ortaya çıktı. Yalnız burada şüpheli bir durum şöyle var: Dünyada da hayvancılık, döneminin en sorunlu sürecine girdi. Burada yapay et olayının acaba bu süreçte etkisi nedir diye insan düşünmeden edemiyor çünkü 1970 yılında GDO’lu ürün piyasaya verileceği zaman ortalığa şöyle bir algı yerleştirildi: Kıtlık geliyor. Kıtlıkla, genetiği değiştirilmiş organizmaların tarımda yer alması sağlandı, ardından nişasta bazlı şurup ki insan sağlığına zararlı, ona yol açıldı, şimdi de yapay etin yolu açılıyor. Yapay etle ilgili Bakan Bey’e bir soru önergesi verdim, Bakan Bey verdiği yanıtta diyor ki: “Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü verileri hücrenel kökenli et üretiminin 2030 yılında toplam et üretiminin yüzde 10’unu karşılayacağı tahmin ediliyor; ülkemizde de bu yönde çalışma yapılıyor.” Hani karbon salımla hayvancılığı azaltalım derken, meralar bir taraftan yok edilirken, yapay etin piyasasına da pazarına da yol mu açılıyor diye insan düşünmeden edemiyor. Öyle ya, hayvancılık mera alanlarımız 40 milyon hektardan 20 milyon hektara düşmüş, mera yerine suni yem yani fabrikada yapılan yemle hayvanlar beslenir olmuş. Bugün Türkiye 12,5 milyon ton GDO’lu yem ithal ederek hayvan beslenmesi yapıyor. Bu durumda “Yapay ete de bir kapı mı aralanıyor?” diye düşünmeden edilmiyor çünkü et fiyatlarının bu kadar artması, süt ve gebe ineklerin kesiminin seyredilmesiyle doğrudan ilişkili.

Yurt dışından da ülkemize karkas et, löp et getiriliyor, getirilen löp etlerin menşesi ve içeriği bakımında da tartışmalı olduğu kamuoyuna sıkça yansıyor. Farklı ülkelerin tüketmediği etler de ülkemize mi getiriliyor? Çünkü Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları döneminde hayvan yemi olarak sayılan 11 proteinli buğdayı ithal ettik, yurt dışında da başkasının tüketmediği eti “Et açığı var, uygun fiyatla verecek.” diye ülkemize getirilme durumunun olabileceğini değerlendirmek gerekiyor. Dünyada tarımı yönlendiren kartellerin, tekellerin daha az masrafla daha çok kazanma duygusu, bu anlamda bu tür yapılanmaları da açığa çıkarıyor. Yani yapay ete ihtiyaç duyulması ve bununla ilgili de üretimin yolunun açılması ve bunun da insan sağlığı üzerindeki etkilerinin olumsuz olması gerçek anlamda düşündürücü. Çünkü hayvanlardan alınan numunelerden elde edilen kök hücrelerin amino asit, glikoz, vitamin, minerallerden oluşan bir çözeltiyle karıştırılarak, meydana gelen bu karışımla laboratuvarlarda üretilen bir eti, insanların tüketimine yapay eti zorlamak anlayışı dünyada giderek yaygınlaştırılıyor.

Birleşmiş Milletlerin “2030 öngörüsü” dediğimiz, şurada, yedi yıl sonrasında yüzde 10 yapay etin tüketilmeye başlanacağı olasılığını değerlendiriyor. Gıdada sürekli olarak daha çok kazanmak isteyen, bu anlamda da dünyaya yön veren aile şirketleri -ki büyük holding bunlar yönetim anlayışında- bu tür dayatmaları topluma getiriyorlar.

Et artık fakir fukaranın, garip gurebanın, yoksulun, esnafın, emeklinin tüketeceği bir gıda ürünü olmaktan çıktı. Çocuklar, protein alma noktasında ete erişemedikleri için artık sağlıklı da beslenemiyorlar. Ramazan ayı da geldi, geçmişte sofralarda pastırma vazgeçilmezdi, onunla iftar

açılırdı; bugün pastırmanın kilosu 700 lirayı bulmuş, yanına bile yaklaşılmıyor. Öyle olunca toplumun genelinin tükettiği gıda konusunda büyük oyunlar dönüyor, bu oyunların yansması fiyatların da artışıyla birlikte büyük kazançlar getiriyor yani yapay olarak elde edilenden daha az fiyatla piyasaya vermiyor.

İşte, yem olayı... Bu yemlerin çoğu, fabrika yemlerinin çoğu her dönem zamlandığı için hayvancılık da riske giriyor. Bugün 50 kiloluk bir süt yeminin torbası 400 lirayı geçmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – E, bunun yanında samanın bile kilosu 1,5 liradan 4 liraya, yoncanın kilosu 3 liradan 7 liraya gelmiş. Bu şartlarda hayvancılığın sürdürülebilirliği sorunlu hâle geldiği gibi, kırsalda boşalma da devam ediyor, çoğu köyde ahırlar artık boşaldı. E, peki, siyasi iktidar bu konuda yeterince önlem aldı mı? Almadı. O zaman, acaba, yine Türkiye’ye nişasta bazlı şurubun Adalet ve Kalkınma Partisi eliyle sokulduğu gibi, yapay etle ilgili çalışmaların da yolunun açılması için böyle krizlerin oluşması, sonra da insanlara masum masum “Sizi etsiz bırakmadık.” “Bakın, sizin işte, tatlandırıcıyla da olsa tatlıya ermenizi sağlıyoruz.” gibi yöntemler mi devreye alınacak diye kaygılanmadan edemiyoruz. Bu bağlamda, tarım sorunu da ormancılıkta yaşanan kriz de bu kanun maddeleriyle çözülecek gibi değil.

Sosyal güvenlik koruması olmayan tüm çiftçilere, kadınlara, gençlere biz bunu sağlayacağız diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahrettin Yokus

İbrahim Halil Oral

Ayhan Erel

Konya

Ankara

Aksaray

Hüseyin Örs

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Arslan Kabukcuoğlu

Trabzon

Adana

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Metanet Çulhaoğlu’nun.

Buyurun.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 422 sıra sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuzun vermiş olduğu değişiklik önergesi hakkında görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 20’nci maddeyle, 31 Ağustos 1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 89’uncu maddesinde yer alan “Orman Umum Müdürlüğü” ibaresi “Orman Genel Müdürlüğü” olarak, “nakliye tezkeresi” ibaresi “taşım belgesi” olarak değiştirilerek teknik düzenlemeler yapıyor.

Değerli arkadaşlar, biz muhalefet milletvekilleri olarak, kanun teklifleri getirilirken her defasında bir istekte bulunuyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisine getirilen tüm tekliflerin mutlaka sivil toplum kuruluşlarına ve meslek örgütlerine sorulmasını, istişare edilmesini ve komisyonlarda konunun uzmanlarının da bulunmasını ve görüş beyan etmesini istiyoruz ama AK PARTİ'nin bütün atama bakanları bundan imtina ediyor; birçok komisyon başkanı arkadaş da maalesef, bunu yapmıyor. Bunun nedeni gayet açık: Sivil toplum kuruluşlarının ve meslek örgütlerinin görüşlerinin alınmasının, istişare edilmesinin, ilgilileri tarafından değişiklikler istenmesinin saraydakiler tarafından asla kabul edilmeyecek olmasını artık sağır sultan bile biliyor. Tek adam rejimi, ülkemizin bütün dinamiklerini yok ettiği gibi, istişare kültürünü de ortadan kaldırmıştır; bu da hâliyle etkili ve verimli kanun yapma girişimlerinin önüne set çekmektedir.

Burada gördüğümüz, aslında ülkemizin geleceğidir arkadaşlar. Ormanlarımızın çok önemli fonksiyonları var. Tüm dünya iklim sorununa çözüm üretmeye çalışırken iktidarın da orman alanlarının korunmasına gerekli hassasiyeti göstermesi gerekmez mi? Kanun teklifinde, madencilik faaliyetlerinin sona ermesiyle doğal yapısı bozulmuş orman alanlarının rehabilite edilerek yeniden ağaçlandırmaya hazır hâle getirilmesine belediyelerin yanı sıra özel sektör de dâhil ediliyor. Bunu büyükşehir belediyeleri, il ve ilçe belediyeleri yapıyorken yeni bir ortak daha getiriliyor ve bunlara gerçek ve özel kişiler ekleniyor. Buradan yine rantın paylaşımını, bu alanların birilerine peşkeş çekileceğini görmek için müneccim olmaya gerek yok arkadaşlar. Herkes uzun zamandır görmektedir ki orman alanlarına izin ve irtifak hakkı verilmesiyle ormanlık alanlarımız delik deşik edilmiştir. AK PARTİ iktidarı bu orman alanlarına hem çöp hem hafriyat hem demir hem de beton döküp “Sonra buraları da ormana dönüştüreceğiz.” diyor. Ormanlarımızın içine doldurulan malzemelerin zaten dönüşme özelliği yok. Görüntüde bunu gerçekleştireceğini söyleyen iktidar, bir taraftan da doğaya büyük bir zarar vererek toprağın altına dinamit koyuyor. Bu, milletimizin aklıyla dalga geçmek değil de nedir Allah aşkına?

Yine, bu teklifle, özel mülkiyete konu olan orman alanlarının yapılaşmaya açılabilmesi kolaylaştırılıyor. Özel mülkiyete konu 3 hektardan küçük sahaları parçalayarak ayrıştıracağımız 25 bin hektar araziden bahsediyorsunuz. Buralar orman alanı olmaktan çıkıyor, bunun sonu gelmez arkadaşlar. Bu, yeni işgalleri doğurur. Asıl amaç da burada hasıl oluyor; buralar istedikleri gibi yapılaşacak, rantın önü açılacak. Yine, oradaki insanların burayı istedikleri gibi kullanma hakkı ortaya çıkacak. Bu aziz millet, AK PARTİ iktidarını doyurmaktan kendi karnını doyurmaya fırsat bulamaz hâle gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükûmet “Enflasyon düşüyor.” diye propaganda yapmaya devam etse de aylık enflasyon artmaya devam ediyor; düşen sadece baz etkisiyle üzerinde oynanan rakamlardır, hayat pahalılığı artarak devam etmektedir. İcra iflas dairesinin iki gün önce açıkladığı rapora göre; bir önceki yıla göre icra iflas dosya sayısı oldukça kabarmış, 5 kat artmış, orta ve alt gelirli vatandaşlarımızın neredeyse tümü bir icra iflas olayıyla karşı karşıya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

“Enflasyonun kolunu bacağımı kıracağız.” diyen tek adam iktidarı vatandaşın belini kırmıştır maalesef, ülkemizi mutsuz etmiştir. Birleşmiş Milletlerin Dünya Mutluluk Raporu’nda, Türkiye, 150 ülke arasında 106’ncı sırada ancak yer bulabilmiştir; böyle bir yapı sürdürülemez.

O nedenle, biz tek adam sistemine son verecek, birlikte kazanacak, birlikte tarih yazacağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

20’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21’inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 21 – 6831 sayılı Kanununun 94 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanununun 14 üncü maddesinin (F) bendinde belirtilen fiilleri işleyenler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanacaktır.”

Orhan Sarıbal

Okan Gaytancıoğlu

Ayhan Barut

Bursa

Edirne

Adana

Servet Ünsal

Aydın Özer

İbrahim Özden Kaboğlu

Ankara

Antalya

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane)
– Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İbrahim Özden Kaboğlu'nun.

Sayın Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; 422 sıra sayılı Yasa Önerisi'nin 21'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

21'inci madde cezalar bakımından bir ekleme yapıyor: Nakil vasıtalarıyla ormanlara yıkıntı veya inşaat atığı atmak ya da hafriyat veya çöp dökmek fiili yasaklanmıştır. Bu konuda Türk Ceza Kanunu'na yollama yapıyor, ceza sayıyor. Oysa Türk Ceza Kanunu'nda “Çevreye Karşı Suçlar” bölümü ve “Çevrenin kasten kirletilmesi” ve “Çevrenin taksirle kirletilmesi” suçları yer almaktadır. Bu suçlar yer aldığı hâlde böyle bir yollama, aslında ceza hukuku tekniği açısından gereksiz karışıklıklara yol açacaktır. Ayrıca, yasal açıdan yasanın öngörülebilirliği bakımından da karışıklıklara yol açacaktır. Bu nedenle, eğer böyle bir düzenleme yapılacaksa öngörülebilir şekilde ayrı bir suç olarak düzenlenmesinde yarar vardır.

Ama benim esasen üzerinde duracağım husus 10'uncu madde, geçen gün yaptığım konuşmada yarım kalan 10'uncu madde. Çünkü 10'uncu madde bu yasa önerisinin bel kemiğinde yer almakta ve bu bakımdan, bir bakıma insan haklarının özüne dokunulamaz, insan haklarının sert çekirdeği ihlal edilemez biçimindeki Anayasa kuralının, bu ormanlar açısından çevre hakkının sert çekirdeğine dokunulması söz konusu 10'uncu maddeyle. Çünkü burada teker teker sayıyor, ne olduğu, ormanlık alanın, ekosistemin özünün ne olduğu sayılıyor teker teker fakat bunların, bu alanların yani endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden araması izni veriliyor. Bu, madde 169 açısından tamamen kabul edilemez bir durumdur, bunu özellikle bir kez daha belirtiyorum çünkü buralarda maden araması yapılamaz; orman ekosisteminin özüne dokunulmaktadır.

Rehabilitasyon, yine, orman hukukuna ve çevre hakkına yabancı bir kavramdır ancak eski hâlde getirilmesi söz konusu olmalıdır. Burada, bu işlemlerin yapılması, rehabilitasyon işlemlerinin yapılması Bakanlıkça, neden belediyeler tekelinde değil de... Bu rehabilitasyon işleminin ayrıca gerçek ve tüzel kişilere verilebileceği konusu anlaşılabilir değildir çünkü herhangi bir gerekçe belirtilmemekte ve ölçüt de öngörülmemekte. Bu bakımdan, böyle bir düzenleme, belediyeleri dışlama, daha doğrusu muhalif belediyeleri cezalandırma anlamına gelmektedir ve bu da Anayasa'nın muhtelif maddelerine aykırıdır. Tabii ki bu, Anayasa Mahkemesi tarafından itaat edilecek olan, edilmesi gereken bir hüküm olmakla

birlikte, Anayasa Mahkemesi kaç yıl sonra bu konuda karar verecek? Bu bakımdan, bu ve benzeri maddelerin düzenlenmesi, yasada öngörülmüş olması gerçekten orman ekosistemi açısından ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şimdi, bu bakımdan, aslında, bütün bu yasa bütününe ilgilendiren Anayasa madde 169'un ne kadar özel bir madde olduğunu ve bu şekilde bir maddenin hemen hemen çok az anayasada yer aldığını veya hiçbir anayasada yer almadığını belirtmek durumundayım. Çünkü burada ormanların korunması ve geliştirilmesi söz konusudur, yoksa ormanların geriye götürülmesine dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Bu bakımdan, gözetim, yasa ve yetiştirme bakımından devletin yükümlülükleri, mülkiyet, yönetim ve işletme bakımından devletin yükümlülükleri teker teker sayılmıştır; yalnızca bir kez istisna öngörülmüştür, kamu yararı varsa irtifak hakkı bunun ötesinde, yasakların kapsamı bakımından hemen hemen başka hiçbir yasal düzenlemede, Anayasa maddesinde öngörülmeyen yasaklar alanı söz konusu. Hiçbir faaliyet ve eylem biçiminde, siyasal propaganda yasağı şeklinde, af yasağı şeklinde ve aslında, bir anayasal suç madde 169 tarafından tanımlanmaktadır. Bu yasa bütününde yer alan hükümlerin çoğu Anayasa madde 169'a aykırıdır ve dolayısıyla anayasal suç işlenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21'inci madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.57

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.08****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 78’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

422 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Birinci bölümün görüşmeleri tamamlanmıştı.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm geçici 1’inci madde dâhil 22 ila 41’inci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde ilk söz Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Muharrem Varlı’nın.

Sayın Varlı, buyurun.

MHP GRUBU ADINA MUHARREM VARLI (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, bütün Müslümanların kutsal saydığı ramazan ayının ilk günü. Bu münasebetle, bütün Müslümanların ramazan ayının mübarek olmasını ve birlik, beraberlik adına inşallah insanlığa fayda sağlamasını diliyorum.

Ormanla ilgili bir yasa görüşüyoruz. Öncelikle, bu yasanın olumlu olduğunu, olumlu bulduğumuzu belirtmek istiyorum çünkü hem orman köylülerini koruyan hem tarım arazilerinin ekilmesini sağlayan hem de üretimi teşvik edecek bir yasa. Burada, orman köylülerinin ormandan daha çok faydalanabilmesini sağlayan, afet anında orman sınırları içerisinde konut yapılmasına dahi müsaade edebilen bir yasayla alakalı konuşuyoruz. İnşallah hayırlı uğurlu olur; milletimize, çiftçimize, orman köylümüze faydalı bir yasa yapmış oluruz.

Yine, Kahramanmaraş depreminde Adana ilimiz de çok ciddi bir yara aldı. Adana ilinde aşağı yukarı 427 insanımızı kaybettik, birçok bina yıkıldı, birçok bina da ağır hasarlı ve orta hasarlı, oturulamayacak durumda. İnşallah Adana’da da depremlerle ilgili problemler bir an önce çözüme kavuşturulur ve insanlarımız rahat ve huzur içerisinde hayatlarına devam ederler çünkü insanların ister istemez psikolojilerinde bir bozulma oluyor. Eğer bu moral, motivasyon noktasında insanlarımızı yeniden evlerine girmeye ve orada yaşamaya ikna edersek başarılı olacağımız kanaatindeyim. Tabii, burada hayatını kaybeden insanlarımıza da Allah’tan rahmet diliyorum. İnşallah böyle büyük bir afeti Cenab-ı Allah bize bir daha yaşatmaz diyorum. Gerçekten “afet” demek lazım yani “deprem” demek biraz masum kalır; gittik, gördük, gezdik, hakikaten çok ciddi bir yıkım var, insanların hayatını kaybettiği, evlerini kaybettiği, hayat düzenlerini kaybettiği çok ciddi bir durum var ortada. Onun için de buradan, hayatını kaybeden bütün insanlarımıza Allah’tan rahmet ve onların yakınlarına da başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, burada, ekilebilir arazilerin birkaç yıl üst üste ekilememesi durumunda devletin el koyarak bir başkasına kiralamasıyla ilgili bir maddenin çok faydalı olacağı... Çünkü ekilemeyen bazı arazileri çiftçi kendisi ekmek istemiyor, dolayısıyla ekmediği ya da ekmek istemediği

için de boş bırakıyor. Hâlbuki bizim boş bırakacak bir metrekare arazimizin bile olmaması lazım çünkü üretime ihtiyacımız var; ülkemizin buğdaydır, mısırdır, arpadır, ayçiçeğidir en çok ihtiyacı olan şeyler, bunları mutlaka üretmemiz lazım. Bu madde çok olumlu ve doğru bir madde.

Yine, burada, çiftçilerimizin üretimini teşvik edebilmek adına bölgesel, hatta il içerisinde dahi farklı bölgelerde farklı teşviklerin uygulanmasıyla alakalı bir madde var. Ben daha önceki konuşmalarımın birçoğunda da bunu gündeme getirmiştım, sürekli söylemişim yani bölge bazlı, hatta iller içerisindeki ilçelere dahi ayrı prim desteğinin verilmesi gerekir diye. Çünkü kendi bölgemizden örnek verecek olursak, mesela, Adana ilinde Karaisalı, İmamoğlu bölgesinde ayçiçeği çok fazlaca yetiştiriliyor; efendim, Karataş, Yüreğir, Ceyhan Ovası'nda pamuk, mısır rahatlıkla yetiştirilebilir. Dolayısıyla bu ürün çeşitliliğini sağlayabilmek ve istediğimiz ürünleri yetiştirebilmek, ülkemize daha fazla katkı sağlayabilmek adına bu yasanın bu şekilde çıkarılması doğru olacaktır. İnşallah hayırlı bir işe yarar.

Yine, burada, ÇKS'nin uzatılması, istenildiği zaman ürününün değiştirilmesiyle alakalı bir zaman uzatması var. Bu da doğru bir şey olmuştur çünkü çiftçilerimiz yağışa, iklim şartlarına göre, bazen pamuk ekmek istiyor ekemiyor, mısır ekmek istiyor ekemiyor, dolayısıyla onu değiştirmek istediğinde de ÇKS'yle ilgili sıkıntı yaşıyordu. Bu da doğru bir şey olmuştur.

Burada birçok arkadaşımız et fiyatlarının yüksekliğinden bahsetti. Doğrudur, son zamanlarda et fiyatları yükseldi ama bunun gerekçesi olarak ithalat lobisine de fırsat vermememiz lazım. Eğer illa ithalat yapmamız gerekiyorsa da dışı hayvan üzerinden bir ithalat yapmamız gerekir. Dışı hayvan sayımızı ne kadar çoğaltırsak, bunun üzerinden alacağımız yavrularla da ileriye doğru et ihtiyacımızı karşılayabileceğimiz ve insanlarımıza daha ucuza, daha uygun et yedirebileceğimiz kanaatindeyim. Tarım Bakanlığı da bununla ilgili ciddi çalışmalar yapıyor, inşallah başarılı olacaktır.

Yine, geçmiş dönemlerde çıkardığımız yasalarda 2/B'yle alakalı bir orman yasası vardı. Bu yasa, işte, ormanla alakalı ama tarım arazilerini de kapsıyordu yani uzun yıllar ecrimisil ödemiş çiftçilerimizin 2/B'den faydalanarak tarlalarını satın almasıyla alakalı bir yasaydı. Olumlu ve doğru bir yasa fakat burada, şu anda özellikle toplulaştırmayla ilgili aksayan yönler var. Burada da Tarım Bakanlığının yetkililerini özellikle uyarıyorum: Bu toplulaştırmanın bir an önce bitirilip çiftçilerimizin lehine olması, bu 2/B arazilerinin de bir an önce çiftçilerimize satışa sunulması gerekir; doğru olan budur çünkü insanlarımız ektiği, diktiği toprağın kendisinin olmasını ve ileriye doğru da bu işte bir garantisinin olmasını bekliyorlar ve istiyorlar. Dolayısıyla bunların hepsi inşallah önümüzdeki zaman dilimi içerisinde gerçekleşecektir.

Ben sözlerimi daha fazla uzatmak istemiyorum. Bu yasa olumlu ve doğru bir yasadır; inşallah ülkemize, çiftçimize, orman köylülerimize hayırlı olur diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Cengiz Gökçel.

Sayın Gökçel, buyurun.

CHP GRUBU ADINA CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle tüm İslam âleminin ramazan ayının hayırlı olmasını diliyorum.

11 ilimizi etkileyen deprem afeti yaşadık. Depremde resmî rakamlara göre 50 bin vatandaşımızı kaybettik. Arkasından gelen sel felaketinde de 20 vatandaşımız hayatını kaybetti. Depremde ve sel felaketinde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralı vatandaşlarımıza şifa diliyorum.

Selde tarım toprakları su altında kaldı, ekili araziler zarar gördü. Depremde çiftçilerimizin tarımsal aletleri, traktörleri, gübresi, yemi, hayvanları enkaz altında kaldı. Keşke, deprem bölgesindeki çiftçilerimizin üretimlerine devam etmeleri için gerekli bir kanun teklifini Meclis gündemine getirseydiniz.

Buna rağmen teklifi tamamen olumsuz nitelendiriyoruz ancak çok fazla sakıncalı maddeleri olan bir teklif. Siz, gerçekenizde, sürdürülebilir tarım ve planlı üretim yapmak istediğinizi söylüyorsunuz ancak teklife bakınca, bundan ziyade, sizin sermayeye bir aktarım yapmak istediğiniz anlaşılıyor. Kanun teklifinin tarımla ilgili kısmı kota ve ceza maddeleri içeriyor yani çiftçileri cezalandırmayı hedefliyorsunuz. Oysa bunun yerine, ürün deseni belirlenen havza bazlı üretim modelini, hayvan varlığımızda yaşanan sorunları, depremlerde çiftçimizin uğradığı zararın giderilmesi için neler yapabiliriz onları bu kanunda görmek isterdik.

Değerli arkadaşlar, gıda ihtiyacımızın arttığı çok açık fakat getirdiğiniz kanun teklifi, gıda üretimine katkı yapmaktan çok uzak. Bu noktada yapmamız gerekenleri Komisyonda anlattık, burada da söylüyorum: Mutlaka üretimimizi artırmak zorundayız. Şunu yapmanızı beklerdik: Havzalarımızın belirlendiği, ürün deseninin ortaya konduğu, çevreyi ve ormanlarımızı da dikkate alarak üretimi teşvik edecek ve üretimi destekleyecek, insanlarımızın günlük gıda ihtiyacını karşılayacak stratejik ürünleri belirlemiş, bunların üretimini destekleyeceğimiz bir kanun teklifi getirmenizi beklerdik ancak siz bunu yapmadınız. Ne yaptınız? Emperyalist şirketlerin talimatlarını yerine getirecek bir kanun teklifi getirdiniz. Bu kanun teklifi gösteriyor ki AKP’de değişen hiçbir şey yok, AKP giderayak çiftçiyi bir kez daha bitirmek için elinden geleni yapıyor. Eğer sürdürülebilir bir tarım diyorsak öncelikle bizim tarım ürünü envanterimizin sağlıklı olması gerekir. Böyle bir envanter çalışmanız var mı? Bu olmadan siz ne dersiniz deyin sürdürülebilir bir tarım politikası izleyemezsiniz.

Hayvan varlığımız belli değil, tarımsal varlığımız belli değil, üretimde cins, çeşit varlığımız belli değil; bu şekilde sürdürülebilir bir tarım yapılacağını iddia ediyorsunuz. Yirmi yılda ÇKS’yi düzenli bir hâle getirip çiftçilere destek olamadınız. Siz doğru düzgün destek vermediğiniz için süt inekleri kesime gitti, gebe düveler kesildi, insanlarımız ete, süte muhtaç oldu. 1 kilogram kıyma 250 lira, 1 litre süt 20 lira, hatta ramazan gelince bazı yerlerde marketlerde, raflarda kıyma fiyatları 300 liradan görünüyor. 1 kilo peynir 200 liranın üstüne çıktı; vatandaşımız tavuğa ulaşamaz oldu, tavuğa; siz de gelmiş, “Destekleri başka uygulamalarla vereceğiz.” diyorsunuz. “Başka uygulamalar” dediğiniz nedir arkadaşlar, burada hangi sistemi uygulayacaksınız? Getirdiğiniz kanun teklifinde bu yok. Bu, olacak iş değil. Bu bir kanun maddesi; açık hükümlü olması lazım, neyle destek vereceğinizin belli olması lazım. Türk tarımı ve üretimi hakkında en ufak bir bilgi sahibi olmadığınızı maalesef görüyoruz.

Başka önemli bir konu da ormanlarımızla ilgili. Orman envanterimiz sağlıklı değil; orman varlığımız ne kadar, belli değil. AKP’nin beceriksizliğinden orman yangınları artık ülkemizin en büyük sorunu. Tüm dünya “iklim krizi” “kuraklık” “afet” diye bağırırken siz ormanları ranta açacak kanun teklifi getiriyorsunuz. Orman alanlarımızı parçalayarak, orman alanlarımızı tahrip ederek, ormanlarımızı yakarak su kaynaklarımızı nasıl koruyacaksınız, aslında bunu da merak ediyorum. Bu teklif 25 bin hektar ormanımızı daha orman vasfı dışına çıkarıyor. Ormanlarımız yok edilirken aslında nasıl sağlıklı bir kentleşme, nasıl sağlıklı bir toplum hedefliyorsunuz, bu da belli değil.

Yoğun bir kuraklıkla karşı karşıyayız. İklim krizi her geçen gün ağırlaşıyor; su kaynaklarımız, sulama imkânlarımız her geçen gün azalıyor. Bakın, Mersin’de barajların doluluk oranları kritik seviyede, çiftçi sulama yapamıyor, böyle giderse vatandaş musluğunu açamayacak, musluğunu açsa da su akmayacak. Siz bunlarla ilgili hiçbir önlem almıyorsunuz.

Burada kenevir üretiminin teşvikini “sürdürülebilir tarım” diye bize sunuyorsunuz. Kenevir üretiminin artırılması ve yaygınlaştırılması olumlu bir şey. Bu noktada toprağı yormayan, toprağı düzenlemeye yardımcı olan hem de hayvan yemi olarak kullanılan kenevir gibi ürünlerin ekiminin artırılmasını olumlu buluyoruz. Hatta bununla birlikte başta buğday, arpa, mısır, soya, kanola ve yonca gibi ürünlerin üretiminin de artması gerekiyor. Daha önce 19 ilde kenevir üretilmesiyle ilgili bir karar

almıştınız, ne oldu? Şu anda ancak 7 ilde üretim yapılıyor. Tarımsal üretimin artırılması gerekirken siz en kritik dönemde limon ihracatını yasakladınız, limoncuyu mağdur ettiniz. Değerli arkadaşlar, seçim bölgem Mersin’de, Erdemli’de, Silifke’de, Mezitli’de limon üreticilerimiz kan ağlıyor. Narenciye ihracatına teşviki kestiniz. Üreticilerimiz şu anda 4,5 liraya mal olan limonu dalında 3 liraya satamıyor. Bu, hem yanlış tarım politikalarınızdan kaynaklandı hem de gelenekselleşmiş narenciye ürünlerine verilen ihracat primini sizin kesmenizle oldu arkadaşlar. Bunu narenciye üreticisine yapmayın. Siz aslında ihracatları yasaklayan bir iktidarsınız, domates ihracatını yasakladınız; patates, soğan ihracatını yasakladınız; patates, soğan üreticisinin depolarını bastınız. Çiftçiyi terörist olmakla suçladınız.

Değerli arkadaşlar, aslında, sizin bu işte, bu teklifte ne yapmak istediğinizi de görüyoruz. Emperyalist güçlerin size dayattığı ürünleri çiftçi sizin istediğiniz gibi ekmezse çiftçiye -cezalandıracağınız- bununla ilgili bir sopa gösteriyorsunuz bu kanun teklifiyle.

Bu teklifin 2’nci maddesinde çok yıllık bitkisel üretim yapan çiftçilere para cezası kesiyorsunuz. Değerli arkadaşlar, benim limon bahçem var. Aynı bölgede Bakanlık başka bir ürün üretilmesini isterse ben bahçedeki ağaçları mı keseceğim? “Çiftçi üretti.” diye çiftçiye ceza kesmeyi öngören bu teklifi kabul etmiyoruz. Bu üretim şekline “planlı üretim” denmez ancak dense dense “Çiftçiye AKP’nin zulmü.” denir. Planlı üretim teşvikle yapılır, cezayla değil. Sizin bu anlayışınız yüzünden yirmi yılda 575 binden fazla çiftçi üretimden koptu, artık üretmiyor. İthalat yapmadığınız tarım ürünü kalmadı. 140 milyar dolarlık, maalesef, ülke olarak ithalat yaptık. Sizin siciliniz bozuk, siciliniz bu anlamda çok kabarıktır. AKP “Sözleşmeli üretimle planlı üretim yapacağız.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Sözleşmeli tarım olması için güçlü çiftçi örgütleri gerekli. Türkiye’de örgütlü çiftçi var mı? Kaç çiftçi kooperatif üyesi? Kaç çiftçi birlik üyesi? Siz bu örgütleri güçlendirmiyorsunuz, çiftçiyi sözleşmeli üretime zorluyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, burada şunu da söylemek zorundayım: Aslında, çiftçinin bir örgütü var, ziraat odaları; ziraat odaları anayasal bir kuruluş ve çiftçinin kanunla kurulmuş tek örgütü. Ziraat odaları AKP’nin arka bahçesi olmadığı için, siz ziraat odalarını bu teklifle cezalandırmak istiyorsunuz. Bu anlamda, Tarım Bakanının aslında kartesi çok kötü çünkü Tarım Bakanı, milletvekili olduğu dönemde Tarım Komisyonu Başkanı olduğunda ziraat odalarını ekonomik olarak güçsüzleştirecek bir kararnamenin altına imza attı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gökçel.

CENGİZ GÖKÇEL (Devamla) – Ben o zaman oda başkanıydım. Değerli arkadaşlar, 2002 yılında çıkarılan bir belgeyle siz 2006 yılındaki desteğe müracaat edecek bir imkân yarattınız, bir durum ortaya koydunuz. Dolayısıyla, şimdi de aynısını yapıyorsunuz. Bakın, bir daha söylüyorum: Bu kanun teklifinde eğer siz ÇKS’yle ilgili belirlenecek bir belgeyle -çiftçinin sağlıklı belgelerini oluşturacak, kaydını tutacak- ziraat odaları üzerinden gelen çiftçi belgesiyle bu destekleri vermezseniz, ne bizim burada envanterimiz sağlıklı, ürün miktarımız belli olur ne de çiftçimiz hak ettiği desteği alabilir. Bu şekilde çiftçimiz hak ettiği desteği alamaz. Zaten çiftçinin 2006’da çıkan yasadaki kaynaklanan 100 milyonlarca lira alacağını ödemediniz. Bu kanun teklifini biz -bir kısım maddelerde olumlu olsa da- genelde olumsuz buluyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Anayasa'mızın 169'uncu maddesi ormanları koruma görevini devlete vermiştir. Çünkü ormanlar halkındır ve halkın genelini ilgilendiren ekolojik değer, hava, su ve oksijen kaynağıdır. O nedenle, yalnızca belirli kesimlerin kısa dönemli, ekonomik çıkarları doğrultusunda kullanılmasına Anayasa izin vermemiştir. Anayasa değiştirilebilir mi? Tabii, nitelikli sayısal çoğunluk gerektirdiği için kanun çıkarmaktan daha zor bir yoldur ama Anayasa'nın arkasından, yanından, yöresinden dolanarak kanun değiştirmek daha kolaydır ve siz hep bunu yaptınız ve yirmi yılı aşkın iktidarınızda bu yöntemle ormanları korumasız bıraktınız.

Orman Kanunu 1956 yılında yürürlüğe giren bir kanun. Sizin iktidara geldiğiniz 2002 yılına kadar kırk altı yıl boyunca kanunun bazı maddelerinde 14 defa değişiklik yapılmış. Sizin iktidarınız döneminde kanun ve kanun hükmünde kararnamele 32 defa değiştirilmiş ve değiştirilen, üzerinde oynanan madde sayısı ise 130'un üzerinde, çıkarılan yönetmelik sayısını söylemiyorum bile. Yapboz tahtası hâline getirdiğiniz bu kanun değişikliklerinin kısa özeti şu: Orman alanlarının rant açılması. Siz, ormanları yaratacağınız rant alanlarının önünde engel gördünüz. Bu değişiklikleri yaparken hep aynı bahaneyi öne sürdünüz, kamu yararı. Kamu yararı bahane değil, hikâye ama rant şahane. Bunu siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Yol mu yapılacak, bırakın ormandan geçsin. Yandaşınıza maden sahası mı verilecek, ormanlık alan feda edilebilir. Altyapı ve katı atık bertaraf tesisleri mi yapılacak, ormanlar ne güne duruyor? Devlete ait sağlık, eğitim, spor tesisi mi yapılacak? Bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın devlet ormanları üzerinde bulunmasında veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması hâlinde gerçek ve tüzel kişilere bedeli mukabilinde verilebilir. Devlet, elindeki sosyal tesisleri elinden çıkarmıyor muydu? O zaman bu özel kişilere ormanlar verilirken hangi kamu yararı ve zaruret var? Dahası var. Orman alanlarında odun dışı ürünlerin mamul ve yarı mamul olarak işlenmesi amacıyla tesis kurulmasına izin verdiniz. Mesire yerlerinde lüks çadır, çadır ve karavan alanı yapılması amacıyla Orman Genel Müdürlüğü tarafından kiraya verilmesine izin verdiniz. Ormanlık alan olarak kabul edilen yerlerde turizm yatırımlarına izin verdiniz. Ormanlar ve kıyılarda imar planı olmasa bile günübirlik tesis yapılmasına olanak sağladınız. Yerleşim yeri olmaya uygun olan verimsiz, taşlık, kayalık orman alanlarını orman dışına çıkarıp yapılaşmaya açtınız. Orman niteliğini kaybettiği, daha doğrusu kaybettirildiği belirlenen yerleri hazine adına tescilleyerek “orman alanı” statüsünden çıkardınız ve bir yönetmelikle dediniz ki: “Sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar Orman Genel Müdürlüğüne orman sınırları dışına çıkarılarak tapuda hazine adına tescil edilir.” Tekrar ediyorum: “Sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar...” Yorum yok, buradaki kamu yararını ve zarureti siz anladınız. Son yıllarda giderek artan orman tahsislerine konu olan tesislerin tamamı orman dışına yapılabilir. Hatta, orman alanlarının dışına yapılmasında hiçbir sakınca olmayan bu tesislerin orman alanlarına yapılmasında ne toplumsal fayda ne de kamu yararı vardır. Bunların orman dışında yapılması daha büyük kamu yararı ve toplumsal fayda sağlayacaktır. Ormanlar için kamu yararı eşittir ekolojik faydadır. Bugün bu ülke her türlü felaketi yaşıyor; seli de yaşıyor, kuraklığı da yaşıyor, toprak kaymasını da yaşıyor, heyelanı da yaşıyor. Bu felaketler tarımsal üretimi de etkiliyor, hayvancılığı da etkiliyor ve kapımıza sorun olarak dayanıyor.

Değerli milletvekilleri, şimdi, görüştüğümüz kanun teklifinde bazı maddeler var, katılmamız mümkün değil ama yirmi bir yıldır, 32 defa Orman Kanunu'nu değiştiren, 130'dan fazla değişiklik yapan bu iktidarın serzenişte bulunmasına da anlam veremiyorum. Bakın, size doğrudan hiçbir eleştiri yapmadan kanun teklifinde yer alan madde gerekçelerinizden bir bölüm okumak istiyorum: “Madde 11- Ormanların kanun dışı müdahalelerden korunması için sınırları kesinleşmiş orman alanlarında devam

eden her türlü bina ve tesis inşaatlarının suç tutanağı düzenlenmesi aşamasında durdurulamaması veya yıkılamaması sonucu inşaatlara devam edilmesi nedeniyle kovuşturma sonucunda verilecek kararların infazı güçleşmektedir. Açma -yerleşme ve işgal suçları 2008 yılında 4.578 adetten, 2018 yılında 6.686 adete, 2020 yılında 9.708 adete, 2021 yılında ise 12.030 adete yükselmiş olup her yıl artarak devam etmektedir. Anayasal güvence altında olan orman alanlarının işgali ile yapılan milyarlarca TL harcama nedeniyle ülke ekonomisinde kaynak israfı yaşanmaktadır.” Haklısınız, ormanlar talan edilmemeli, gecekondulaşmaya dönüşmemeli, ormanların içine havuzlu villalar yapılmamalı. Tamam da 2008 yılında yaklaşık 4.500 adet olan işgal suçu, 2021 yılında 12 bine yükselirken siz ne yaptınız? 2008 yılından 2021 yılına kadar hemen her kanun teklifine “bazı kanunlar” diyerek Orman Kanunu değişikliğini de ilıstirdiniz. Şimdi, caydıracaktımsınız. Orman içine villaları geçtik, lüks siteler yapılıırken seyrettiniz; bugün mü aklınıza geldi?

Bir hatırlatma da ben yapayım: 2021 yılında tutulan zabıt sayısı itibarıyla 18.071 orman suçu işlenmiş. Nedir bu orman suçunun mahiyeti? Kaçak kesim, kaçak nakil, alan açma, işgal, usulsüz sarf, izinsiz otlatma ve bulundurma. Bu suçlara ilişkin zabıt tutulma dışında ne yapılmış; dava mı açılmış, ceza mı verilmiş, bilinmez ama neredeyse bu suçların tamamının işlenmesinin azmettiricisi sizsiniz. Kırsal kesimi yoksul bıraktınız, geçim sıkıntısı yaşayan vatandaş gelir elde etmek için orman kaynaklarına yönelttiniz ve işlenen suçlar cezasız kalınca neredeyse ormanların katledilmesine legal bir nitelik kazandırdınız; şimdi, “Tüh tüh! Vah vah!”

Kanun teklifinde, anladığıma göre, geç de olsa ülke gerçeklerini görmeye başlamışsınız. Sizin itiraf gibi gerekçenizi ekleme yapmadan okuyorum: “Köylerde yer sarsıntısı, yangın, heyelan, sel ve çığ yüzünden felakete uğrayanlara zati ihtiyaç alınabilmesi için muhtaçlık şartı aranmaktadır. Özellikle, köylerde evi yananlar tarafından yapılan müracaatlarda muhtaçlık şartı aranması, emekli maaşı alanların veya asgari ücretli olanların muhtaç sayılmaması bu kişilerin mağdur olmasına neden olmaktadır. Bu mağduriyetin giderilmesi için muhtaçlık şartının kaldırılması faydalı olacaktır.” Nihayet kabul buyurdunuz; şarta gerek yok, bu ülkede emekli maaşı alanlar da asgari ücretli olanlar da muhtaç, bunun için bir belgeye de ihtiyaç yok.

Değerli milletvekilleri, ormancılığımızın kurumsal sorunları var, organizasyon yapısı AK PARTİ’si döneminde bir türlü oturtulamadı. Her alanda olduğu gibi ormancılık konusunda da kurumsal istikrarsızlık hâkim. AK PARTİ’si iktidarı öncesi, 1991-2003 yılları arasında müstakil bir Orman Bakanlığı vardı, 2003 yılından itibaren Bakanlığın statüsüne bir türlü karar verilememiş, 2003-2011 yılları arası Bakanlık “Çevre ve Orman Bakanlığı”, 2011 yılında sadece yirmi altı gün “Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı”, 2011 ve 2018 yılları arasında “Orman ve Su İşleri Bakanlığı”, 2018 sonrası ise “Tarım ve Orman Bakanlığı” şeklinde yapılandırılmış. Bu arada 1963 yılından itibaren 2019 yılına kadar hazırlanan her kalkınma planında ormancılık bir sektör olarak kabul edilmiş ve ormancılık, ülke kalkınma planlarına özel ihtisas komisyonu marifetiyle katkı yapmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – 2019 yılından sonra yapılanı söyleyelim. Ormancılık İhtisas Komisyonu yerini çalışma grubuna bırakmış. Yaşanan bu süreç bize şunu açıkça göstermiştir: Bu ülkede ormancılığa kurumsallaşma şansı verilmemiştir. Ormancılık ne yazık ki rastgele kararlarla kurumların açılıp kapatıldığı bir hâle getirilmiş ve aynı ormanlarımız gibi ormancılığa ilişkin kurumlarımız da birazcık büyüyünce budanmış, kesilip devrilmiştir. Yine, kurumsallaşmaya yönelik bir başka sorun yetki karmaşası. Orman Kanunu ve ormanlar; madencilik, turizm, imar, enerji gibi birçok nedenle

kullanıma açılınca yetki ve sorumluluk karmaşası da birbirinin içine girmiş. Bir millî parkın planının hazırlamasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkisi ormancılardan fazla; maden ve enerji amaçlı ormanların kullanımındaki yetki Enerji Bakanlığında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Çok özür dilerim Başkanım, bitiyor -kısa- toparlayabilir miyim?

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Geçtiğimiz sene çıkan Turizm Kanunu’yla yetki Turizm Bakanlığında ama her ne şekilde kullanılırsa kullanılsın orman sahalarının sorumluluğu Tarım ve Orman Bakanlığında. Yetkisiz ama sorumlu Bakanlık. Bu yetki karmaşası ortada olduğu sürece ne orman kalır ne ormancılık. Yakında ormanlarımız da, ormancılarımız da sizden çok şükür kurtulacak; çok az kaldı.

Saygılar.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Rıdvan Turan.

Sayın Turan, şahsınız adına da söz talebiniz var, toplam on beş dakikadır süreniz.

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu teklifin ilk bölümünde de ifade etmiştik yani hem tarım açısından hem ormancılık açısından son derece problemleri içerisindedir taşıyan bir teklif bu. Özellikle “sözleşmeli tarım” diye tarif edilen, piyasada eşitsiz ilişkilerin tesisine sebep olacak olan ve üreticiyi büyük tekeller karşısında, “3 harfliler” karşısında, Migroslar, Carrefourlar karşısında iyiden iyiye yoksullaştıracak olan bir öneriydi. Biz HDP olarak başından itibaren yani yıllardan beri bu sözleşmeli tarımın doğru olmadığını anlatageliyoruz.

İkinci mesele, merkez tarafından kimin, neyi, nasıl ekeceğine karar verilmesi türünde yerellerin özgünlüğünü ve inisiyatifini esas almayan bir merkezîyetçilik dayatmasıydı, bunun da doğru olmadığını ifade etmiştik.

Şimdi, ikinci bölümde, yine bu tarımın sorunları, ilk bölümde nasıl çiftçilerin yanlış tercihlerine indirgenmişse ve esas olarak buradan ifade ediliyorsa burada da, ormana ilişkin alınan tedbirlerde de vatandaşın üzerinde daha fazla cezai yaptırım uygulamak suretiyle birtakım tedbirler inşa edilmeye çalışılıyor.

Bu iktidarın, AKP’nin zaten şöyle bir özelliği var: Teflon tava gibi, maşallah, hiçbir şey yapışmıyor bunlara yani iyi olan her şeyin mimarı onlar ama kötü olan hiçbir şeyden sorumlu değiller. Şimdi de ormana ilişkin bir ton hüküm var burada ve bu hükümlerin hemen tümü aslına bakılırsa ceza, yaptırım vesaire biçimde yani devletin orman köylüsü üzerindeki hegemonyasını artırmak, daha fazla tesis etmek biçiminde izah edilmeye çalışılmış. İyi de mesele, yani burada iktidarın kendisinin sorgulaması gerekmez mi? Yani ormana ilişkin bu zamana kadar AKP iktidarının yaklaşımı neydi, bunlardan bahsedilmesi gerekmez mi? Yani yanlış seviyeden kesmeden, damgasız kesime, taşımaya, işte, orman emvalinin izinsiz kullanımına, sınır levhalarının değiştirilmesine kadar, bunların hepsinin cezaları artırılmış ya da cezalara bağlanmış hükümler ve bunların hepsi Orman Kanunu ve “Ormanlara Kanun Dışı Müdahaleler” başlığı altında değerlendirilmiş yani deniyor ki: “Ormanlara kanun dışı müdahaleler yapanı biz cezalandırırız.” İyi deniyor, peki, sizin yıllardan beri ormanlara yaptığımız kanun dışı, mesela Anayasa dışı müdahaleleri nereye koyacağız? Yani sürekli kendisini haklı gören ve kendisinin dışındaki herkese sorunları ihale eden bir tarım ve orman anlayışıyla bu meselelerin içerisinden çıkmak mümkün

mü? Asla mümkün değil. Neler onlar? Yani çok şey sayılabilir ama en azından depremden bu zamana kadar ormanlara karşı taammüden ne türden suçlar işlendi, işleniyor bunlara bir bakalım: Mesela Orman Kanununun 17'nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelik var, bu yönetmelikte değişiklik yapan bir yönetmelik çıkarıldı ve burada -eskiden yoktu- güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesislerinin artık ormanlarda kurulması mümkün hâle getirildi bu yönetmelikle. Şimdi, mesela bu, ormanlara ilişkin suç değil mi? Arkadaşlar, bir şey meşruiyetini illa yasalardan almak zorunda değil ya da şöyle ifade edeyim: Yasal olan her şey meşru olmak durumunda değil. Devletin acımasız yüzünü, baskıcı tarafını yasalara büründürdüğünüzde, ekolojiye karşı bütün yönelimleri yasalara büründürdüğünüzde buradan bir meşruiyet oluşturmuş olmazsınız; bu, tam tersine, halkın nezdinde, doğanın nezdinde, vatandaşın nezdinde gayrimeşru olmaya devam eder.

Bakın, devam ediyorum, bu yönetmelikte, yine, orman içerisinde havaalanları, pistler, taksi yolları, apron, otel, motel, lokanta, bunların eklentileri, müstemilatları, dinî tesis, terminal binası, alışveriş üniteleri gibi binaları yapmak mümkün hâle geldi; yönetmelikle oldu bu. Şimdi, ne olmuş oluyor? Bu, Anayasa'nın ormanların korunmasını temel alan o çok önemsedığımız 169'uncu maddesinin ihlali anlamına gelmiyor mu? Geliyor vallahi. Yani ne yazık ki depremden sonra insanlar canının başının derdindeyken iktidar buradan yönetmelikle kendisine böyle bir şey çıkarttı. Şimdi, bu eklentilerin kurulmaya başladığı andan itibaren orman yapısının darmadağın olacağını herhâlde öngörmek için kâhin olmaya falan gerek yok.

Yine, bak, 24 Şubat 2003 tarihinde 126 numaralı Kanun Hükmünde Kararname yayınlandı ve bu 6831 sayılı Orman Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu bu KHK'yle önemli ölçüde hasara uğrattıldı, delindi, hükümleri ortadan kaldırıldı. Mesela Orman Kanunu'na göre Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı olan orman içi bazı alanlar -işte, parklar, mesire alanları- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlandı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ne yapacak, ağaç mı dikecek oraya? Elbette çevreye, şehirciliğe yani rantı ait şeyleri orada kurumsallaştırarak. Bu sebeple, bu teklifin bir defa ruhu sakat, teflon tava gibi olması sebebiyle sakat; kendisinde hiç kabahat görmeyen, ormana ilişkin bu kadar taammüden hareket varken kendisinin dışındakilere cezai yaptırım uygulamak suretiyle bu meseleleri çözeceğini varsayan bir yarım akıl var bu şeyin içerisinde.

Şimdi, yine, bu bölümde Nusratiye Mahallesi'yle ilgili bir şey var. Bakın, burası daha öncesinde bir orman alanıyken yanmış ve bu sebeple de 2/B uygulamasının dışında kalmış fakat Komisyon diyor ki, Komisyon toplantılarında da söylendi: "Ya, biz buraya gittik, baktık kardeşim; buranın yandığına ilişkin bir şey bulamadık. O sebeple biz burayı 2/B kapsamına alacağız yani buradaki kadastronun çalışmasını yeniden yapacağız." Yani önceki kadastronun çalışmasını saymıyor. Şimdi, eğri oturup doğru konuşalım; değerli arkadaşlar, bunun geri planında olan şey şudur: Burada olağanüstü bir arazi rantı var ve bu arazi rantından faydalanmak için bu yapılıyor. Yerelde de konuştuğumuz bazı muhtarlar da dâhil olmak üzere onların ifadeleri bu yönde. Dolayısıyla, buradaki bu 2/B uygulamasına yönelik olarak kadastronun yenilenmesi öyle bir kapı aralıyor ki benim köyümde de böyle bir yer var kardeşim, yangın mangın da çıkmamış, hadi bir de onun için yapalım... Yani bu bir defa delindiğinde bunu bir yerde tutmak mümkün değil. Yapılmış kadastronun caridir, o sebeple devam etmek gerekmektedir. Böyle yırtma yapıdırma yapar gibi kanunlarla bir köye, bir bölgeye ilişkin kanunlar çıkartmanın sonu yok çünkü bu olumsuz bir emsal teşkil edecektir.

Yine, burada önemli bir mesele, iki yıl ekilmeyen toprakların kiralanması. Ben sizin dayattığınız sözleşmeli tarıma karşıyım ya da sözünü ettiğiniz biçimde planlı tarıma karşıyım ve toprağımı ekmedim; hadi bunları bir kenara bırakalım da kâr edemiyorum, zarar ediyorum, o sebeple toprağımı ekmedim. Ne yapacaksınız? Benim toprağıma el koyacaksınız ve bunu kiralayacaksınız. Bir defa,

devlet bunu yapacağına önce kendi elindeki, hazinenin elindeki toprağı topraksız köylülere bilabedel kullanım karşılığında vermelidir, onları topraklı hâle getirmelidir ve kendisine şu soruyu sormalıdır: Bir toprak niye iki sene ekilmez kardeşim? Niye ekilmez; insanlar kâr elde edemediği için ekilmez, yerinden yurdundan memnun olmadığı için ekilemez. İşte, bu soruyu kendine sormayan iktidar, böyle inzibati tedbirlerle güya gıda güvenliğini artıracakmış. Güvenlik demişler, onu da yanlış yazmışlar, gıda güvencesi denilecek orada. Gıda güvenliği başka bir şey, gıda güvencesi başka bir şey, onu da yanlış yazmışsınız yani. O sebeple yani burada 40 milyon dönüm Türkiye’de toprak haczedilmiş durumda. İktidarın uğraşması gereken şudur üretimi artırmak istiyorsa: Çiftçinin üretim araçları hiçbir kayduşartta haczedilemez, toprağına el koyamazsın, borcu olsa da koyamazsın, traktörüne el koyamazsın kardeşim; bunları söyleyebilmektir ama onlar bildikleri gibi yapıyorlar ve çiftçinin kâr edeceğini garantilemekten ziyade yaptıkları şey “İki sene ekmezsen kardeşim, gözünün yaşına bakmam, ben bunu başkasına kiralarım.” biçiminde oluyor; bu, vicdani değil.

Bir başka mesele: TKDK’de geçici olarak çalıştırılan kısmi zamanlı uzmanlar idari uzman statüsüne alınıyor. Alınıyor ama orada 254 kişilik destek personeli var ki bu arkadaşların KPSS sınavını başarıyla vermiş olmaları ve kurum sınavını da kazanmış olmaları sebebiyle bir üstünlükleri, bir artıları var. Bu insanların idari uzman olarak değerlendirilmesi gerekiyorken bunlara hiç kimse selam bile vermiyor. Dolayısıyla, burada, Anayasa’nın eşitlik ilkesine de ciddi bir aykırılık söz konusu. Vicdana, adalete de uymayan bir tarafı var bu işin, bunun kabul edilebilmesi mümkün değil değerli arkadaşlar.

Son olarak, iki önemli şey var. Bu bir torba kanun, ben de bu torbaya 2 tane önemli madde eklemek isterdim doğrusunu isterseniz. Kabul edilmeyeceğini bildiğimiz için buraya bu öneriyi yapmıyoruz. Bunlardan bir tanesi, EYT düzenlemesi. EYT bir biçimiyle geçti fakat EYT’nin geçmiş olduğu biçimi hâlâ toplumda ciddi bir eşitsizlik ve haksızlık üretmeye devam ediyor. Özellikle deprem mağdurları yani deprem sebebiyle, çalıştıkları hâlde sigorta girişleri yapılamayan 150 bin civarında insan var. Bu insanlar diyorlar ki: “Ya, deprem oldu, gördünüz memleketin hâlini. Bu koşullarda biz nasıl o zamanlar, 1999 depreminde sigorta işleriyle uğraşsaydık, sigortamızı yaptırıyaydık?” O sebeple, 5510 sayılı Yasa’ya mutlaka bir ek yapılması gerekir ve 31/12/1999 tarihi ve öncesinde EYT düzenlemesinin içerisine bu adaletsizliği ve vicdansızlığı ortadan kaldırmak için mutlaka bir ek maddenin konulması gerekir.

Bir başka mesele, yine son derece önemli, 1416 sayılı Kanun çerçevesinde yurt dışına yüksek lisans ya da doktora amacıyla gönderilen kardeşlerimizin meselesi. Şimdi, bunlar yüksek lisanslarını -burs alıyorlar devletten- ve doktoralarını kendilerine ait olmayan, kabahati kendilerinde olmayan bazı sebeplerle -böyle sebepler var- çeşitli nedenlerle geç bitirmelerinden kaynaklı olağanüstü bir tazminatla karşı karşıyalar. Bursu almaya başladığında -örnek olsun diye söyleyelim- dolar 2 lirayken, euro 4 lirayken şu anda dolar 19 küsur lira, euro 21’e doğru gidiyor; bu koşullarda, bu kur farkı sebebiyle bu çocukların bu yükün altından kalkmaları mümkün değil. Bakın, 100 milyon dolarlık bir büyüklükten bahsediyoruz, 12 bin kişi bundan etkileniyor ve o kadar ciddi bir sıkıntı var ki bu alanda arkadaşlar, size de muhtemelen bu konuda sosyal medyadan, şuradan buradan pek çok bildirim geliyordur. Yani bu, 1.200 civarında tazminat dosyasına tekabül eden, dediğim gibi 100 milyon dolarlık bir şey. Bu kur durduğu yerde durmadı. O zaman alınmış olan burslar kur farkı sebebiyle şu anda ödenebilir değil ve şunun altını tekrar çizmek istiyorum: Bu gecikmenin bir kısmı bunların sorumluluğunda da değil; ha, olabilir de, olabilir de ayrı mesele ama zamanında bitirmemiş olmaktan kaynaklı bir biçimde yüksek lisans ve doktora eğitimi görmüş olan bu insanların bu tazminatı ödemeleri hukuki değil, vicdani değil, ahlaki değil; böyle bir şey olmaz. O sebeple bu konuda da mutlaka bir düzenlemenin yapılarak bu torba yasanın içerisine eklenmesi gerekir.

Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Tarıma bakış mutlaka kamusal bir perspektifle olmalı. Tarım, üzerinden devasa paraların kazanılacağı bir sektör olarak, tek başına böyle bir sektör olarak görülmeye başladığı andan itibaren tarımı, yoksul çiftçiyi, köylüyü piyasanın olağan dalgalanmalarına, kapitalizmin kurallarına ve onun insafına terk etmiş olursunuz; yirmi bir yıldır bu memlekette yaşanan budur. Çiftçi yaşının şu anda 55'lere gelmiş olması, 26 milyon hektar tarım toprağının 23 milyon hektara düşmüş olması, kırsalın tasfiye olmaya başlaması, küçük ölçekli çiftçi hayata tutunamıyorken uluslararası...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

RIDVAN TURAN (Devamla) – ...tarım tekellerinin bu memleketi soyup soğana çevirmesi artık, artık canını burnuna getirmiş durumda insanları yani çiftçi güven anketi ve memnuniyet anketlerine bakın, bu gidişattan memnun olan kimse yok. O sebeple kooperatiflere dayanan ve küçük ölçekli çiftçilerin desteklenmesine dayanan, onların, kooperatiflerde örgütlenmesini temel alan, kamucu, kendi ülkemizde kendimize yeteceğimiz planlamaları demokratik ve sosyal biçimde yapan bir yeni tarım aklına ihtiyaç var. Bu tarım akli olmadığı koşullarda gıda güvencesinin -çok önemlidir- gıda güvenliğinin ve gıda egemenliğinin oluşturulabilmesi mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RIDVAN TURAN (Devamla) – Tarım denen şey eğer bu üç temel aygıtın, aparatın üzerine kurulu değilse yaptığımız şey tarım değil uluslararası sermayeyi desteklemektir.

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

22'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işlem alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 22 – 6831 sayılı Kanununun 97 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 97 – Orman idaresi tarafından kesilecek ağaçların tespitinde kullanılan damga ya da damga yerine geçecek işaretleri, ağaçları keserken dip kütükte bırakmayanlarla damgalı ya da işaretli ağaçları tespit edilen hadde nazaran daha yüksekten kesenlere, kesilen her ağaç için bin Türk lirası idarî para cezası verilir.

Orman idaresinin kesilecek ağaçların tespitinde kullandığı damga ya da damga yerine geçecek işaretleri taklit edenler veya taklit fiiline iştirak etmeksizin kullananlar Türk Ceza Kanununun 202 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılırlar.”

Ahmet Kaya

Okan Gaytancıoğlu

Ömer Fethi Gürer

Trabzon

Edirne

Niğde

Orhan Sarıbal

Ayhan Barut

İlhami Özcan Aygun

Bursa

Adana

Tekirdağ

Hüseyin Yıldız

Cengiz Gökçel

Müzeyyen Şevkin

Aydın

Mersin

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane)
– Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Müzeyyen Şevkin’in.

Sayın Şevkin, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yoksulluğun yönetildiği değil, tamamen ortadan kaldırıldığı; eşit, adil, barışçıl bir iklimde olmak dilekleriyle tüm ülkemize hayırlı ramazanlar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Dünya Su Günü’yü. Bu kadar önemli ve hayati bir konunun tabii ki bir güne sığdırılması olası değil. Herkes biliyor ki Türkiye, sanıldığı gibi su zengini bir ülke değildir, aksine su fakiri olma yolunda gitmektedir. Bugün itibarıyla kişi başına düşen su miktarı yaklaşık 1.510 metreküptür. Bu miktarla, Türkiye, su kıtlığı çeken ülkeler kategorisindedir. Yapılan nüfus projeksiyonlarına göre 2030 yılında ülkemizin nüfusu 100 milyona ulaşacak ve kişi başına da 1.100 metreküp su düşecektir. Dolayısıyla, bu durumda, ülke su fakiri olma yolunda gitmektedir.

Tatlı su kaynaklarımızın yüzde 70’i tarımda, yüzde 10’u evsel kullanımda ve yüzde 20’si sanayide kullanılıyor yani su kıtlığı sadece yağışların az olmasına bağlı değil; iklim krizi, kuraklık ve hatalı su yönetimi politikaları yüzünden Türkiye’nin barajlarındaki doluluk oranı oldukça düştü ve ne yazık ki su kıtlığı, bu kriz giderek büyüyor ve dolayısıyla herkesin bu konuda harekete geçmesi lazım. Su yönetiminin önemi bir kez daha ortaya çıkıyor. Bir kere, bir su bakanlığı olması gerekiyor arkadaşlar bu ülkede. Yine, su, ticari bir meta olmaktan çıkarılmalı. Küresel iklim değişikliği göz önünde bulundurulduğunda, kuraklığa dair bir strateji izlenmeli; yer altı suları ile bütün akarsuların kirletici unsurları göz önüne alındığında, su havza koruma planları mutlaka hayata geçirilmeli; yine tatlı su kaynaklarında esas, kirletmemek olmalı ve sanayi ve evsel atık sularının arıtılması, sürdürülebilir su yönetimi açısından önem taşımaya gerekmektedir. Vahşi sulama yapılan alanlardan derhâl vazgeçilmeli ve bu ürünlerin kurak yerlere, çok su isteyen ürünlerinse sulak yerlere ekilerek havza bazı tarımsal planlama yapılması gerekmektedir. Sanayide atık sular yeniden değerlendirilerek tatlı su kullanımı azaltılmalı, suyun etkin ve tasarruflu kullanımı için ilköğretim öncesinden başlamak üzere etkin bir eğitim ve bilinç oluşturmaya doğru bir çalışma yapılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bakınız, AKP iktidara geldiğinden bu yana çiftçi tam 100 kat borçlanmıştır ilk günlere oranla. 2 milyon 800 bin olan üretici sayısı 2 milyona düşmüştür, tarımdan ve topraktan çiftçi tamamen uzaklaşmıştır, on yedi yılda 23 milyon hektardan 19 milyon hektara düşmüştür. Dolayısıyla gerçekten çiftçi üretmez duruma gelmiştir.

Yine, tabii ki deprem nedeniyle traktörü, hayvanları, toprakları... Ve göç etmek durumunda kalan insanlar nedeniyle maalesef 11 ilimizde de tarımdan gittikçe uzaklaşmıştır. Evet, göç eden, ahır yıkılan, traktörü enkaz altında kalan çiftçileri göz ardı etmemek gerekiyor, çok önemli bir tarım alanı içindeki bu 11 ilin payı yüzde 17 ve tarımsal üretimdeki payıysa yüzde 15’tir, bu illerdeki tarım ihracatı Türkiye ekonomisinin yüzde 8,5’ünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla Antep fıstığından pamuğa, narenciyeden mısıra, zeytine, pek çok ürünün üretildiği bu bölgede mutlaka çiftçinin desteklenmesi gerekiyor arkadaşlar. Deprem bölgesini yeniden ayağa kaldırmak zorundayız ama biz burada neyle uğraşyoruz? Maalesef torba yasadaki maddelerle uğraşyoruz.

Yine maden arama, çıkarma işleminden sonra tahrip olan sahaların ağaçlandırılarak ormanı var edeceğini düşünmek -en basit tabiriyle- cehalettir arkadaşlar. Çünkü orman tek başına ağaçtan oluşmuyor, orman bir canlı organizmadır arkadaşlar, onu sadece ağaç dikerek yeniden canlandırmanız

mümkün değildir. Bir kere, bunu özelleştirmeye yani orman alanını özel sektöre devretmek de sadece rant alanı yaratmaktır, yerel yönetimleri devre dışı bırakmaktır. Kesinlikle ve kesinlikle, bir yer orman vasfını yitirmişse -böyle bir şey, zaten böyle bir tabir kabul edilemez ama- kaybetmişse bunun kamu eliyle düzeltilmesi zorunlu hâle getirilmelidir.

Orman Genel Müdürlüğünün bütçesi artırılmalı, küstürülen orman köylüsü refaha kavuşturulmalı, ata yadigarımız Türk Hava Kurumu orman yangınlarına karşı mücadeleye aktif bir şekilde sokulmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Ülkemizin akciğeri ve geleceğimiz olan ormanlarımızı kurtarmak için önerilerimizi lütfen dikkate alın. Siz almıyorsanız biz zaten geliyoruz, yapacağız, hiç merak etmeyin.

Dünyanın en büyük şairi Nazım Hikmet’in şiirine atfla, yeşile düşman, ağaca düşman, ormana düşman, insana düşman bu iktidar gidecek, bir bahar ayında, 15 Mayıs sabahında 13’üncü Cumhurbaşkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’yla pırıl pırıl bir güneş doğacak.

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 422 sıra sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesinde yer alan “ya da” kelimelerinin “veya” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

Hüda Kaya

Ayşe Sürücü

İstanbul

İstanbul

Şanlıurfa

Habip Eksik

Fatma Kurtulan

İğdır

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CİHAN PEKTAŞ (Gümüşhane) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerine söz talebi Sayın Habip Eksik’in.

Buyurun.

HABİP EKŞİK (İğdır) – Genel Kurulu ve halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Ağaç kesimiyle ilgili bir cezai işlem konusunda maddede değişiklik yapılmış. Bu noktada olumlu aslında ama bu konuların cezayla giderilemeyeceğini defalarca biz söylüyoruz. Bir zihniyet devrimi lazım. İktidarın bu yönetim süreci içerisinde yüz binlerce hatta milyonlarca ağacı kestiğine, ormanları yok ettiğine, katlettiğine gözlerimizle şahit olduk. Cizre’de ormanları nasıl katlettiklerini gözlerimizle gördük, şahit olduk. Yine aynı şekilde güvenlik gerekçeleriyle İğdır’ın Ağrı Dağı’nın eteğindeki Korhan Yaylası’nın hemen yanındaki ormanın İHA’ların, SİHA’ların görüş alanını engellediği gerekçesiyle ağaçların keyfi bir şekilde kesildiğini, katledildiğini gözlerimizle gördük. O açıdan cezai işlemlerle bu işi çözemeyeceğinizi bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Çünkü zihniyetle ilgili bir devrim yaşanması lazım, iktidarın bu konuda zihniyetini değiştirmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Şimdi, bu kanun değişiklikleri yapılıyor; doğru, bu noktada olumlu adımlar da atılıyor ama şöyle bir sorun var: Yani Türkiye’de yönetim, bazı noktalarda gerçekleri halktan saklıyor, gerçek dışı veriler paylaşıyor ve kanunların, yasaların gerçekten öngördüğü noktada değil de keyfi bir şekilde yönetimi devam ettiriyor.

Bakın, biz, bu kürsüde, defalarca, coronavirus pandemisinde Covid-19 hastalığı nedeniyle yaşamını yitiren insanların sayılarının yanlış verildiğini, bundan dolayı da insanlarımızın rehavete kapıldığını ve bu noktada etkili önlemlerin alınmadığını, iktidarın sağlık politikasının çöktüğünü, neoliberal politikalara teslim olduğunu, sağlığı ticari bir meta olarak gördüğünü ve insanlarla doğru bir ilişki geliştirmedeğini, bu noktada da, insanların sağlığını koruma noktasında çok ciddi anlamda eksiklik yaşandığını defalarca ifade ettik.

Ölümlerin sayılarının saklandığını, uyduruk rakamların paylaşıldığını söylediğimizde burada iktidar milletvekilleri tarafından sürekli itham edildik, hakaretlere uğradık, biri “Terörist.” dedi, öbürü -bilmem- “Siz vatan hainisiniz.” veya işte “Emperyalizme hizmet ediyorsunuz.” dedi ama oysaki bugün, bir kez daha ortaya çıktı ki bizler doğruları söyledik, gerçekleri söyledik ve bu iktidarın Bakanlığının doğru bir işlem yapması için bu kürsülerde konuşmalar yaptık.

TÜİK geçenlerde deprem felaketi yaşandığı sıralarda, 2020 ve 2021 Covid-19 nedeni ölümlerin sebebini açıkladı, daha doğrusu ölüm nedenlerini açıkladı. Bu açıklanan verilerde de bir kez daha gördük ki Covid-19 pandemisi sırasında Türkiye’de, 2020 ve 2021 yıllarında fazladan 217 bin kişi yaşamını yitirmiş ve Covid-19 pandemisi, daha doğrusu hastalığıyla ilgili yaşamını yitirenlerin çoğunun kalp hastalığı, septisemi ya da diyabet gibi hastalıklar olarak yazıldığı ve rakamların manipüle edildiği ortaya çıktı. Şimdi, düşünüyoruz yani normalde her sene haziran ayında açıklanan veriler bu sene âdeta deprem felaketi yaşandığı sırada katakulliyeye getirildi, karambole getirildi, orada açıklandığı rakamlar tartışılmasın diye. Yine, aynı şekilde, bakıyoruz, bugün bu süreçle ilgili dile getirildiği zaman da iktidarın yetkilileri “Ya, başımızda bu kadar büyük bir felaket varken ölüm rakamlarına mı takılacağız.” diye iddialarda bulunuyorlar. Oysaki bilimin gerçeklikler üzerinde yürüdüğü ve gerçekliklerin kabul edilerek esas alındığında halkın daha çok bu noktada tavır sergilediği ortaya çıkıyor. Bugün Türkiye’de sağlık alanında AKP iktidarında tamamıyla bir sis bulutu söz konusu ve coronavirus pandemisi döneminde yaşanan eksiklikler bugün deprem döneminde maalesef ama maalesef karambole getirilerek paylaşılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HABİP EKSİK (Devamla) – Halkımıza bu kürsülerden bir kez daha seslenelim, bu noktayı bir kez daha vurgulayalım: Pandemi döneminde bu iktidar etkili önlemler almadı, verileri ters yüz etti, gerçekleri sizlerden sakladı. Bugün de maalesef yaşanan depremde, insanlarımızın canını yitirdiği depremde de rakamları ters yüz ediyor, gerçekleri paylaşmıyor ve kendince, kendine bir sis bulutu oluşturarak afaki bir zafer ya da afaki bir başarı elde etmiş gibi gösteriyor ama gerçekler ortadadır, gerçekler eninde sonunda -TÜİK’in yayınladığı gibi- ortaya çıkıyor; bu iktidar gerçekleri halktan saklayarak âdeta bize yalan bir görüntü, tablo sunuyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

22’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

23’üncü madde üzerinde 2 adet önerge vardır, aykırılık sırasına okutup işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 422 sıra sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinde yer alan ilk "ve" kelimesinin "ile" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

Fatma Kurtulan

Hüda Kaya

İstanbul

Mersin

İstanbul

Ayşe Sürücü

Habip Eksik

Muazzez Orhan Işık

Şanlıurfa

İğdır

Van

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI YUNUS KILIÇ (Kars) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Muazzez Orhan Işık'ın.

Buyurun Sayın Işık.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kırk altı gününü geride bıraktığımız depremde yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara ve engellilere şifa diliyorum. Onları afetten ve iktidarın yarattığı felaketten koruyamadığımız için özür diliyorum, on binlerce yaşamın sorumlularından mutlaka hesap soracağımızın sözünü buradan veriyoruz.

2021 yılında burada açıklanıp sonra Meclisin raflarına kaldırılan deprem araştırma raporunun gerekleri yapılmış olsaydı on binlerce canımızı yitirmemiş, bu büyük acıyı yaşamamış olurduk. Milyonlarca yurttaşı maddi ve manevi ağır bir yükün altında yalnız bıraktınız. Yaşam koşulları kalmadığı için başka kentlere gitmek ve çok zor koşullarda başka yerlerde yaşamak zorunda bıraktınız. Binlerce insanımız hâlen kayıplarının akıbetini, sevdiklerinin ve yakınlarının mezar yerlerini bilmiyor; evlerinin, iş yerlerinin hasar tespiti bile hâlâ yapılabilmemiş değil. Ne zaman bir afet olsa halklarımız büyük bir fedakârlıkla dayanışmasını göstermiş; neyi varsa paylaşmış, bu afetlere karşı önlem alınsın diye vergisini vermiştir ama siz tekçi, faşist anlayışınızla bu dayanışmayı ve yardımlaşmayı engellemekten başka bir şey yapmadınız. 100'üncü yılında yurttaşına bir çadır bile veremeyen devlet gerçeği bir kez daha açığa çıkmıştır. Ticari şirkete dönüştürdüğünüz Kızılayınız aracılığıyla kan sattınız, çadır sattınız halka. Arama kurtarmaya gelmeyen devlet, çadırlara elektrik saati takmaya geldi hızlıca. Depremde yaşanan bütün bu sorumsuzluklar ve ihmalkârlıklar iktidarınızın kabanık suç listesini bir kez daha açığa çıkarmıştır. Telaşa kapılan Antep vekilleriniz birbirini suçlayıp kirli işlerini ifşa etti sosyal medyada. Her şey ayan beyan ortadadır. Bir ay boyunca Antep bölgesindeydim; köy köy, mahalle mahalle, sokak sokak yaşanan acılara tanık oldum. Yaptığımız usulsüzlüklerin ve yolsuzlukların nasıl bir yıkıma dönüştüğünü hepimiz gördük. En fazla 4 kat ruhsat izni olan İslâhiye ve Nurdağı'nda kat başı en az 25 bin TL'ye ilave kat satmışsınız ve o yapıların hepsi çöktü, on binlerce canımız o enkazların altında kaldı, yaşamlarını ve geleceklerini yitirdi. Enkaz altındaki insanları kurtarmak yerine depremde yıkılmayan Nurdağı Belediyesi binasını, yaptığımız yolsuzluklar ortaya çıkmasın diye depremin 2'nci gününde kepçelerle alelacele yıktınız. 11 ilde aynı yolsuzluk ve tedbirsizliklerin sonucu yaşanan büyük yıkımdan, 50 bini aşkın ölümden siz sorumlusunuz. Birkaç şantiye şefini ve müteahhitleri tutuklayarak bu suçlarınızı örtmeyeceksiniz. İhaleleri bu müteahhitlere veren araçlarınızdan, ihalecilerinizden hesap soracağız. İmar affını çıkaran, imar planlarını ihlal eden, yasa dışı yapıları parayla kaçak olmaktan çıkaran sizlerden, belediye başkanlarınızdan, meclis üyelerinizden hesap soracağız.

Değerli halkımız, yirmi yıldır iktidarın uyguladığı ekokırım politikalarının yol açtığı felaketlerin sonuçlarını ülkece yaşıyoruz. Tarım alanlarında yapılaşmaya, ormansızlaşmaya, HES'lere, maden ocaklarına yönelik rant odaklı politikaları halka ölüm getirmiştir. Adıyaman ve Urfa'da aşırı yağışlar nedeniyle yaşanan son sel vakaları bunu göstermiştir. İslâhiye'de Köklü ve İdilli köyleri arasında kurulan Akiş Telli Boksit Maden Ocağı'nın deprem nedeniyle çökmesi sonucu dere yatağı gölete dönüşmüş, yaşanan yoğun yağış ve biriken su nedeniyle sette yarıklar oluşmuş ve her an taşabilir. Göletin hemen aşağısındaki Değirmencik ve Kırıkçalı Mahalleleri ile İslâhiye merkezindeki çadır ve konteynerler sel felaketiyle karşı karşıyadır. Yeni bir facia yaşanmadan acilen tedbir alınmalıdır.

Maalesef yaşanan acılardan ve afetlerden ders alınmadığı gibi yeni rant girişimleriyle karşı karşıyayız. Bu yasa teklifinde belediyelere ait olan ormanlardaki maden alanlarını ağaçlandırma yetkisi özel sektöre devredilmek isteniyor yani kuzu, kurda teslim edilecek. Bir taraftan ormanlara hafriyat, inşaat atığı, yıkıntı ve çöp atanlara ilişkin cezai işlemlerin artırılması için düzenleme yapıyor; öte taraftan, deprem sonrası oluşan hafriyat meralara, tarım arazilerine, göl ve ırmak kenarlarına, ağaç alanlarına atılıyor. Bu mudur sizin orman ve ağaç koruma yönteminiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen sözlerinizi.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Devamla) – Kalıcı ekokırımına yol açacak, su ve orman kaynaklarını kirletecek ve canlı yaşamını risk altına sokacak olan bu suça ortak olmayacağız. Topluma ve doğaya karşı işlenen bu suçların hesabını soracağız. Ülke tarihinde bu kadar büyük, ağır boyutlarda enkaz yaratan ilk iktidar AKP-MHP iktidarındır ama az kaldı, bu enkaz ve felaket iktidarını halklarımızın iradesiyle layık olduğu yere göndereceğiz ve aydınlık yarınlara buluşacağız.

Tüm halkımızı sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Feridun Bahşi

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Aylin Cesur

Antalya

Adana

Isparta

İsmail Koncuk

Bedri Yaşar

Muhammet Naci Cinisli

Adana

Samsun

Erzurum

İbrahim Halil Oral

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI YUNUS KILIÇ (Kars) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Feridun Bahşi'nin.

Sayın Bahşi, buyurun.

FERİDUN BAŞIŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 422 sıra sayılı Yasa Teklifi'nin 23'üncü maddesi üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kuzey Yarım Küre'de ilkbaharın, Güney Yarım Küre'de ise sonbaharın başlangıcı olarak kabul edilen 21 Mart ve bugünü içine alan hafta, doğanın uyanışı olarak tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Dünya Orman Haftası olarak kutlanmaktadır; kutlu olsun. Antalya'nın bir orman köyünde binlerce fidanı toprakla buluşturmuş, bir fidan dikim memuru ormancının oğlu olarak ülkemde ormanlarını seven herkesin ve fedakâr ormancuların Dünya Orman Haftası'nı kutlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ormancılıkla ilgili olarak üzerinde düşünülmesi ve çalışılması gereken bazı hususlar vardır, ormancılarımızın çözüm bekleyen sorunları vardır. Müstakil bir bakanlığının olmayışı, orman teşkilatlarının bağlı olduğu bakanlıkların sürekli değiştirilmesi ve buna bağlı olarak teşkilat yapısı üzerinde sıklıkla yapılan değişiklikler ormancılık faaliyetlerini olumsuz yönde etkilediği gibi israfa da neden olmaktadır. Teşkilat yapısındaki bozulmaların yanında, personel bakımından da çok ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Son yıllarda orman mühendisliği kadrolarına yapılan alımlar ve atamalar sevindiricidir ama yetersiz kalmaktadır; orman endüstri mühendisliği alımları ise yok denecek kadar azdır. Atanamayan orman mühendisi ve orman endüstri mühendislerinin bir kısmı danışman mühendis olarak görevlendirilmektedir. Danışman alımlarında bile mülakat garabetiyle karşılaşan orman mühendisleri kimsesi yoksa danışmanlık görevine bile gelememektedir. Bu haksızlıklara bir an önce son verilmelidir. Ormancılık mesleği bu tür yanlış yaklaşımların yakıştırılamayacağı, adalet ve liyakatin hâkim olması gerektiği bilinen yüce bir meslektir.

Madencilik, turizm, enerji, ulaştırma, altyapı gibi faaliyetlerin gelişigüzel, plansız tahsisi de orman tahribine neden olmaktadır. Ülkemizde bu tahsislerin toplamı yaklaşık 10 milyon hektar civarındadır. Örneğin, maden ruhsatlandırma alanlarının belirlenmesinde neredeyse sınır tanımayan, ormancılık ve ormancılıkla ilgili kuralları, yasaları hiç dikkate almayan mevcut Maden Kanunu nedeniyle çok nadide ve ülkemiz açısından önemli olan orman alanlarımız talan edilmektedir. Bu durum, sadece ormancılık açısından değil; tarım, hayvancılık, turizm gibi diğer bazı sektörler açısından da olumsuzdur.

Bizzat şahit olduğum son büyük orman yangınlarında vali, kaymakam, milletvekili, bakan ve hatta siyasi parti temsilcilerinin sürece müdahale etmelerinin bir organizasyon bozukluğuna sebep olduğu, bu nedenle yangın amirlerinin görevlerini hakkıyla yapamadığı görülmüştür. Koordinasyonlu çalışmak ve destek olmak ile işin mutfağında yer almak birbirine karıştırılmamalıdır. Bu durum, yangının kontrol altına alınma sürecini ve yangın bittikten sonra da ağaçlandırma ve bitkilendirme çalışmalarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde odun üretim miktarı sadece son on beş yıl içinde 2 kat artmıştır. Dövizde yaşanan aşırı dalgalanma ve yükseliş nedeniyle, başta ahşap esaslı levha sektörü olmak üzere orman endüstrisinin odun ham maddesi ihtiyacının tamamıyla ülke içi üretimden karşılanmak istenmesi, maliyetin azaltılması ve maksimum kâr elde etme isteği nedeniyle başvuru aşırı odun üretiminden bir an önce vazgeçilmelidir. 3420 sayılı Kadastro Kanunu'nun 22/a ve Orman Kanunu'nun ek 8'inci madde uygulamaları orman alanlarının yağmalanmasına neden olmaktadır; özellikle Antalya'da bunun çok kötü örnekleri mevcuttur. Ormancılıkla ilgili tüm kadastro çalışmalarının orman kadastro komisyonlarının yapılması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FERİDUN BAŞŞI (Devamla) – İklim krizi kapımızdadır. Küresel ısınma ülkemizi de içine alan bütün dünyayı olumsuz etkilemekte ve kuraklık tehdidiyle karşı karşıya kaldığımızı hissetmekteyiz. Bu tehditleri azaltmak için ormanlarımızı daha çok korumalıyız. Özellikle su kaynaklarını koruyan orman alanlarını büyük havzalarla birlikte biz de koruma altına almalı, bu ormanlar için özel koruma yaklaşımları, özel yönetim planları gerçekleştirmeliyiz.

Bu vesileyle, Orman Haftası'nı tekrar kutluyor, Gazi Meclisi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 422 sıra sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinde yer alan “ve” kelimesinin “ile” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Ali Kenanoğlu	Ayşe Sürücü
İzmir	İstanbul	Şanlıurfa
Fatma Kurtulan	Habip Eksik	Hüda Kaya
Mersin	Iğdır	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI YUNUS KILIÇ (Kars) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Çepni'nin.

Sayın Murat Çepni, buyurun.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız, seçim sürecindeyiz, tüm toplum seçimden beklentiler içerisinde. İktidar ise seçim çalışmalarına başlamış durumda. İktidar, seçim çalışmalarına gözaltı ve tutuklamalarla başladı, bir taraftan da bugüne kadar hortumladığı, beslediği, semirttiği kesimleri giderayak yeniden beslemekle meşgul. Bu yasa teklifinin bir boyutu da tam olarak bu. Ormanlar, sular, sulak alanlar, dereler, dağlar, yaylalar yirmi bir yıl boyunca eşine az rastlanır bir biçimde talan edildi; sermayeye, şirketlere, ulusal ve uluslararası şirketlere acımasızca peşkeş çekildi. AKP düzeni, bir taraftan doğa talanı, bir taraftan da insan emeğinin her biçimde sömürülmesi, yok edilmesi ve talan edilmesi üzerine kurulu.

Bu yasa teklifinin en dikkat çekici yanlarından bir tanesi de orman vasfını yitirmiş arazilerin imara açılmasıdır yani sermayeye, şirketlere peşkeş çekilmesidir. Buradan bir kez daha söylüyoruz: “Orman vasfını yitirmiştir.” kavramı yanlıştır, hiçbir orman, orman vasfını yitirmez; ekolojik denge, ekolojik sistem bir biçimde sürer.

Bir diğeri de kullanılmayan arazilerin çiftçinin elinden alınmasıdır. Bu da yine, zaten üretmez hâle gelmiş, zaten ürettiğiyle geçinemeyen hâle gelmiş, göç etmek zorunda kalmış çiftçinin tümünden tarımdan uzaklaştırılması anlamına geliyor ve boşalan alanları da uluslararası şirketlere peşkeş çekmek ve yine, oraları başta maden ve enerji şirketlerine peşkeş çekmekten ibaret.

Evet, AKP giderayak bunları yapıyor; dolayısıyla bu seçimlerde aynı zamanda insan ve doğa sağlığı açısından atılmış bu yıkıcı, ölümcül adımların karşısında bir tutum almış olacağız.

AKP, bir taraftan da gözaltı ve tutuklama saldırılarına devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde İstanbul'da Ezilenlerin Sosyalist Partisi ve Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu üyesi 9 genç tutuklandı. Bu gençler depremde dayanışma içerisindediler, bu gençler sokaklarda faşizme karşı mücadele eden gençlerdi, bu gençler bu coğrafyada emek, demokrasi, özgürlük ve sosyalizm mücadelesini kesintisiz sürdüren gençlerdi. Yine geçtiğimiz günlerde, İzmir'de içlerinde HDP MYK üyesi İdil Uğurlu arkadaşımızın da bulunduğu 7 partilimiz gözaltına alındı, şu anda adliyeler yani AKP-MHP iktidarı seçim çalışmalarını devrimcileri, demokratları, yurtseverleri engellemek, susturmakla ve aynı zamanda kendi rant ittifakına olanakları, imkânları hortumlayarak başladı. Bunun karşısında şunu söylüyoruz: Evet, seçim sürecindeyiz ama seçim, sadece seçim olmaktan öte bir mücadele sürecidir. Biz bu süreci 8 Martla başlatmış bulunuyoruz. 8 Martta kadınlar sokakları özgürleştirdiler, kadın özgürlük mücadelesini yükselttiler, tüm engellemelere rağmen meydanlarda "...(*)" "Kadın, yaşam, özgürlük!" diyerek erkek egemen devlete karşı, sisteme karşı mücadeleyi yükselttiler.

Şimdi "Nevroz" da da aynı halk iradesini gördük. 21 Martta, "Nevroz" da milyonlarca insan, başta Kürt halkı olmak üzere "yeniden yaşam" diyerek "diriliş" diyerek faşizme karşı, savaş politikalarına karşı, ulusal inkâra karşı meydanları doldurdular. Evet, önümüzde 1 Mayıs var. 1 Mayıs'ta da aynen bu iradeyle alanları dolduracağız. İşçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs'ta da tüm halklarımızla, tüm ezilenlerle birlikte alanlarda olacağız. Evet, biz de 1 Mayıs'a, biz de seçimlere bu iradeyle hazırlanıyoruz. Seçimlerde iktidarın, faşizmin, kapitalist devletin, burjuva devletin bir iradesi varsa, yüzde 1'in iradesiyse o "Milyonlarca halkımızın iradesi de işte bu meydanlardır." diyerek kendimizi örgütleyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Buradan tüm halkımıza bir kez daha sesleniyoruz, bugün yapılması gereken şey şudur: Hangi sorunları yaşıyorsak, bu sorunlar ne kadar derinse çözümümüz de bu kadar derinlikli ve nitelikli olmak durumundadır. Evet, sorunlar büyükse çözüm de büyük olmalıdır. Sorunların kaynağı olanlar sorunları çözemezler. Sorunların çözümü bizdedir; demokratik, halkçı örgütlenmelerdedir. Sorunların kaynağı eğer iktidarsa iktidar karşısında yan yana, omuz omuza olmak durumundayız. HDP etrafında kenetlenmenin tam zamanıdır. HDP etrafında kenetlenmek, demokratik, halkçı iradeyi büyütmek bugün yapmamız gereken en temel işlerden bir tanesidir. Bugün tüm bu karanlık içerisinde, tüm bu fluluk içerisinde çok net ve berrak bir biçimde bunu bir kez daha ifade ediyoruz: Yapmamız gereken şey, halk iradesini yan yana getirmektir. Bu konuda hepimize başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4972) esas numaralı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Aylin Cesur

Orhan Çakırlar

Adana

Isparta

Edirne

İbrahim Halil Oral

Bedri Yaşar

Muhammet Naci Cinisli

Ankara

Samsun

Erzurum

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI YUNUS KILIÇ (Kars) – Katılmıyoruz Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Orhan Çakırlar'ın.

Sayın Çakırlar, buyurun.

ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ramazanışerifin tüm ülkemize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyor, hepimize saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, Kocaeli'nin Kartepe Belediyesi geçtiğimiz yıl kasım ayında bir karar aldı, tarım ve hayvancılık yapılan birçok köyü kırsal alan statüsünden mahalle statüsüne geçirdi; Nusretiye Mahallesi de bunlardan biri. Kartepe, tarım ve hayvancılığın en yoğun yapıldığı yerlerden biri. Kısacası, can çekişen çiftçinin tarım ve hayvancılıkla geçinmeye çalıştığı yerlerden biri. Başka hangi köyler var bu durumda? Balaban ve Şirinsulhiye köyleri de bu durumda. Buradaki köylülerimiz, kırsal alan statüsünde kalma isteklerini defalarca söylediler, seslerini duyurmaya çalıştılar, imzalar topladılar, Belediye Meclisine kadar geldiler; “Köyümüzü istiyoruz.” dediler “Köylü, milletin efendisidir.” dediler ama ne oldu? Onların bu haklı serzenişlerine kulak tıkadınız, seslerini duymadınız. Peki, ne diyor görmezden geldiğiniz bu insanlar, ne istiyorlar? Kırsal mahalle olarak kalmak istiyorlar. Peki neden? Çünkü bu haklarını kaybettiklerinde tarım ve hayvancılık yapamayacak duruma gelecekler; hayat pahalılığından zaten yapamıyorlar, daha da kötü olacaklar. “Kırsal mahalle olarak kalırsak tarımı da hayvancılığı da daha rahat yaparız. Üretim yapabilmek için bu imtiyaza ihtiyacımız var yoksa artık tarım ve hayvancılık bu bölgede ölü.” diyorlar.

Değerli milletvekilleri, lafa gelince “Üretin, ekin, tarım yapın.” derken tarım ve hayvancılık yapmak için kırsal mahalle olmak isteyen köylüleri dinlemediler. Geçen ay bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi yayınlandı, bu kararnamede bu uygulama iki yıl sonraya ertelendi. Bu nedir peki? 2023 yılı Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Seçimi'ni ve 2024 yılı Mahalli İdareler Seçimi'ni kazasız atlatabilmek için. Bu erteleme, sözünü ettiğimiz köylerin ve daha birçok köyün kurtulması demek değil, sadece 2 kritik seçimi atlatmak için iki yıl geriye bırakıldı. Bu mahalleler de mağdur durumdalar. Erteleme kararnamesini çıkarana kadar da bu mahallelere çok yüksek elektrik ve su faturaları geldi çünkü burada yaşayan vatandaşlarımız tarım ve hayvancılık yapıyor, suyu o maksatla kullanıyor; anormal faturalarla karşılaşılıyorlar. Örneğin 9 tonun üzerine çıktığında katlı geliyor su faturaları, belli bir kilovatsaatın

üzerinde de elektrik faturaları yüklü geliyor. Bu konuda Kartepe’de ciddi bir mağduriyet var. Uzun lafın kısıası, köylüyü dinleyin, onların mağduriyet yaşamasına izin vermeyin; “Ben yaptım, oldu.” anlayışıyla, zaten geçim sıkıntısı çeken insanların ekmeğiyle oynamayın.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde çiftçimiz ekonomik hayatın getirdiği olumsuzluklar silsilesinde dahi üretmeye, üretime katkı sağlamaya devam ediyor. Hayatın durma noktasına geldiği deprem bölgesinde dahi üretime katkı sunmaya çalışan çiftçilerimizin sorunlarını görmezden gelmeniz maalesef çok acı.

Hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımızla yaptığımız görüşmelere göre, yem fiyatları artmasına rağmen çiğ süt fiyatı baskılanınca inekler kesime gönderiliyor. Litre fiyatında zarar eden süt üreticileri, hayvan varlığının yok olmasıyla ilerleyen zamanda daha büyük krizlerin yaşanacağını söylüyor. Her konuda olduğu gibi bu konuda da iktidar, üretimi teşvik edecek politikaları ne zaman düşünmeye başlayacak? Seçime giden süreçte et fiyatlarını baskılamak için izlenen bu yol daha kötü bir sonuç doğuracaktır. Üreticilerimiz, umutları tükendiği için ellerindeki hayvanları elden çıkarıp sektörden kaçmak istemektedir. Zaman kaybetmeden üreticimizi desteklememiz gerekmektedir; aksi takdirde, telafisi yıllar alacak bir sorun da karşımızda kaçınılmaz olarak kalacaktır.

Süt üreticilerinin sesini duyun, süt inekleri kesilmesin, düşen süt fiyatlarını bir an önce revize edin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 1 üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 422 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin geçici 1’inci maddesinin (1)’inci fıkrasının aşağıdaki şekilde ve (2)’nci fıkrasında yer alan “31/10/2023” ibaresinin “31/12/2023” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(1) 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle olağanüstü hal ilan edilen illerde faaliyet gösteren kooperatifler ile üst kuruluşları, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında olağan genel kurul toplantılarını 31/12/2023 tarihine kadar, yapı kooperatifleri ve üst kuruluşları ise olağan genel kurullarını 2023 mali yılı olağan genel kurul toplantısı ile birleştirerek 30/6/2024 tarihine kadar yapabilirler. Ancak bu illerde ortakları bulunan tarımsal amaçlı kooperatif

birlikleri ile bunların merkez birliklerinin genel kurul toplantıları 31/12/2023 tarihinden önce yapılamaz. Bu tarihlere kadar görev süreleri dolacak olan mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları yapılacak olan genel kurul toplantısına kadar devam eder.”

Yılmaz Tunç	Ramazan Can	Çiğdem Koncağül
Bartın	Kırıkkale	Tekirdağ
Canan Kalsın	Şirin Ünal	Yaşar Kırkpınar
İstanbul	İstanbul	İzmir
Fehmi Alpay Özalan	İlyas Şeker	
İzmir	Kocaeli	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI YUNUS KILIÇ (Kars) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı önerge üzerinde söz talebi Sayın İlyas Şeker’in.

Sayın Şeker, buyurun.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 422 sıra sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Yapılan Değişiklik Teklifi’nin geçici 1’inci maddesinin önergesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, geçici 1’inci maddede, özellikle deprem bölgesinde bulunan tarımsal amaçlı kooperatiflerin, tarımsal üretici birliklerinin genel kurullarını 31/12/2023 tarihine kadar yapabilecekleri ve bunların üst birliklerinin de genel kurullarını bu tarihten sonra yani 31/12/2023 tarihinden sonra yapacakları belirtilmekte.

Değerli milletvekilleri, hazırlanan bu kanun teklifi, tarımsal kaynakları verimli kullanarak arz ve talep durumlarına göre üretimi gerçekleştirilen tarıma yönelik düzenlemeler içermektedir. Bu yapılan düzenlemelerde planlı tarımsal üretime geçiliyor, sözleşmeli üretim modeline geçilmesi teşvik ediliyor. Özel mülkiyete ait olup atıl, kullanılmayan arazilerin devlet tarafından kiralanması yine burada bu konuda düzenleniyor.

Diğer taraftan, 6831 sayılı Orman Kanunu’nda yapılan değişikliklerle özellikle devlet ormanlarına yıkıntı, inşaat atığı, hafriyat ve çöp atmanın orman suçu sayıldığı, yine orman alanlarında madencilik faaliyetlerinin sona ermesiyle bozulmuş olan orman alanlarının da belediyelerin yanı sıra özel sektör eliyle de rehabilitesinin yapılması öngörülüyor.

Diğer taraftan, devlet ormanlarına yapılacak kaçak inşaatların orman idaresi tarafından derhâl yıkılma yetkisi de bu düzenlemenin içerisinde var.

Yine, kesilecek ağaçların belirlenmesinde ve elde edilen ürünlerin nakledilmesinde dijitalleşme sağlanarak daha etkin takip sistemi de kurulacak. Doğal felakete uğrayan köylerimizde herhangi bir şart olmaksızın köyde yaşayan herkese zafî ihtiyaç verilebilecek.

Ormancılık faaliyetlerinde çalışan işçilerin Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı olmaları teşvik ediliyor, ilave ödemeler yapılıyor.

Yine, orman yangını çıkaranlara da ağırlaştırıcı cezalar bu kanun teklifinde veriliyor.

Diğer taraftan, kesinleşmiş orman kadastro sonucu kenarlaşma hataları, teknik hatalar, mükerrer kadastro nedeniyle yaşanan mülkiyet sorunları bu düzenlemeyle gideriliyor. Bu düzenlemede, başta seçim bölgem Kocaeli Karamürsel Dereköy Mahallesi olmak üzere, İstanbul, Isparta, Muğla, İzmir, Antalya gibi 40 ilimizde yaklaşık 15-20 dönümlük hektarda 15 bin insanı ilgilendiren bir problem çözülmüş oluyor.

Yine, Orman Kadastro Komisyonu tarafından seçim bölgem Kocaeli Kartepe'nin Nusretiye Mahallesi'nde sınırları kesin olarak tespit edilemeyen, ne İşletme Müdürlüğünde ne Bölge Müdürlüğünde ne de Genel Müdürlükte yangın kaydı bulunmayan bir alanda maalesef "Yangın var." diye Orman Kadastrosu burada 2/B çalışması yapmamış. Şimdi, bununla ilgili, tekrar o bölgede bir çalışma yapılmasıyla ilgili bir düzenleme var. Bu düzenlemeyle de tabii, orada vatandaşlarımızın mağduriyeti ciddi anlamda giderilmiş olacak.

Diğer taraftan, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 1'nci maddesinin (g) bendinde "Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazilerdeki her nevi ağaç ve ağaçlıklarla, örtülü yerler orman sayılmaz." denilmekte. Bu maddenin içeriğine aykırı olarak 3 hektardan küçük olduğu hâlde özel mülkiyette olan birçok alan özel hususi orman alanı olarak tespit edilmiş ve bu insanların da ciddi anlamda mağduriyetleri var. Yine, seçim bölgem Kocaeli İzmit Alikahya, Gölcük Halidere ve İhsaniye Mahalleleri olmak üzere, Trabzon, Sakarya, Ankara, İstanbul başta olmak üzere bu problemlerle karşı karşıya binlerce vatandaşımız var. Yapılan bu düzenlemeyle kanunun 1'inci maddesinin (G) fıkrasında ifade edildiği gibi 3 hektarın altındaki alanlarda özel orman şerhi kaldırılıyor, böylece 12 binin üzerinde vatandaşımızın da buradan mağduriyetleri giderilmiş oluyor.

Yine, burada özellikle şunu da ifade etmek istiyorum: Bu kanun teklifinde yok ama bunun kesinlikle yapılması lazım, düzenlenmesi lazım, 81 ilimizde vatandaşların mağdur olduğu yaklaşık 80 bin tapuyla ilgili problem var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – 2005 yılından önce kadastro müdürlükleri tarafından yapılmış tapulamalar sonucunda vatandaşa Türkiye Cumhuriyeti tapusu veriliyor ancak daha sonra Orman Kadastrosu gelip burada çalışma yapıyor; aradan on yıl, yirmi yıl, otuz yıl geçmiş oluyor, orman idaresi bunlara "orman" diyor ve vatandaşın tapusunu iptal ettirmiş oluyor. Vatandaşın da ciddi anlamda devletin tapusuna, devletin kurumlarına karşı da bir olumsuz düşüncesi oluşmuş oluyor. Bu mağduriyetin giderilmesi için de bu konuda aslında, imkân olsaydı burada bir düzenleme yapmış olsaydık gerçekten 81 vilayetimizde en az 300-400 bin insanımız bu anlamda buradan istifade etmiş olacaktı.

Bununla birlikte, bu tür daha birçok düzenleme var, zaman sınırlı olduğu için devam edemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Zaman bitti Sayın Şeker, sınır yok.

Teşekkür ediyorum.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Ben de ramazanını tebrik ediyorum tüm İslam âleminin. Sağlıklı, huzurlu günler diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Şeker.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda geçici madde 1'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Oylama tamamlanmıştır.

422 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan Oy Sayısı : 310

Kabul : 277

Ret : 33 (*)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Mustafa Açıkgöz

Abdurrahman Tutdere

Nevşehir

Adıyaman”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun.

2'nci sıraya alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4929) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 412) (**)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 412 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz talebi yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(**) 412 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDAKİ TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 29 Mart 2022 tarihinde Taşkent’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusularını oylama için verilen süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – 412 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan Oy Sayısı : 301

Kabul : 296

Ret : 1

Çekimser : 4 (*)

Kâtip Üye

Mustafa Açıkgöz

Nevşehir

Kâtip Üye

Abdurrahman Tutdere

Adıyaman”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

3’üncü sıraya alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol’ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 411) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 411 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz talebi yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ŞENTOP'UN TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE GÜRCİSTAN ARASINDAKİ SERBEST TİCARET ANLAŞMASININ KARŞILIKLI TARIM TAVİZLERİNE İLİŞKİN PROTOKOL İ'İNİ TADİL EDEN 1/2022 SAYILI TÜRKİYE-GÜRCİSTAN ORTAK KOMİTESİ KARARI VE ANLAŞMANIN III NOLU PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 9 Eylül 2022 tarihinde Tiflis'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı" ve Anlaşmanın "III Nolu Protokolü"nü onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – 411 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucu:

“Kullanılan Oy Sayısı : 303

Kabul : 298

Çekimser : 5 (**)

(*) 411 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

(**) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz
Nevşehir

Kâtip Üye
Abdurrahman Tutdere
Adıyaman”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

4’üncü sıraya alınan, 375 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlıyoruz.

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı “Guvernörler Kurulu Kararı”nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 375)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ve komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 27 Mart 2023 Pazartesi günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.57

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 422) Orman Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 412) Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

3.- (S. Sayısı: 411) Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı Ve Anlaşmanın İni Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 422
Oylama Saati : 18:45
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 242
Reddedenler : 69
Çekimsizler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 2
Toplam : 313
Açık Üyelikler : 23
Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 412
Oylama Saati : 18:49
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 297
Reddedenler : 1
Çekimsizler : 4
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 1
Toplam : 303
Açık Üyelikler : 23
Kanunlaşmıştır

Sıra Sayısı : 411
Oylama Saati : 18:54
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 298
Reddedenler : 0
Çekimsizler : 5
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 1
Toplam : 304
Açık Üyelikler : 23
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Ret	Ret	Kabul
Adana	Dağı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Ret	Çekimsiz	Çekimsiz
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Peköz	Kenal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Saneroglu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Adana	Varlı	Muharem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Zenbici	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Cültekin	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Ret	Kabul	Kabul
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Barış	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Haberler	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Ret	Çekimsiz	Çekimsiz
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşcier	Canze	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yılmaz	Durmuş	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Bahşi	Fezai	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Bülül	Kemal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Ret	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Uşlu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Balta	Ertaç Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakiz Müthü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	FeYZi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Gaydahl	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Küpcü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Işık	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Karabiyik	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Tathoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Çivircioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Bıçer Karaca	Gülzar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
Diyarbakır	Aydeniz	Salih	DBP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Caro	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçier	İmam	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Renzîye	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Çakırar	Orhan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Edirne	Gaytancıoğlu	Okan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Balık	Semrin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Erol	Çürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzincan	Çakar	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Cinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Öünay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sülü	Jale Nur	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Katılmadı
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhiittin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Ret	Çekimsiz	Çekimsiz
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Tıglı	Necati	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Öümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Öümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Dinç	Husret	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Öüzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Kaşıklı	Lütfi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özgürsoy	Sabahat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
İsparta	Cesur	Ayın	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İsparta	Gököz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İsparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Ret	Kabul	Katılmadı
Mersin	Başanr	Ali Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kılavuz	Olca	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kürtulan	Fatma	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdali	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumhuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Açikel	Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezi	Gançe	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arıncı	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydın	Erime Sare	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayrm	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul
İstanbul	Bozkar	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dilşat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Dalkıç	Halis	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İl	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Ret	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdoğan	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret	Katılmadı	Çekimsiz
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadigil Sütü	Saliha Sera	TIP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Katircioğlu	Erol	HDP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kavakçı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kurtuluş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Nuhoğlu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Özdağ	Ümit	ZAFER P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şatroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şik	Ahmet	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdogan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul/Mük.
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Eğip Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yöner	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacetin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bölünmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Harza	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekgözegü	Serpil	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Ret	Kabul	Kabul
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atilla	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Arık	Çetin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Enrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özlemir	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırklareli	Önüdoğdu	Vecdi	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakar	Samî	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	İşık	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Eyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Samancı	Gülây	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Şener	Abdülhatif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bakırtoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcık	Senra	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Özünç	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çelik	Tuna	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Diñel	Şeyhnus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Çirgin	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Ret	Kabul	Kabul
Muş	İşık	Mensur	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Koçyiğit	Ölüstan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Açıköz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Meneşçe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Nevşehir	Saraslan	Faruk	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Örer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcah	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Siirt	Taş	Sidik	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Ekinci	Semiha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Suluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Gönnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Açanal	Zemzem Gülander	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Erdogmuş	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Gülpinar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçin	Nusretin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Sürücü	Ayşe	HDP	Ret	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Çiğaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Ret	Çekimsiz	Çekimsiz
Van	Sarısaç	Murat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Ret	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 422	S. S. 412	S. S. 411
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bayburt	Battal	Petani	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Ret	Kabul	Kabul
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Rizgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Ret	Kabul	Kabul
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	YENİLİK P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İğdır	Elsik	Habip	HDP	Ret	Kabul	Kabul
İğdır	Karadağ	Yaşar	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Ret	Kabul	Kabul
Düzce	Çakar	Fahri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul	Kabul

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 6

78'İNCİ BİRLEŞİM
23 MART 2023 PERŞEMBE
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun 23, 28, 29 ve 30 Mart 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

407 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü’nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 7 nci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dahil 8 ila 13 üncü maddelerden oluşması, önerilmiştir.

(Genel Kurulun 28.02.2023 tarihli 66’ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun,

Haftalık çalışma günlerinin dışında 24 ve 27 Mart 2023 Cuma ve Pazartesi günleri saat 14:00’te toplanması ve bu birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerde saat 24:00’e kadar;

23 Mart 2023 Perşembe günkü Birleşiminde 399 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

çalışmalarını sürdürmesi,

422 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğü’nün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 21 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dahil 22 ila 41 inci maddelerden oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 20.03.2023 tarihli 75’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*Deprem Araştırma Komisyonu

23.03.2023 Perşembe - Saat: 14.00

*Dışişleri Komisyonu

23.03.2023 Perşembe - Saat: 15.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

78'İNCİ BİRLEŞİM

23 MART 2023 PERŞEMBE

SAAT: 14.00

---

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

---

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

---

3 – SEÇİM

* * *

---

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

---

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

---

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 422) Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve Kırklareli Milletvekili Selahattin Minsolmaz ile 203 Milletvekilinin Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4972) ile Çevre Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2023) (*) (**) (X)

2.- (S. Sayısı: 407) İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) ile Çevre Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.02.2023) (**) (X)

3.- (S. Sayısı: 412) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4929) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.03.2023) (X)

4.- (S. Sayısı: 411) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.03.2023) (X)

5.- (S. Sayısı: 375) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

6.- (S. Sayısı: 398) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4766) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

7.- (S. Sayısı: 399) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4856) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

8.- (S. Sayısı: 376) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

9.- (S. Sayısı: 378) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4692) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

10.- (S. Sayısı: 377) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4689) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

(*) Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.- (S. Sayısı: 379) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alman Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

12.- (S. Sayısı: 334) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

13.- (S. Sayısı: 356) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Guadalajara Tam Yetkili Temsilciler Konferansı Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2400) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

14.- (S. Sayısı: 357) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Avrupa Haberleşme Ofisi (ECO) Kuruluş Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

15.- (S. Sayısı: 358) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Hükümetlerarası Kuru Limanlar Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3540) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

16.- (S. Sayısı: 359) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

17.- (S. Sayısı: 374) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

18.- (S. Sayısı: 383) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

19.- (S. Sayısı: 386) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

20.- (S. Sayısı: 390) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3909) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

21.- (S. Sayısı: 391) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022)

22.- (S. Sayısı: 397) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin/ Sürüş Ehliyetlerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimi Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4690) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

23.- (S. Sayısı: 400) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

24.- (S. Sayısı: 401) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3718) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

25.- (S. Sayısı: 402) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde İmzalanan Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4097) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (X)

26.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyona ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

28.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 373) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2984) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

30.- (S. Sayısı: 371) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4243) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

31.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 332) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

33.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

34.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

36.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

37.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

38.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

39.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

40.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

42.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

51.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumununun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

52.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumununun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

53.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

54.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

55.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

56.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması” Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

57.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

58.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

59.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

62.- (S. Sayısı: 329) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

63.- (S. Sayısı: 330) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

64.- (S. Sayısı: 331) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

65.- (S. Sayısı: 333) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

66.- (S. Sayısı: 347) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

67.- (S. Sayısı: 348) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

68.- (S. Sayısı: 349) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

69.- (S. Sayısı: 350) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

70.- (S. Sayısı: 351) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/912) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

71.- (S. Sayısı: 352) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1368) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

72.- (S. Sayısı: 353) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1422) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

73.- (S. Sayısı: 354) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1693) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

74.- (S. Sayısı: 355) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1965) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

75.- (S. Sayısı: 360) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

76.- (S. Sayısı: 372) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

77.- (S. Sayısı: 382) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4291) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

78.- (S. Sayısı: 384) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

79.- (S. Sayısı: 385) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1776) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

80.- (S. Sayısı: 387) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

81.- (S. Sayısı: 388) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

82.- (S. Sayısı: 389) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

83.- (S. Sayısı: 408) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop; Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli; Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanı Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz ve Grup Başkanvekilleri Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül; Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Ankara Milletvekili Mustafa Destici ile 325 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4779) ve Anayasa Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.02.2023)

84.- (S. Sayısı: 409) Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1734) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 07.03.2023)

85.- (S. Sayısı: 410) Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/2167) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 07.03.2023)

86.- (S. Sayısı: 414) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Romanya Hükümeti Arasında Uygun Görülen Alanlarda Gerçekleştirilecek Projelerin Finansmanı Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4738) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

87.- (S. Sayısı: 415) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4737) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

88.- (S. Sayısı: 416) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınması ve Değişimine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4739) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

89.- (S. Sayısı: 417) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3720) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

90.- (S. Sayısı: 418) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3954) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

91.- (S. Sayısı: 419) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4910) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

92.- (S. Sayısı: 420) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına İlişkin Nahçıvan Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol'ün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4909) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

93.- (S. Sayısı: 421) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye ve Cezayir'de Kültür Merkezleri Açılmasına ve Faaliyetine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.03.2023) (X)

94.- (S. Sayısı: 423) 120 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yargı Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/287) ile İÇTÜZÜK'ÜN 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 16.03.2023)

95.- (S. Sayısı: 424) 121 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Sağlık Alanında Alınan Tedbirlere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/288) ile İÇTÜZÜK'ÜN 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 16.03.2023)

96.- (S. Sayısı: 425) 122 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/289) ile İÇTÜZÜK'ÜN 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.03.2023)

97.- (S. Sayısı: 426) 124 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bankalar ve Konsolide Denetime Tâbi Kuruluşlarca Yapılacak Bağış ve Yardımlara İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/290) ile İÇTÜZÜK'ÜN 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.03.2023)

98.- (S. Sayısı: 427) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kurulması ve İşleyişi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3980) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

99.- (S. Sayısı: 428) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 30 Eylül 1957 Tarihli Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının (ADR) Başlığında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3241) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

100.- (S. Sayısı: 429) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Palau Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3719) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

101.- (S. Sayısı: 430) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Burkina Faso Hükümeti Arasında Havacılık Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3953) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

102.- (S. Sayısı: 431) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4096) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) (X)

---

7 - KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

103.-**(S. Sayısı: 432)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) **(X)**

104.-**(S. Sayısı: 433)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4651) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) **(X)**

105.-**(S. Sayısı: 434)** İstanbul Milletvekili İffet Polat ve 201 Milletvekilinin Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4989) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.03.2023) **(X)**

106.-**(S. Sayısı: 436)** 125 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanına İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (1/291) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 23.03.2023) **(X)**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 412

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4929) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4929 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Genel Gerekçesi 4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi 5

• Dışişleri Komisyonu Raporu 6

• Teklif Metni 10

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 10

• Anlaşma Metni 11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1164068 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4929)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması” 29 Mart 2022 tarihinde Taşkent’te imzalanmıştır.

Anlaşma kapsamında Özbekistan tarafından ülkemize 12 sanayi ürününde taviz verilmektedir. Bu ürünler; demir-çelikten yassı mamuller, santrifüj pompalar, borular-kazan-tank vb., dizelden elektrik üreten cihazlar, transformatörler, elektrik panoları, bazı makine aksam ve parçaları, elektrik iletkenleri, kontrol ayar cihazları ve prefabrik yapılarıdır. Özbek tarafınca bu ürünlerden prefabrik yapılar için %60 oranında, diğerleri için ise %50 oranında gümrük vergisi indirimi yapılacaktır. Bu ürünler bakımından 2021 yılında ülkemizin Özbekistan’a ihracatı 98 milyon ABD Doları tutarındadır.

Ülkemiz tarafından Özbekistan’a, ülkemizde sınırlı üretimi olan ve ithalata konu olan 12 tarım ürününde miktar sınırlamaları kapsamında gümrük vergisi indirimi yapılacaktır. Bu ürünler soğan, nohut, bazı sebze konserveleri (kornişon, kapari, tatlı mısır), kurutulmuş bezelye, mango türü siyah fasulye, beyaz fasulye, badem, ceviz, kurutulmuş siyah üzüm, kurutulmuş erik, kurutulmuş şeftali ve armut, biber ve yer fıstığıdır. Bu ürünlerde 2021 yılında ülkemizin Özbekistan’dan ithalatı yaklaşık 10 milyon ABD Doları, toplam ithalatımız ise 160 milyon ABD Doları tutarındadır.

Söz konusu Anlaşma ile ihracatçılarımıza Özbekistan pazarında daha rekabetçi olma imkânı sağlanmaktadır. Bu çerçevede, Özbekistan, bazı sanayi ürünlerinde gümrük vergilerini indirirken ülkemizce sınırlı sayıda tarım ürününde kota kapsamında pazara giriş avantajı sağlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-135410

1 Şubat 2023

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29 Mart 2022 tarihinde Taşkent’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

10/03/2023

Esas No: 2/4929

Karar No: 243

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4929 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 08/03/2023 tarihinde yaptığı 42’nci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 01/02/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması”, 02/02/2023 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/4929 esas numaralı Kanun Teklifi, 03/02/2023 tarihinde, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 08/03/2023 tarihli 42’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklif’in İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti arasında; Özbekistan tarafından 12 sanayi ürünüde, Türkiye tarafından ise 12 tarım ürünüde gümrük vergisi indirimi yapılmasını amaçlayan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim tarafından;

Kadim tarihî mirası, 35 milyonu aşan dinamik nüfusu, zengin tabii kaynakları ve stratejik konumuyla, bölgeye yönelik politikalarımızda özel bir konuma sahip olan Özbekistan ile iş birliğinin son dönemde karşılıklı ziyaretlerle ivme kazandığı ve her alanda önemli gelişmeler kaydedildiği,

6 Şubat’ta yaşanan deprem felaketinin ardından Özbekistan Hükümetince tahsis edilen Özbek Hava Yollarına ait kargo uçaklarının Adana’ya arama kurtarma ekipleri, sağlık görevlileri ve insani yardım malzemeleri taşıdığı, ayrıca 71 kişiden müteşekkil sağlık heyetinin, Hatay’da kurulan sahra hastanesinde yaralılarımızı tedavi ettiği,

Özbekistan ile Hazar geçişli orta koridorun teşvik edilmesi ve bağlantısallığın geliştirilmesi alanında iş birliği yapıldığı,

Bu çerçevede Türkiye, Azerbaycan ve Özbekistan arasında 2022 yılında kurulan üçlü iş birliği mekanizması kapsamında Dışişleri, Ticaret ve Ulaştırma Bakanları üçlü toplantısının birincisinin 2 Ağustos 2022 tarihinde Taşkent’te gerçekleştirildiği ve ikincisinin ise bu yıl ülkemizde düzenlenmesinin öngörüldüğü,

Özbekistan ile başta Türk Devletleri Teşkilatı olmak üzere, çeşitli bölgesel ve uluslararası platformlardaki iş birliğinin de memnuniyet verici düzeyde olduğu, geçtiğimiz kasım ayında gerçekleştirilen tarihî Semerkant Türk Devletleri Teşkilatı dönem başkanlığının Özbekistan’a devredildiği,

“Afet, Acil Durum Yönetimi ve İnsani Yardım” temasıyla 16 Mart 2023 tarihinde Ankara’da düzenlenecek olan Türk Devletleri Teşkilatı Olağanüstü Zirvesi’ne Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev’in de katılımlarının öngörüldüğü,

---

(1) Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3110

Özbekistan'la ticaret hacminin 2022 yılında 3,5 milyar doları geçtiği, Özbekistan'daki yatırımların üçüncü ülkeler üzerinde yapılanlar da dâhil edildiğinde 1 milyar dolara ulaştığı,

Anlaşma'nın Türkiye Özbekistan Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği Konseyi 2'nci toplantısı çerçevesinde imzalandığı,

Anlaşma ile; ülkeler arasındaki ticaretin geliştirilmesi ve teşvikli karşılıklı ticarete adil rekabet koşullarının yaratılması, karşılıklı ticaretin sürdürülebilir büyümesi için daha öngörülebilir ve güvenli ortamın oluşturulmasının amaçlandığı,

Anlaşma kapsamında Özbekistan tarafından ülkemize 12 sanayi ürününde taviz verildiği, buna karşılık ülkemizin, Özbekistan'a ülkemizde sınırlı üretimi olan ve ithalata konu olan 12 tarım ürününde miktar sınırlamaları kapsamında gümrük vergi ve indirimi yapacağı,

Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle ihracatçılarımıza Özbekistan pazarında daha rekabetçi olma imkânının sağlanmış olacağı,

Diğer taraftan, kardeş Özbekistan'a da avantajlı olduğu bazı kalemleri daha elverişli koşullarda ülkemiz pazarına arz etme olanağının getirildiği,

ifade edilmiş;

Ticaret Bakanlığı temsilcisi tarafından;

2018 yılında Özbekistan ile 1 milyar dolar seviyesinde olan ihracatın 2022 yılı itibarıyla 1,8 milyar dolara ulaştığı, yine 2018 yılında Özbekistan'dan 870 milyon dolar seviyesinde olan ithalatın ise geçen yıl 1,6 milyar doları aştığı.

Anlaşma'da; başlangıç hükümlerinin, mal ticaretine ilişkin pazara girişle alakalı hükümlerin, sağlık ve bitki sağlığı, standartlar, ikili koruma ve ticaret politikası önlemlerinin, menşe kurallarının yer aldığı,

Tavizlerin niteliği açısından altılı bazlı, Özbekistan tarafından ülkemize 12 sanayi ürününde verilen tavizler arasında borular, kazan, tank ve benzeri dizelde elektrik üreten cihazlar, transformatörler, kontrol ayar cihazları, prefabrik yapıların bulunduğu ve bu ürünlerde yüzde 60 ve yüzde 50 oranında gümrük vergisi indiriminin sağlandığı,

Özbekistan'a ithalat açısından miktar sınırlamaları çerçevesinde taviz verildiği ve Özbekistan'dan taviz alınan ürünlerde 2022 yılında Türkiye'nin Özbekistan'a ihracatının 75 milyon dolar olduğu ve söz konusu ürünlerin Türkiye'nin dünyaya ihracatının 5,9 milyar dolar olarak mevcut bulunduğu,

Anlaşma ile; ihracat potansiyelimiz olan ürünlerde Özbekistan pazarına daha avantajlı bir şekilde girileceği,

Özbekistan'a taviz tanınan ürünlerde ise 2022 yılı verilerine göre ithalatın yaklaşık 11 milyon dolar olduğu, bununla birlikte dünyadan ithalatın ise 219 milyon dolar olarak mevcut bulunduğu,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif'in tümü üzerindeki görüşmeler ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif'in 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklif'in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak ve İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Akif Çağatay Kılıç</i> İstanbul	Başkanvekili <i>Ahmet Berat Çonkar</i> İstanbul	Kâtip <i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Asuman Erdoğan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Haluk Koç</i> Ankara	Üye <i>Aydın Adnan Sezgin</i> Aydın
Üye <i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir	Üye <i>Atilla Ödünç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Hişyar Özsoy</i> Diyarbakır
Üye <i>Kamil Aydın</i> Erzurum	Üye <i>Derya Bakbak</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ahmet Ünal Çeviköz</i> İstanbul	Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Zafer Sırakaya</i> İstanbul
Üye <i>Hasan Turan</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)		Üye <i>Niyazi Güneş</i> Karabük

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÖZBEKİSTAN
CUMHURİYETİ ARASINDAKİ TERCİHLİ
TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 29 Mart 2022 tarihinde Taşkent’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÖZBEKİSTAN
CUMHURİYETİ ARASINDAKİ TERCİHLİ
TİCARET ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDAKİ TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI

Dibace

Türkiye Cumhuriyeti ve Özbekistan Cumhuriyeti (bundan sonra birarada “Akit Taraflar” veya “Özbekistan”, “Türkiye” ve “Akit Taraf” olarak adlandırılacaklardır),

Türkiye Cumhuriyeti ve Özbekistan Cumhuriyeti arasında 8 Mayıs 1996 tarihinde imzalanan ebedi dostluk ve işbirliği anlaşması temelinde;

Türkiye Cumhuriyeti ve Özbekistan Cumhuriyeti arasında 13 Nisan 1998 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması’ndan doğan hak ve yükümlülüklerini tanıyarak;

Gelişme Yolundaki Ülkeler olarak Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşmasının (bundan böyle “Anlaşma” olarak anılacaktır) ticaret ve ekonomik ilişkiler için yeni bir ortam yaratacağının bilincinde olarak,

GATT Taraf Ülkelerinin “1979 Tarihli Özel ve Lehte Muamele, Mütekabiliyet ve Gelişme Yolundaki Ülkelerin Daha Fazla Katılımına İlişkin Yetki Hükümüne” uygun olarak ticaretin serbestleştirilmesini arzulayarak,

Köklü dostluk ve kardeşlik ruhuyla;

İkili ilişkileri güçlendirmenin ekonomik ve özel yararlar getireceği ve Akit Tarafların halklarının hayat standartlarını arttıracacağını farkında olarak;

Karşılıklı ekonomilerinin daha da gelişmesini sağlamak için ticarete konu olabilecek malların çeşitlendirilmesi gereğini vurgulayarak;

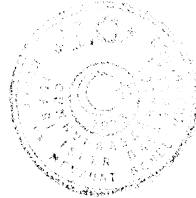
Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

MADDE 1

Amaçlar

Bu Anlaşmanın amacı, Akit Taraflar arasında ticari ilişkileri özellikle aşağıda ifade edilen hususlar vasıtasıyla güçlendirmektir:

- bu Anlaşmanın 5. Maddesinde yer alan genel prensipler;
- bu Anlaşmanın Ek I-A ve I-B’sinde yer alan ürünlerde tarifelerin indirilmesi ya da sıfırlanması ve tarife benzeri engellerin kaldırılması;
- Akit Taraflar arasındaki ekonomik ilişkilerin ahenkli şekilde gelişmesi yoluyla ticaretin güçlendirilmesi ve teşvik edilmesi;
- Akit Taraflar arasında elverişli adil rekabet koşullarının yaratılması;
- Akit Taraflar arasında ticaretin sürdürülebilir büyümesi için daha öngörülebilir ve güvenli ortamın yaratılması.

MADDE 2 **Anlaşmanın Yorumlanması**

Bu Anlaşmanın maddeleri, Akit Tarafların bu Anlaşmayı iyi niyet çerçevesinde uygulayacakları ve yükümlülüklerinden kaçınmayacakları dikkate alınarak; uluslararası anlaşmaların hükümlerinin yorumlanmasına ilişkin teamül kuralları hakkındaki uluslararası devletler hukukuna uygun biçimde yorumlanacaktır.

Bu Anlaşmanın ekleri, bu Anlaşmanın ayrılmaz parçalarıdır.

MADDE 3 **Tanımlar**

Bu Anlaşmanın amaçları kapsamında;

“Tarifeler”, Akit Tarafların ülkelerinde yürürlükte olan milli mevzuatları kapsamında tesis edilen tarife cetvellerinde tanımlanan gümrük tarifeleri veya tarife benzeri etki doğuran gümrük vergileri anlamına gelmektedir. Tarifeler, 9. Madde uyarınca uygulanan dumpinge karşı vergiyi ve telafi edici vergiyi ya da 10 ve 11. Maddeler uyarınca uygulanan korunma önlemlerini içermez.

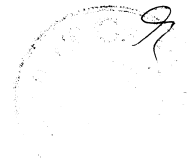
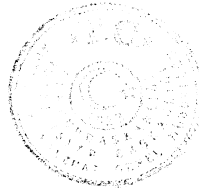
“Tarife-Benzeri Önlemler”, yalnızca ithal edilen ürünlerden tahsil edilen ve dış ticaret işlemlerinde tarife benzeri etkisi olan tarifeler dışındaki ücretler, vergiler ve gümrük harçları anlamına gelmektedir. Benzer yerli ürünlere aynı usulde uygulanan dolaylı vergiler ve harçlar veya belirli hizmetlerin verilmesi karşılığında alınan ithalat harçları ve bu Anlaşma kapsamında izin verilen diğer vergiler tarife-benzeri önlemler olarak değerlendirilmezler.

“Mallar”, Armonize Sistem Gümrük Tarife Pozisyonu altındaki emtia, materyaller ve ürünleri içermektedir.

“Tercihli muamele”, bir Akit Tarafın, malların dolaşımında tarifelerin ortadan kaldırılması veya azaltılması ve gerekli hallerde kotaların uygulanması suretiyle, bu Anlaşma kapsamında tanıdığı herhangi bir tavizi veya ayrıcalığı ifade eder.

MADDE 4 **Kapsam**

Bu Anlaşmanın hükümleri, Akit Taraflar arasında, karşılıklı ticarete bu Anlaşmanın Ek I-A ve Ek I-B’inde belirtilen, Akit Taraflar menşeli ürünlere ilişkin mal ticaretine uygulanacaktır.

MADDE 5
Genel Prensipler

Bu Anlaşma, Akit Tarafların ekonomik kalkınma seviyelerini, dış ticaretinin seyrini ve tarife politikalarını göz önünde bulundurarak; Akit Tarafların eşit olarak faydalanması amacıyla, avantajların mütakabiliyeti ilkesi uyarınca uygulanacaktır.

MADDE 6
Diğer Anlaşmalarda Düzenlenen Ticari İlişkiler

Bu Anlaşma, Akit Tarafların üçüncü taraflarla gümrük birliği, serbest ticaret alanı, tercihli ticaret anlaşması, çok taraflı ticaret anlaşması veya sınır ötesi ticaret düzenlemelerini sürdürmesini veya kurmasını engellemeyecektir.

Bu Anlaşma, Akit Tarafların taraf olduğu diğer ikili, bölgesel ve çok taraflı anlaşmalardan kaynaklı hak ve yükümlülüklerine halel getirmeyecektir.

MADDE 7
Tavizlerin Teatisi

Akit Taraflar, bu Anlaşmanın Ek-II'sindeki menşe kurallarına ilişkin hükümlere uygun olarak, bu Anlaşmanın Ek I-A ve Ek I-B'sinde listelenen ürünler için birbirlerine taviz tanıyacaktır.

Her bir ürün için indirimlerin uygulanacağı veya sıfırlanacak olan baz tarife oranı, bu Anlaşmanın Ek I-A ve Ek I-B'sinde gösterilmektedir.

Bu anlaşma yürürlüğe girdikten herhangi bir zaman sonra, taraflardan biri, anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretinde uygulanan MFN tarife oranlarını azaltırsa, bu anlaşmanın Ek I-A ve Ek I-B'sine göre hesaplanandan düşük olması halinde, sözkonusu indirilmiş tarife oranları uygulanır.

Taraflar, ithalat ve ihracatta uygulanan her türlü ücret ve harçların (bu anlaşmanın 3. Maddesinde tanımlanan tarifeler hariç) sağlanan hizmet ile sınırlı olmasını ve yerli ürünlerin dolaylı koruması veya mali amaçlarla getirilen vergi uygulaması teşkil etmemesini temin eder.

Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesini takiben, bu Anlaşmanın Ek I-A ve Ek I-B'sinde belirtilen ürünlerin Akit Taraflar arası ticaretinde yeni tarife veya eşdeğer etkiye sahip harçlar yürürlüğe konulmayacaktır. Akit Taraflar, bu Anlaşmanın Ek I-A ve Ek I-B'sinde belirtilen ürünlerde tarife-benzeri önlem uygulamayacaktır.

Akit Taraflar, Ortak Komite toplantıları bünyesindeki istişareler aracılığıyla işbu Anlaşmanın EK I-A ve EK I-B'sinin uygulanmasındaki ilerlemeyi tavizleri güncellemek ve gözden geçirmek üzere değerlendirecektir.

Akit Taraflardan birinin diğer Akit Tarafa ithal edilen malları; bu malların satışını,

satışa sunulmasını, satın alınmasını, nakliyesini, dağıtımını ve kullanımını etkileyen kanunlar, düzenlemeler ve koşullar çerçevesinde, milli menşeli benzer ürünlerden daha az elverişli muameleye tabi tutulmayacaktır.

MADDE 8 **Menşe Kuralları**

Akit Taraflar, bu Anlaşmanın Ek I-A ve Ek I-B'sinde bulunan ürünlerin ikili ticaretinde menşe kuralları uygulama konusunda anlaşmıştır.

Bu Anlaşmanın hükümleri kapsamındaki mallar Ek II'de belirlenen menşe kurallarını sağlamak koşuluyla, tercihi muameleye tabi olacaktır.

Bu Anlaşma'nın Ek II'sinde yer alan menşe kurallarının değiştirilmesi ihtiyacının doğması halinde, Ortak Komite bu Anlaşma'nın 18. Maddesi uyarınca gerekli işlemleri başlatacaktır.

MADDE 9 **Dampinge Karşı ve Telafi Edici Önlemler**

Akit Taraflar, GATT 1994 Madde VI ve XVI ile GATT 1994 Madde VI'nın Uygulanmasına Dair DTÖ Anlaşması ve DTÖ Sübvansiyon ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması ile bunların ekleri kapsamında belirlenen kural ve prosedürler çerçevesinde, antidamping ve korunma önlemleri alma hakkına sahiptir.

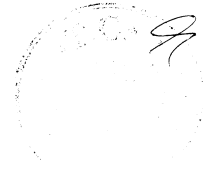
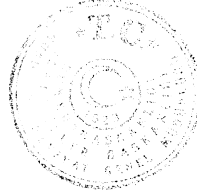
Bu Maddede aksi belirtilmediği sürece, bu Anlaşmada yer alan hiçbir hüküm, GATT 1994 Madde VI ve XVI ile GATT 1994 Madde VI'nın Uygulanmasına Dair DTÖ Anlaşması ve DTÖ Sübvansiyon ve Telafi Edici Önlemler Anlaşması ile bunların ekleri kapsamında uygulanacak antidamping veya telafi edici vergilere veya önlemlerine dair ek hak ve yükümlülük yaratmayacaktır.

Akit Taraflardan biri antidamping veya telafi edici önlem uygulamak isterse, önlemi uygulamaya geçirmeden önce sözkonusu önlem gerekli kılan ana bilgi ve bulguları diğer tarafla paylaşacaktır. Akit Tarafın menfaatlerinin korunması için bu bilgiler bir süre öncesinde sunulacaktır.

Bu Maddenin hükümleri, Özbekistan'ın DTÖ'ye katılımının ardından bu Anlaşma'nın 20. Maddesine tabi olmayacaktır.

MADDE 10 **Genel Korunma Önlemleri**

Bu Anlaşmanın hiçbir hükmü, Akit Tarafların GATT 1994 Madde XIX ve DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşması kapsamında korunma önlemleri almasını engellemez.

MADDE 11 İkili Korunma Önlemleri

Bu Anlaşma kapsamında tarife oranının indirilmesi veya sıfırlanması sonucu olarak, bir Akit Tarafın, diğer Akit Taraf menşeli ürünleri ithal ederken mutlak veya yerli üretime göre nispi olarak artan miktarda ve diğer Tarafın benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticileri üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi oluşturacak şartlarda ithal etmesi halinde, ithal eden Akit Taraf bu Anlaşma'nın 19. Maddesi gereği diğer Akit Taraf ile ön danışmalarda bulunarak, DTÖ Korunma Önlemi Anlaşması'nda belirtilen usullere uygun korunma önlemleri alabilecektir.

Korunma önlemleri uygulanmadan önce, bu önlemi uygulama niyetinde olan Akit Taraf, her iki Akit Tarafça kabul edilebilir bir çözümün bulunmasını teminen durumun incelenmesi için gerekli tüm bilgileri diğer Akit Tarafa sunacaktır. Böyle bir çözüm bulmak amacıyla, Akit Taraflar, derhal bu Anlaşmanın 19. Maddesinde belirtildiği üzere danışmalarda bulunacaktır. Danışmalar sonucunda, Akit Taraflar 30 gün içerisinde bir anlaşmaya varamazsa, şikayette bulunan Akit Taraf, korunma önlemi uygulayabilecektir. İthalatçı Akit Taraf, söz konusu malın gümrük vergisi oranını aşağıdakilerin en düşüğünü aşmayacak şekilde arttırabilecektir:

- a) önlemin alındığı tarihte eşyaya uygulanmakta olan gümrük vergisi oranı veya;
- b) bu Anlaşma'nın Ek I-A ve Ek I-B'sinde belirtilen baz gümrük vergisi oranı.

Bu Anlaşma'nın amaçları doğrultusunda, ithalatçı Akit Taraf korunma önlemi türünü belirlerken, ihracatçı Akit Taraf üzerinde daha az olumsuz etkisi olacak önlemi seçecektir.

Taraflardan hiçbiri ikili korunma önlemini aşağıda belirtilen şekilde uygulayamayacaktır:

- (a) uygulayıcı Tarafın yetkili makamlarının, bu Maddede belirtilen usullere uygun olarak, ikili korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya telafi etmek ve yerli üreticilerin uyumunu kolaylaştırmak üzere gerekli olmaya devam ettiğine ve yerli üretim dalının uyum sağlamakta olduğuna dair delillerin bulunduğunu saptaması halinde toplam uygulama süresinin ilk başvuru süresi ve herhangi bir uzatma dâhil olmak üzere üç yılı geçmemesi şartıyla önlemin bir yıl daha uzatılabilmesi durumu hariç olmak üzere iki yılı aşacak şekilde; veya
- (b) bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişinden itibaren beş yıllık dönemi belirten geçiş döneminden sonra.

Korunma önlemi uygulamak isteyen Akit Taraf, diğer Taraf ile istişare içinde, diğer Tarafa üzerinde karşılıklı uzlaşmış ve korunma önlemleri süresi boyunca devam edecek, eş etkili ve ticari tazmin amaçlı tavizler sağlayacaktır. İlgili istişareler, korunma önlemi uygulanmaya başlanması kararını izleyen 30 gün içerisinde başlayacaktır.

Akit Taraflar istişareleri, başlamalarının ardından 30 gün içerisinde bitiremezlerse, ihracatçı Taraf, korunma önlemi uygulayan tarafa yönelik eş etkili şekilde uyguladığı tavizleri askıya alabilir.

5. paragrafta belirtilen askıya alma hakkı, bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak, ithalatta mutlak artışa karşı alınan korunma önleminin ilk iki yılında uygulanmayacaktır.

Bir Akit Taraf, yalnızca bu Anlaşma yürürlüğe girdikten iki yıl sonra korunma önlemi uygulamaya başlayabilir.

Bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın son üç yılda ithal edilen ürünü kapsamında ilk beş tedarikçi ülkeleri arasında yer almıyorsa ve ithal edilen ürünü toplam ithalatın %10'undan azını teşkil ediyorsa, ve son üç yıl süresince diğer Akit Taraftan ithalat hacmi düşüyor veya diğer ülkelerden yapılan ithalata kıyasla (mutlak veya görece olarak) daha az bir hızla artıyor ise soruşturma, herhangi bir ikili korunma önlemi alınmaksızın kapatılmalıdır.

MADDE 12

Standartlar, Teknik Düzenlemeler, Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri

Akit Taraflar, teknik düzenlemelerin, uygunluk değerlendirme prosedürlerinin ve standartların karşılıklı ticarete engel oluşturacak şekilde hazırlanmamasını, kabul edilmemesini veya uygulanmamasını sağlayacaklardır.

Akit Taraflar, bu Maddenin uygulanmasında DTÖ Ticarete Teknik Engeller Anlaşması (TBT) ile Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması (SPS) kural ve ilkelerini uygulayacaklardır.

Akit Taraflar aşağıdakileri sağlayacaktır:

- a) her türlü sağlık ve bitki sağlığı önlemlerinin, *yalnızca* insan, hayvan veya bitki yaşamını veya sağlığını korumak için gerekli olduğu ölçüde, bilimsel ilkelere dayalı olarak uygulanması ve ilgili bilimsel bilgilerin mevcudiyeti ve bölgesel koşullar dikkate alınarak yeterli kanıt olmadan sürdürülmemesi,
- b) yerine getirilmemesinin yaratacağı riskler göz önünde bulundurularak, teknik düzenlemeler meşru bir amacı yerine getirmek için ticareti gereğinden fazla kısıtlayıcı olmamalıdır. Bu tür meşru hedefler, diğerlerinin yanı sıra bu Anlaşmanın 15. ve 16. Maddelerinde açıklananlar; yanıltıcı uygulamaların önlenmesi ve çevrenin korunmasıdır. Bu tür riskleri değerlendirirken, dikkate alınması gereken ilgili unsurlar, diğerlerinin yanı sıra mevcut bilimsel ve teknik bilgiler, ilgili işleme teknolojisi veya ürünlerin amaçlanan nihai kullanımları olacaktır.
- c) diğer Akit Taraftan ithal edilen ürünler, ulusal ürünlerden veya diğer herhangi bir ülke menşeli ürünlerden daha az ayrıcalıklı olmayacaktır.
- d) teknik düzenlemelerin gerekli olduğu durumlarda ve ilgili uluslararası standartlar mevcutsa veya kısa bir süre içinde hazır olacaksa, teknik düzenlemelerde bu veya ilgili bölümler esas alınır.
- e) ihracatçılar ve ithalatçılar için elverişli şartları yaratmak, mallarının dolaşımını kolaylaştırmak ve ticaretin önündeki gereksiz teknik engelleri kaldırmak üzere, Akit Taraflar, Tarafların ikili ve çok taraflı yükümlülüklerine hael getirmemek kaydıyla, her iki Akit Tarafın akreditasyon kurumlarının ILAC MRA ve IAF MLA'nın ilgili kapsamlarına taraf olmaları şartıyla Ek I-A ve Ek I-B'de yer alan ürünler için diğer Akit tarafın uygunluk değerlendirme kurumlarının akredite

edilmiş uygunluk değerlendirme süreçlerini (uygunluk sertifikaları, uygunluk beyanları ve test raporları) kabul edecektir.

MADDE 13 **Ödemeler Dengesi Zorlukları**

Akit Taraflardan herhangi birinin ciddi bir ödemeler dengesi sorunu yaşaması veya tehdidi altında olması durumunda, ilgili Akit Taraf, Uluslararası Para Fonu Anlaşması'nın VIII ve XIV. Maddelerinde belirtilen koşullara uygun olarak, sınırlı bir süre için olacak ve ödemeler dengesi durumunu düzeltmek için gerekli olanın ötesine geçemeyecek şekilde kısıtlayıcı tedbirler alabilir. İlgili Akit Taraf, bahse konu önlemlerin yürürlüğe girişini diğer Akit Tarafa derhal bildirecek ve diğer Akit Tarafa bunların kaldırılmasına ilişkin bir takvimi mümkün olan en kısa sürede sunacaktır.

MADDE 14 **Yeniden İhracat ve Ciddi Kıtık Hükümü**

Bir Akit Tarafın, başka bir ülkeden mal ithalatında veya bir ülkeye mal ihracatında bir yasaklama ya da kısıtlama uygulaması veya sürdürmesi halinde, bu Anlaşmadaki hiçbir hüküm, Akit Tarafın,

- a) Başka ülkenin buna benzer mallarının diğer Akit Taraf ülkesinden ithalatını sınırlandırılmasını veya yasaklamasını ya da;
- b) Diğer Akit Taraf ülkesine bu ürünün ihraç edilmesini, bu ürünün diğer Akit Taraf ülkesinde tüketilmeksizin doğrudan veya dolaylı olarak Anlaşmaya taraf olmayan ülkelere yeniden ihraç edilmemesi koşulunun talep edilmesini

engelleyecek şekilde yorumlanamaz.

İlaveten, bu Anlaşmanın hükümleri herhangi bir Akit Tarafın, ihracatçı Taraf için gerekli bir üründe ciddi kıtlığı veya kıtlık tehdidini önlemek ya da kaldırmak için gerekli ticareti kısıtlayıcı önlemleri almasını veya uygulamasını engellemez. Bu önlemler, ayırım gözetilmeyecek şekilde uygulanacak ve devam etmelerini haklı kılan koşullar sona erdiğinde kaldırılacaklardır. Akit Taraflar birbirlerini bu Madde'ye göre aldıkları önlemler hakkında ivedilikle bilgilendireceklerdir.

MADDE 15 **Genel İstisnalar**

GATT 1994'ün Madde XX ve yorumlayıcı notları (dipnotları dahil), bu Anlaşmanın Akit Tarafları için gerekli değişiklikler yapılarak bu Anlaşmaya dahil edilmiş ve bu Anlaşmanın bir parçası haline getirilmiştir.

MADDE 16 **Güvenlik İstisnaları**

Bu Anlaşmada yer alan hiçbir hüküm, Akit Taraflardan birinin güvenlik amacıyla aşağıda yer alan gerekli önlemleri almasını engellemez:

- a) temel güvenlik çıkarları aleyhindeki bilginin açıklanmasını önlemesini;
- b) aşağıda belirtilenlere benzer durumlarda temel güvenlik çıkarlarını koruması ya da uluslararası yükümlülükleri veya ulusal politikaları yerine getirmesini:
  - i. spesifik olarak askeri amaçlı olmayan ürünlerde rekabet koşullarını bozmaması şartıyla, silah, mühimmat veya savaş malzemelerinin ticareti ya da askeri bir kuruluşa yönelik doğrudan veya dolaylı diğer mal, malzeme ya da hizmetlerin ticareti ile ilgili olarak;
  - ii. biyolojik ve kimyasal silahlar ile nükleer silahlar ya da diğer nükleer patlayıcı cihazların yayılmasının engellenmesi ile ilgili olarak;
  - iii. savaş zamanı ya da diğer ciddi uluslararası gerilim zamanlarında.

MADDE 17 **Bilgi Teatisi**

Her bir Akit Taraf, bu Anlaşma'nın işleyişini etkileyebilecek mevcut ya da taslak bir önleme ilişkin olarak, Akit Taraflardan birinin isteği üzerine, 30 gün içerisinde bilgi sunacak veya diğer Akit Tarafın sorduğu herhangi bir soruya cevap verecektir.

Akit Taraflar, bu Anlaşma'nın kapsadığı herhangi bir ticari konuya ilişkin kanun ve kurallarının yayınlanmasını veya kamuya açık olmasını sağlayacaktır.

MADDE 18 **Ortak Komite**

Bu Anlaşma ile Akit Tarafların temsilcilerinden müteşekkil bir Ortak Komite kurulmuştur. Ortak Komite, bu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin gerçekleşen gelişmeleri gözden geçirmek amacıyla yılda bir defa toplanacaktır. Ayrıca, Akit Taraflardan her biri, diğer Akit Tarafa bildirimde bulunarak olağanüstü toplantı tertip edilmesini talep edebilir.

Ortak Komite, bu Anlaşmanın hükümleri çerçevesinde kendisine verilen görevleri üstlenecektir. Akit Taraflardan birinin talebi ve diğer Akit Tarafın onayı üzerine, Ortak Komite, bu Anlaşmanın uygulanmasını etkileyen başka herhangi bir konuyu da inceleyebilir.

Ortak Komite, bu Anlaşmada yapılacak herhangi bir tadilata ilişkin kararlar da dahil olmak üzere, bu Anlaşma ile ilgili konularda kararlar alabilir. Ortak Komite, ayrıca, bu Anlaşma ile ilgili konularda tavsiyelerde bulunabilir.

Ortak Komite tarafından bu Anlaşmada yapılacak herhangi bir tadilat hakkında alınan kararlar, bu Anlaşmanın 22 ve 23. Maddeleri uyarınca Akit Tarafların ilgili iç hukuki süreçlerinin tamamlanmasına tabi olacaktır.

Ortak Komite'nin kararları, oybirliği ile alınacaktır.

Ortak Komite usul kurallarını ilk toplantısında belirleyecektir.

Ortak Komite, gerekli gördüğü halde alt komiteler ve çalışma grupları kurabilir.

MADDE 19

Danışmalar

Akit Taraflardan her biri, bu Anlaşma'nın uygulanmasını etkileyecek herhangi bir konu hakkındaki danışma taleplerine olumlu yaklaşacak ve danışmalar için yeterli imkanı sağlayacaktır.

Ortak Komite, bu Maddenin 1. paragrafı uyarınca danışmalar aracılığıyla tatmin edici bir sonuca ulaşılması mümkün olmayan bir konunun değerlendirilmesi için, Akit Taraflardan birinin talebinin ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde toplanacaktır.

MADDE 20

Anlaşmazlıkların Halli

Akit Taraflar arasında Anlaşmanın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanan herhangi bir anlaşmazlık, öncelikle Ortak Komite tarafından ikili istişareler yoluyla dostane bir şekilde çözülecektir.

Ortak Komite toplantısı, anlaşmazlığı çözüme talebinin alındığı tarihten itibaren 60 gün içinde yapılmazsa veya Ortak Komite tarafından 45 gün içinde karşılıklı olarak tatmin edici bir çözüme ulaşılamazsa, Akit Taraflardan herhangi biri tarafından anlaşmazlık bir Tahkim Heyetine havale edilebilir.

Tahkim Heyetinin işleyişi ve Tahkim Heyetinin kararını sunması gereken takvim Ortak Komite tarafından belirlenecektir.

Akit Taraflar, Ortak Komite ve Tahkim Heyetine uyumsuzluğu incelemesi ve çözmesi için her türlü desteği sunacak ve Tahkim Heyetinin kararını yerine getirmek için gerekli önlemleri almakla yükümlü olacaklardır.

Tahkim Heyeti üç üyeden oluşacaktır. Her Akit Taraf, başvuru tarihinden itibaren otuz gün içinde bir üye atayacaktır ve Ortak Komite, başvuru tarihinden itibaren kırk beş gün içinde Başkan olarak görev yapacak üçüncü bir üyeyi seçecektir. Başkan, Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayacak ve atama sırasında her iki Akit Taraf diplomatik ilişkileri bulunan bir devletin vatandaşı olacaktır. Tahkim Heyetinin kuruluş tarihi, Başkanın atandığı tarih olacaktır.

Tüm hakemler kesinlikle tarafsızlık, güvenilirlik ve sağlam muhakeme temelinde seçilecek ve hukuk, uluslararası ticaret veya bu Anlaşmayla ilgili diğer konularda veya uluslararası ticaret anlaşmalarından doğan ihtilafların çözümünde uzmanlaşmış bilgi veya deneyime sahip olacaklardır. Hakemler bağımsız olacak, bireysel kapasitelerinde hizmet verecek, bu anlaşmazlıkla ilgili olarak herhangi bir Taraf veya kuruluşla ilişkili olmayacaklar ve onlardan talimat almayacaklardır.

Akit Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, Tahkim Heyeti işlemleri, şikayet edilen Akit Tarafın ülkesinde gerçekleştirilecektir. Akit Taraflarca mutabık kalınan hükümlere tabi olarak, tahkim heyeti prosedürünü belirleyecektir. Her Akit Taraf, hakeminin masraflarını ve tahkim sürecinde kendi sunumunun maliyetlerini üstlenecektir. Hakem Heyeti başkanının masrafı ve panelin diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak paylaşılacaktır.

Akit Taraflar, Ortak Komite veya Tahkim Heyeti kararının uygulanması için gerekli önlemleri alacaklardır. Bir Akit Tarafın kararları uygulamaması halinde, diğer Akit Taraf, eşdeğer tercihli uygulamayı geri çekme hakkına sahip olacaktır.

MADDE 21

Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi

Akit Taraflar, bu Anlaşmanın amaçlarının başarıya ulaşmasını ve bu Anlaşmadan doğan yükümlülüklerinin yerine getirilmesini teminen gerekli bütün önlemleri alacaklardır.

Akit Taraflardan biri, diğer Akit Tarafın bu Anlaşmadan doğan bir yükümlülüğünü yerine getirmediği kanısına varırsa, söz konusu Akit Taraf, ilk olarak bu Anlaşmada 19'uncu ve 20'nci maddede öngörülen usullere başvuracaktır.

Eğer danışma talebinin ulaşmasından itibaren 60 gün içerisinde danışma yapılmazsa veya Ortak Komite danışma talebinin ulaşmasından itibaren 45 gün içinde anlaşmazlığı çözüme kavuşturamazsa ya da Hakem Heyeti kuruluş talebinin alındığı tarihten itibaren 60 gün içinde Tahkim Heyeti kurulamaz ise şikayetçi Akit Taraf, eşdeğer tercihli uygulamasını geri çekme hakkına sahip olacaktır.

MADDE 22

Tadilat

Bu Anlaşma, Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olan ayrı protokoller yoluyla Akit Tarafların karşılıklı rızasıyla değiştirilebilir. Bu değişiklikler, bu Anlaşmanın 23. Maddesi uyarınca yürürlüğe girecektir.

MADDE 23

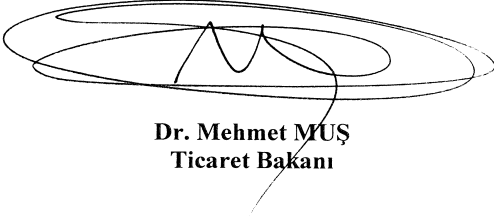
Yürürlüğe Girme, Yürürlük Süresi ve Fesih

Bu Anlaşma, Akit Taraflarca yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal prosedürlerin yerine getirildiğine ilişkin son yazılı bildirim diplomatik kanallardan alınmasını izleyen ikinci ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Bu Anlaşma sınırsız bir süre için akdedilmiştir. Her Akit Taraf, diğer Akit Tarafa diplomatik yollardan yazılı olarak bildirimde bulunmak suretiyle bu Anlaşmayı feshedebilir. Bu durumda, bu Anlaşma, fesih bildiriminin diğer Akit Tarafça alındığı tarihi takip eden 6 (altı) ay sonra feshedilecektir.

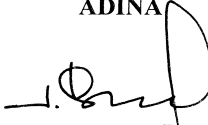
İşbu Anlaşma Taşkent’de, 29 Mart 2022 tarihinde, her biri Türkçe, Özbekçe ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere iki orijinal nüsha olarak imzalanmıştır. Anlaşma hükümlerinin yorumlanmasında farklılık olması durumunda, İngilizce metinler geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA

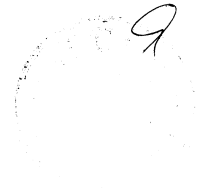
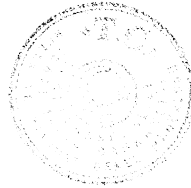

Dr. Mehmet MUŞ
Ticaret Bakanı

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ
ADINA

Sardor UMURZAKOV
Başbakan Yardımcısı ve Yatırımlar ve
Dış Ticaret Bakanı

EK I-A

Özbekistan Cumhuriyeti Menşeli ve Türkiye Cumhuriyeti'ne İthal Edilen,
Tercihli Muameleye Tabi Olan Ürünlerin Listesi

No	HS Kodu	Tanım	Baz Tarife Oranı	Tarife Kontenjanı (TK) Kapsamında Tavizli Tarife Uygulaması
1	070310	Soğanlar ve şalotlar	%49,5	TK: 1 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
2	071190	Diğer sebzeler; sebze karışımları	%5-%36	TK: 4 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
3	071320	Nohut (garbanzos)	%0-%19,3	TK: 2 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
4	071331	Vigna mungo (L.) Hepper veya vignaradiata (L.) wilczek türü fasulyeler	%0-%19,3	TK: 1 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
5	071333	Adi fasulye (beyaz fasulye dahil) (Phaseolus vulgaris)	%0-%19,3	TK: 3 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
6	080212	Kabuksuz	%2+818 \$/Ton	TK: 1 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
7	080232	Kabuksuz	%4+573 \$/Ton	TK: 1 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
8	080620	Kurutulmuş	%54,9	TK: 400 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
9	081320	Erik	%43,2	TK: 1 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
10	081340	Diğer meyveler	%15,4	TK: 700 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
11	090421	Kurutulmuş, ezilmemiş, öğütülmemiş	%19,5-%75	TK: 1 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim
12	120242	Kabuksuz (kırılmış olsun olmasın)	%3+445 \$/Ton	TK: 1 000 ton/yıl kota kapsamında GV, İGV ve EMY'den %100 indirim

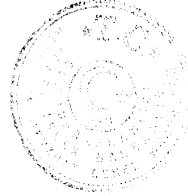
Not:

TK – Tarife Kontenjanı

GV – Gümrük Vergisi

İGV – İlave Gümrük Vergisi

EMY – Ek Mali Yükümlülük

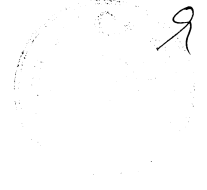
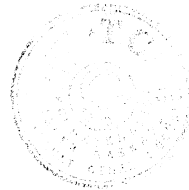

Türkiye Cumhuriyeti Menşeli ve Özbekistan Cumhuriyeti'ne İthal Edilen,
Tercihli Muameleye Tabi Olan Ürünlerin Listesi

No	HS Kodu	Tanımı	Baz Tarife Oranı	Tavizli Tarife Uygulaması	Tavizli Gümrük Vergisi Oranı %
1	721049	Diğerleri	%10	%50 GV indirim	%5
2	841370	Diğer santrifüj pompalar	%5	%50 GV indirim	%2,5
3	848180	Diğer cihazlar	%5 (ex 8481.80.11.00 ex 8481.80.61.00 ex 8481.80.63.90 - %10)	%50 GV indirim	%2,5 (ex 8481.80.11.00 ex 8481.80.61.00 ex 8481.80.63.90 - %5)
4	850213	Çıkış gücü 375 kVA'yı geçenler	%0 - %5	%50 GV indirim	%0 - %2,5
5	850490	Aksam ve parçalar	%5	%50 GV indirim	%2,5
6	853710	Gerilimi 1 000 voltu geçmeyenler	%10	%50 GV indirim	%5
7	853720	Gerilimi 1 000 voltu geçenler	%10	%50 GV indirim	%5
8	853890	Diğerleri	%5	%50 GV indirim	%2,5
9	854442	Bağlantı parçaları takılmış olanlar	%10	%50 GV indirim	%5
10	854449	Diğerleri	%10	%50 GV indirim	%5
11	903289	Diğerleri	%5	%50 GV indirim	%2,5
12	940690	Diğerleri	%10	%60 GV indirim	%4

Not:

GV – Gümrük Vergisi

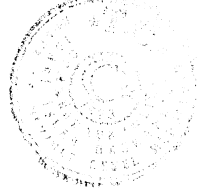

EK 2

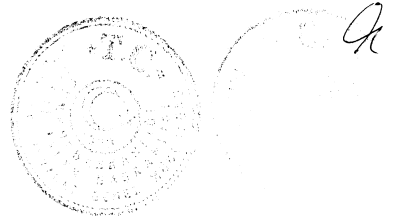
**TERCİHLİ MENŞE KURALLARI VE
İDARİ İŞBİRLİĞİ YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN**

İÇİNDEKİLER

BAŞLIK I	GENEL HÜKÜMLER
- Madde 1	Kapsam
- Madde 2	Tanımlar
BAŞLIK II	MENŞELİ ÜRÜNLER
- Madde 3	Genel koşullar
- Madde 4	Tamamen üretilmiş veya elde edilmiş ürünler
- Madde 5	Yeterli işçilik veya işlem görmüş ürünler
- Madde 6	Menşe kümülasyonu
- Madde 7	Yetersiz işçilik veya işlem
- Madde 8	Nitelendirme birimi
- Madde 9	Aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam
- Madde 10	Setler
- Madde 11	Etkisiz unsurlar
BAŞLIK III	ÜLKESEL GEREKLİLİKLER
- Madde 12	Doğrudan nakliyat
- Madde 13	Sergiler
BAŞLIK IV	EUR.1 DOLAŞIM BELGESİ
- Madde 14	Genel koşullar
- Madde 15	EUR.1 Dolaşım Belgesinin düzenlenme işlemleri
- Madde 16	Elektronik ortamda düzenlenen EUR.1 Dolaşım Belgeleri
- Madde 17	Sonradan düzenlenen EUR.1 Dolaşım Belgesi
- Madde 18	İkinci nüsha EUR.1 Dolaşım Belgesinin düzenlenmesi

- Madde 19 Önceden düzenlenmiş veya hazırlanmış bir EUR.1 Dolaşım Belgesine istinaden menşe ispat belgesi düzenlenmesi
  - Madde 20 EUR.1 Dolaşım Belgesinin geçerliliği
  - Madde 21 EUR.1 Dolaşım Belgesinin ibrazı
  - Madde 22 Parçalar halinde ithalat
  - Madde 23 Destekleyici belgeler
  - Madde 24 EUR.1 Dolaşım Belgesinin ve eşyanın menşeyini destekleyici belgelerin muhafazası
  - Madde 25 Farklılıklar ve şekli hatalar
- BAŞLIK V İDARI İŞBİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ**
- Madde 26 Karşılıklı yardım
  - Madde 27 Menşe ispat belgelerinin kontrolü
  - Madde 28 Anlaşmazlıkların çözümü
  - Madde 29 Cezalar
  - Madde 30 Serbest bölgeler
- BAŞLIK VI SON HÜKÜMLER**
- Madde 31 Gümrük ve menşe konuları Alt Komitesi
  - Madde 32 Lahika
  - Madde 33 Transit durumdaki ve antrepodaki eşya
  - Madde 34 Değişiklikler
- LAHİKA:** EUR.1 Dolaşım Belgesi ve EUR.1 Dolaşım Belgesi başvurusu

BAŞLIK I
GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Kapsam

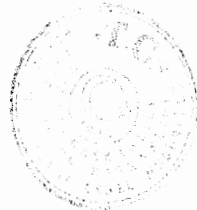
Ek II, Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti (bundan sonra “Türkiye” ve “Özbekistan” veya uygun olan hallerde “Akit Taraflar” olarak anılacaktır) arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması (bundan sonra “bu Anlaşma” olarak anılacaktır) kapsamındaki tercihli tavizlerden yararlanmaya ehil ürünlerin menşeyini tespit etmek amacıyla uygulanır.

Madde 2

Tanımlar

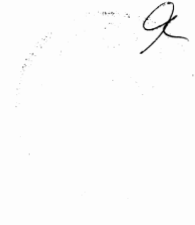
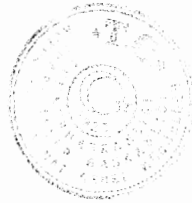
Bu Ek'in uygulanmasında:

- (a) “fasıllar” ve “pozisyonlar”, Armonize Eşya Tanım ve Kodlama Sistemi'ni (bundan sonra “AS” olarak anılacaktır) oluşturan nomanklatürde kullanılan fasıllar ve pozisyonlar (dört haneli kodlar) anlamına gelir;
- (b) “sınıflandırılmış”, ürün veya girdilerin belirli bir pozisyon altında sınıflandırılması anlamına gelir;
- (c) “sevkiyat”, ya bir ihracatçıdan bir alıcıya aynı anda gönderilen, ya da ihracatçıdan alıcıya sevkinde tek bir sevk evrakı kapsamında yer alan ürünler anlamına gelir;
- (d) “ikamet eden”,
  - gerçek kişi durumunda, Akit Tarafların toprağında kalıcı şekilde yaşayan herhangi bir kişi,
  - tüzel kişi veya kurum kişisi durumunda, toprağında kayıtlı ofisi, merkezi binası veya kalıcı ticari kuruluşu bulunan herhangi bir kişi anlamına gelir;
- (e) “ihracatçı”, Akit Tarafların birinde ikamet edip eşyayı diğer Akit Tarafa ihraç eden kişi anlamına gelir;
- (f) “ithalatçı”, Akit Tarafların birinde ikamet edip diğer Akit Taraftan eşyayı satın alan kişi anlamına gelir;
- (g) “EUR.1 Dolaşım Belgesi”, eşyanın menşe ülkesini doğrulayan ve yetkili makam tarafından düzenlenen belge anlamına gelir;

- (h) “gümrük kıymeti”, ithalat ülkesine ihraç amaçlı satışlarda diğer tahsil edilebilir vergiler ve ödenen miktarlar da dâhil olmak üzere eşya için gerçekte ödenen veya ödenebilir ücret olan ithal eşyasının satış bedeli anlamına gelir;
- (i) “eşya”, hem girdi hem de ürünler anlamına gelir;
- (j) “imalat”, montaj veya özel işlemler de dâhil olmak üzere sanayi ve tarım ürünleri üzerinde her türlü yeterli işçilik veya işlem anlamına gelir;
- (k) “girdi”, ürünün imalatında kullanılan herhangi bir madde, hammadde, aksam veya parça, v.b. anlamına gelir;
- (l) “ürün”, başka bir imalatta sonradan kullanılması söz konusu olsa bile, imal edilmiş ürün anlamına gelir;
- (m) “ülkeler”, Akit Tarafların karasularını içerecek şekilde ülkeler anlamına gelir;
- (n) “girdilerin kıymeti”, kullanılan menşeli olmayan girdilerin ithalatı esnasındaki gümrük kıymeti veya bunun bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde, bir Akit Tarafta menşeli olmayan girdiler için ödendiği tespit edilebilen ilk fiyat anlamına gelir;
- (o) “menşeli girdilerin kıymeti”, (n) bendinde tanımlandığı şekilde, gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle uygulanan, bu tür girdilerin kıymeti anlamına gelir;
- (p) “katma değer”, fabrika çıkış fiyatından, eşyaya dâhil edilen diğer Akit Taraf menşeli her bir girdinin gümrük kıymetinin ya da bu kıymetin bilinmemesi veya tespit edilememesi halinde bir Akit Tarafta girdiler için ödendiği doğrulanabilir ilk fiyatın çıkarılması ile bulunan değer;
- (q) “fabrika çıkış fiyatı”, ürün için bir Akit Taraftaki nihai işçilik veya işlemin gerçekleştirilmesini üstlenen imalatçıya fabrika çıkışı itibarıyla ödenen, kullanılan bütün girdi fiyatlarının dâhil edilmiş olduğu elde edilmiş ürünün ihracında geri ödenen veya ödenecek yurtiçi vergilerin tenziliyle bulunan fiyat anlamına gelir;
- (r) “yetkili idareler”, Türk tarafı için “Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı” ve Özbek tarafı için “Özbekistan Cumhuriyeti Devlet Gümrük Komitesi, Özbekistan Cumhuriyeti Dış Ticaret ve Yatırım Bakanlığı” olarak, bu Protokoldeki hükümlerin uygulanmasından sorumlu idari organlar anlamına gelir;
- (s) “merkezi yetkili kurum”, bu ülke toprağındaki eşyanın menşesini belgeleyen birleşik elektronik sisteminin devamlılığını sağlayan ve bu sistemin doğru şekilde çalışmasını kontrol eden ve eşyanın menşe belgesini düzenlemeye Anlaşmanın bir Akit Tarafı tarafından yetkilendirilen bir kurum (kuruluş) anlamına gelir.

BAŞLIK II
MENŞELİ ÜRÜNLER

Madde 3

Genel koşullar

Anlaşma kapsamında olan bir Akit Taraf topraklarına diğer Akit Taraftan Madde 12 hükümlerine uygun şekilde doğrudan sevkiyatı yapılarak ithal edilen ürün aşağıda belirtilen menşe koşullarından herhangi birini karşılaması halinde tercihli tavizlere ehildir:

- (a) Madde 4'te belirtildiği şekilde, tamamen ihracatçı Tarafta üretilen veya elde edilen ürünler veya
- (b) Madde 5'e uygun olarak bir Akit Tarafta yeterli işçilik veya işleminden geçirilmiş olması kaydıyla, söz konusu Akit Tarafta tamamen elde edilmemiş girdiler ihtiva ederek o Akit Tarafta elde edilen ürünler.

Madde 4

Tamamen üretilmiş veya elde edilmiş eşya

1. Madde 3(a) çerçevesinde aşağıda belirtilenler, ihracatçı Tarafta tamamen üretilmiş veya elde edilmiş kabul edilirler:
  - (a) kendi topraklarından, sularından veya deniz yatağından çıkartılan işlenmemiş veya mineral ürünler;
  - (b) ormancılık ürünleri dâhil o ülkede hasat edilen, toplanan veya harmanlanan bitkisel ürünler;
  - (c) o ülkede doğmuş ve yetiştirilmiş canlı hayvanlar;
  - (d) o ülkede doğmuş ve/veya yetiştirilmiş hayvanlardan elde edilen ürünler;
  - (e) o ülkede avcılık, balıkçılık veya su ürünleri yetiştiriciliği faaliyetlerinden elde edilen ürünler;
  - (f) Akit Tarafların karasuları dışındaki denizlerden kendi gemileri ile elde edilen balıkçılık ürünleri ve diğer deniz ürünleri;
  - (g) münhasıran (e) ve (f) alt paragraflarında belirtilen ürünlerden kendi fabrika gemilerinin bordalarında işlenen ve/veya üretilen ürünler;
  - (h) yalnızca hammaddelerin geri kazanılmasına müsait o ülkede toplanan kullanılmış maddeler;
  - (i) o ülkede yapılan imalat işlemleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdalar;

- (j) münhasıran yukarıdaki paragraf (a) ile (i)'de tanımlanan ürünlerden üretilen eşya.
2. Paragraf 1(f) ve (g)'de belirtilen kendi gemileri veya kendi fabrika gemileri terimi sadece aşağıda belirtilen gemi ve fabrika gemileri için uygulanır:
- (a) Bir Akit Taraf ta kayıtlı veya tescilli olanlar;
- (b) Bir Akit Taraf ın bayrağı altında seyredenler;
- (c) en az yüzde 60'ı bir Akit Taraf vatandaşlarına ait olanlar veya yönetim merkezi bir Akit Taraf ta bulunan, müdür veya müdürleri, Yönetim Kurulu veya Denetleme Kurulu Başkanı ve bu kurullar üyelerinin çoğunluğunun bir Akit Taraf vatandaşı olan ve ilave olarak, ortaklık veya limited şirket durumunda, sermayesinin en az yarısı Akit Taraf lara veya Akit Taraf ların kamu kuruluşları ya da vatandaşlarına ait olanlar.

Madde 5

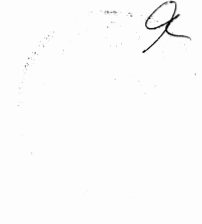
Yeterli işçilik veya işlem görmüş ürünler

1. Madde 3(b)'ye göre, bir Akit Taraf ta elde edilen ürünlerin imalatında kullanılan menşeli olmayan girdiler, bu ürünlerin kıymetinin 841370, 850213, 940690 Armonize Sistem kodlarında sınıflandırılan eşyanın fabrika çıkış fiyatının yüzde 20'sini, Ek I-A ve Ek I-B'de listelenen diğer tarife satırlarında yer alan eşya için yüzde 40'ını aşmaması kaydıyla, yeterli derecede işçilik veya işlem görmüş olarak kabul edilir.
2. Akit Taraf ların gelecekte ürün listesini genişletmeye karar vermesi halinde, bu eşyanın üretiminde kullanılan menşeli olmayan girdilerin kıymeti ürün bazında gözden geçirilir.
3. Paragraf 1, Madde 7 hükümlerine tabi olarak uygulanır.

Madde 6

Menşe kümülasyonu

1. Madde 3'te yer verilen menşe koşullarını yerine getiren ve bir Akit Taraf ta, diğer Akit Taraf ta tanınan tercihli muameleye ehil nihai ürünlerde girdi olarak kullanılacak ürünler, Madde 7'de atıfta bulunulan işlemlerin ötesine geçen işçilik veya işlemlere tabii tutulmuş olmaları kaydıyla, nihai ürün üzerinde yapılan işçilik veya işlemlerin gerçekleştirildiği Akit Taraf menşeli bir ürün olarak kabul edilir.
2. Bir Akit Taraf ta gerçekleştirilen işçilik veya işlem Madde 7'de belirtilen işlemlerin ötesine geçmez ise, o Akit Taraf ta eklenen katma değer in imalatta kullanılan diğer Akit Taraf menşeli girdilerin kıymetini geçmesi kaydıyla, elde edilen ürün o Akit Taraf menşeli olarak kabul edilir.

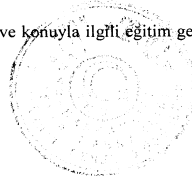
Madde 7

Yetersiz işçilik veya işlem

Aşağıdaki işçilik veya işlemlerin her biri ya da bunların iki veya daha fazlasının bileşimi tek başına imalatın nihai sürecini oluşturmaz:

- (a) paketleme;
- (b) basit karıştırma;
- (c) basit işleme, tenekeye veya beherlere koyma, torbalama, sandıklama, kutulama, karton veya tahta üzerine yerleştirme ve tüm diğer basit paketleme işlemleri;
- (d) etiketleme, ürün veya paketler üzerine marka, etiket, logo ve diğer benzeri ayırt edici işaretleri yapıştırma veya basma işlemleri parçalara ayırma;
- (e) parçalara bölme;
- (f) ayırma veya kalibrasyon;
- (g) işaretleme;
- (h) setler oluşturma;
- (i) basit montaj¹;
- (j) nakliyat ve depolama süresince ürünlerin iyi şartlarda muhafazasını sağlamaya yönelik koruyucu işlemler;
- (k) ambalaj ayırma ve birleştirme;
- (l) yıkama, temizleme; toz, oksit, yağ, boya veya diğer tabakalardan arındırma;
- (m) dokuma kumaşları ütüleme veya presleme;
- (n) basit boyama ve cilalama işlemleri; tahıl ve pirinci kabuklarından ayırma, kısmi veya tam ağartma, parlatma ve perdahlama;
- (o) şeker renklendirme veya şeker topaklarını biçimlendirme işlemleri;
- (p) meyvelerin, kuruyemişlerin ve sebzelerin kabuklarını soyma, zarlarını ayıklama, çekirdeklerini çıkarma;
- (q) keskinleştirme, basit bileme veya basit kesme;
- (r) eleme, kalburdan geçirme, ayırma, tasnifleme, kalibrasyon, eşleştirme (maddelerden setler oluşturma dâhil);
- (s) hayvan kesimi.

¹ Basit montaj, özel tasarım makineler veya alet veya teçhizat kullanımı ve konuyla ilgili eğitim gerektirmeyen faaliyetleri kapsar.

Madde 8

Nitelendirme birimi

1. Bu Ekin amaçları açısından, eşya, girdiler ve ürünler AS ile uyumlu olarak sınıflandırılır.
  - (a) Bir ürün, maddelerin gruplandırılmasından veya montajından oluşmakta ancak tek bir pozisyonda sınıflandırılmakta ise, söz konusu ürün AS açısından tek bir birim olarak kabul edilir;
  - (b) Bir sevkiyat, AS'de aynı pozisyon içinde sınıflandırılan belli sayıda aynı üründen oluşuyorsa, her bir ürün sınıflandırma amaçları açısından münferiden değerlendirilmelidir.
2. AS'nin 5 inci Genel Kuralı çerçevesinde ambalaj, sınıflandırma açısından ürüne dâhil ediliyorsa, menşe tespiti açısından da dahil edilir.

Madde 9

Aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam

Bir makine, teçhizat, alet veya araç parçası beraberinde teslim edilen aksesuarlar, yedek parçalar ve aksam;

- (a) normal bir teçhizatın bölümü durumunda olmaları; ve
- (b) fiyata dâhil edilmiş bulunmaları; veya
- (c) ayrıca fatura edilmemiş olmaları

kaydıyla, söz konusu makine, teçhizat, alet veya araç ile aynı menşeli mütalaa edilir.

Madde 10

Setler

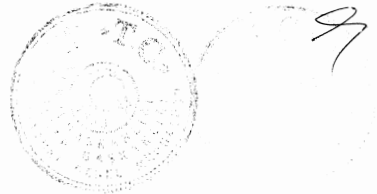
AS'nin 3 üncü Genel Kuralı'nda tanımlanan setler, tüm bileşenleri menşeli ise menşeli olarak kabul edilir. Yine de, bir set menşeli ve menşeli olmayan ürünlerden oluştuğunda, o set Madde 5 veya 6'daki hükümler ile uyumlu olarak bir bütün olarak menşeli kabul edilir.

Madde 11

Etkisiz unsurlar

Bir ürünün menşeli olup olmadığını belirlemek için, imalatında kullanılabilecek aşağıda belirtilenlerin menşeinin belirlenmesi gerekmez:

- (a) enerji ve yakıt;

- (b) tesis ve teçhizat;
- (c) makineler ve aletler;
- (d) ürünün nihai bileşimine girmeyen ve girmesi amaçlanmayan eşya.

BAŞLIK III ÜLKESEL GEREKLİLİKLER

Madde 12

Doğrudan Nakliyat

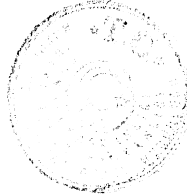
Aşağıda yer alanlar ihracatçı Akit Taraftan ithalatçı Akit Tarafa doğrudan nakledilmiş sayılır:

- (a) Ürünler herhangi bir Taraf Olmayan Devlet üzerinden geçmeksizin nakledilmiş ise;
- (b) Aşağıda belirtilen koşullara bağlı olarak, Taraf Olmayan Devletlerde geçici olarak depolanıp depolanmadığı veya aktarılıp aktarılmadığına bakılmaksızın aracı niteliğinde bir veya daha fazla Taraf Olmayan Devlet üzerinden nakliyatı gerçekleştirilen ürünler:
  - (i) Transit girişin coğrafi nedenlerle veya münhasıran nakil koşulları sebebiyle haklı görülmesi halinde;
  - (ii) Ürünlerin, söz konusu ülkelerde ticaret veya tüketime konu olmaması halinde;
  - (iii) Ürünlerin yükleme, boşaltma veya iyi koşullarda muhafaza edilmeleri için gerekli olanların dışında herhangi bir işleme tabii tutulmamaları halinde ve
  - (iv) Yukarıda (ii) ve (iii) alt paragraflarındaki hükümlere uyulduğunun ihracatçı ülkeden transit ülkesi aracılığıyla geçişini kapsayan konşimento veya tek taşıma belgesi veya bunların olmaması halinde, herhangi kanıtlayıcı belgeler ile kanıtlanması halinde.

Madde 13

Sergiler

1. Akit Taraflar dışına sergilenmek üzere gönderilen ve sergiden sonra bir Akit Tarafa ithal edilmek üzere satılan menşeli ürünler, aşağıdaki durumlar hakkında gümrük idarelerinin tatmin edilmesi kaydıyla, ithalatta bu Anlaşma hükümlerinden yararlanır:
  - (a) bir ihracatçının bu ürünleri bir Akit Taraftan serginin yapıldığı ülkeye nakletmesi ve orada sergilemesi;
  - (b) ürünlerin bu ihracatçı tarafından Akit Taraftaki bir kişiye satılması veya Akit Taraftaki bir kişinin tasarrufuna verilmesi;

R

- (c) ürünlerin sergi süresi içinde veya sergiden hemen sonra, sergilenmek üzere gönderildikleri durumda sevk edilmesi ve
  - (d) ürünlerin sergilenmek üzere gönderildikleri andan itibaren, bu sergide teşhir edilmek dışında başka bir amaçla kullanılmaması.
2. Başlık IV hükümleri uyarınca bir EUR.1 Dolaşım Belgesi hazırlanmalı veya düzenlenmeli ve ithalatçı ülkenin gümrük idaresine normal yolla ibraz edilmelidir. Serginin adı ve adresi bu belgede gösterilmelidir. Gerekğinde, ürünlerin sergilendikleri koşullara dair ek kanıtlayıcı belgeler istenebilir.
  3. Paragraf 1, mağaza ve yabancı ürün satmak üzere kurulmuş işyerlerinde özel amaçla düzenlenmemiş her türlü ticaret, sanayi, tarım veya el sanatları sergisi, fuar veya benzeri umumi gösterilere ve ürünün gümrük denetimi altında kaldığı süre boyunca uygulanır.

Anlaşmanın Akit Taraflarının ulusal mevzuatında aksi belirtilmedikçe, bu ürünler için bu Kuralların 3 üncü maddesi uyarınca Anlaşmanın Akit Taraflarının ikamet edenleri arasında bunların uygulanması veya devri hakkında bir anlaşmanın imzalanmasından sonra serbest ticaret rejimi sağlanır.

BAŞLIK IV

EUR.1 DOLAŞIM BELGESİ

Madde 14

Genel Koşullar

Bir Akit Taraf menşeli ürünler, diğer Akit Tarafa ithal edilirken, bir örneği ekte yer alan bir EUR.1 Dolaşım Belgesinin ibrazı üzerine bu Anlaşma'dan yararlanır.

Madde 15

EUR.1 Dolaşım Belgesi Düzenleme İşlemleri

1. EUR.1 Dolaşım Belgesi, ihracatçının veya ihracatçının sorumluluğunda yetkili temsilcisinin yazılı başvurusuna binaen, ihracatçı ülkenin belirlenmiş/ilgili yetkili makamları tarafından Tarafların ulusal mevzuatları kapsamında düzenlenir.
2. Bu amaçla ihracatçı veya yetkili temsilcisi, örnekleri ekte yer alan EUR.1 Dolaşım Belgesi ve başvuru formunu doldurur. Bu formlar İngilizce olarak ihracatçı ülkenin iç mevzuat hükümleri çerçevesinde doldurulur. Eğer el yazısı kullanılırsa matbaa harfleriyle ve mürekkeple doldurulur. Eşyanın tanımı, bu amaçla ayrılmış ekli formların 8 numaralı kutusunun içine boş satır bırakılmaksızın yapılmalıdır. Eğer kutunun tamamı dolmaz ise, tanımın son satırının altına bir yatay çizgi çekilerek, boş alan çapraz bir çizgi ile kapatılır.
3. EUR.1 Dolaşım Belgesi düzenlenmesi için başvuruda bulunan ihracatçı, EUR.1 Dolaşım Belgesini verecek ihracatçı ülkenin belirlenmiş/ilgili yetkili makamlarının talep edebileceği, söz konusu eşyanın menşe statüsü ile bu Ek'in diğer koşullarının yerine getirilmiş olduğunu tevsik eden tüm ilgili vesai ki herhangi bir zamanda ibraz etmeye hazırlıklı olur.

4. EUR.1 Dolaşım Belgesi, söz konusu ürünlerin Akit Taraflardan biri menşeli olduğunun kabulü ve bu Menşe Kurallarının diğer koşullarını yerine getirmesi durumunda bir Akit Tarafın belirlenmiş/ilgili yetkili makamları tarafından düzenlenir.
5. EUR.1 Dolaşım Belgesini düzenleyen belirlenmiş/ilgili yetkili makamlar, ürünlerin menşe statüsünün ve bu Ek'in diğer koşullarının yerine getirildiğinin kontrolü için gereken her tedbiri alır. Bu amaçla söz konusu makamlar, her türlü delil talebinde bulunma ve ihracatçının hesaplarında denetleme yapma veya gerekli görülen başka herhangi bir kontrol hakkına sahiptirler. Düzenleyen belirlenmiş/ilgili yetkili makamlar Paragraf 2'de atıfta bulunulan formların usulünce doldurulmasını da sağlarlar. Özellikle, ürünün tanımı için ayrılmış bulunan 8 numaralı kutunun, her türlü sahte ilaveler yapılması olasılığını ortadan kaldıracak şekilde doldurulmuş olduğunu kontrol ederler.
6. EUR.1 Dolaşım Belgesinin düzenlenme yeri ve tarihi belgenin 11 numaralı kutusunda belirtilir.
7. EUR.1 Dolaşım Belgesi, belirlenmiş/ilgili yetkili makamlar tarafından düzenlenir ve fiili ihracatın gerçekleştiği veya kesinleştiği anda, ihracatçının kullanımına verilir.

Madde 16

Elektronik Olarak Düzenlenmiş EUR.1 Dolaşım Belgeleri

1. Dolaşım belgelerinin düzenlenmesine ilişkin hükümlere alternatif olarak, Taraflar elektronik olarak düzenlenmiş EUR.1 Dolaşım Belgelerini kabul eder.
2. Taraflar, elektronik EUR.1 Dolaşım Belgelerinin düzenlenmesine hazır olup olmadığı ve bu uygulamaya ilişkin tüm teknik konular (bir elektronik belgenin düzenlenmesi, sunulması ve doğrulanması) hakkında birbirlerini bilgilendirir.

Madde 17

Sonradan düzenlenen EUR.1 Dolaşım Belgesi

1. 15 inci maddenin 7 nci paragraf hükümlerine hâle gelmeksizin, bir EUR.1 Dolaşım Belgesi istisnai şekilde aşağıdaki durumlara bağlı olarak ait olduğu eşyanın ihracatından sonra düzenlenebilir:
  - (a) hatalar, istenmeyerek yapılan ihmaller veya özel durumlar nedeniyle ihracat esnasında düzenlenmemiş ise; veya
  - (b) belirlenmiş/ilgili yetkili makamlar, bir EUR.1 Dolaşım Belgesinin düzenlenmiş ancak ithalat esnasında teknik nedenlerle kabul edilmemiş olduğu hususunda ikna edilirse.
2. Paragraf 1'in uygulanması için ihracatçı, başvurusunda EUR.1 Dolaşım Belgesinin ait olduğu ürünlerin ihracat yer ve tarihini ve talebinin gerekçelerini belirtmek zorundadır.
3. Belirlenmiş/ilgili yetkili makamlar, ancak ihracatçının müracaatındaki bilgilerin müteakibet dosya ile uyumlu olduğunu doğruladıktan sonra, EUR.1 Dolaşım Belgesini sonradan düzenleyebilirler.

4. Sonradan düzenlenen EUR.1 Dolaşım Belgesi, aşağıdaki ibareyi taşımalıdır:
- *“ISSUED RETROSPECTIVELY”*
5. Paragraf 4’te belirtilen ibare, EUR.1 Dolaşım Belgesinin 7 numaralı (Gözlemler) kutusuna konulur.

Madde 18

İkinci nüsha EUR.1 Dolaşım Belgesi düzenlenmesi

1. Bir EUR.1 Dolaşım Belgesinin çalınması, kaybolması veya hasar görmesi halinde ihracatçı, belgeyi düzenleyen belirlenmiş/ilgili yetkili makama, elindeki ihracat belgelerine dayanarak ikinci bir nüsha düzenlemesi için başvurabilir.
2. Bu şekilde düzenlenen ikinci nüsha, aşağıdaki ibareyi taşımalıdır:
- *“DUPLICATE”*
3. Paragraf 2’de belirtilen ibare, ikinci nüsha EUR.1 Dolaşım Belgesinin 7 numaralı kutusuna (Gözlemler) konulur.
4. Orijinal EUR.1 Dolaşım Belgesinin veriliş tarihini taşıması gereken ikinci nüsha, bu tarihten itibaren hüküm ifade eder.

Madde 19

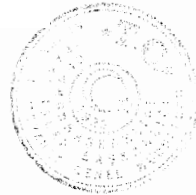
Önceden düzenlenmiş veya hazırlanmış bir EUR.1 Dolaşım Belgesine istinaden menşe ispat belgesi düzenlenmesi

Menşeli ürünler bir Akit Taraf gümrük idaresinin kontrolü altında iken, söz konusu ürünlerin tamamı veya bir bölümünü bir Akit Taraf içinde başka bir yere göndermek amacıyla, orijinal EUR.1 Dolaşım Belgesinin bir veya daha fazla EUR.1 Dolaşım Belgesi ile değiştirilmesi mümkündür. Müfrez EUR.1 Dolaşım Belgesi/Belgeleri, ürünleri kontrolü altında bulunduran belirlenmiş/ilgili yetkili makamlar tarafından düzenlenir.

Madde 20

EUR.1 Dolaşım Belgesinin geçerliliği

Bir EUR.1 Dolaşım Belgesi, ihracatçı ülkede düzenleme tarihinden itibaren on iki ay süreyle geçerlidir ve bu süre zarfında ithalatçı ülkenin gümrük idarelerine ibraz edilmek zorundadır.

Madde 21

EUR.1 Dolaşım Belgesinin ibrazı.

EUR.1 Dolaşım Belgesi, ithalatçı ülkedeki usullere uygun olarak bu ülkenin gümrük idarelerine ibraz edilir. Anılan idareler, EUR.1 Dolaşım Belgesinin çevirisini talep edebilir.

Madde 22

Parçalar halinde ithalat

İthalatçının talebi üzerine ve ithalatçı ülkenin gümrük idaresince belirlenen şartlara binaen, AS'nin 2(a) Genel Kuralı anlamında, birleştirilmemiş veya monte edilmemiş halde olan ve AS'nin XVI ve XVII nci bölümlerinde yer alan ürünlerin, parçalar halinde ithal edilmesi halinde, bu tür ürünler için tek bir EUR.1 Dolaşım Belgesi, ilk parçanın ithalatı sırasında gümrük idaresine ibraz edilir.

Madde 23

Destekleyici belgeler

Bir EUR.1 Dolaşım Belgesi kapsamındaki ürünlerin Akit Taraflardan biri menşeli olduğunu ve bu Ek'in diğer koşullarını yerine getirdiğini tevsik etmek amacıyla kullanılan, Madde 15(3)'te belirtilen belgeler, bunların yanında aşağıda belirtilenleri de içerebilir:

- (a) ihracatçı veya tedarikçi tarafından, söz konusu eşyanın elde edilmesi için gerçekleştirilen işlemleri belgeleyici nitelikte örneğin hesaplarında veya iç muhasebesinde yer alan doğrudan deliller;
- (b) Akit Taraflardan birinde düzenlenmiş veya hazırlanmış, imalatta kullanılan girdilerin menşe statüsünü tevsik eden, iç mevzuat uyarınca kullanılan belgeler;
- (c) Akit Taraflardan birinde düzenlenmiş veya hazırlanmış, söz konusu Akit Tarafıta girdiler üzerinde yapılan işçilik veya işlemi tevsik eden, iç mevzuat uyarınca kullanılan belgeler;
- (d) bir Akit Tarafıta bu Ek uyarınca düzenlenmiş, kullanılmış girdilerin menşe statüsünü tevsik eden EUR.1 Dolaşım Belgesi.

Madde 24

EUR.1 Dolaşım Belgesinin ve eşyanın menşeyini destekleyici belgelerin muhafazası

1. EUR.1 Dolaşım Belgesi düzenlenmesi için müracaatta bulunan ihracatçı, 15 inci maddenin 3 üncü paragrafında belirtilen vesaiki en az üç yıl muhafaza eder.
2. EUR.1 Dolaşım Belgesi düzenleyen ihracatçı ülkenin belirlenmiş/ilgili yetkili makamları, 15 inci maddenin 2 nci paragrafında belirtilen başvuru formunu en az üç yıl muhafaza eder.
3. İthalatçı ülkenin gümrük idaresi, kendisine ibraz edilen EUR.1 Dolaşım Belgesini en az üç yıl muhafaza eder.

Madde 25

Farklılıklar ve şekli hatalar

1. EUR.1 Dolaşım Belgesi üzerindeki ibareler ile ürünlerin ithalat işlemlerini yerine getirmek amacıyla gümrük idarelerine ibraz edilen belgeler üzerindeki ibareler arasında bulunabilecek küçük tutarsızlıklar, sunulan ürünlere karşılık geldiğinin usulünce tespit edilmesi kaydıyla, EUR.1 Dolaşım Belgesini kendiliğinden geçersiz kılmaz.
2. EUR.1 Dolaşım Belgesi üzerindeki daktilo hatası gibi bariz şekli hatalar, bu belgedeki ifadelerin doğruluğu üzerinde şüphe yaratması söz konusu değil ise, bu belgenin reddedilmesini gerektirmez.

BAŞLIK V

İDARİ İŞBİRLİĞİ DÜZENLEMELERİ

Madde 26

Karşılıklı yardım

1. Akit Tarafların gümrük idareleri, birbirlerine kendi belirlenmiş/ilgili yetkili makamlarında EUR.1 Dolaşım Belgesinin düzenlenmesinde kullanılan mühürlerin örnek baskılarını ve söz konusu belgelerin sonradan kontrolünden sorumlu gümrük idarelerinin veya ilgili yetkili makamlarının adreslerini temin eder.
2. Bu Ek'in doğru uygulanmasını teminen Akit Taraflar, yetkili gümrük idareleri ve yetkili kılınmış makamları ve usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş kurumları vasıtasıyla, birbirlerine menşe ispat belgelerinin geçerliliğinin ve bu belgelerde yer alan bilgilerin doğruluğunun kontrolünde yardımcı olur.

Madde 27

Menşe ispat belgelerinin kontrolü

1. EUR.1 Dolaşım Belgesinin sonradan kontrolü, sondaj usulü ile veya ithalatçı ülke gümrük idaresinin bu belgelerin geçerliliğine, sözkonusu ürünlerin menşe statüsüne veya bu Ek'in diğer koşullarının yerine getirilişine ilişkin makul şüphesi olduğu her an yapılır.
2. Paragraf 1 hükümlerini yerine getirmek amacıyla, ithalatçı ülkenin gümrük idaresi, EUR.1 Dolaşım Belgesi ve fatura veya bu vesaiklerin birer kopyasını, gerektiğinde araştırmanın gerekçelerini de belirterek ihracatçı ülkenin gümrük idaresine geri gönderir. EUR.1 Dolaşım Belgesinde yer alan bilgilerin doğru olmadığı kanaatini uyandıran elde edilmiş tüm belge ve bilgi, kontrol talebini desteklemek üzere gönderilir.

9

3. Kontrol, ihracatçı ülkenin belirlenmiş/ilgili yetkili makamları tarafından yapılır. Bu amaçla, söz konusu makamlar, her türlü delili talep etme ve ihracatçının hesaplarının incelemesini yürütme ve uygun gördüğü her türlü kontrolü yapma yetkisine sahiptir.
4. İthalatçı ülkenin gümrük idaresinin kontrol sonucunun beklenmesi süresinde söz konusu ürünlere tercihli muamele tanınmasını askıya almaya karar vermesi halinde, ürünlerin gerekli görülen ihtiyati tedbirlere bağlı olarak serbest bırakılması ithalatçıya önerilir.
5. Kontrol talebinde bulunan gümrük idaresi, bu kontrolün sonuçlarından mümkün olan en kısa zamanda haberdar edilir. Bu sonuçlar, belgelerin gerçek olup olmadığını, söz konusu ürünlerin Akit Taraflardan biri menşeli olarak kabul edilip edilemeyeceğini ve bu Ek'teki diğer gereklilikleri karşılayıp karşılamadığını açıkça göstermelidir.
Bu Ek'in Madde 6'sına göre ve Madde 15(4)'ü ile bağlantılı olarak kümülasyon hükümlerinin uygulanması halinde, cevap tabi olunan belgenin (belgelerin) bir örneğini de (örneklerini) içerir.
6. Makul şüphe olması halinde, kontrol talebine altı ay içinde cevap alınamaz ise, talepte bulunan gümrük idaresi ilave üç aylık süre için son bir talep gönderir. İlk kontrol talebi tarihinden sonra dkuz ay içinde hiçbir cevap alınamaması halinde, ithalatçı Taraf tercih tanınmasını reddeder.
7. Bu Madde hükümlerine uygun olarak Akit Taraflar arasında yapılan yazışmalar posta hizmetlerine ek olarak elektronik ortamda da yapılabilir.

Madde 28

Anlaşmazlıkların çözümü

Madde 25'te belirtilen kontrol usulleriyle ilgili olarak, kontrol talebinde bulunan gümrük idareleri ile bu kontrolün yapılmasından sorumlu belirlenmiş/ilgili yetkili makamlar arasında çözümlenemeyen bir anlaşmazlık veya bu Ek'in yorumlanmasına ilişkin bir soru hâsıl olması halinde, bu hususlar Ortak Komite'ye sunulur. İthalatçı ile ithalatçı ülkenin gümrük idaresi arasındaki her türlü anlaşmazlık, adı geçen ülkenin mevzuatı çerçevesinde çözülür.

Madde 29

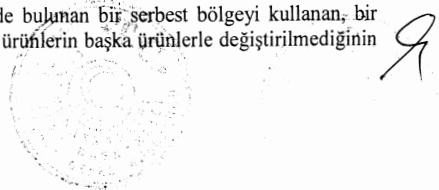
Cezalar

Cezalar, ürünler için tercihli muamele hakkı elde etmek amacıyla yanlış bilgi içeren bir belgeyi hazırlayan veya hazırlattıran şahıslara, ithalatçı ülkenin ulusal hukukuna/mevzuatına uygun olarak uygulanır.

Madde 30

Serbest bölgeler

1. Akit Taraflar, nakliye esnasında, kendi ülkelerinde bulunan bir serbest bölgeyi kullanan, bir EUR.1 Dolaşım Belgesi kapsamında ticarete konu ürünlerin başka ürünlerle değiştirilmediğinin

veya bozulmalarını önleyici normal işlemler dışındaki herhangi bir işleme tabi tutulmadığının temini konusundaki gerekli bütün tedbirleri alır.

2. Paragraf 1’de yer alan hükümlere istisna olarak, Akit Taraflardan biri menşeli ürünler EUR.1 Dolaşım Belgesi kapsamında bir serbest bölgeye ithal edildiğinde ve bir işlem veya muameleden geçirildiğinde, ilgili idareler, uygulanan işlem veya muamelenin bu Ek hükümlerine uygun olması koşuluyla, ihracatçının talebi üzerine yeni bir EUR.1 Dolaşım Belgesi düzenler.

BAŞLIK VI

SON HÜKÜMLER

Madde 31

Gümrük ve menşe konuları Alt Komitesi

Ortak Komite altında, görevlerini ifa etmesine yardımcı olmak ve uzmanlar arasında sürekli bilgi akışı ve danışma süreci sağlamak üzere bir gümrük ve menşe konuları Alt Komitesi kurulur. Anılan alt komite Akit Tarafların gümrük ve menşe konularından sorumlu uzmanlarından oluşur.

Madde 32

Lahika

Bu Ek’e ait Lahika, onun ayrılmaz bir parçasını oluşturur.

Madde 33

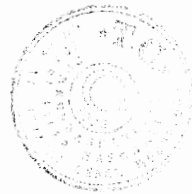
Transit durumdaki ve antrepodaki eşya

Başlık II hükümlerine uygun olan ve bu Anlaşma’nın yürürlüğe girdiği tarihte nakliye halinde olan ya da bir Akit Taraf ülkesindeki antrepolarda veya serbest bölgelerde geçici depolanan eşya, ithalatçı ülkenin gümrük idaresine Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde sonradan düzenlenmiş bir EUR.1 Dolaşım Belgesi ve nakliye koşullarına ilişkin tevsik edici her tür belgenin sunulması kaydıyla, menşeli olarak kabul edilebilir.

Madde 34

Değişiklikler

Ortak Komite bu Ek’teki hükümlerin değiştirilmesine karar verebilir.

LAHİKA

**EUR.1 DOLAŞIM BELGESİ VE
EUR.1 DOLAŞIM BELGESİ İÇİN BAŞVURU FORMU ÖRNEKLERİ**

Basım Talimatı

1. Her bir form 210x297 mm. ebadında olmalıdır; uzunlukta en fazla eksi 5 mm veya artı 8 mm'lik bir toleransa izin verilebilir. Kullanılan kâğıt beyaz ve yazım boyutunda olmalı, mekanik kâğıt hamuru içermemeli ve ağırlığı 25gr/m²'den az olmamalıdır. Söz konusu form, mekanik ve kimyasal araçlarla yapılabilecek tahrifatı gözle görünür hale getiren yeşil meneviş desenli baskılı zemine sahip olmalıdır.
2. Taraf ülkelerin yetkili mercileri, formları bizzat basmak veya onaylanmış basımevlerine bastırtmak hakkını saklı tutabilirler. İkinci durumda her bir form, onay işaretini havidir. Her bir form basımevinin isim ve adresini veya basımevini tanıtıcı bir işareti taşır. Form ayrıca kendisini tanıtıcı mahiyette baskılı veya baskısız bir seri numarası taşır.

17

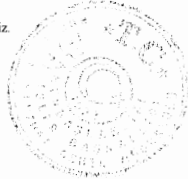
DOLAŞIM BELGESİ

1. İhracatçı (Adı, Açık adresi, Ülke)	EUR.1 No. A 000.000		
	Bu formu doldurmadan önce arkadaki notları okuyunuz		
3. Malın gönderildiği şahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihe Bağlı)	2. .... ve ..... arasındaki tercihlî ticarete kullanılan belgedir. (İlgili ülkeler, ülke grupları veya alanlarını yazınız.)		
	4. Ürünlerin menşei sayılan ülke, ülkeler grubu veya alanlar	5. Varış ülkesi ülkeler grubu veya alanı	
6. Taşımaya ilişkin bilgiler (Tercihe Bağlı)	7. Gözlemler		
8. Sıra No; Kollilerin marka ve işaretleri, Sayı ve türleri ⁽¹⁾ ; Eşyanın tanımı ⁽²⁾	9. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (Litre, metreküp, v.s.)	10. Faturalar (Tercihe Bağlı)	
Onaylanan Beyan İhraç Belgesi ⁽³⁾ Form..... Mühür No..... Gümrük İdaresi veya yetkili idari ofis..... Düzenleyen Ülke veya Alan..... Yer ve Tarih..... ..... (İmza)		12. İHRACATÇI BEYANI Aşağıda imzası bulunan ben, yukarıda belirtilen eşyanın bu belgenin düzenlenmesi için gerekli olan koşullara uygun olduğunu beyan ederim. Yer ve Tarih..... ..... (İmza)	

(1) Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyaların sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.

(2) Başlık düzeyinde (6 haneli kod) düzeyinde eşyanın tarife sınıflandırmasını içerir.

(3) Yalnız ihracatçı ülke veya alan kurallarının gerekli görüldüğü yerleri doldurunuz.

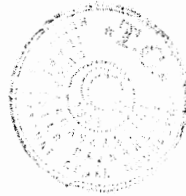

9

13. DOĞRULUĞUN KONTROLÜ İSTEMİ:	14. KONTROLÜN SONUCU
Bu belgenin doğruluk ve kurallara uygunluğunun kontrolü talep edilir. ..... (Yer ve tarih) Mühür ..... (İmza)	Yapılan kontrol bu belgenin ( ) ☐ Belirtilen gümrük idaresince düzenlendiğini ve içerdiği bilgilerin doğru olduğunu göstermektedir. ☐ Doğruluk ve kurallara uygunluk koşullarına cevap vermediğini göstermektedir. (Ekteki açıklamalara bakınız.) ..... (Yer ve tarih) Mühür ..... (İmza) * Uygun olan kutuya (X) işareti koyunuz.

NOTLAR

1. Belgeler, silinmeler veya birbiri üzerine yazılmış kelimeler ihtiva edemez. Değişiklikler doğru olmayan kayıtların üzerinin çizilmesi ve gerekli düzeltmelerin eklenmesi suretiyle yapılır. Böyle bir değişiklik, belgeyi düzenleyen kişi tarafından paraf edilmeli ve düzenlendiği ülke gümrük idaresi veya düzenleyen ülkenin veya alanın yetkili idari otoritesi tarafından onaylanmalıdır.
2. Belgeye kaydedilen maddeler arasında boşluk bırakılmamalı ve her bir madde önüne bir sıra numarası konulmalıdır. Son maddenin hemen altına yatay bir çizgi çekilmelidir. Kullanılmayan yerler, sonradan bir eklemeyi imkânsız kılmak üzere iptal edilmelidir.
3. Eşya, ticari faaliyetlere uygun olarak ve teşhis edilmelerini sağlayacak yeterli ayrıntılarına tanımlanmalıdır.

DOLAŞIM BELGESİ İÇİN BAŞVURU FORMU

1. İhracatçı (Adı, Açık adresi, Ülke)	EUR.1 No A 000.000		
	Bu formu doldurmadan önce arkadaki notları okuyunuz		
3. Malın gönderildiği şahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihe Bağlı)	2. .... ve ..... arasındaki tercihlî ticarete kullanılan belge için başvurudur (İlgili ülkeler, ülke grupları veya alanlarını yazınız.)		
	4. Ürünlerin menşei sayılan ülke, Ülkeler grubu veya alanlar	5. Varış ülkesi ülkeler grubu veya alanı	
6. Taşımaya ilişkin bilgiler (Tercihe Bağlı)	7. Gözlemler		
8. Sıra No; Kollerin marka ve işaretleri ⁽¹⁾ ; Eşyanın tanımı ⁽²⁾	9. Brüt ağırlık (kg) veya diğer ölçüler (Litre, metreküp, vs.)	10. Faturalar (Tercihe Bağlı)	

(¹) Eşya ambalajlı değilse, yerine göre eşyaların sayısını veya "dökme" olduğunu belirtiniz.

(²) Başlık düzeyinde (4 haneli kod) düzeyinde eşyanın tarife sınıflandırılmasını içerir.

İHRACATÇI BEYANI

Ben aşağıda imzası bulunan ve arka sayfada tanımlanan eşyaların ihracatçısı;

Eşyanın, ekli belgenin düzenlenmesini gerektiren koşullara uygun olduğunu BEYAN;

Eşyanın bu koşullara uygunluğunu sağlayan şartların aşağıda belirtildiği gibi geliştiğini İZAH;

.....
.....
.....

Aşağıdaki destekleyici belgeleri İBRAZ ⁽¹⁾;

.....
.....
.....

Yetkili mercilerin isteği üzerine, ekli belgenin düzenlenmesi için gerekli gördükleri her türlü destekleyici belgeyi ibraz edeceğimi ve gerekirse, bu merciler tarafından hesaplarımın kontrolünü ve yukarıdaki eşyanın imalat işlemlerinin denetlenmesini kabul ettiğimi TAAHHÜT;

Bu eşya için ekli belgenin düzenlenmesi hususunda gereğini ARZ

Ederim.

.....
(Yer ve tarih)

.....
(İmza)

⁽¹⁾ Örneğin; imalatta kullanılan ürünlere veya aynen yeniden edilen eşyalara ilişkin ithal evrakı, dövizim belgeleri, faturalar, imalatçı beyanları, vs.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 411

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol I'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/4818 Esas Numaralı Teklifin**
  - TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
  - Genel Gerekçesi 4
- **Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi** 6
- **Dışişleri Komisyonu Raporu** 7
- **Teklif Metni** 11
- **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 11
- **Karar Metni** 12
- **Protokol Metni** 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1141508 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol I'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı" ve Anlaşmanın "III Nolu Protokolü"nü onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4818)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Türkiye ile Gürcistan arasında 21 Kasım 2007 tarihinde imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması (STA), 1 Kasım 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu STA ile taraflar arasında tüm sanayi ürünlerinin ithalatında uygulanan gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları ile eş etkili vergiler kaldırılmış ve tarım ürünleri ticaretine ilişkin Protokol I kapsamında bazı ürünlerde karşılıklı tavizler tanınmıştır.

Gürcistan ile ticaret hacmimiz 2021 yılı itibarıyla 2 milyar ABD Dolarını aşmış olup ülkemiz, Gürcistan'ın ithalatında ilk tedarikçi konumundadır. İhracatımız 1,7 milyar ABD Doları, ithalatımız ise 470 milyon ABD Doları düzeyindedir. Tarım ürünleri ihracatımız Gürcistan'a toplam ihracatımızın % 9'unu oluşturmaktadır. İthalatımızda tarım ürünlerinin payı ise %5 olup yaklaşık 22 milyon ABD Dolarına tekabül etmektedir.

Bahse konu STA'nın genişletilmesini teminen karşılıklı tarım tavizlerine ilişkin Protokol I'i tadil eden 1/2022 sayılı Ortak Komite Kararı ile STA'ya hizmet ticaretinin dâhil edilmesine yönelik Protokol III, 9 Eylül 2022 tarihinde imzalanmıştır.

STA'nın tarım tavizlerini düzenleyen Protokol I'in geliştirilmesine ilişkin 1/2022 sayılı Ortak Komite Kararı ile Gürcistan tarafına yönelik bazı kota miktarlarında ve gümrük vergisi indirimlerinde değişiklikler yapılmıştır. Diğer taraftan, ülkemizin güçlü bir üretici olduğu ve yüksek rakamlarda ihracat gerçekleştirdiği bazı kalemlerde ise Gürcistan tarafınca gümrük vergileri sıfıra indirilmiştir. Bu düzenlemelerle, Gürcistan'a olan ihracatımızın artırılması hedeflenmektedir.

Protokol III'de, karşılıklı pazara giriş hükümlerinin yanı sıra hizmet sektörleri ile ilgili şeffaflık ve işbirliğinin artırılması; izin, lisans ve başvuru süreçlerinde etkinlik ve kolaylığın temin edilmesi; belgelerin karşılıklı tanınmasına yönelik işbirliği; karşılıklı işgücü hareketliliğine ilişkin kuralların belirlenştirilip etkinleştirilmesi gibi hizmet sağlayıcılarının yararına olabilecek pek çok hüküm yer

almakta; sayılan sektörler özelinde teknik işbirliği sağlanmakta ve iki ülkenin yasal düzenlemelerindeki uyum ile eşgüdümü destekleyici kurallar belirlenmektedir. Taşımacılık eki kapsamında, karayolu taşımacılığı ve multi-modal taşımacılık ile ilgili sektör temsilcileri yararına hükümler yer almakta, taşımacılık alanında gelecekte sağlanacak yeni işbirlikleri için de önemli bir referans noktası oluşturulmaktadır.

Ülkemizin en çok yatırım yaptığı ilk 30 ülke arasında yer alan ve 2000-2021 yılları arasında ülkemiz müteahhitlik şirketlerince 5,3 milyar ABD Doları seviyesinde inşaat projesi üstlenilen Gürcistan'da yatırımcılarımız birçok hizmet sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu sektörler arasında, Tiflis ve Batum havalimanları ile bir deniz limanının işletilmesi başta olmak üzere otel, restoran, perakende mağazacılık, taşımacılık, lojistik ve sağlık sektörlerindeki yatırımlarımız dikkat çekmektedir. Gürcistan'da hizmet sektörlerinde yatırım yapan söz konusu iş insanlarımız ve şirketlerimizin haklarını kapsaması bakımından da Gürcistan ile hizmet ticaretine ilişkin imzalanan Protokol III önem arz etmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-127298

27 Aralık 2022

Konu: Ortak Komite Kararı ve Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

9 Eylül 2022 tarihinde Tiflis'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünü Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

10/03/2023

Esas No: 2/4818

Karar No: 242

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4818 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol I’ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 08/03/2023 tarihinde yaptığı 42’nci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 28/12/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol’ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolü”, 06/01/2023 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol’ini Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı ve Anlaşmanın III Nolu Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/4818 esas numaralı Kanun Teklifi, aynı tarihte, esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 08/03/2023 tarihli 42’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye ve Gürcistan arasında, bazı kota miktarlarında ve gümrük vergisi indirimlerinde değişiklikler yapılmasını, Türkiye’nin yüksek rakamlarda ihracat gerçekleştirdiği bazı kalemlerde gümrük vergilerinin karşı tarafça sıfıra indirilmesini, hizmet sektörleri ile ilgili olarak izin, lisans ve başvuru süreçlerinde etkinlik ve kolaylığın temin edilmesini, belgelerin karşılıklı tanınmasını, karşılıklı işgücü hareketliliğine ilişkin kuralların belirginleştirilmesini amaçlayan Ortak Komite Kararı ve Protokol’ün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;¹

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim tarafından;

Geçtiğimiz yıl komşumuz Gürcistan’la olan ilişkilerin yeniden tesis edilmesinin otuzuncu yılının kutlandığı,

Gürcistan ile iş birliğinin 2016 yılında stratejik ortaklık seviyesine yükseltildiği ve 2022 yılında 15’i üst düzey olmak üzere, toplamda gerçekleştirilen 73 karşılıklı ziyaretin, ilişkilerin geldiği seviyeyi en somut şekilde ortaya koyduğu,

Ayrıca, Gürcistan Başbakanının depremler nedeniyle ülkemizde dayanışmasını göstermek ve şahsen taziyelerini iletmek amacıyla 23-24 Şubat tarihlerinde ülkemizi ziyaret ettiği,

Gürcistan’ın ülkemizde yaşanan deprem felaketinin ilk saatlerinden itibaren arama kurtarma ekiplerini yine ülkemize destek için seferber ettiği ve Gürcistan Parlamentosunun 2023 yılı ilk oturumunun da depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımız için saygı duruşuyla açıldığı ve Gürcistan tarafından Parlamento bünyesinde bir bağış kampanyası başlatıldığı,

Gürcistan ile ikili ilişkilerin önemli bir boyutunu ekonomik iş birliğinin oluşturduğu ve ülkemizin yüzde 17,6’lık payla uzun yıllar Gürcistan’la bir numaralı ticaret ortağı konumunda olduğu,

---

(1) Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3110

İkili ticaret hacminin 2,8 milyar dolara ulaştığı ve bu rakamın 2,4 milyarını ihracatın oluşturduğu,

Ticaret hacmini ortak hedef olan 3 milyar ABD dolarına yükseltmek için önemli bir potansiyel olduğuna inanıldığı ve bu bağlamda Gürcistan ile 2007 yılında akdedilen Serbest Ticaret Anlaşmasının Ortak Komite Kararı ve III Nolu Protokolle güncellenmesinin önemli bir adım olduğu,

9 Eylül 2022 tarihinde imzalanmış bulunan bu düzenlemelerle Gürcistan ile aramızda mevcut Serbest Ticaret Anlaşması'nın kapsamının, hizmet ve mal ticaretini kapsayacak şekilde genişleyeceği, ifade edilmiş;

Ticaret Bakanlığı temsilcisi tarafından;

Gürcistan ile mevcut Serbest Ticaret Anlaşmasının ikili ticarete çok önemli bir ivme kazandırdığı ve bu çerçevede, 2009 yılında 1 milyar dolar olan ticaret hacminin 2022 yılında yüzde 220 artışla 3,2 milyar dolara yükseldiği,

2022 yılında Gürcistan'dan 872 milyon dolar değerindeki ithalata karşılık bu ülkeye yapılan ihracatın 2,4 milyar dolar olarak gerçekleştiği,

2020 ve 2022 yılları ortalaması itibarıyla, Gürcistan'dan Serbest Ticaret Anlaşması kapsamı ürünlerde ithalatın 562 milyon dolara tekabül ettiği, 2020-2022 yılları arasında ülkemizce ilave taviz verilen ürünlerde Gürcistan'dan ithalatın ortalama 390 bin dolar civarında gerçekleştiği,

Aynı şekilde 2020-2022 yılı ortalaması alındığında mevcut Serbest Ticaret Anlaşması kapsamı ürünlerde Gürcistan'a ihracatın 1,8 milyar dolar olurken 2020-2022 yılları arasında aynı dönemde Gürcistan'a ihracatın ilave taviz alınan ürünlerde 8 milyon dolar civarında gerçekleştiği,

Söz konusu ürünlerde Gürcistan tarafından uygulanan yüzde 12 oranındaki gümrük vergilerinin, miktar kısıtlaması olmaksızın tamamen kaldırılacağı ve bu ürünlerde pazara giriş avantajı sağlanmış olacağı,

Ürünler ve hizmetler bazında Anlaşma'nın güncellendiği,

Ülkemizin en çok yatırım yaptığı ilk 30 ülke arasında olan Gürcistan'ın, 2000-2021 yılları arasında ülkemiz müteahhitlik şirketleri tarafından 5,3 milyar dolar değerinde inşaat projesi üstlenilen bir ülke konumunda olduğu ve Gürcistan'da yatırımcılarımız tarafından birçok hizmet sektöründe faaliyet gösterildiği,

Bu sektörler arasında ülkenin dünyaya açılan kapısı olan Tiflis ve Batum havalimanları ile deniz limanının işletilmesi başta olmak üzere otel, restoran, perakende, mağazacılık, taşımacılık, lojistik ve sağlık sektörlerindeki yatırımların dikkat çektiği,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak, İstanbul Milletvekili Hasan Turan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez

Çankırı ve İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Akif Çağatay Kılıç</i> İstanbul	Başkanvekili <i>Ahmet Berat Çonkar</i> İstanbul	Kâtip <i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Asuman Erdoğan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Haluk Koç</i> Ankara	Üye <i>Aydın Adnan Sezgin</i> Aydın
Üye <i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir	Üye <i>Atilla Ödünç</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Hişyar Özsoy</i> Diyarbakır
Üye <i>Kamil Aydın</i> Erzurum	Üye <i>Derya Bakbak</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ahmet Ünal Çeviköz</i> İstanbul	Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Zafer Sırakaya</i> İstanbul
	Üye <i>Hasan Turan</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Niyazi Güneş</i> Karabük

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ŞENTOP'UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE
GÜRCİSTAN ARASINDAKİ SERBEST
TİCARET ANLAŞMASININ KARŞILIKLI
TARIM TAVİZLERİNE İLİŞKİN
PROTOKOL İNİ TADİL EDEN 1/2022
SAYILI TÜRKİYE-GÜRCİSTAN ORTAK
KOMİTESİ KARARI VE ANLAŞMANIN
III NOLU PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 9 Eylül 2022 tarihinde Tiflis'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Karşılıklı Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İni Tadil Eden 1/2022 Sayılı Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi Kararı" ve Anlaşmanın "III Nolu Protokolü"nü onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE
GÜRCİSTAN ARASINDAKİ SERBEST
TİCARET ANLAŞMASININ KARŞILIKLI
TARIM TAVİZLERİNE İLİŞKİN
PROTOKOL İNİ TADİL EDEN 1/2022
SAYILI TÜRKİYE-GÜRCİSTAN ORTAK
KOMİTESİ KARARI VE ANLAŞMANIN
III NOLU PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE-GÜRCİSTAN ORTAK KOMİTESİ'NİN
Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan arasında Serbest Ticaret Anlaşması'nın Karşılıklı
Tarım Tavizlerine İlişkin Protokol İ'ini (Madde 9'da atıfta bulunulan) Tadil Eden 9
Eylül 2022 tarihli ve 01/2022 tarihli KARARI

Türkiye-Gürcistan Ortak Komitesi (Ortak Komite),

21 Kasım 2007 tarihinde Tiflis'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması (Anlaşma) ve özellikle Anlaşma'nın Madde 9'unun 3'üncü paragrafı ile Anlaşma'nın Madde 35'i uyarınca,

AŞAĞIDAKİ GİBİ KARAR VERMİŞLERDİR:

MADDE 1

Protokol İ'in Ekleri, işbu Karar'ın Ek'inde yer alan Ekler ile değiştirilecektir.

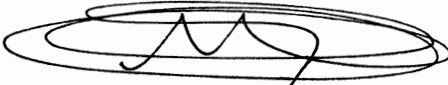
MADDE 2

İşbu Karar'ın yürürlüğe girişi, Türkiye Cumhuriyeti yetkili makamı tarafından düzenlenen resmi bildirim, Gürcü tarafınca alınmasına bağlıdır. Resmi bildirim, işbu Karar'ın Ek II'sinde sağlanan tavizlerin etkin kullanımını teminen, Gürcistan menşeli balın Türkiye Cumhuriyeti'ne ithalat yapılmasına hak tanımalıdır. İşbu Karar, söz konusu bildirim, diplomatik kanallar aracılığıyla Gürcü tarafınca alınmasının ardından, Anlaşma'nın Madde 34'ü çerçevesinde yürürlüğe girecektir.

Tiflis'te, 9 Eylül 2022 tarihinde, Türkçe, Gürcüce ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha olarak imzalanmıştır.

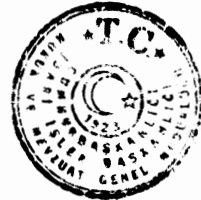
Tüm metinler eşit derecede muteberdir. İşbu Karar'ın yorumlanmasında farklılıklar olması durumunda, İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti adına

Mehmet MÜŞ
Ticaret Bakanı

Gürcistan adına

Levon DAVITASHVILI
Ekonomi ve Sürdürülebilir
Kalkınma Bakanı

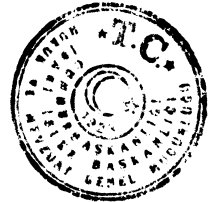

01/2022 sayılı Karar Eki

Protokol I Ek I

Aşağıdaki Tablo'da belirtilenler dışında, Türkiye Cumhuriyeti menşeli ürünlerin Gürcistan'a ithalatında uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kaldırılacaktır.

CN Kodu	Ürün Tanımı
01 05	Canlı kümes hayvanları horozlar, tavuklar ("Gallus Domesticus" türü) ördekler, kazlar, hindiler ve beç tavukları gibi evcil türler
02 04	Koyun ve keçi etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)
04 01	Süt ve krema (konsantre edilmemiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeleri içermeyenler)
04 07	Kuş ve kümes hayvanlarının yumurtaları (kabuklu, taze, dayanıklı hale getirilmiş veya pişirilmiş)
07 02	Domates (taze veya soğutulmuş), (sadece 1 Haziran-31 Ekim döneminde)
07 11	Geçici olarak konserve edilmiş fakat bu halleriyle derhal yenilmeye elverişli olmayan sebzeler (örneğin; kükürtdioksit gazı kullanılarak salamurada, kükürtlü su içinde veya diğer koruyucu eriyikler içinde)
08 02	Diğer kabuklu meyveler (taze veya kurutulmuş) (kabağı çıkarılmış veya soyulmuş olsun olmasın)
08 05 (0805.50 hariç) (0805.40 hariç)	Turuncgiller (taze veya kurutulmuş)
08 06 (0806.20 hariç)	Üzümler, taze
0808.10	Elma, taze
08 12	Geçici olarak konserve edilmiş fakat bu halleri ile derhal yenilmeye elverişli olmayan meyveler ve sert çekirdekli meyveler (örneğin; kükürtdioksit gazı kullanılarak salamurada, kükürtlü su içinde veya diğer koruyucu eriyikler içinde)
09 02	Çay (aromalandırılmış olsun olmasın)
24 01	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri
24 02 (2402.20 hariç)	Tütün veya tütün yerine geçen maddelerden yapılmış purolar, uçları açık purolar, sigarillolar ve sigaralar

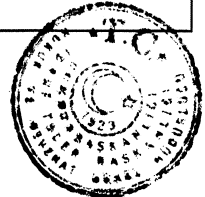
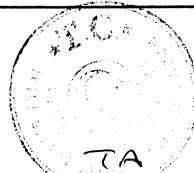

Protokol I Ek II

1. Tablo A ve Tablo B'de belirtilenler dışında, Gürcistan menşeli ürünlerin Türkiye Cumhuriyeti'ne ithalatında uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren kaldırılacaktır.
2. Tablo B'de belirtilen Gürcistan menşeli ürünlerin Türkiye Cumhuriyeti'ne ithalatı Tabloda belirtilen tavizlere tabi olacaktır.

TABLO A

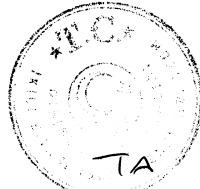
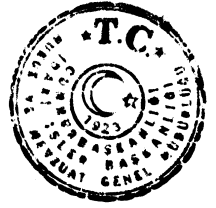
CN Kodu	Ürün Tanımı
Fasıl 01*	Canlı hayvanlar
Fasıl 02*	Etlere ve yenilen sakatat
Fasıl 03 *	Balıklar ve kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar
Fasıl 04 *	Süt ürünleri, kuş ve kümes hayvanlarının yumurtaları, tabii bal, tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan yenilebilir hayvansal menşeli ürünler
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze veya kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış veya soyulmuş olsun olmasın)
0806*	Üzümler, taze veya kurutulmuş
0812.90.10	Kayısı (zerdali dahil)
0813*	Meyveler (kurutulmuş) (08.01 ila 08.06 pozisyonlarındakiler hariç) bu fasıldaki sert kabuklu meyvelerin veya kurutulmuş meyvelerin birbirleriyle olan karışımları
0902*	Çay (aromalandırılmış olsun olmasın)
0904.20	Capsicum ve Pimenta cinsi biberler (kurutulmuş, ezilmiş veya öğütülmüş)
Fasıl 10	Hububat
1101	Buğday unu veya mahlut unu
1102	Hububat unları (buğday unu veya mahlut unu hariç)
1108	Niştalar; inülin
1206	Ayçiçeği tohumu (kırılmış olsun olmasın)
1212.91	Şeker pancarı

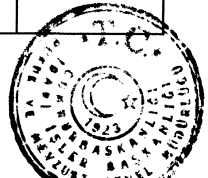
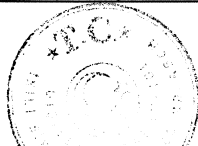
CN Kodu	Ürün Tanımı
Fasıl 15 (1504, 1522 hariç)	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar; hayvansal ve bitkisel mumlar
Fasıl 16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları
1701	Kamış veya pancar şekeri ve kimyaca saf sakaroz (katı halde)
1702	Diğer şekerler (kimyaca saf laktoz, maltoz, glikoz ve fruktoz dahil) (katı halde); ilave aroma veya renk verici maddeler katılmamış şeker şurupları, suni bal (tabii bal ile karıştırılmış olsun olmasın); karamel
2007.99.97.00.14	Fındık püresi
2008.19	Diğer meyveler ve kuruyemişler
2101	Kahve, çay ve Paraguay çayı hülasesi, esans ve konsantreleri ve esaslı bu ürünler veya kahve, çay, Paraguay çayı olan müstahzarlar; kavrulmuş hindiba ve kavrulmuş kahve yerine kullanılan diğer maddeler ve bunların hülasesi, esans ve konsantreleri
2105	Dondurma ve yenilen diğer buzlar (kakao içersin içermesin)
2106*	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan gıda müstahzarları
Fasıl 23 *	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri; hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri

* Tablo B'ye bakınız

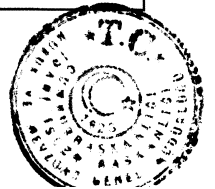

TABLO B

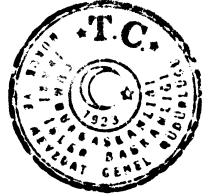
CN Kodu	Ürün Tanımı	Tarife Kotası Miktar (Ton)	MFN Vergi Oranından İndirim (%)
0102.29	Büyükbaş hayvanlar (damızlık olmayanlar)	17.500 Baş	100
0201, 0202	Büyükbaş hayvanların eti (taze veya soğutulmuş), Büyükbaş hayvanların eti (dondurulmuş)	2.500	100
0302.42, 0303.59.10	Hamsi balıkları (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	8.000	60
0405	Sütten elde edilen tereyağı ve diğer katı ve sıvı yağlar; süzülerek yenilen süt ürünleri	500	50
y. 0407	Bıldırcın yumurtaları	50	100
0409	Tabii bal	500	100
0603	Kesme çiçekler	15	100
Fasıl 07 (0702.00 hariç)	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	1.000	100
0702.00	Domates (taze veya soğutulmuş)	600	100
0805 (0805.50 hariç)	Turunçgiller (taze veya kurutulmuş)	4.000	100
0805.50	Limonlar (Citrus limon, Citrus limonum) ve tatlı limonlar (Citrus aurantifolia, Citrus latifolia)	1.000	100
0806.10	Üzümler (taze)	950	100
0807	Kavunlar (karpuzlar dahil) ve papaya (taze)	3.500	60
0808.10	Elmalar (taze)	3.000	100
0808.30, 0808.40	Armutlar ve ayvalar (taze)	250	100
0809	Kayısı, kiraz, şeftali (nektarin dahil), erik ve çakal eriği (taze)	600	50
0810.50	Kivi (taze)	400	100
0813.20 0813.30 0813.40	Erikler (kurutulmuş), Elmalar (kurutulmuş), Şeftali, armut, papaya, demirhindi, diğer yenilebilir meyveler (kurutulmuş)	300	100
0902.10 0902.20	Yeşil çay (fermente edilmemiş) (3 kg'ı geçmeyen hazır ambalajlarda) Yeşil çay (fermente edilmemiş) (3 kg'ı geçen hazır ambalajlarda)	100	50

CN Kodu	Ürün Tanımı	Tarife Kotası Miktar (Ton)	MFN Vergi Oranından İndirim (%)
Fasıl 11 (1101, 1102, 1108 hariç)	Değirmencilik ürünleri; malt; buğday gluteni	2.000	50
1202	Yer fıstığı (kavrulmamış veya başka şekilde pişirilmemiş)	250	100
1208.90	Hardal dışındaki yağlı tohumların veya yağlı meyvelerin unları ve kaba unları (soya fasulyesi hariç)	15.000	100
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	500	100
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	500	100
Fasıl 19 (1903 hariç)	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları; pastacılık ürünleri	500	100
2001	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve yenilen diğer bitki parçaları (sirke veya asetik asitle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	1.200	100
2002	Domatesler (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş)	500	75
2005	Diğer sebzeler (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazırlanmış veya konserve edilmiş, dondurulmamış) (20.06 pozisyonundaki ürünler hariç)	1.000	100
2007	Reçeller, jöleler, marmelatlar, meyve veya sert kabuklu meyve püresi, meyve veya sert kabuklu meyve pastları (pişirilerek hazırlanmış) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeleri içersin içermesin)	1.000	100
(2007.99.97.00.14 hariç)		1.000	100
2009	Meyve suları (üzüm sırası dahil) ve sebze suları (fermente edilmemiş ve alkol katılmamış), ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış olsun olmasın	4.000	100
2102	Mayalar (canlı veya cansız); cansız diğer tek hücreli mikro organizmalar (30.02 pozisyonunda yer alan aşılardan hariç); hazırlanmış kabartma tozları	250	50
2106.90	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan gıda müstahzarları	400	100

CN Kodu	Ürün Tanımı	Tarife Kotası Miktar (Ton)	MFN Vergi Oranından İndirim (%)
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil); üzüm şırası (20.09 pozisyonunda yer alanlar hariç)	2.500.000 lt	100
y. 2301.20	Hamsi Unu	3.000	100

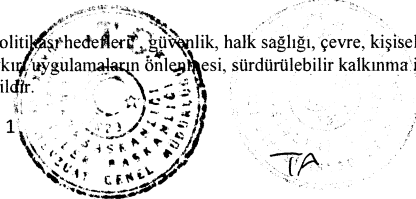
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE GÜRCİSTAN ARASINDAKİ SERBEST TİCARET
ANLAŞMASI'NIN
III NOLU PROTOKOLÜ**

HİZMET TİCARETİ FASLI

**Madde 1
Amaç, Kapsam ve İçerik**

1. Bu Faslın amaçları, GATS'ın V. Maddesine uygun olarak Taraflar arasındaki hizmet ticaretini serbestleştirmek ve kolaylaştırmaktır.
2. Bu Fasıll, hizmet ticaretini etkileyen Taraflarca benimsenen veya sürdürülen tüm önlemlere uygulanır.
3. Bu Fasıll, deniz taşımacılığı hizmetlerinde kabotaj için uygulanmaz.
4. GATS'tan doğan hak ve yükümlülöklere halel getirmeksizin, bu Fasıll'daki hiçbir şey, herhangi bir Taraf'ın kamu teşebbüslerini özelleştirmesi veya kamu alımlarına ilişkin herhangi bir yükümlölük getirmesini gerektirecek şekilde yorumlanamaz.
5. Bu Faslın hükümleri, devlet yetkisini yürütürken sağlanan hizmetlere uygulanmaz.
6. Bu Fasıll, devlet destekli krediler, garantiler ve sigortalar dahil olmak üzere bir Tarafça sağlanan devlet yardımları veya hibelere; yalnızca yerel hizmetlere, hizmet tüketicilerine veya hizmet sunucularına sunulsun veya sunulmasın; bu yardımların ve hibelere alınmasına veya alınmasına bağıll herhangi bir koşula uygulanmaz.
7. Bu Faslın hükümlerine uygun olarak her bir Taraf, meşru kamu politikası hedeflerini karşılamak adına yetkilerini kullanma ve düzenleme ve yeni düzenleme getirme hakkını saklı tutar.¹
8. Bu Fasıll, bir Taraf'ın iş piyasasına girmek isteyen gerçek kişileri etkileyen önlemlere uygulanmayacağı gibi, vatandaşlık veya sürekli istihdama ilişkin önlemlere de uygulanmayacaktır.
9. Bu Fasıll'da hiçbir şey, kendi sınırları içinde bütünlüğü korumak ve gerçek kişilerin düzenli hareketliliğini sağlamak amacıyla, bir Taraf'ın, gerçek kişilerin ülkesine girişini veya geçici kalışını düzenleyecek önlemler almasını engellemez; bu tür önlemler, belirli taahhüt kapsamında herhangi bir Tarafa sağlanan faydaları geçersiz kılmak veya zayıflatacak şekilde uygulanmaz.

¹ Bu paragrafın amaçları doğrultusunda "meşru kamu politikası hedefleri", güvenlik, halk sağlığı, çevre, kişisel verilerin korunması, tüketicinin korunması, rekabete aykırı uygulamaların önlenmesi, sürdürülebilir kalkınma ile ilgili kamu politikasını içerir, ancak bunlarla sınırlı değildir.

10. Bu Fesil, tarifeli olsun veya olmasın, yurtiçi ve uluslararası hava taşımacılık hizmetlerine ve aşağıdakiler haricinde doğrudan trafik haklarının kullanılmasına uygulanmaz:

- i. hava aracı tamir ve bakım hizmetleri;
- ii. hava taşımacılığı hizmetlerinin satışı ve pazarlanması;
- iii. bilgisayar rezervasyon sistemi (CRS) hizmetleri.

MADDE 2 Tanımlar

Bu Feslin amaçları bakımından:

(a) **önlem** mevzuat, düzenleme, kural, prosedür, karar, idari işlem ya da diğer herhangi bir formatta Taraflardan birince alınan her türlü önlemi ifade eder;

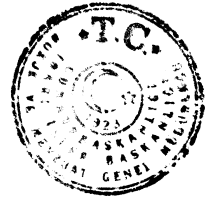
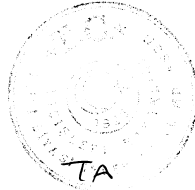
(b) **bir Tarafın benimsediği veya sürdürdüğü önlemler:**

- i. merkezi, bölgesel veya yerel yönetim ve makam; ve
- ii. merkezi veya yerel yönetim ve makamlarınca yetkilendirilmiş sivil toplum kuruluşları

tarafından benimsenen veya sürdürülen önlemleri ifade eder.

(c) **hizmet ticareti** aşağıdaki şekillerdeki hizmet sunumu olarak tanımlanmıştır:

- i. bir Tarafın ülkesinden diğer Tarafın ülkesine;
- ii. bir Tarafın ülkesinde diğer Tarafın hizmet tüketicisine;
- iii. bir Tarafın hizmet sunucusunun diğer Tarafın ülkesinde ticari varlık kurması yoluyla;
- iv. bir Tarafın hizmet sunucusunun diğer Tarafın ülkesinde gerçek kişilerinin varlığı yoluyla;

(d) **bir tüzel kişilik:**

- i. sermaye ortaklığının yüzde 50'den fazlası bir Tarafın kişilerine ait ise o Tarafın kişilerince "sahip" olunmuş olur;
- ii. yöneticilerinin büyük bir çoğunluğunu atama gücü veya bu yoksa faaliyetlerini kanunen yönetme gücü bir Tarafın kişilerine ait ise o Tarafın kişilerince "kontrol" edilmiş olur;
- iii. bir diğer kişiyi kontrol eder ya da onun tarafından kontrol edilirse; veya hem kendisi hem de o kişi, başka bir kişi tarafından kontrol ediliyorsa; bir diğer kişiye "bağlı"dır.

(e) **tüzel kişilik** yürürlükteki hukuk uyarınca usulüne uygun olarak kurulmuş veya diğer türlü teşkilatlanmış, kâr amacı güden ya da gütmeyen, özel ya da kamu kesimine ait şirket, tröst, ortaklık, ortak girişim, şahıs şirketi veya birliği de içeren, her çeşit yasal kuruluşu ifade eder;

(f) **bir Tarafın tüzel kişisi:**

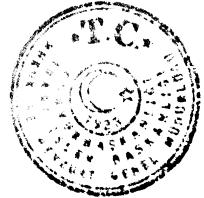
- i. o Tarafın yürürlükteki hukuku uyarınca kurulmuş, ve o Tarafın ülkesinde önemli ticari faaliyetlerde bulunan; veya
- ii. ticari varlık yoluyla hizmet sunumu sağlanması durumunda, aşağıdakiler tarafından sahip olunan veya kontrol edilen anlamına gelmektedir:
  - I. ilgili Tarafın gerçek kişisi; veya
  - II. alt-paragraf (i)'de tanımlandığı şekliyle ilgili Tarafın tüzel kişisi

(g) **bir Tarafın gerçek kişisi** ilgili mevzuatlarına göre Gürcistan veya Türkiye uyruğunu haiz gerçek kişileri ifade eder;

(h) **devlet yetkisinde sunulan hizmetler** ticari amaçlı olmayan, bir veya birden fazla hizmet sunucusuyla rekabet halinde sunulmayan herhangi bir hizmeti ifade eder;

(i) **bir Tarafın hizmet sunucusu** bir Tarafın hizmet sunan veya hizmet sunmak isteyen herhangi gerçek veya tüzel kişisini ifade eder.

(j) **hizmet sunumu** bir hizmetin üretim, dağıtım, pazarlama, satış ve teslimatını içerir.

(k) **diğer bir Tarafın hizmeti:**

- i. diğer Tarafın ülkesinden ya da ülkesinde sunulan; ya da deniz taşımacılığı hizmetleri söz konusuysa, diğer Tarafın kanunlarına göre tescil edilmiş deniz araçlarıyla veya herhangi bir deniz aracının işletilmesi ve/veya tamamının yahut bir parçasının kullanımı yoluyla diğer Tarafın bir kişisi tarafından sunulan hizmeti;
- ii. diğer Tarafın hizmet sunucuları tarafından ticari varlık ya da gerçek kişilerin varlığı yoluyla sunulan hizmeti;
ifade eder.

(l) **ticari varlık** hizmet sunumu amacıyla Taraflardan birinin ülkesinde;

- i. bir tüzel kişiliğin kurulması, alınması veya sürdürülmesi; veya
- ii. Taraflardan birinin ülkesinde hizmet sunumu amacıyla bir şube ya da irtibat bürosu açılması veya sürdürülmesi;

gibi yollarla oluşturulan her türlü ticari ve mesleki kuruluşu ifade eder;

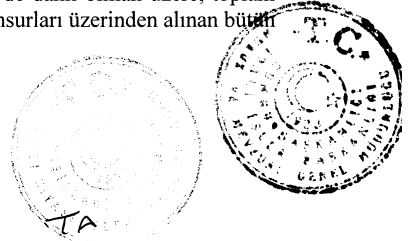
(m) **hava aracı tamir ve bakım hizmetleri**, bir hava aracının veya bir parçasının hizmetten çekilmiş olduğu sırada yürütülen ve hat bakımını kapsamayan türde faaliyetler anlamına gelir.

(n) **hava taşımacılığı hizmetlerinin satış ve pazarlanması** ilgili hava taşıyıcısının, tüm yönleriyle pazar araştırması, reklam ve dağıtım gibi hava taşımacılık hizmetlerini serbestçe satması ve pazarlaması fırsatlarını ifade eder. Bu faaliyetler, hava taşımacılık hizmetlerinin fiyatlandırılmasını veyahut geçerli koşulları içermez.

(o) **Bilgisayar rezervasyon sistemleri (CRS) hizmetleri** hava taşıyıcılarının tarifeleri, müsaitlik durumu, ücretleri ve ücret kuralları hakkında bilgi içeren, rezervasyonların yapılabileceği veya biletlerin düzenlenebileceği bilgisayarlı sistemler tarafından sağlanan hizmetleri ifade eder.

(p) **trafik hakları**, hizmet verilecek noktalar dâhilinde, işletilecek yollar, yürütülecek trafik türleri, sağlanacak kapasite, ücretlendirilecek tarifeler ve koşulları ve sayı, mülkiyet ve kontrol gibi kriterler de dâhil olmak üzere, bir Tarafın ülkesinden, ülkesine, ülkesi içinden ya da ülkesi üzerinden planlanmış ve planlanmamış yolcu, kargo ve posta taşıma ve işletme hakkını ifade eder.

(q) **dolaysız vergiler** sermayedeki değer artışından alınan vergiye ilaveten; mülkün devrinden doğan kazanç, gayrimenkul, miras ve hibe ile girişimler tarafından ödenen ücretlerin tamamı üzerinden alınan vergiler de dâhil olmak üzere, toplam gelir, toplam sermaye veya gelir ya da sermayenin unsurları üzerinden alınan bütün vergileri içerir.

(r) **Taraflarca alınan ve hizmet ticaretini etkileyen önlemler:**

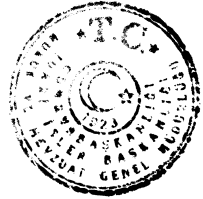
- i. bir hizmetin satın alınması, ödenmesi veya kullanımına;
- i. bir hizmetin sunumu ile bağlantılı olarak, Taraflarca kamunun geneline sunulması gerekli görülen altyapılara veya hizmetlere erişim ve bunların kullanımına; ve
- ii. diğer Tarafın, bir Tarafın ülkesinde hizmet sunucusu olarak bulunmasına ilişkin önlemleri içerir.

Madde 3
En Çok Kayrılan Ülke Muamelesi

1. GATS'ın VII. Maddesine göre alınan önlemlere hâle getirmeksizin ve Ek II'de (MFN İstisnaları Listesi) belirtilenler haricinde, Taraflardan her biri diğer bir Tarafın hizmetlerine ve hizmet sunucularına, derhal ve şartsız olarak, anlaşmaya Taraf olmayan herhangi bir ülkenin benzer hizmetlerine ve hizmet sunucularına kıyasla daha az kayırıcı olmayacak şekilde muamele edecektir.
2. Taraflardan birinin imzalamış olduğu ve GATS'ın V'inci Maddesi veya V'inci *tekrar* Maddesi çerçevesinde bildirim yapılan diğer mevcut veya gelecekteki anlaşmalarına göre tanınan muamele, 1'inci paragrafa tabi olmayacaktır.
3. Paragraf 2'ye bakılmaksızın, Taraflardan birinin paragraf 2'de belirtilen gibi bir anlaşmayı imzalaması durumunda, diğer bir Tarafın talebi üzerine, o Tarafa da, söz konusu anlaşmada tanınan hakların müzakeresi için yeterli fırsatı sunacaktır.
4. Tarafların bitişik ülkelerle sağlanan avantajlara yönelik karşı hak ve yükümlülükleri GATS Madde 2'nin 3'üncü Paragrafı uyarınca hükme tabi olacaktır.

Madde 4
Pazara Giriş

1. Madde 2’de tanımlanan hizmet sunum şekilleri yoluyla pazara girişe ilişkin olarak, Taraflardan her biri diğer bir Tarafın hizmetlerine ve hizmet sunucularına Taahhüt Listesinde belirtilen ve mutabakata varılan kurallar, kısıtlar ve koşullardan daha az avantajlı olmayacak muamele uygulayacaktır.
2. Pazara girişle ilgili taahhütlerin üstlenildiği sektörlerde, aksi belirtilmedikçe, bir Tarafın yerel ya da merkezi düzeyde alamayacağı ya da sürdüremeyeceği önlemler, aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:
  - (a) hizmet sunucuların sayısına ilişkin sayısal kotalar, tekeller, münhasır hizmet sunucuları ya da ekonomik gereklilik testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;
  - (b) hizmetle ilgili işlemlerin veya varlıkların toplam değerine ilişkin sayısal kotalar veya ekonomik gereklilik testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;
  - (c) hizmet faaliyetlerinin toplam sayısı üzerinde veya önceden belirlenmiş sayısal birimler cinsinden ifade edilen hizmet çıktısının toplam miktarı üzerinde kotalar veya ekonomik gereklilik testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;
  - (d) belirli bir hizmet sektöründe istihdam edilebilen veya bir hizmet sunucusunun istihdam edebileceği ve belirli bir hizmetin arzı için gerekli olan ve bu hizmet arzıyla doğrudan bağlantılı olan gerçek kişilerin toplam sayısı üzerinde sayısal kotalar veya gereklilik testi şartları şeklindeki kısıtlamalar;
  - (e) bir hizmet sunucusunun hizmet sunabilmesi için belirli hukuki yapıları veya ortak girişim olmayı zorunlu tutan veya kısıtlamalar getiren önlemler; ve
  - (f) yabancıların pay sahipliğine veya münferit yabancı yatırıma ya da toplam yabancı yatırımına ilişkin azami yüzdesel sınırlamalar şeklindeki yabancı sermaye katılımı kısıtlamaları.

Madde 5
Milli Muamele

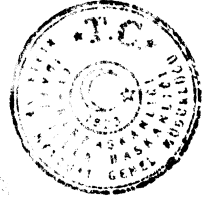
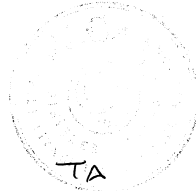
1. Taahhüt listesinde belirtilen sektörlerde ve orada ortaya konan tüm koşullar ve yeterlilik şartlarına tabi olmak kaydıyla, Taraflardan her biri diğer bir Tarafın hizmetlerine ve hizmet sunucularına, hizmet sunumunu etkileyen tüm önlemler kapsamında, kendi benzer hizmetleri ve hizmet sunucularına uyguladığından daha az avantajlı olmayacak muamele uygulayacaktır.
2. Bir Taraf, paragraf 1'de yer alan yükümlülüğü diğer bir tarafın hizmetlerine ve hizmet sunucularına, kendi hizmetleri ve hizmet sunucularına uyguladığına kıyasla ya resmi olarak birebir aynı muameleyi ya da resmi olarak farklı muameleyi uygulayarak yerine getirebilir.
3. Şeklen birebir aynı ya da şeklen farklı muamele, eğer diğer bir Tarafın benzer hizmetleri ve hizmet sunucularıyla karşılaştırıldığında, rekabet koşullarını kendi hizmetleri ve hizmet sunucuları lehine değiştiriyorsa daha az avantajlı sayılır.

Madde 6
İlave Taahhütler

Taraflar, yeterlilik şartları, standartlar ve yetkilendirme hususları dâhil, hizmet ticaretini etkileyen ve Madde 4 (Pazara Giriş) ya da Madde 5'e (Milli Muamele) göre listelemeye tabi olmayan önlemlere ilişkin taahhütleri müzakere edebilirler. Bu taahhütler Tarafların Taahhüt Listesine yazılacaktır.

Madde 7
Taahhüt Listeleri

1. Taraflardan her biri, Madde 4, 5 ve 6 kapsamında üstlendiği taahhütleri bir Liste'de düzenleyecektir. Söz konusu taahhütlerin üstlenildiği sektörlerde, her bir Listede:
  - (a) pazara girişe ilişkin kurallar, kısıtlar ve şartlar;
  - (b) milli muameleye ilişkin şartlar ve yeterlilikler;
  - (c) Madde 6 (İlave Taahhütler) kapsamında üstlenilen ilave taahhütler; ve
  - (d) uygun olduğu yerde, bu taahhütlerin yürürlüğe girme tarihi ile uygulanmasına ilişkin zaman dilimi,
  - (e) bu tür yükümlülüklerin yürürlüğe giriş tarihi.yer alacaktır.

2. Madde 4 ve 5'e aynı anda aykırı olan önlemler, GATS'ın XX. Maddesinin 2. paragrafına tabidir.
3. Tarafların Taahhüt Listeleri Ek XII (Taahhüt Listeleri) kapsamında düzenlenir.
4. Taraflardan hiçbiri, diğer Tarafın hizmetleri veya hizmet sağlayıcıları ile ilgili olarak, 1. paragrafa uygun olarak üstlenilen belirli taahhütler uyarınca uygulanan muameleye kıyasla yeni veya daha ayrımcı önlemler kabul edemez.

Madde 8 **Karşılıklı Tanıma**

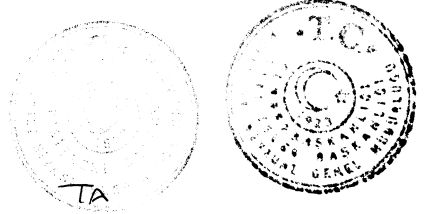
1. Taraflardan her biri, hizmet sunucuların yetkilendirilmesi, ruhsatlandırılması veya sertifikalandırılmasına ilişkin standartları ve kriterleri karşılama kapsamında, diğer Taraf ta alınan eğitimin veya edinilen deneyimin, karşılanan gerekliliklerin, ya da alınan ruhsatların veya sertifikaların tanınmasına yönelik diğer Tarafın herhangi bir talebine gereken ilgiyi gösterecektir. Söz konusu tanıma bir anlaşmaya ya da bir düzenlemeye ya da hiçbiri değilse tek taraflı ve kendiliğinden tanıma dayanabilir.
2. Bir Taraf, bir anlaşma veya düzenleme yoluyla, anlaşmaya Taraf olmayan bir ülkede alınan eğitimi veya edinilen deneyimi, karşılanan gereklilikleri, ya da alınan ruhsatları veya sertifikaları tanırsa, o Taraf, mevcut ya da gelecekteki, söz konusu anlaşma veya düzenlemeye taraf olmak amacıyla müzakere edebilmesi ya da benzer başka bir anlaşma veya düzenlemeyi kendisiyle müzakere edebilmesi için, diğer Tarafa da gerekli fırsatı sunacaktır. Bir Tarafın tek taraflı ve kendiliğinden tanıma uyguladığı durumda, o Taraf, diğer Tarafın, ülkesinde alınan eğitimin veya edinilen deneyimin, karşılanan gerekliliklerin, ya da alınan ruhsatların veya sertifikaların da (tek taraflı ve kendiliğinden) tanınabileceğini kanıtlaması için yeterli fırsatı sunacaktır.
3. Söz konusu anlaşma ya da düzenleme ya da tek taraflı ve kendiliğinden tanıma, GATS'ın VII. Maddesinin 3. paragrafı başta olmak üzere, DTÖ Anlaşmasının ilgili hükümleriyle uyumlu olacaktır.

Madde 9
Şeffaflık ve Gizli Bilgilerin Açıklanması

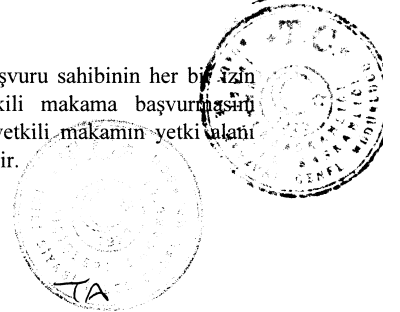
1. Taraflardan her biri, bu Fasıll ile ilgili olan veya bu Fasıll'ın işleyişini etkileyen genel uygulamaya ilişkin tüm önlemleri, süratle ve olağanüstü durumlara hariç, en geç yürürlüğe girmeleriyle birlikte yayımlayacaktır. Bir Tarafın imzacısı olduğu, hizmet ticaretini etkileyen veya hizmet ticaretiyle ilgili olan uluslararası anlaşmalar da yayımlanacaktır.
2. Birinci paragrafta sözü edilen yayınlamanın mümkün olmadığı durumlarda, söz konusu bilgi başka şekillerde kamuya açık hale getirilecektir.
3. Taraflardan her biri:
  - (a) bu Fasıll kapsamındaki herhangi bir konuda Taraflar arasındaki iletişimi kolaylaştırmak için bir temas noktası veya noktaları belirlemek ve diğer Tarafın, işleme ilgili veya işlemi etkileyen genel uygulama önlemlerinin herhangi biri hakkında özel bilgi taleplerine yanıt vermek; ve
  - (b) bu Fasıllın işleyişiyle ilgili olan veya bu Fasıllın işleyişini etkileyen önlemlerle ilgili olarak ilgili kişilerden gelen soruşturmalara mümkün olduğu ölçüde yanıt vermek için uygun mekanizmaları sürdürmek veya kurmak durumundadır.
4. Bu Fasılda yer alan hiçbir husus, herhangi bir Tarafın, açıklanması halinde kanuni uygulamayı engelleyebilecek veya açıklanması kamu menfaatine aykırı ya da belli kamu işletmelerinin ya da belli özel işletmelerin meşru ticari menfaatlerine halel getirebilecek olan gizli bilgiyi açıklamasını gerektirmeyecektir.

Madde 10
Ulusal Düzenlemeler

1. Taraflardan her biri, hizmet ticaretini etkileyen bu Fasıll kapsamındaki tüm genel uygulama önlemlerinin makul, nesnel ve tarafsız bir şekilde yürütülmesini sağlayacaktır.
2. Taraflardan her biri, diğer Tarafın etkilenen hizmet sağlayıcısının talebi üzerine, hizmet ticaretini etkileyen idari kararların derhal gözden geçirilmesini ve haklı olduğu durumlarda, uygun çözüm yollarını sağlayan, mümkün olan en kısa sürede mahkeme, tahkim veya idari hakem heyetleri veya prosedürleri oluşturacaktır. Bu tür prosedürlerin ilgili idari kararı vermekle görevlendirilen iradede bağımsız olmadığı durumlarda ilgili Taraf, prosedürlerle gerçekte nesnel ve tarafsız bir inceleme sağlanmasını temin edecektir.

3. Nitelik gereklilikleri ve prosedürler, teknik standartlar ve lisanslandırma gereklilikleri ve prosedürleri ile ilgili önlemlerin alınması, hizmet ticaretinde gereksiz engeller oluşturmamasını sağlamak amacıyla, Taraflar, bireysel sektörler için uygun olacak şekilde önlemlerin alınmasını sağlayacaktır:
  - (a) Yeterlilik ve hizmet sunma yeteneği gibi nesnel ve şeffaf kriterlere dayalı olarak; ve
  - (b) Lisanslama şartları söz konusu olduğunda, hizmet sunumuna ilişkin kendi başarılarına kısıtlama teşkil etmeyecek şekilde.
4. Bir Taraf, hizmet sunumu için yetkilendirme gerektirdiğinde, yetkili makamlarının:
  - (a) Kendi iç mevzuatına ve düzenlemelerine göre tamamlanmış kabul edilen bir başvurunun sunulmasından sonraki makul bir süre içinde, uygulanabilir olduğu ölçüde, başvuruya ilişkin kararı başvuru sahibine bildirimini;
  - (b) Uygulanabilir olduğu ölçüde, bir başvurunun incelenmesi için gösterge niteliğinde bir zaman çerçevesinin belirlenmesini;
  - (c) Başvuru sahibinin talebi üzerine, gecikme olmaksızın, başvurunun durumuyla ilgili bilgilerin sunulmasını;
  - (d) Uygulanabilir olduğu sürece, başvuru sahiplerine, başvurularındaki küçük hataları ve eksiklikleri düzeltme fırsatı vermesi ve gerekli ek bilgiler konusunda rehberlik sağlamaya çalışmasını; ve
  - (e) Başvurunun reddedilmesi durumunda, uygulanabilir olduğu ölçüde, ret nedenleri ile ilgili olarak uygun şekilde, doğrudan veya talep üzerine, başvuru sahibinin bilgilendirilmesinisağlaması gerekmektedir.
5. Taraflardan her biri, yetkili makam tarafından alınan herhangi bir yetkilendirme ücretinin makul olmasını ve kendi başına ilgili hizmet sunumunun kısıtlanmamasını sağlayacaktır.
6. Taraflardan her birinin düzenleyici makamları, hizmet sunumuna ilişkin başvuruların tamamlanması adına gerekli olan tüm belgeler de dahil olmak üzere gereklilikleri kamuya açık hale getirecektir.
7. Taraflardan biri, hizmet sunumunun sağlanması için yetkilendirme talep ederse, yetkili makamlarının, uygulanabilir olduğu ölçüde yıl boyunca herhangi bir zamanda başvurunun sunulmasına izin verilmesini sağlayacaktır. Başvuru için belirli bir süre varsa, Üye, yetkili makamların başvurunun sunulması için makul bir süre tanımasını sağlar.
8. Taraflardan her biri, uygulanabilir olduğu ölçüde, bir başvuru sahibinin her bir izin başvurusunun yetkilendirilmesi için birden fazla yetkili makama başvurmasını istemekten kaçınacaktır. Eğer bir hizmet, birden fazla yetkili makamın yetki alanı içindeyse, yetkilendirme için birden fazla başvuru gereklidir.

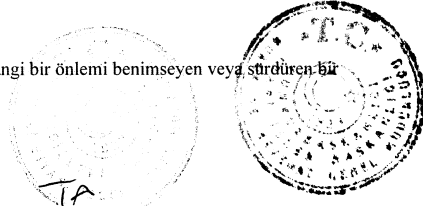

9. Eğer bir Taraf hizmet sunumu için yetkilendirmeyi şart koşarsa, yetkili makamlarının:
- Rekabet halindeki önceliklerini ve kaynak kısıtlamalarını dikkate alarak, başvuruları elektronik formatta kabul etmeye çalışmasını;
  - Yetkili makamlar, yetkilendirme sürecinin bütünlüğünü korumak adına orijinal belgeler talep etmedikçe, orijinal belgelerin yerine, Tarafın iç hukukuna göre tasdik edilmiş belgelerin kopyalarını kabul etmesini

temin eder.

10. Bir Tarafın yetkili makamları, yetkilendirmenin, verildikten sonra, gereksiz gecikme söz konusu olmaksızın, geçerli hüküm ve koşullara tabi olarak yürürlüğe girmesini sağlayacaktır.
11. Bir Taraf, bir hizmetin sağlanması adına yetkilendirme için bir inceleme talep ederse, o Taraf, yetkili makamlarının bu tür bir incelemeyi makul sık aralıklarla planlamasını ve başvuru sahiplerinin incelemeye girme talebinde bulunmalarını sağlamak için makul bir süre verilmesini sağlayacaktır. Maliyeti, idari yükü ve prosedürlerin bütünlüğü göz önünde bulundurularak, Taraflar, bu tür incelemelere girmek için elektronik formattaki talepleri kabul etmeye ve mümkün olduğu ölçüde, inceleme sürecinin diğer durumlarında elektronik araçların kullanımını değerlendirmeye teşvik edilir.
12. Uygulanabilir olduğu ölçüde ve kendi yasal sistemiyle uyumlu bir şekilde önlemlerin alınabilmesi için, her bir Taraf:
- Lisanslama, yeterlilik gereklilikleri ve prosedürleri, ve teknik standartlar kapsamına giren hususlarla ilgili olarak kabul etmeyi önerdiği genel uygulamaya ilişkin yasa ve yönetmelikleri; ve
  - İlgili kişilerin ve diğer Tarafın çıkarlarının önemli ölçüde etkilenip etkilenmeyeceğini ve nasıl etkilenebileceğini değerlendirmelerine olanak tanımak için bu tür olası yeni bir yasa veya düzenleme hakkında yeterli ayrıntı sağlayan belgeleri
- önceden yayınlacaktır.
13. Uygulanabilir olduğu ölçüde ve kendi yasal sistemiyle uyumlu bir şekilde önlemlerin alınabilmesi için, her bir Taraf, ilgili kişilere ve diğer Tarafa, Paragraf 12’de yayınlanan bu tür önerilen önlemler veya belgeler hakkında yorum yapmaları için makul bir fırsat sağlayacaktır.
14. Uygulanabilir olduğu ölçüde ve önlemlerin alınmasına ilişkin yasal sistemiyle tutarlı bir şekilde, her bir Taraf, Paragraf 13 uyarınca alınan yorumları dikkate alacaktır.²
15. Paragraf 12’de atıfta bulunulan bir yasa veya düzenlemeyi yayınlarken veya bu tür bir yayından önce, uygulanabilir olduğu ölçüde ve önlemlerin alınmasına yönelik yasal sistemiyle tutarlı bir şekilde, bir Taraf, mevzuat veya düzenlemenin amacını ve gerekçesini açıklamaya teşvik edilir.

² Bu hüküm, bir hizmetin sağlanması adına yetkilendirme için herhangi bir önlemi benimseyen veya stürdüren bir Tarafın nihai kararı üzerinde herhangi bir yükümlülük getirmez.

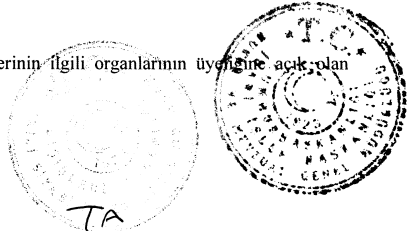
16. Taraflardan her biri, uygulanabilir olduğu ölçüde, paragraf 12’de atıfta bulunulan bir kanun veya düzenleme metninin yayınlanması ile hizmet sağlayıcıların kanun veya düzenlemelere uyması gereken tarih arasında makul bir süre tanımak için çaba gösterecektir.
17. Taraflardan her biri, teknik standartları kabul ederken, yetkili makamlarını açık ve şeffaf süreçler yoluyla geliştirilen teknik standartları benimsemeye teşvik edecek ve ilgili uluslararası kuruluşlar³ da dahil olmak üzere, teknik standartlar geliştirmek üzere belirlenmiş herkesi açık ve şeffaf süreçleri kullanmaya teşvik edecektir.

Madde 11 **Faydaların Reddi**

Taraflardan biri aşağıdaki hallerde bu Anlaşmanın faydalarını reddedebilir:

- (a) diğer Tarafın hizmeti veya hizmet sunucusuna - şayet hizmet sunucusu tüzel bir kişilik ise, ve reddeden Taraf, söz konusu tüzel kişinin Taraflar haricindeki üçüncü bir tarafın kişilerinin mülkiyeti veya kontrolünde olduğunu ortaya koyup; aynı zamanda reddeden Taraf:
- i. İlgili üçüncü taraf ile diplomatik ilişki sürdürmemekte; veya
  - ii. Tüzel kişilikle arasında işlem olmasını yasaklayan veyahut Anlaşmanın faydalarının söz konusu tüzel kişiliğe tanınması halinde söz konusu önlemlerin ihlal edileceği veya geçersiz kılınacağı temelinde ilgili üçüncü tarafa veya bunun kişilerine önlem uygulamaktaysa.
- (b) diğer Tarafın hizmeti veya hizmet sunucusuna – şayet hizmet sunucusu tüzel kişiye ve diğer Tarafın ülkesinde önemli ticari faaliyeti yoksa,
- (c) deniz taşımacılığı söz konusu olduğunda, reddeden Taraf’ın diplomatik ilişkilerini sürdürmediği üçüncü bir tarafın kanunları altında kayıtlı olan geminin hizmet sağlaması durumunda veya reddeden Taraf’ın diplomatik ilişkilerini sürdürmediği üçüncü bir tarafın bir kişinin gemi işletme ve/veya geminin tamamen veyahut kısmi kullanımı yoluyla hizmet sunduğunun ortaya konulması durumunda.

³ “İlgili uluslararası kuruluşlar” kavramı en az tüm DTÖ üyelerinin ilgili organlarının üyesi olan uluslararası kuruluşları ifade etmektedir.

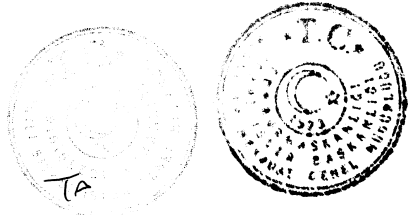

Madde 12
Ödemeler ve Transferler

1. Madde 13 kapsamında öngörülen koşullar hariç olmak üzere, bir Taraf, diğer bir Tarafa, özel taahhütleri bağlamında, cari işlemleri için uluslararası transfer ve ödemelere kısıtlama uygulamayacaktır.
2. Madde 13 kapsamındaki ya da IMF'nin talebiyle gerçekleştirilen kısıtlamalar hariç, sermaye hareketlerine yönelik taahhütlerine aykırı kısıtlamalar getirmemek kaydıyla, bu Fasıll'da yer alan hiçbir husus, Tarafların Uluslararası Para Fonu (IMF) Anlaşmasının maddeleri kapsamındaki, söz konusu Anlaşmanın maddeleriyle uyumlu olan kambiyo uygulamaları dâhil, hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

Madde 13
Ödemeler Dengesini Korumaya Yönelik Kısıtlamalar

1. Ciddi ödemeler dengesi ve dış mali zorluk veya tehditle karşı karşıya olma durumunda, Taraflardan biri, hizmet ticareti taahhütleri bağlamında, ödemeler veya işlem transferleri üzerindeki kısıtlamalar dahil olmak üzere, çeşitli kısıtlamalar alabilir veya bunları sürdürebilir. Ekonomik gelişme ve ekonomik geçiş sürecinde, ödemeler dengesi üzerindeki belli baskıların, Taraflardan birince ekonomik kalkınma ve geçiş programını uygulamak üzere yeterli düzeyde mali rezerv düzeyini sürdürmesi gibi hususları temin etmek üzere, farklı kısıtlamaları kullanımını gerekli kılabilen kabul edilmektedir.
2. Birinci paragrafta bahsedilen kısıtlamalar:
  - (a) ayrımcı olmamak;
  - (b) anlaşmanın Uluslararası Para Fonu maddeleri ile tutarlı olması;
  - (c) herhangi bir diğer Taraf'ın; ticari, ekonomik ve mali çıkarlarına gereksiz zarar vermekten kaçınmak;
  - (d) birinci paragrafta tanımlanan durumların üstesinden gelmek için gerekli olanları aşmaması;
  - (e) geçici olarak ve 1. Paragraf'ta belirtilen durumlar düzeldikçe, aşamalı olarak kaldırılacak olması;şeklinde olmalıdır.
3. Taraflar, bu tür kısıtlamaları belirlerken, kendi ekonomik veya kalkınma programları için daha önemli olan ekonomik sektörlerle öncelik verebilir. Ancak, belirli bir sektörü korumak amacıyla kısıtlamalar kabul edilemez veya sürdürülemez.

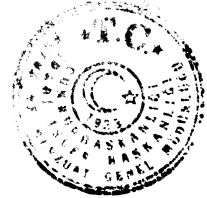

4. Bu tür kısıtlayıcı önlemleri sürdüren veya kabul eden Taraf veya bunlarda yapılacak herhangi bir değişiklik ivedilikle Ortak Komite'ye bildirecek ve mümkün olan en kısa sürede bu tür kısıtlayıcı önlemlerin kaldırılması için bir zaman çizelgesi sunacaktır.

Madde 14 **Genel İstisnalar**

1. Benzer koşulların hâkim olduğu ülkeler arasında, ülkeler arasında keyfi ve gerekçelendirilemeyen bir şekilde ayrımcılık yapmamak veya hizmet ticaretine gizli engel oluşturmamak kaydıyla, bu Fasıl'da yer alan hiçbir husus bir Tarafın aşağıdaki hallerdeki önlemleri almasına veya uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanmayacaktır.:

- (a) kamu ahlakının korunması veya kamu düzeninin sürdürülmesi için gerekli olan;⁴
- (b) insan, hayvan veya bitki hayatının veya sağlığının korunması için gerekli olan;
- (c) bu Fasılın hükümlerine aykırı olmayan ve:
- i. hileli ve aldatıcı uygulamaları bertaraf etmek veya bir hizmet mukavalesinden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sonucu oluşan etkilerle mücadele;
- ii. kişisel verilerin işlenmesi ve yayınlanması ilgili olarak bireylerin mahremiyetinin korunması ve bireysel kayıtların ve hesapların gizliliğinin korunması;
- iii. emniyet;
- ile ilgili olanlar dahil kanun veya düzenlemelerine uyum sağlamak için gerekli olan;

⁴ Kamu düzeni istisnası, yalnızca, toplumun temel çıkarlarından birine hakiki ve yeterli derecede ciddi bir tehdit karşısında yürürlüğe alınabilir.

- (d) muameledeki farklılık, diğer Tarafların hizmetleri ve hizmet sunucularına ilişkin dolaysız vergilerin adil ve etkin⁵ bir şekilde toplanması veya uygulanmasını sağlama amacından kaynaklanıyorsa, Madde 5 (Milli Muamele)'e aykırı olan;
- (e) muameledeki farklılık, bir çifte vergilendirmenin önlenmesi anlaşmasından veya Tarafı bağlayan diğer uluslararası anlaşma ve düzenlemelerin çifte vergilendirmenin önlenmesine ilişkin hükümlerinden kaynaklanıyorsa, Madde 3'e (En Çok Kayrılan Ülke Muamelesi) aykırı olan

Madde 15 Güvenlik İstisnaları

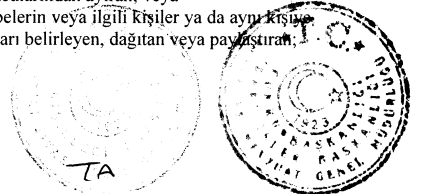
Bu Fasil'da yer alan hiçbir husus:

- (a) bir Tarafın, açıklanmasının, asli güvenlik menfaatlerine aykırı olduğunu değerlendirdiği bir bilgiyi sunması gerektiği; veya
- (b) bir Tarafın:
- bir askeri üssün ikmalî amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak sunulan hizmetlerle ilgili;
  - parçalanabilen ve parlayabilen maddelerle veya bunlardan türetilen maddelerle ilgili;
  - savaş zamanında ya da uluslararası ilişkilerdeki diğer olağanüstü durumlarda;
- asli güvenlik menfaatlerini korumak için gerekli gördüğü eylemlerde bulunmasını engelleyecek; veya
- (c) uluslararası barış ve güvenliğin muhafazası amacıyla Birleşmiş Milletler Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmeye yönelik eylemlerde bulunmasını engelleyecek

şekilde yorumlanamaz.

⁵ Dolaysız vergilerin adil ve etkin bir şekilde toplanması veya uygulanmasına yönelik önlemler, bir Tarafın vergi sistemi çerçevesinde aldığı:

- yerleşik olmayanların vergi yükümlülüklerinin, o Tarafın ülkesinde bulunan veya kaynağı o Tarafın ülkesindeki faaliyetler/mallar olan vergilendirilebilir kalemlere göre belirlendiği göz önüne alınarak yerleşik olmayan hizmet sunuculara uygulanan; veya
- vergilerin o Taraf ülkesinde toplanmasını sağlamak amacıyla, yerleşik olmayanlara uygulanan; veya
- vergi kaçakçılığının önlenmesi amacıyla, yerleşik olan veya olmayanlara uygulanan, uyum önlemlerini de içeren; veya
- kaynağı o Tarafın ülkesindeki faaliyetler/mallar olan vergilerin uygulanmasını veya toplanmasını sağlamak amacıyla diğer Tarafın ülkesinde veya ülkesinden sunulan hizmetlerin tüketicilerine uygulanan; veya
- aralarındaki vergi matrahı farklılığını göz önünde bulundurarak, dünya çapında vergilendirilebilir kalemler üzerindeki vergiye tabi olan hizmet sunucularını diğer hizmet sunucularından ayıran; veya
- o Tarafın vergi matrahını korumak amacıyla, yerleşik kişi veya şubelerin veya ilgili kişiler ya da aynı kişiler ait şubeler arasındaki gelir, kar, kazanç, zarar, indirim veya alacakları belirleyen, dağıtan veya paylaşan önlemleri içerir

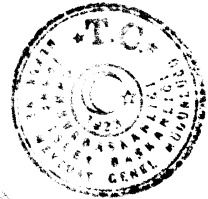
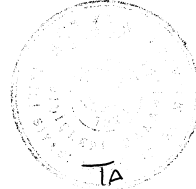

Madde 16
Taahhütlerin Gözden Geçirilmesi

1. Bu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra, Taraflardan biri, Taraf olmayan biriyle hizmet ticareti konusunda herhangi bir anlaşma yaparsa, diğer Tarafın bu anlaşmaya dahil edilmesine yönelik talebini olumlu olarak değerlendirmek için belirtilen anlaşma kapsamında sağlanandan daha az olumlu olmayacak şekilde muamele gösterecektir. Bu tür bir dahil edilme, her bir Tarafın bu Anlaşma kapsamında üstlendiği taahhütlerin genel dengesini devam ettirmelidir.
2. Bu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra, bir Taraf belirli taahhütlerinden herhangi birini tek taraflı olarak daha da serbestleştirirse, Taraflar, tek taraflı serbestleştirmeyi bu anlaşmaya dahil etmeyi kabul edebilirler. Bu tür bir dahil edilme, her bir Tarafın bu Anlaşma kapsamında üstlendiği taahhütlerin genel dengesini sağlamalıdır.

Madde 17
Görsel - İşitsel Hizmetler

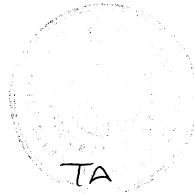
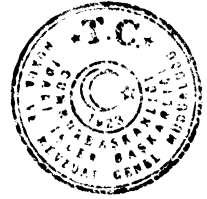
Film, animasyon ve yayın programı gibi alanlardaki görsel-işitsel ortak yapımlar endüstrisinin gelişimine ve aralarındaki kültürel ve ekonomik alışverişin ve anlayış yoğunlaştırmasına önemli ölçüde katkıda bulunabileceğini kabul eden Taraflar, karşılıklı anlaşmaya varmaları üzerine göz önüne alacak ve görsel-işitsel hizmetler sektöründe ortak yapım anlaşmasını müzakere edeceklerdir.

Madde 18
Ekler

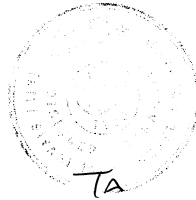
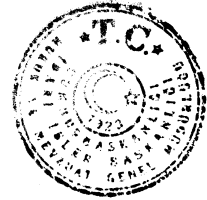
Aşağıdaki Ek'ler bu Fasılın ayrılmaz bir parçasıdır:

- (a) Ek I (Özel Tahhütler Listeleri):
Ek I.A. Gürcistan Listesi
Ek I.B. Türkiye Listesi
- (b) Ek II (MFN İstisnaları Listeleri):
Ek II.A. Gürcistan Listesi
Ek II.B. Türkiye Listesi
- (c) Ek III (Mali Hizmetler);
- (d) Ek IV (Telekomünikasyon Hizmetleri);
- (e) Ek V (Taşımacılık ve Yardımcı Hizmetler);
- (f) Ek VI (Elektronik Ticaret);
- (g) Ek VII (Gerçek Kişilerin Dolaşımı);
- (h) Ek VIII (Posta Kurye Hizmetleri).

Madde 19
Anlaşma ile İlişkiler

1. Bu Protokol, 21 Kasım 2007 tarihinde imzalanmış ve 1 Kasım 2008 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Serbest Ticaret Anlaşması'nın (bundan böyle Anlaşma olarak ifade edilecektir) 35. Maddesinde (Protokoller ve Ekler) öngörüldüğü üzere ayrılmaz bir parçasıdır.
2. Anlaşmanın hükümleri, Madde 27 (Ortak Komite'nin Kurulması), Madde 28 (Ortak Komite'nin Usulleri), Madde 30 (Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi), Madde 32 (Anlaşmazlıkların Halli), Madde 33 (Geliştirici Hüküm), Madde 34 (Tadiller), Madde 35 (Protokoller ve Ekler), Madde 36 (Geçerlilik ve Sona Erme), Madde 37 (Yürürlüğe Giriş) hariç olmak üzere bu Protokole uygulanmayacaktır.
3. Anlaşmanın 30.Maddesi (Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi) bakımından, Anlaşmanın 31. Maddesinde (Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Bildirimler ve İstişare Usulleri) belirtilen usuller *mutatis mutandis* uygulanacaktır.
4. Aksi belirtilmedikçe, bu Protokol kapsamında yapılacak her türlü istişare, Anlaşma'nın 31. Maddesinde (Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Bildirimler ve İstişare Usulleri) belirtilen hükümlere *mutatis mutandis* tabi olacaktır.
5. Bu Protokol ile Anlaşma hükümleri arasında herhangi bir tutarsızlık olması durumunda, tutarsızlık ölçüsünde bu Protokolün hükümleri geçerli olacaktır.

Madde 20
Yürürlüğe Giriş

İşbu Protokol'ün yürürlüğe girişi, Türkiye Cumhuriyeti yetkili makamı tarafından düzenlenen resmi bildirim, Gürcü tarafınca alınmasına bağlıdır. Resmi bildirim, 1/2022 nolu Ortak Komite Kararı'nın Ek II'sinde sağlanan tavizlerin etkin kullanımını teminen, Gürcistan menşeli balın Türkiye Cumhuriyeti'ne ithalat yapılmasına hak tanınmıştır. İşbu Protokol, söz konusu bildirim, diplomatik kanallar aracılığıyla Gürcü tarafınca alınmasının ardından, Anlaşma'nın Madde 34'ü çerçevesinde yürürlüğe girecektir.

BUNUN KANITI OLARAK aşağıda imzaları bulunan yetkili temsilciler işbu Protokolü imzalamışlardır.

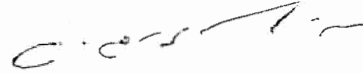
Tiflis'te, 9 Eylül 2022 tarihinde, Gürcüce, Türkçe ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha olarak imzalanmıştır. Tüm metinler eşit derecede muteberdir. İşbu Protokol'ün yorumlanmasında farklılıklar olması durumunda, İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
adına

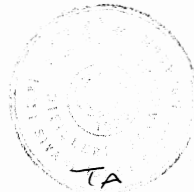
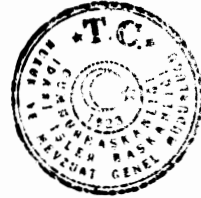

Mehmet MUŞ
Ticaret Bakanı

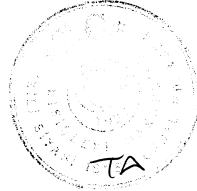
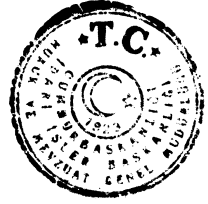
Gürcistan
adına

Levan DAVITASHVILI
Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınma
Bakanı

E K I
ÖZEL TAAHHÜTLER LİSTESİ

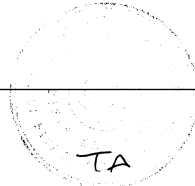
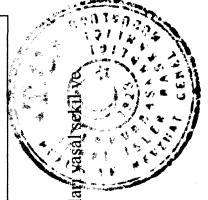

I.A. GÜRCİSTAN¹ – ÖZEL TAHHÜTLER LİSTESİ²

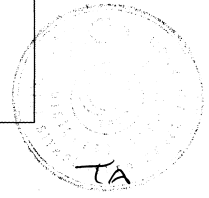
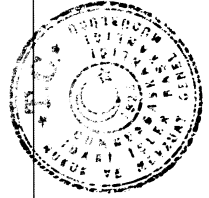
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
I. YATAY TAAHÜTLER Tahhütler tüm sektörleri kapsamaktadır	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Özelleştirme Devlet payının %25'i aştığı bir teşekkülün, özelleştirme süreçlerine alıcı olarak katılma hakkı yoktur.	1) Sübvansiyonlar için kapalı 2) Sübvansiyonlar için kapalı 3) "Sınırlı sorumlu şirketlerin" en azından bir idarecinin ikametini Gürcistan'da olmalıdır. Şube kurulumu, şirket tarafından şirkete temsil etmek üzere usulünce yetkilendirilmiş bir temsilcinin (gerçek kişi) ikametinin Gürcistan'da olmasını gerektirmektedir. Sübvansiyonlar için uygunluk Gürcistan'ın herhangi bir coğrafi alt bölgesinde yerleşik kişilerle sınırlı tutulabilir. <u>Gayrimenkul Satınalmaları</u> Aşağıdakiler haricinde kapalı: i. tarım arazisi harici arazi satın alma ii. hizmet faaliyetleri yürütmek için ihtiyaç duyulan binaları satın alma iii. tarım arazilerinin 49 yıldan, tarım arazisi harici arazilerin 99 yıldan fazla olmamak kaydıyla lizingsi iv. ortak girişim yoluyla tarım arazisi satın alma		

¹ Bu tablo, 10 Temmuz 1991 tarihli DTÖ Hizmetler Sektörel Sınıflandırma Listesi'ne (MTN/GNS/W/120) göre oluşturulmuştur.

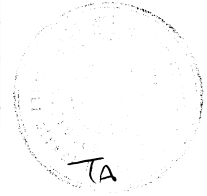
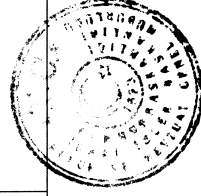
² İşbu Anlaşma, uyruk, ikamet veya benzeri kriterlere göre ayırım yapmadan, Gürcistan'daki sunucuların lisans veya izin almak için tabii oldukları yasal şekillerde yükümlülüklerle ilgili şartlar gibi, ayrımcılık gözetmeyen şartlara halel getirmeyecektir. Bunlar, işbu Ek'te listelenmemiştir.

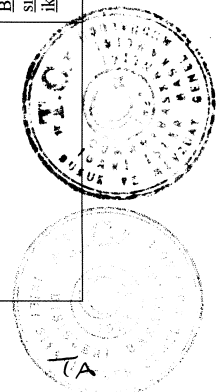
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör Tahhütler tüm sektörleri kapsamaktadır	Pazara Giriş Kısıtlamaları 4) Giriş ve geçici kalış Kapalı, bir diğer üyenin aşağıdaki kategorilerden birine giren üyruğündakilerin geçici giriş ve kalışı ile ilgili tedbirler haricinde: Hizmet Satış Sorumluları – Gürcistan da yerleşik olmayan ve Gürcistan içerisindeki bir kaymaktan gelir elde etmeyen, bir hizmet sunucusunun hizmetinin satışı ile ilgili pazarlıklarda bulunmak maksadıyla söz konusu hizmet sunucusunu temsil etme ilgili faaliyetlerde bulunan kişiler: a) bu tür satışlar doğrudan genel halka yapılmaz b) satış sorumlusu hizmetin arzi ile iştiğal değıldir. Bu kısımda belirtilen kişiler için giriş 90 gün ile sınırlıdır. Süre uzatımına yalnızca yılda bir kere, söz konusu sürenin bitiminden iki ay sonrasında izin verilir.	Yurt dışında tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları 4) Kapalı, pazara giriş solumunda belirtilen gerçek kişi kategorileri ile ilgili tedbirler haricinde.	İlave Tahhütler

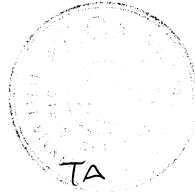
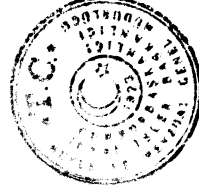
1) Hizmet sunum biçimleri:	2) Sınır ötesi sunum	3) Yurt dışında tüketim	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör Tahhütler tüm sektörleri kapsamaktadır	Pazara Giriş Kısıtlamaları Sözleşmeli Hizmet Sunucuları – Gürcistan’da ticari varlığı olmayan Gürcistan dışındaki bir işletmenin çalışması olan (CPC 872 de tanımlanan hizmetleri sunan işletmeler hariç), Gürcistan’da iş yapan bir işletme ile hizmet sözleşmesi yapan, kabul başvurularından hemen önceki bir yıldan az olmamak kaydıyla Gürcistan dışındaki söz konusu işletmenin önceden çalışması olan kişiler. Sözleşme başına, tek seferlik üç aylık sürelerle, hizmet sunucu sayısı sözleşmede üstlenilen işin büyüklüğüne göre olmak üzere, sınırlı sayıda hizmet sunucusuna geçici giriş sunulacaktır. Gürcistan dışında bu tür işletmeler tarafından istihdam edilmeyen bireysel hizmet sunucuları Gürcistan işgücü piyasasına dahil olmak isteyen kişiler olarak görülür.	Milli Muamele Kısıtlamaları		İlave Taahhütler

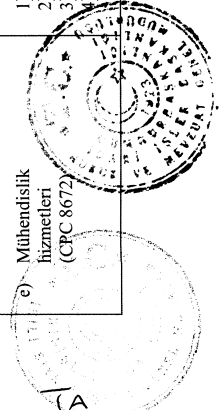
1) Hizmet sunum biçimleri:	2) Sınır ötesi sunum	3) Yurt dışında tüketim	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazarla Giriş Kısıtlamaları		Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
	<p>a) müdürler – bir teşekkül içinde esas olarak söz konusu teşekkül, veya teşekkülün bir bölümü veya alt birimini idare eden; diğer yönetici, profesyonel ve idari çalışanların işlerini denetleyen; işe alma işten çıkarma kararları alma veya işe alma işten çıkarma kararlarını kaldırma yetkisine veyahut diğer kişisel misiyatifleri alma yetkisine sahip; ve günlük faaliyetlerle ilgili müstakil karar alan kişilerdir. İlk seviye yetkilileri – yetkisi altında olan kişiler, profesyoneller, olmadıkları sürece-, ayrıca esas olarak hizmet sunumu için gerekli işleri yapan çalışanları kapsamamaktadır.</p> <p>b) İdareciler - teşekkül içinde esas olarak teşekkülün yönetimini idare eden; teşekkülün hedefleri ve politikalarını belirleyen; karar-almada geniş esneklik alanına sahip; ve daha üst seviye yöneticilerince, yönetim kurulu üyelerince veya işleme ortaklarınca yalnızca genel mahiyette denetim ve talimata tabi kişilerdir. Söz konusu idareciler teşekkülün herhangi bir hizmeti veya farklı hizmetlerinin sunumuna yönelik görevlerin doğrudan ifasında bulunmaz.</p> <p>c) uzmanlar – herhangi bir teşekkülün içinde ileri seviyede süregelen bir uzmanlık düzeyinde bilgi sahibi olan ve teşekkülün hizmetleri, araştırma malzemeleri, teknikleri, ve yönetimi ile ilgili önceden bilgi sahibi olan kişilerdir.</p> <p>Bu bölümde belirtilen kişilerin girişi üç yıllık bir süre ile sınırlı olup, bu süre beş yıl aşmayacak bir süre içinde iki yıla kadar uzatılabilir.</p>			

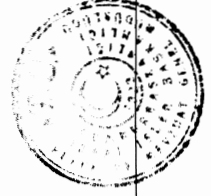
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
	<p>DİĞER – Kurulum ve Bakım ("İM") – Gürcistan'da ticari varlığı olmayan Gürcistan dışındaki, makine ve endüstriyel ekipmanlar için kurulum ve bakım hizmetleri sunan bir işletmenin kalifiye uzman çalışanları. Söz konusu hizmetin makine veya ekipmanın geliştiricisi ve söz konusu makine veya ekipmanın sahibi arasında, ikisi de birer işletme olarak, bir ücret veya sözleşmeye (kurulum/bakım sözleşmesi) istmeden gerçekleştirilmesi gerekmektedir (CPC 872 de belirtilen işletmelerle ilgili bir hizmet sunumu dışında). Sözleşme başına, yukarıda belirtilen kategori için geçici giriş tek sefer üç aylık bir dönem için verilecektir.</p>			

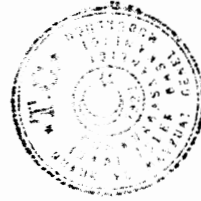
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sektör veya Alt-sektör	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Milli Muamele	4) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
		Pazara Giriş Kısıtlamaları		Kısıtlamaları		İlave Taahhütler
II. SEKTÖREL TAHHÜTLER						
I. İŞ HİZMETLERİ						
A. Mesleki Hizmetler						
a)	Hukuk hizmetleri (Ulusal ve uluslararası hukuk alanında danışmanlık dahil) (CPC 861)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		
b)	Muhasebecilik, denetim ve defter tutma hizmetleri (CPC 862)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		
c)	Vergilendirme hizmetleri (CPC 863)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		
d)	Mimarlık hizmetleri (CPC 8671)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		
e)	Mühendislik hizmetleri (CPC 8672)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yaay bölümünde belirtilenler dışında kapalı		

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları		İlave Taahhütler
f) Entegre mühendislik hizmetleri (CPC 8673)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
g) Şehir planlama ve peyzaj mimarlığı hizmetleri (CPC 8674*)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
h) Tıbbi hizmetler ve dişçilik hizmetleri (nakli ve otopsi hariç) (CPC 9312)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
i) Veterinerlik hizmetleri (CPC 932)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
B. Bilgisayar ve İlgili Hizmetler				
a) Bilgisayar donanım kurulumu için danışmanlık hizmetleri (CPC 841)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
b) Yazılım uygulama hizmetleri (CPC 842)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

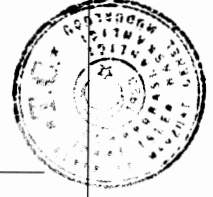

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Milli Muamele Kısıtlamaları	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları				İlave Taahhütler
c) Veri işleme hizmetleri (CPC 843)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
d) Veri tabanı hizmetleri (CPC 844)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
Bilgisayar dâhil ofis makine ve ekipmanının bakım ve onarım hizmetleri (CPC 845)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
e) Veri hazırlama hizmetleri (CPC 849, 8499 hariç)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

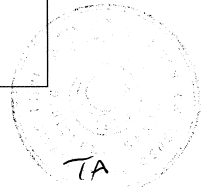
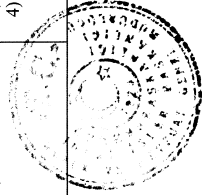
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışı dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
				İlave Taahhütler
C. Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Yurt dışı dışında tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları	
a) Doğa bilimlerine yönelik Ar&Ge hizmetleri (CPC 851)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
b) Sosyal bilimlere yönelik Ar&Ge hizmetleri (CPC 852)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
c) Disiplinler arası Ar&Ge hizmetleri (CPC 853)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
D. Gavyrimenkul Hizmetleri				
a) Sahip olunan veya finansal kiralamaya tabi mülklere ilişkin (CPC 821)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
b) Ücrete veya sözleşmeye dayalı olanlar (CPC 822)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

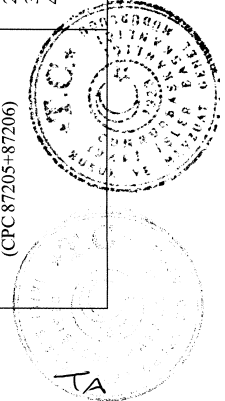
Hizmet sunum biçimleri: 1)	Sınır ötesi sunum 2)	Yurt dışında tüketim 3)	Ticari varlık 4)	Gerçek kişiler için varlığı
Sektör veya Alt-sektör E. Operatörsüz, Kiralama/Finansal Kiralama Hizmetleri	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
a) Gemilerle ilgili (CPC 83103)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	
b) Hava taşıtları ile ilgili (CPC 83104)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	
c) Diğer taşımacılık ekipmanlarıyla ilgili (CPC 83101 + 83102 + 83105)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	
Diğer makine ve ekipmanla ilgili (CPC 83106 – 83109)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	
e) Kişisel ürün veya ev ürünlerinin finansal kiralaması veya kiralamasıyla ilgili (CPC 832. CPC 83202 hariç.)	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	
Videoteyp veya optik disklerin finansal kiralaması veya kiralaması ile ilgili (CPC 83202)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümlerde belirtilenler dışında kapalı	

Hizmet sunum biçimleri: 1) Sınırlı sunum 2) Yurt dışında tüketim 3) Ticari varlık 4) Gerçek kişilerin varlığı

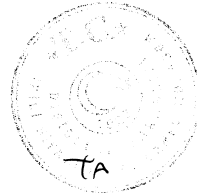
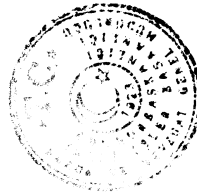
	Pazarla Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
F. Diğer İş Hizmetleri			
a) Reklamcılık hizmetleri (CPC 871)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
b) Pazar araştırması hizmetleri (CPC 864)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
c) Yönetim danışmanlık hizmetleri (CPC 865)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
d) Yönetim danışmanlığına ilişkin hizmetler (CPC 866)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
e) Teknik test ve analiz hizmetleri (CPC 8676)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

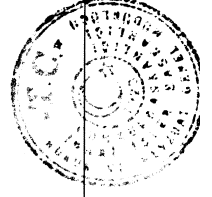
1) Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
f) Tarım, avcılık ve ormancılığa ilişkin hizmetler (CPC 88.110)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
g) Balıkçılığa ilişkin hizmetler (CPC 88.2**)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
h) Madencilğe ilişkin hizmetler (CPC 88.3**)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
i) İmalata ilişkin hizmetler (CPC 88.41+88.42+88.43+88.44+88.46+88.47+88.48+88.49+88.5+88.6)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
j) Enerji dağıtımına ilişkin hizmetler (CPC 88.7**)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
k) Personel yerleştirme ve tedariği (CPC 87.205+87.206)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

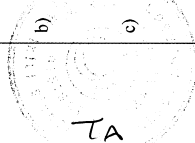
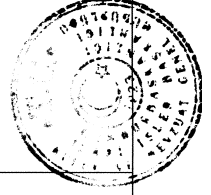
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Millî Muamele Kısıtlamaları	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları				İlave Taahhütler
t) Diğer					
Kişisel ürün ve ev ürünlerinin tamir hizmetleri (CPC 633)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
Metal ürünler, makine ve ekipmana ilişkin tamir hizmetleri (CPC 886)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
Diğer iş hizmetleri (CPC 879, 87909 hariç)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

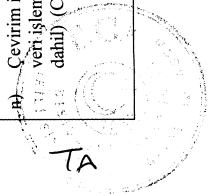
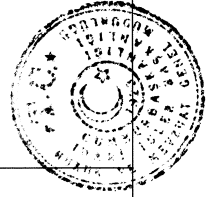
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
m) Bilişsel ve teknik danışmanlık hizmetleri (CPC 8675)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
o) Bina temizleme hizmetleri (CPC 874)	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
p) Fotoğrafçılık hizmetleri (hava fotoğrafçılığı hariç CPC 875)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
q) Paketleme hizmetleri (CPC 876)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
r) Basım ve yayın hizmetleri (CPC 8842)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
s) Kongre hizmetleri (CPC 8790'ın bir bölümü)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışımda tüketim	3) Milli Muamele Kısıtlamaları	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Yurt dışımda tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları	Ticari varlık	İlave Taahhütler
2. HABERLEŞME HİZMETLERİ					
B. Kargo Hizmetleri (CPC 7512)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
C. Telekomünikasyon Hizmetleri Gürcistan tarafından üstlenilen taahhütler aşağıdaki dokümanda sunulan listeleme prensiplerine dayanarak oluşturulmuştur: "Temel Telekom Hizmet Taahhütlerinin Listelenmesi için Notlar" (S/GBT/W/2/Rev.1) ve "Alan Uygunluğu Bakımından Pazara Giriş Sınırlamaları" (S/GBT/W/3)					
a) Sesli telefon hizmetleri (CPC7521)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
b) Paket anahtarlamalı veri iletim hizmetleri (CPC 7523*)					
c) Devre anahtarlamalı veri iletim hizmetleri (CPC 7523*)					
d) Teleks hizmetleri (CPC 7523*)					

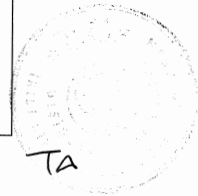
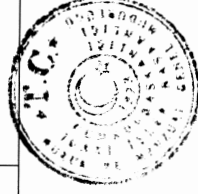

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışı tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
e) Telegraf hizmetleri (CPC 7522)				
f) Faks hizmetleri (CPC 7521*+7529*)				
g) Özel kiralık devre hizmetleri (CPC 7522*+7523*)				
h) Elektronik posta (CPC 7523*)				
i) Telesekreter (CPC 7523*)				
j) Çevirim içi bilgi ve veri tabanı alma (CPC 7523*)				
k) Elektronik veri alışverişi ("EDI") (CPC 7523*)				
l) Depolama ve gönderme ile depolama ve alma dâhil geliştirilmiş/katma değerli faks hizmetleri (CPC 7523*)				
m) Kodlama ve protokole geçirme				
n) Çevirim içi bilgi ve/veya veri işleme (işlem işleme dahil) (CPC 843*)				

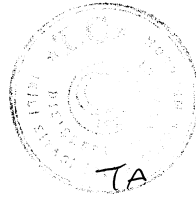
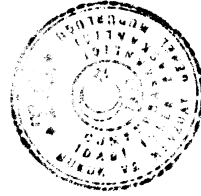

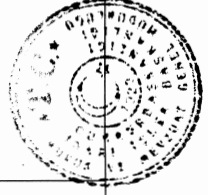
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışımda tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları		İlave Taahhütler
o) Diğer mobil hizmetler analog/dijital mobil hizmetler (CPC 75213*) "PCS" (kişisel iletişim hizmetleri, CPC 75213*) Çağrımla hizmetleri (CPC 75291*) Mobil verry hizmetleri (CPC 7523*)				
D. Görsel-işitsel hizmetler				
a) Sinema filmi ve videokaset üretimi ve dağıtım Hizmetleri (CPC 9611)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
b) Sinema filmi gösterimi hizmetleri (CPC 9612)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı section	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

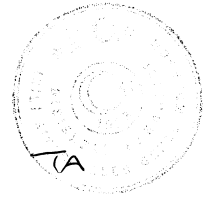
1) Hizmet sunum biçimleri:	2) Sınır ötesi sunum	3) Yurt dışında tüketim	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
				İlave Taahhütler
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları		
c) İletim hizmetleri hariç, radyo ve televizyon hizmetleri (CPC 9613. 96133 hariç)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
e) Ses kayıt	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

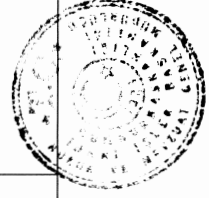
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları		Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
3. İNŞAAT VE İLGİLİ MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ				
A. <u>Binalar için genel inşaat işleri</u> (CPC 512)	1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı		1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Tüm çalışanların en az %50'si Gürcistan vatandaşı olmalıdır 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı	
B. <u>Sivil mühendislikle ilgili genel inşaat işleri</u> (CPC 513)	1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı		1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Tüm çalışanların en az %50'si Gürcistan vatandaşı olmalıdır 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı	
D. <u>Bina yapım ve tamamlama işleri</u> (CPC 517)	1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı		1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Tüm çalışanların en az %50'si Gürcistan vatandaşı olmalıdır 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı	
E. <u>Diğer</u> (CPC 511, 515, 518)	1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı		1) Kapanlı, danışmanlık hizmetleri haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Tüm çalışanların en az %50'si Gürcistan vatandaşı olmalıdır 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapanlı	

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışımda tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
4. DAĞITIM HİZMETLERİ				
A. Komisyon acenteleri hizmetleri (CPC 621)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
B. Toptan ticaret hizmetleri (CPC 622)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
C. Perakende Ticaret Hizmetleri (CPC 631+ 632 + 611 + 612)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
D. İsim Kullanım Hakkı ("Franchise") (CPC 8929)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

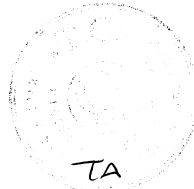
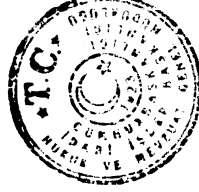

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Millî Muamele Kısıtlamaları	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
	Pazara Giriş Kısıtlamaları				İlave Taahhütler
5. <u>SEKTÖR VEYA ALT-SEKTÖR</u> EĞİTİM HİZMETLERİ					
A. <u>İlkokul eğitim hizmetleri</u> (CPC 921)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
B. <u>Orta öğretim hizmetleri</u> Yalnızca özel (CPC 922*)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
C. <u>Yüksek öğretim hizmetleri</u> Yalnızca özel (CPC 923*)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
D. <u>Yetişkin eğitimi</u> (CPC 924)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
E. <u>Diğer eğitim hizmetleri</u> (CPC 929)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

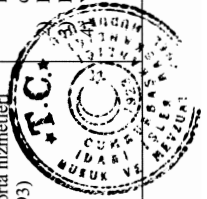

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
			Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
6. Sektör veya Alt-sektör ÇEVRE HİZMETLERİ				
A. <u>Kanalizasyon hizmetleri</u> (CPC 9401)	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
B. <u>Atık Toplama Hizmetleri</u> (CPC 9402)	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
C. <u>Sanitasyon ve benzeri hizmetler</u> (CPC 9403)	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
D. <u>Egzoz gazlarının temizlenmesi hizmetleri</u> (CPC 9404)	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
E. <u>Gürültünün azaltılması hizmetleri</u> (CPC 9405)	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
F. Diğer doğa ve peyzaj koruma hizmetleri (CPC 9406)	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı, danışmanlık hizmeti haricinde 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
G. Diğer çevre koruma hizmetleri (CPC 9409)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

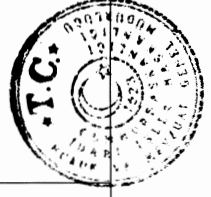
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
7. MALİ HİZMETLER				
A. Sigortacılık ve sigortacılıkla ilgili hizmetler				
a) Hayat, kaza ve sağlık sigortası hizmetleri (işçi tazminatı sigortası hariç) (CPC 81211+81291+81212)	1) Gürcistan'da ticari varlık kurmuş olan ve Gürcistan'daki yerleşiklere doğrudan sigorta sunabilen hizmet sunucularına izin verilir 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Mod 3 (Ticari Varlık) – Finansal Hizmetlerle ilgili taahhütler, Türkiye'nin Gürcistan'da olmayan hizmet sunucularının şubelerinin ve/veya temsilcilik ofislerinin kuruluşu ve/veya işletimi ile ilgili hukuki ve teknik gerekliliklere veya prosedürlere, güvenlilik gereklilikleri ne de istinaden, halel getirmeyecektir. 1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
b) Hayat dışı sigorta hizmetleri (CPC 8129, 81291 ve 81293 hariç)	1) Gürcistan'da ticari varlık kurmuş olan ve Gürcistan'daki yerleşiklere doğrudan sigorta sunabilen hizmet sunucularına izin verilir 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
Deniz, hava ve diğer ulaşım sigorta hizmetleri (CPC 81293)	1) Kapalı, kısıtlama olmadığı hallerde Gürcistan'a ithalat bağlamında uluslararası taşımacılık için doğrudan sigorta haricinde Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

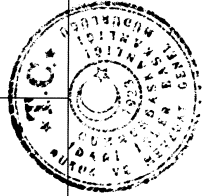

Hizmet sunum biçimleri: 1) Sınır ötesi sunum 2) Yurt dışında tüketim 3) Ticari varlık 4) Gerçek kişilerin varlığı

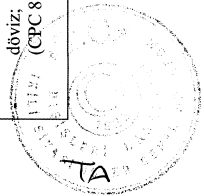
	Pazarla Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
c) Sektör veya Alt-sektör Reasürans ve retroresyon (CPC 81299)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı
d) Danışmanlık, aktüerya, risk değerlendirme ve hak taleplerinin çözümünü gibi sigortacılığı destekleyici hizmetler (CPC 8140)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı
B. Brokerlik ve aceme hizmetleri gibi sigorta aracılık hizmetleri (CPC 8140)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı
B. Bankacılık ve Diğer Mali Hizmetler			
a) Halktan mevduat ve diğer geri ödenebilir fonların kabulü (CPC 8115-81119)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı
b) Tüketici kredisi, ipotekli konut kredisi (mortgage), faktoring ve ticari işlemlerin finansmanı dâhil her türlü borç verme işlemi (CPC 8113)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı

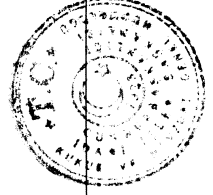
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Millî Muamele Kısıtlamaları	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Millî Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler		
c) Finansal Kiralama (CPC 8112)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		
d) Tüm ödeme ve para transfer hizmetleri (CPC 81339)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		
e) Garantiler ve taahhütler (CPC 81199)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		
f) Borsada, tezgâh üstü piyasada veya diğer bir şekilde, kendi hesabına veya müşterilerinin nam ve hesabına aşağıdaki mali araçlara ilişkin alım satım işlemleri: para piyasası araçları (çekler, senetler ve mevduat sertifikaları dâhil) (CPC 81339); döviz; (CPC 81333)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		

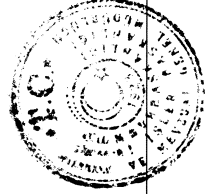
döviz;
(CPC 81333)

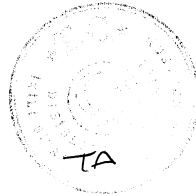
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Pazar Giriş Kısıtlamaları	3) Yurt dışında tüketim	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör					İlave Taahhütler
- "Future" ve opsiyonlar dahil tüm türev araçlar (CPC 81339)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
- "swap", "forward" anlaşmaları gibi ürünler dahil, döviz kuru ve faiz enstrümanları (CPC 81339)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
- devredilebilir menkul kıymetler; (CPC 81321)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
- külçe altın/gümüş dâhil diğer ciro edilebilir araçlar ve finansal aktifler (CPC 81339)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
g) Aracılık taahhüdü, (kamuya yönelik ya da özel) plasman acenteliği dahil olmak üzere her türlü menkil değere katılma yönelik hizmetler (CPC 8132)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

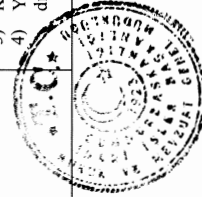
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Yurt dışında tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
h) İkrazaçılık (CPC 81339)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
i) nakit ve portföy yönetimi, her türlü kolektif yatırım yönetimi, emeklilik fonu yönetimi, emanet, saklama ve mutemetlik hizmetleri gibi aktif yönetimi (CPC 8119, 81323)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
j) Menkul kıymetler, türev ürünler ve çekler dâhil finansal aktiflerin takas hizmetleri (CPC 81339, 81319)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
k) Kredi referansı ve analizleri; yatırım ve portföy araştırmaları, devralmalar, yeniden yapılandırmalar ve kurumsal stratejiye yönelik danışmanlık dâhil fıkra Finansal Hizmetler Eki 5(a) (v) den (xv)'e sıralanan faaliyetlere yönelik danışmanlık, aracılık ve diğer destek hizmetleri (CPC 8131, 8133)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

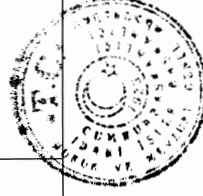
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör 1) Diğer mali hizmetlerin sunucuları tarafından finansal bilgi ve finansal veri işleme sunumu ve transferi (CPC 8131, 842, 844)	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yayıy bölümde belirtilenler dışında kapalı	Milli Muamele Kısıtlamaları 1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yayıy bölümde belirtilenler dışında kapalı		İlave Taahhütler

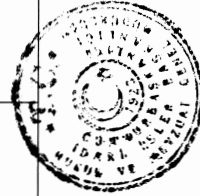
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
8. SAĞLIKLA İLGİLİ HİZMETLER VE SOSYAL HİZMETLER Gürcistan'da çalışan eczacılar için Gürcü dilinin (resmi dil) bilinmesi zorunludur. A. Sözleşme eliyle ücretle tabii biçimde hastane ve sağlık hizmeti tesislerinin yönetimi ve işletimi (CPC 9311) B. Diğer İnsan Sağlığı Hizmetleri (CPC 9319, 93191 dışında) C. Sosyal Hizmetler (CPC 933)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümden belirlenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirlenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirlenler dışında kapalı	

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Milli Muamele Kısıtlamaları	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları				İlave Taahhütler
9. TURİZM VE SEYAHAT İLE İLGİLİ HİZMETLER					
A. Oteller ve restoranlar (CPC 641-643)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
İkram hizmetleri (CPC 6423) ve diğer ibate hizmetleri – deniz aşırı ibate (CPC 64199)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
B. Seyahat Acentaları ve Tur Operatör Hizmetleri (CPC 7471)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
C. Turist Rehberliği Hizmetleri (CPC 7472)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

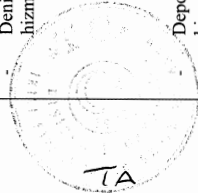

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
10. EĞLENCE, KÜLTÜR VE SPOR HİZMETLERİ				
A. Eğlence Hizmetleri (canlı konser ve sirk hizmetleri dahil) (CPC 9619)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
B. Haber Ajansı Hizmetleri (CPC 962)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
C. Kütüphaneler, Arşivler, Müzeler ve Diğer Kültürel Hizmetler (CPC 963)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
D. Spor ve Diğer Eğlence Hizmetleri (CPC 964)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

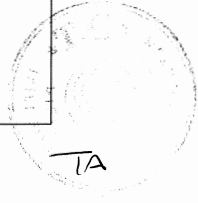

1) Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınırlama türü	2) Yurt dışındaki tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
<p>II. TAŞIMACILIK HİZMETLERİ</p> <p>A. Deniz Taşımacılığı Hizmetleri</p> <p>Uluslararası taşımacılık (yük ve yola (CPC 7211 and CPC 7212), Uluslararası imme ve çekme hizmetleri (CPC 7214'ün parçası), Kabloaj ve ulusal imme çekme hizmetleri hariç.</p> <p>c) Deniz araçlarının mürettebat ile kiralanması (CPC 7213)</p> <p>Deniz Taşımacılığı Destek Hizmetleri: Deniz kargo elleçleme hizmetleri</p> <p>Depolama ve antrepo hizmetleri</p>	<p>Pazarlama Giriş Kısıtlamaları</p> <p>1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p> <p>1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p> <p>1) Kısıtlama yok* – bunun haricinde: aktarım ve güverte kargo elleçleme hizmetlerinde ("board to board" / "via the quay") sınırlama yoktur 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p> <p>1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p>	<p>Milli Muamele Kısıtlamaları</p> <p>1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p> <p>1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p> <p>1) Kısıtlama yok* – bunun haricinde: aktarım ve güverte kargo elleçleme hizmetlerinde ("board to board" / "via the quay") sınırlama yoktur 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p> <p>1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı</p>	<p>İlave Taahhütler</p>	

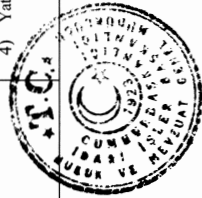

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Millî Muamele Kısıtlamaları		İlave Taahhütler
- Gümrük müşavirliği hizmetleri	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
- Konteynir istasyonu ve depo hizmetleri	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
- Denizcilik acentalığı hizmetleri	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
- Deniz yük nakliye hizmetleri	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
d) Deniz araçlarının bakım ve onarımı hizmetleri (CPC 8868**)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
e) İtme ve çekme hizmetleri (CPC 7214, uluslararası itme ve çekme hizmetleri hariç)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

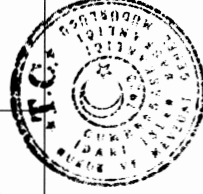
Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışımda tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
B. İç suyuolu Taşımacılığı	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
a) Yolcu taşımacılığı (CPC 7221)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
b) Yük taşımacılığı (CPC 7222)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
c) Deniz araçlarının mürettebat ile kiralanması (CPC 7223)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
d) Deniz araçlarının bakım ve onarım hizmetleri (CPC 8868**)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
e) İtme ve çekme hizmetleri (CPC 7224)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

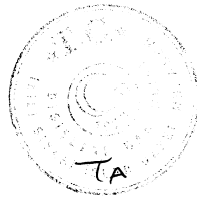
1) Hizmet sunum biçimleri: Sektör veya Alt-sektör	2) Sınır ötesi sunum	3) Yurt dışında tüketim	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı
C. Hava yolu Taşımacılığı Hizmetleri	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
b) Bilgisayar rezervasyon sistemleri dahil olmak üzere satış ve pazarlama	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		
d) Hava taşıtlarının bakım ve onarım hizmetleri (CPC 8868**)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		
E. Demiryolu Taşımacılığı Hizmetleri (CPC 7111, 7112, 7113)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Demiryolu altyapısı devlet mülküdür ve kullanımı monopoldür. - Demiryolu taşımacılığı: Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Demiryolu altyapısı devlet mülküdür ve kullanımı monopoldür. - Demiryolu taşımacılığı: Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		
d) Demiryolu taşımacılık ekipmanlarının bakım ve onarımı (CPC 8868**)	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdе belirtilenler dışında kapalı		

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Millî Muamele Kısıtlamaları	4) Ticari varlık	Gerçek kişilerin varlığı ilave Taahhütler
F. Karayolu Taşımacılığı Hizmetleri d) Karayolu taşımacılık ekipmanlarının bakım ve onarımı (CPC 6112+8867)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
H. Tüm taşımacılık modlarına yönelik yardımcı hizmetler					
a) Yük elleçleme hizmetleri (CPC 741)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
b) Depo ve anrepo hizmetleri (CPC 742)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
c) Yük taşımacılığı acente hizmetleri (CPC 748)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

Hizmet sunum biçimleri:	1) Sınır ötesi sunum	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
d) Diğer destekleyici ulaştırma hizmetleri supporting (CPC 749*) - Yük ikrazatçılık hizmetleri - Belge inceleme ve yük tarifesi bilgi hizmetleri - Kargo denetim hizmetleri	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

İ.B. TÜRKİYE – ÖZEL TAAHHÜTLER LİSTESİ

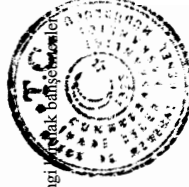
AÇIKLAYICI NOTLAR

1. İşbu Anlaşma ile kapsanan ancak bu listede belirtilmeyen sektör ve alt sektörlerde hizmet sunumu taahhüt edilmemiştir.
  2. Madde 4'e (Pazara Giriş) bakılmaksızın, bir kuruluşun hukuki yapı türlerine ilişkin Türkiye tarafından sürdürülecek veya alınacak ayırmacı olmayan şartlar bu Ek'te belirtilmemiştir.
  3. Gerçek Kişilerin Dolayımı Eki'ne hâle getirilmeksizin, Türkiye, bu listede belirtilmeyen kişi kategorilerinin ve ayrıca Madde 4'e göre serbestleştirilmeyen ekonomik faaliyetlerdeki şirket içi transferler, mezun stajyerler, iş ziyaretçileri, iş hizmet satıcılarının da giriş ve geçici kalışına ilişkin hiçbir taahhüt üstlenmez.
- Türkiye'nin şirket içi transferler, mezun stajyerler, iş ziyaretçileri ve iş hizmet satıcılarına ilişkin taahhütleri, geçici kalışın niyeti veya etkisinin herhangi bir iş/yönetim anlaşmazlığı veya müzakeresine karışmak veya diğer türlü sonucunu etkilemek olmasa durumlarına uygulanmaz.
- Giriş ve geçici kalışlarına izin verilen şirket içi transferler, mezun stajyerler, iş ziyaretçileri ve iş hizmet satıcıları Türkiye'nin göç ve iş kanunlarına uyacaktır.
4. Her bir sektör ve alt-sektörün tanımlarını, CPC; Birleşmiş Milletler İstatistik Ofisi İstatistik Belgeleri, M Sersis, No. 77, CPC Prov, 1991 olarak yer alan Birleşmiş Milletler Geçici Merkezi Ürün Sınıflandırması'nı ifade eder. Posta kurye hizmetleri ilgili sektör veya alt-sektör statüsünde tanımlanmıştır. Mali Hizmetler "Mali Hizmetler Eki"ne uygun olarak tanımlanmıştır.
  5. Bu Liste, Madde 4 ve 5 anlamında bir pazara giriş veya bir milli muamele kısıtlaması oluşmuyorsa yeterlilik şartları ve prosedürleri, teknik standartlar ve lisanslama prosedürleri ile ilgili önlemleri içermez. Söz konusu önlemler (bir lisans alma gerekliliği, evrensel hizmet sunma yükümlülükleri, düzenlenmiş sektörlerde yeterliliklerin tanınmaması gerekliliği ve dil sınavları dahil belli sınavları geçme şartı ve hukuki ikametgah gösterme, ekonomik faaliyetin geçtiği ülkede kuruluş şartı veya veri yerelleştirme vb.), listelenmemiş olsa dahi her durumda Gürcistan'ın hizmetlerine ve hizmet sunucularına uygulanacaktır.

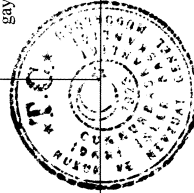
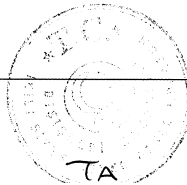
Bu listede belirtilen tüm izinleri ve yetkilendirmeleri almak için gereken ve ilgili tüm odaların üyesi olmak için uygulanan şartlar ve kriterler, Madde 4 ve 5 kapsamında pazara girişi kısıtlamaz veya milli muameleyi sınırlamaz.

6. Bu listede yer alan hiçbir husus, Türkiye'nin, mallara ilişkin dış ticaret rejimi ve ilgili gümrük prosedürleri alanında, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla uyumlu, önlem alınmasına veya (varsa mevcut önlemler) sürdürülmesine engel olacak şekilde yorumlanmayacaktır. Bu bakımdan, dağıtım hizmetleri, bakım ve onarım hizmetleri ve teknik test ve analiz hizmetleri gibi mal ihalat ve ihracatının hizmet sunumunu ayırtmaz bir parçası olduğu sektör, alt-sektör ve faaliyetler için, Türkiye, bu listede belirtilmemiş dahi olsa, mallara ilişkin dış ticaret ve/veya gümrük önlemleri Gürcistan'ın hizmetlerine ve hizmet sunucularına uygulanmaya devam eder.

7. Bu listeden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin kendiliğinden yürürlüğe giren etkileri yoktur ve dolayısıyla gerçek ve tüzel kişilere doğrudan herhangi bir yükümlülük doğurmak bakişmektedir.

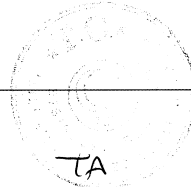
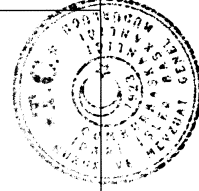

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı	
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları			Milli Muamele Kısıtlamaları	
İlave Taahhütler					
I. YATAY TAAHHÜTLER BU LİSTEDE YER ALAN TUM SEKTÖRLER	3) Türk Ticaret Kanununa ve Doğrudan Yatırım Kanununa göre kurulan ya da satın alınan ticari şirketler için kısıtlama yok. Diğer bütün hukuki yapıdaki işletmelerin kurulması ve satın alınması için kapalı. Yabancı ülkelerin kanunlarına göre kurulmuş bir şirketin irrtibat bürosu açması, Türkiye de ekonomik faaliyetlerde bulunmamak şartıyla, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının iznine tabidir. Gayrimenkul Edinimi: 3) Tapu Kanunu uyarınca, yabancı sermayeli şirketlerin ana sözleşmelerinde listelenen ticari faaliyetleri yürütmek üzere Türkiye de gayrimenkul edinimine izin verilir. Ancak askeri bölgeler (askeri yasak bölgeler, askeri güvenlik bölgeleri ve stratejik bölgeler) ve özel güvenlik bölgelerindeki edinimler için Türk askeri makamlardan ve valiliklerden gerekli izinlerin alınması şarttır. 1.3.4) Yabancı ülkelerin kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiler ile yabancı gerçek kişilerin gayrimenkul edinimi için kapalı			4) Belirli kanunlarla sadece Türk vatandaşlarına hasredilen mesleki hizmetler, hizmet sağlayıcı veya hizmet sağlayıcıların personeli olan yabancılar tarafından yerine getirilemez. Diğer taraftan, Türk asıllı yabancılar, işçileri Bakanlığından alınan iznile, yalnızca Türk vatandaşlarına hasredilmiş mesleklerde de çalışabilirler. Türk vatandaşlarına hasredilmiş meslekler aşağıda yer almaktadır: 1) Doktorlar, 2) Eczacılar, 3) Hemşireler, 4) Veterinerler, 5) İlaç üreten fabrikaların sorumlu müdürleri, 6) Turist Rehberleri, 7) Özel hastanelerin sorumlu yöneticileri, 8) Gazetelerin yöneticileri, 9) Dış Hekimleri, 10) Noterler, 11) Serbest Bölgelerde çalışan yöneticiler ve nitelikli personel dışındaki personel, 12) Kıyı ticareti ve bununla ilgili faaliyetlerde bulunanlar, 13) Laboratuvar hizmetleri ile işğal eden doktorlar, eczacılar ve veterinerler.	

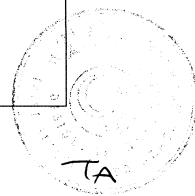
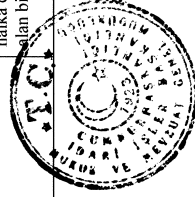

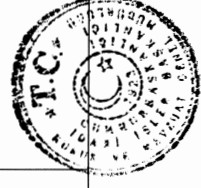
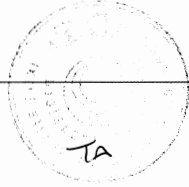
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazarara Giriş Kısıtlamaları Kamu hizmetleri: Ulusal veya yerel düzeyde kamu hizmeti olarak kabul edilen ekonomik faaliyetler, kamu tekellerine veya özel işletmecilere verilen münhasır haklara tabi olabilir. 4) Aşağıdaki kategorilerde yer alan gerçek kişilerin ülkeye girişi ve geçici kalışı dışında kapalı: I. Şirket içi transferler Gürcistan'ın tüzel kişisi tarafından en az bir yıldır çalıştırılan ve geçici olarak bu tüzel kişinin Türkiye topraklarındaki iştrafklarına, bağlı ortaklıklarına veya şubelerine transfer edilen gerçek kişilerdir. Söz konusu gerçek kişi aşağıdaki kategorilerden birine girmelidir. Üst düzey yöneticiler ve İdareciler: Bir tüzel kişi bünyesinde üst düzey pozisyonunda çalışan, çoğunlukla şirketin yönetim kurulu veya hissedarlarından veya eşdeğerlerinin genel gözetimine veya yönlendirilmesine tabi olarak, esasen şirketin idaresini yönlendiren, diğer hususların yanı sıra: (A) İşletmenin veya işletmenin bir bölümünü veya alt birimini yöneten; (B) Diğer yönetim çalışanlarının, profesyonel veya idari çalışanların işlerini yöneten ve kontrol eden; ve (C) Kişisel olarak işe alma, işten çıkarma veya işe almaya, işten çıkarmayı tavsiye etme ve diğer personel faaliyetleri düzenleme yetkisine sahip olan gerçek kişilerdir.	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	

1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
<p>Uzmanlar: Tüzel bir kişi içinde çalışan ve şirketin üretimi, araştırma teçhizatı, teknikleri veya yönetimi için gerekli olan madir bilgiye sahip gerçek kişilerdir. Bu bilgiyi değerlendiren, sadece işletmeye özgü bilgi hesaba katılmayacak, aynı zamanda kişinin akredite bir mesleğe üyeliği de dâhil olmak üzere belirli teknik bilgiyi gerektiren bir iş türüne ya da ticarete atıfta bulunan düzeyde yüksek nitelikte olup olmadığı da dikkate alınacaktır.</p> <p>II. İş Zivaretçileri Gürcistan'ın bir tüzel kişisinde üst düzey bir konumda çalışan ve Türkiye topraklarında bir iştirak, bağı kuruluş veya şube kurmakla yükümlü olan gerçek kişilerdir. Genel halkla doğrudan işlem yapmazlar ve Türkiye'de yer alan bir kaynaktan ücret almazlar.</p> <p>III. Ticari hizmet satıcıları Gürcistan'ın hizmet sunucusunun temsilcileri olup o hizmet sunucu adına, hizmetlerin satışı müzakere etmek veya hizmetlerinin satılması için anlaşma yapmak amacıyla Türkiye topraklarına geçici olarak giriş yapmak isteyen gerçek kişileri ifade eder. Genel halkla doğrudan satış yapmazlar ve Türkiye'de yer alan bir kaynaktan ücret almazlar.</p>			

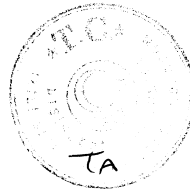
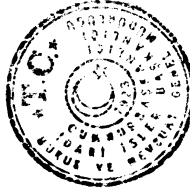

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Yurt dışında tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
	<p>IV. Üniversite mezunu stajyerler Gürcistan'ın bir tüzel kişisi tarafından en az bir yıl boyunca istihdam edilmiş, üniversite mezunu olan ve kariyer geliştirme amaçlarıyla veya iş tekniklerinde veya metodlarında eğitim alması amacıyla bu tüzel kişinin Türkiye topraklarındaki iştirakleri, bağlı kuruluşları veya şubelerinden birine geçici olarak transfer edilen gerçek kişileri ifade eder.¹</p> <p>Şirket içi transferler ve üniversite mezunu stajyerlerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından çalışma izni almaları gerekir. Çalışma izinleri, Türkiye'nin ilgili kanunları, düzenlemeleri ve şartlarına uygun olarak bir yıllık bir süre için düzenlenir.</p> <p>Çalışma izni, Türkiye'nin ilgili kanunları, düzenlemeleri ve şartlarına uygun olarak iki yıla kadar bir süre için uzatılır. İş ziyaretçileri ve ticari hizmet satıcılarının yürürlükteki mevzuat uyarınca Türkiye'ye 180 gün içerisinde 90 günlük süre bulunmak için çalışma izni almalarına gerek yoktur.</p> <p>1.3.4) Yabancı mühendis ve mimarlar ancak Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği altındaki ilgili meslek odasının geçici üyesi olduktan sonra Türkiye'de mimarlık ve mühendislik hizmetleriyle iştigal edebilirler.</p>			

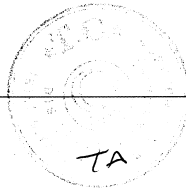
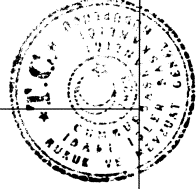

¹ Alan şirketin, (gerçek kişinin) kalma sebebinin bir üniversite seviyesine denk gelen eğitim olduğunu ön onay amacıyla kanıtlanması için kalış süresini içeren eğitim programını itemesi talep edilebilir.

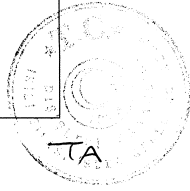
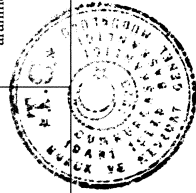
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Millî Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
II. SEKTÖREL TAAHHÜTLER				
1. İŞ HİZMETLERİ				
A. Mesleki Hizmetler				
(a) Hukuk hizmetleri (yalnızca yabancı ve uluslararası hukuka ilişkin danışmanlık hizmetleri) (CPC 861*)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Yabancı avukatlık ortaklığı olarak kurulmuş gereklidir. 4) Yatay bölümden belirleniler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Türk Mahkemelerinde temsil yalnızca Türk vatandaşlarına hasredilmiştir. 4) Türk Mahkemelerinde mesleğini icra eden avukatlar için Türk vatandaşlığı gereklidir.		

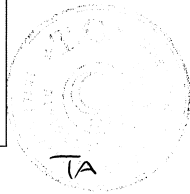
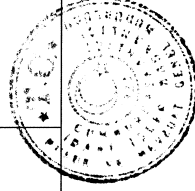
1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör (b) Muhasebecilik, denetim ve defter tutma hizmetleri (CPC 862)	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Muhasebecilik, denetim ve defter tutma hizmetleri, Türk topraklarında yalnızca, usulüne göre izin verilmiş, "meslek mensubu" kabul edilmiş "serbest muhasebeci mali müşavir" veya "yerimlini mali müşavir" tarafından sunulabilir. Meslek mensubu olarak izin alabilmek için Türk vatandaşlığı gereklidir. Ancak, 3568 Sayılı Kanunun 8'inci Maddesi uyarınca, karşılıklılık şartının sağlanması koşuluyla, Türkiye'de muhasebecilik, denetim ve defter tutma hizmetlerini sunabilen şartlarını karşılayan yabancı bir mali müşavir, Cumhurbaşkanı'nın onayı üzerine, "serbest muhasebeci mali müşavirlik" hizmetlerini Türk topraklarında sunma izni alabilir. Bu durumda, yetkili yabancı mali müşavirler, ilgili odanın mensubu olduktan sonra, Türk Ticaret Kanunu uyarınca bir "adi ortaklık" veya bir "sermaye şirketi" şeklinde diğer meslek mensupları ile faaliyetlerini ilişkilendirebilirler. Yalnızca Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından karşılıklılık esasına göre yetkilendirilen yabancı denetim firmaları Türkiye'de yasal denetim yapabilirler. Denetim şirketlerinin Türk Ticaret Kanunu uyarınca bir "sermaye şirketi" olarak kurulmaları gerekmektedir. Sermaye piyasası kuruluşlarının denetimini gerçekleştirecek denetim şirketlerin, "anonim şirket" olarak kurulması gerekmektedir. Bir denetim şirketinin yetkilendirilebilmesi için: - Sermayesinin ve oy haklarının çoğunluğu denetçilere ait olması ve şirket ortaklarının "meslek mensubu" olması gerekmektedir. - Yürütme organının üyelerinin tamamını "meslek mensuplarından" oluşacak ve bunların, yüzde yemmiş beşi aşmamak üzere, çoğunluğu şirket tarafından süreklilikle istihdam edilen denetçiler olacaktır	Millî Muamele Kısıtlamaları 1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Türk ve yabancı mali müşavirler arasındaki ortaklık veya şirket unvanlarında yabancı unvanlar ve isimler kullanılamaz. 4) Mali Müşavirler ve Yerimlini Mali Müşavirler için Türk vatandaşlığı aranır.	İlave Taahhütler

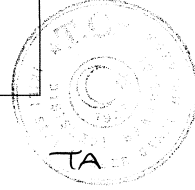
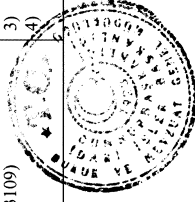
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı	
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları		Millî Muamele Kısıtlamaları		İlave Taahhütler
(c) Vergilendirme Hizmetleri - Yalnızca iş vergi planlama ve danışmanlık hizmetleri (CPC 86301)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
(d),(e) Mühendislik ve Mimarlık hizmetleri (CPC 8671, 8672)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
(f) Entegre Mühendislik Hizmetleri (CPC 8673)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
(g) Peyzaj mimarlığı hizmetleri (CPC 8674'ün bir bölümü)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
(h) Veterinerlik hizmetleri - Yalnızca hayvan hastaneleri ve laboratuvarları (CPC 932'ün bir bölümü)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Veterinerler için Türk vatandaşlığı aranmaktadır.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Veterinerler için Türk vatandaşlığı aranmaktadır. Bir hayvan hastanesinin veya laboratuvarının sorumlu yöneticisi bir veteriner olmalıdır.	

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı	
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları		Milli Muamele Kısıtlamaları		İlave Taahhütler
B. <u>Bilgisayar ve İlgili Hizmetler</u>					
(a) Bilgisayar donanımının kurulumu için danışmanlık hizmetleri (CPC 841)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(b) Yazılım uygulama hizmetleri (CPC 842)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(c) Veri işleme hizmetleri (CPC 843)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(d) Veri depolama ve veri barındırma hizmetleri dahil veri tabanı hizmetleri (CPC 844)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(e) Bilgisayar dâhil ofis makine ve ekipmanının bakım ve onarımı hizmetleri (CPC 845)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(f) Müşteri çalışanlarının eğitimi (CPC 84990'ın bir kısmı)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	

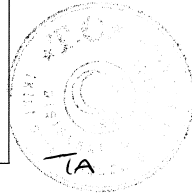
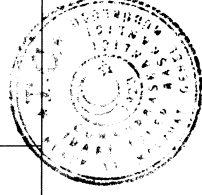
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Millî Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
C. Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri (tamamı ya da bir kısmı kamu fonlarına finans edilen Ar&Ge hariç) - Dogâ bilimlerine yönelik Ar&Ge hizmetleri (CPC 85102 hariç CPC 851 (bir kısım) ² ve CPC 85105.) - Sosyal bilimlere yönelik Ar&Ge hizmetleri (CPC 852)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Türkiye'de gereğince kurulmuş olup yabancı kişiler adına hareket eden tüzel kişilerin Türk topraklarında bilimsel araştırma faaliyetleri yürütebilmeleri için ön izin almaları şartı dışında kısıtlama yok. 4) Yabancı gerçek kişilerin, Türk topraklarında bilimsel araştırma faaliyetleri yürütebilmeleri için ön izin almaları şartı vardır. Bunun dışında yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
D. Operatörsüz Kiralama / Finansal Kiralama Hizmetleri - Diğer taşımacılık ekipmanları ile ilgili (CPC 83101, 83102, 83105)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Türkiye ekonomik gereklilik testi uygulanabilir, bunun dışında kısıtlama yok. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
- Diğer makine ve ekipmanla ilgili (CPC 83106, 83107, 83108, 83109)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

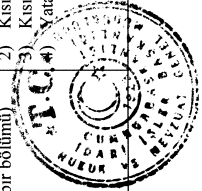
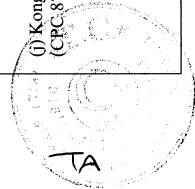
² CPC 85102 altında yalnızca kimya için Ar&Ge hizmetleri kapsanır.

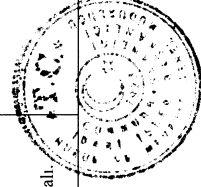
1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Hizmet Sunum Biçimleri: Sektör veya Alt-sektör E. <u>Diğer İş Hizmetleri</u>	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
(a) Reklamcılık hizmetleri (CPC 871)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(b) Pazar araştırması hizmetleri (CPC 864)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(c) Yönetim danışmanlık hizmetleri (CPC 865)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(d) Paketleme hizmetleri (CPC 876)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(e) Yönetim danışmanlığı ile ilgili hizmetler (86602 hariç CPC 866)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(e) Avuçluga ilişkin hizmetler (CPC 881)	1) Ticari varlık şartı bulunmaktadır. 2) Kısıtlama yok 3) Yalnızca A grubu seyahat acenteleri avcılık lisansları olmaları kaydıyla bu alanda faaliyet gösterebilirler 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Avcılık Komisyonu kararına göre yabancılar, av ruhsatı alarak 10 günliğine ve günde 50 ABD Doları ücret ödeyerek avlanabilirler. 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
(g) Teknik Test ve Analiz Hizmetleri, inşaat ve yapı malzemelerine, deniz araçlarına ve hava taşıtlarına yönelik teknik test, analiz ve kontrol (denetim) hizmetleri ile deniz etiği faaliyetleri hariç. - Bileşim ve saflık test ve analiz hizmetleri (yalnızca CPC 86761)	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kapalı 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(h) Bina temizlik hizmetleri (CPC 874)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(i) Basım ve yayım, (CPC 8842**) gazetelerin, dergilerin ve haber ajanslarının yayınlarının yayımı hariç	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(j) Kongre hizmetleri (CPC:87909'ün bir bölümü)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

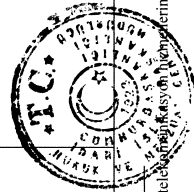

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör (k) Yeminli mütercim-tercümanlar tarafından verilen hizmetler ile noterlik hizmetleriyle bağlantılı mütercimlik ve tercümanlık dışındaki mütercimlik ve tercümanlık hizmetleri (CPC 87905 ³ 'ün bir kısmı)	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Yurt dışında tüketim 1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Milli Muamele Kısıtlamaları 1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	İlave Taahhütler
(l) Madencilğe ilişkin hizmetler (CPC 883. 5115)	1) Ticari varlık şartı bulunmamaktadır 2) Kısıtlama yok 3) ³ Kısıtlama yok 4) Kısıtlama yok		1) Gerçek kişiler için vatandaşlık şartı bulunmamaktadır. 2) Kısıtlama yok 3-4) Maden alanlarındaki "teknik nezareççi" ve "daimi nezareççi"lerin Türk vatandaşı olması gerekir. Bunun dışında yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
2. HABERLEŞME HİZMETLERİ				
A. Posta Hizmetleri (CPC 7511)	1),3) Kamu tekel 2) Kısıtlama yok 4) Kapalı		1),3) Kamu tekel 2) Kısıtlama yok 4) Kapalı	
B. Kurve Hizmetleri (CPC 7512)	1),3) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		1),3) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	

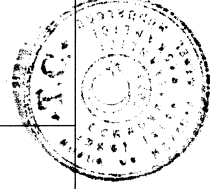
³ Petrol ve Maden Kanunları, madencilğe ilişkin hizmetlerin faaliyet ruhsatı gerektirdiğini belirtir.

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Millî Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
C. Telekomünikasyon Hizmetleri ⁴				
(a) Sesli telefon hizmetleri	1, 3) Kanunda öngörülmemiş olan ulusal kamu kuruluşları ve kamu iktisadi işletmeleri dışındaki yerli/yabancı ortaklık için anonim şirket ya da limited şirket olarak kurulma şartı vardır. Sınırı sayıda kullanım hakkı şeklindeki yetkilendirmeler yalnızca anonim şirketlere verilebilir.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	Bağımsız Düzenleyici Düzenleyici kurum, her türlü temel telekomünikasyon hizmetleri sunucusundan ayırır ve bunlara karşı sorumlu değildir. Düzenleyicilerin kararları ve kullandıkları prosedürler, tüm piyasaya katılımcıları açısından tarafsız olacaktır. Düzenleyici ve operasyonel işlevler ayrılmıştır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, aşağıda belirtilenler için düzenleyici kurumdur: -operatörler için gerekli yetkilikleri düzenlemek -RuhSAT vermek -Denetleme -Telekomünikasyon terminal teçhizat için tip onayı vermek RuhSAT Kriterlerinin Kamuya Açık Olması Bir ruhSAT gereğiğinde, aşağıdaki tür kamuya açık olacaktır: a) tüm ruhSATlama kriterleri ve ruhSAT başvurusu için yapılacak kararın normal olarak alınma süresi ve b) teklî ruhSATların şartları ve koşulları.	
(b) Paket anaharlamalı veri iletim hizmetleri				
(c) Devre anaharlamalı veri iletim hizmetleri				
(d) Telex hizmetleri				
(e) Telgraf hizmetleri				
(f) Faks hizmetleri				
(g) Özel kiralık devre hizmetleri				
(h) Elektronik posta (CPC 7523)				
(i) Sesli mesaj (CPC 7523)				
(j) Çevirim içi bilgi ve veri tabanı alma				
(k) Elektronik veri alışverişi (CPC 7523)				
(l) Depolama ve gönderme ile depolama ve alma dâhil geliştirilmiş/katma değerli faks hizmetleri (CPC 7523)				
(m) Kodlama ve protokole geçirme				
(n) Çevirim içi bilgi ve/veya veri işleme (CPC 843)				
(o) Diğer				
- Analog/dijital hücresel mobil hizmetler				
- Dizin hizmetleri				
- Kablo TV				

⁴ Son Listemizdeki temel telekomünikasyon hizmetlerinin kapsamı hiçbir türde (analog-dijital) radyo ve TV programının kamuya yayınığını içermez.

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerekli kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
D. Görsel-İşitsel Hizmetler (Yayınçılık Hariç)				
(a) Sinema filmi ve videokaset üretimi ve dağıtım hizmetleri (CPC 9611)	1) Sinema filmlerinin fiziksel bir taşıyıcıda (CD, video-kaset vb.) dağıtımı için ticari varlık kurma şartı dışında kısıtlama yok. 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
(b) Sinema filmi gösterimi hizmetleri (CPC 9612) (Yalnızca sinema salonu sahipleri tarafından)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
(c) Ses kayıt hizmetleri (Bu listenin amaçları bakımından, ses kayıt hizmeti faaliyetleri; bir stüdyoda bir dizi müzikal, sözlü veya diğer seslerin sabitlenmesi olarak tanımlanır, ancak bir sinema filmi, radyo veya televizyon programı veya diğer görsel-işitsel eserlere eşlik eden sesleri içermez.)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

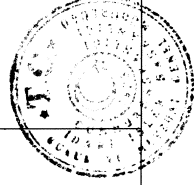
1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
3. İNŞAAT VE İLGİLİ MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ (CPC 512, 513, 514+516, 517)	1) ⁵ Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) ⁶ Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

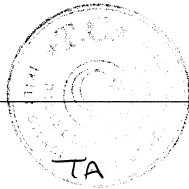
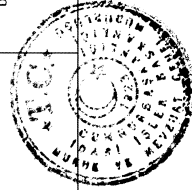
⁵ Firmaların sorumlu mühendisleri veya mimarları, ilgili Odalar Birliği'nin geçici üyesi olmalıdır. Kamu kurumları veya kamu veya özel sektördeki gerçek ve tüzel kişilerle münhasıran veya yerli firmalarla iştirak halinde mühendislik veya mimarlık ile ilgili işleri üstlenen yabancı müteahhitler veya yabancı kuruluşlar, Odalar Birliği'nin görüşü alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararı ile ancak bu işler için yabancı uzman istihdam edebilirler. Yukarıda belirtilenler dışındaki faaliyetlerde bulunan mühendis ve mimarlar, Odalar Birliği İdari Komitesinin görüşü alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararı ile çalıştırılabilir. Ancak, kamu daireleri, resmi ve özel şirketler ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından müşavirlik amacıyla getirilenler ile teknik eğitim için gelenler yukarıdaki kurula bağlı değildir. Bu kişiler yukarıda belirtilen faaliyetler dışında başka faaliyetlerde bulunamazlar. Türkiye'de bir aydan fazla kalmak isteyen yabancı mühendis ve mimarların geçici üye olabilmek için ilgili Odalar Birliği'ne başvurmaları gerekmektedir.

⁶ Firmaların sorumlu mühendisleri veya mimarları, ilgili Odalar Birliği'nin geçici üyesi olmalıdır.

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Millî Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
<p>4. DAĞITIM HİZMETLERİ (Dağıtım hizmetleri; ihalat ve ihracat kısıtlamalarına tabi mallar ve her hâlikârda alkol, tütün, elektronik sigara ve diğer bağımlılık yapıcı ürünler; medikal cihazlar, optik cihazlar; tohumlar; genetiği değiştirilmiş organizmalar; gübreler ve diğer toprak verimini artırıcılar, endemik bitkiler, pestisitler ve hayvanların beslenmesinde kullanılanlar gibi preparatlar; ahşap ve kömür; elektrik ölçen alet ve gereçler, gaz ve sıvı; ham petrol, rafine petrol ürünleri, taksimetreler; ateşli silahlar ve askeri ekipman, kıymetli madenler; atıklar, hurda ve geri dönüşüm materyalleri; zehirli maddeler; nükleer enerji ve suyun dağıtımını içermez.)</p> <p>A. Komisyon acenteleri hizmetleri CPC 62.1, 61111, 6113</p> <p>B. Toplan ticaret hizmetleri CPC 622, CPC 61111, 6113, 6121</p> <p>C. Perakende ticaret hizmetleri CPC 631, CPC 632, CPC 61112, CPC 6113, CPC 6121</p>	<p>1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Türkiye ticari varlık için ekonomik gereklilik testleri uygulayabilir. Enerji ürünlerinin dağıtımı için pazar payının kısıtlanması yoluyla toplam hizmet işlemlerinde kısıtlama da yapılır. Bunların dışında kısıtlama yok. 4) Yatay bölümdde belirtilenler dışında kapalı</p>	<p>1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümdde belirtilenler dışında kapalı</p>		

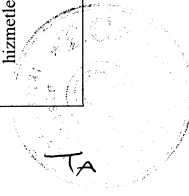
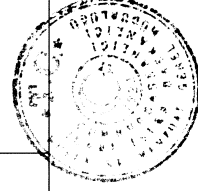

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör 5. EĞİTİM HİZMETLERİ A.,B.,E. İlköğretim, Orta Öğretim ve Diğer Eğitim Hizmetleri (CPC 921, 922, 929)	1),3) Yabancı gerçek ve tüzel kişiler, uluslararası eğitim kurumları, Türk vatandaşlarıyla ortaklık kurarak ya da doğrudan (mesleki ve teknik okullar dâhil) ve yalnızca yabancı öğrenciler için kurabilirler. 2) Kısıtlama yok 4) Yabancı öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığından izin aldıktan sonra ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında çalışabilirler.	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
C. <u>Yüksek Öğretim Hizmetleri</u> (CPC 923)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Özel üniversiteler yalnızca Türk Medeni Kanununa göre teşkil olmuş vakıflar tarafından, Bakanlar Kurulu'nun izniyle, bu tür vakıfların idaresinin çoğunluğu Türk vatandaşlarında olduğu sürece kurulabilir. 4) Yükseköğretim kurumlarının mütevelli heyeti üyeleri ve ayrıca rektör Türk vatandaşı olmalıdır. Bunun dışında, yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Yükseköğretim kurumlarının mütevelli heyeti üyeleri ve ayrıca rektör Türk vatandaşı olmalıdır. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Yükseköğretim kurumlarının mütevelli heyeti üyeleri ve ayrıca rektör Türk vatandaşı olmalıdır. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	

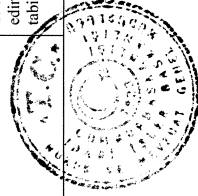
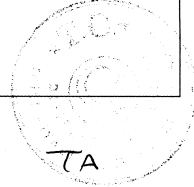

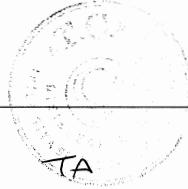
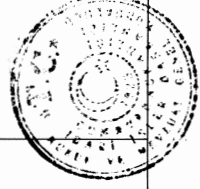
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
6. ÇEVRE HİZMETLERİ				
A. Kanalizasyon Hizmetleri (CPC 9401)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
B. Çöplerin Toplanması Hizmetleri (CPC 9402)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
C. Sanitasyon ve Benzeri Hizmetler(CPC 9403)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
D. Diğer: - Egzoz gazlarının temizlenmesi (CPC 9404)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
- Gürtültünün azaltılması hizmetleri (CPC 9405)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Yurt dışı tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
7. MALİ HİZMETLER 1. Türkiye, mali hizmetler taahhütlerini, "Mali Hizmetlere İlişkin Taahhütler Hakkında Mutabakat"ın (Mutabakat) hükümlerine uygun olarak verir. 2. Mod 1 ve 2 bağlamında pazara giriş taahhütleri, yalnızca Mutabakat'ın pazara giriş kısmındaki 3. Ve 4. Paragraflarında belirtilen işlemlere uygulanır. 3. Yeni mali hizmetlerin veya ürünlerin pazara kabulü, Mali Hizmetler Eki'nin 2.1 Maddesinde belirtilen amaçlara ulaşılmasını hedefleyen bir düzenleyici çerçevenin varlığına ve buna uyumlu olmasına tabi olabilir.				
Mali Hizmetler alanındaki tüm sektörlerle uygulanan önlemler				
Bankacılık	3) Anonim şirket şeklinde olması gereken bir bankanın kurulması ve yabancı bir bankanın ilk şubesinin açılması Bakanlar Kurulundan izin alınmasını gerektirir. Hazine Müsteşarlığı tarafından, içinde bulunulan şartlara göre, Türkiye de banka kurulması veya yabancı bir bankanın ilk şubesinin açılması için, yönetmelikle belirlenen ek şartlar istenebilir. Kuruluşu müteakip, mevduat toplamaya başlamak ve bankacılık faaliyetlerini icra etmek için Hazine Müsteşarlığı'ndan işletme ruhsatı/faaliyet izni alınması gerekmektedir. Bankalar tarafından ilave şube açılması, Hazine Müsteşarlığına talep edilen kriterler ve oranların sağlanmasına bağlıdır. Müsteşarlık, gerekirse, ilave şube açılmasını sınırlandırmaya ya da yasaklamaya hakkına sahiptir. Bankalar Kanunu uyarınca, yabancı bankaların şubeleri için kredi limitleri belirlenirken dünya çapındaki/küresel sermayesinden ziyade şube sermayesi esas alınır. Yerli ve yabancı bankaların yanı sıra yerleşik olmayan bir bankanın ilk şubesi de aynı aşğı sermaye tutarı şartına tabidir. Sermayenin yüzde 5, 20, 33 ve 50 sine eşit ya da daha yüksek bir oranı temsil eden hisse devri ya da edinimi, Hazine Müsteşarlığı'nın yetkilendirilmesine tabidir.	3) Kısıtlama yok		

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör <u>Sigortacılık</u>	Pazara Giriş Kısıtlamaları 3) Türkiye'de kurulu olmak için sigortacılık ve reasürans şirketleri, bir anonim şirket veya karşılıklı sigorta şirketi şeklinde kurulmuş olmalıdır. Yabancı sigortacılık ve reasürans şirketleri, Türkiye'de şube açarak da faaliyette bulunabilirler. Ancak, reasürans şirketleri, reasürans işlerini/faaliyetlerini yukarıda belirtilen kurulum şartlarını yerine getirmeden de yapabilir. Sigorta ve reasürans şirketlerinin kuruluşu veya yabancı bir sigorta ya da reasürans şirketinin bir şubesinin açılışı Devlet Bakanlığı'nun ön iznine tabidir. Kuruluşu müteakip, sigorta ve reasürans işlerine/faaliyetlerine başlamak için Hazine Müsteşarlığı'ndan işletme ruhsatı/faaliyet izni alınmalıdır. Sermayenin yüzde 10, 33 ve 50'sine eşit ya da daha yüksek bir oranı temsil eden hisse devri ya da edinimi, Hazine Müsteşarlığı'nın yetkilendirmesine tabidir. 3), 4) Türkiye'de gerçek kişilerin brokerlik faaliyetinde bulunması veya sigorta ve reasürans brokerlik şirketi kurması veya yabancı bir sigorta ve reasürans brokerlik şirketinin şube açması, Hazine Müsteşarlığı'ndan ön izin ve işletme ruhsatı/faaliyet izni alınmasına tabidir. Böyle bir firma, anonim ya da limited şirket şeklinde kurulmalı, ve asgari ödenmiş sermaye miktarına sahip olmalıdır. Sigortacılığa yardımcı hizmetlerle ilgili olarak yabancı ticari varlık veya yabancı gerçek kişilerin varlığına yalnızca danışmanlık ve risk yönetimi için izin verilir.	Yurt dışındaki tüketim 3) Kısıtlama yok	Ticari varlık 4) Milli Muamele Kısıtlamaları	Gerçek kişilerin varlığı İlave Taahhütler

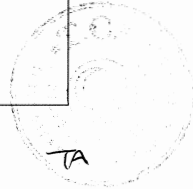
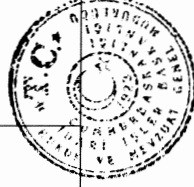

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör <u>ermaye piyasaları</u>	Pazara Giriş Kısıtlamaları 4) Sigorta ve reasürans brokieri olan gerçek kişiler Türkiye'de yerleşik olmalı ve kendi ülkelerinde broker olarak en az 5 yıl tecrübeyle sahip olmalıdır. 3) Sermaye piyasası kurumlarının ⁷ kurulması için Sermaye Piyasası Kurulu'nun izni gerekmektedir. Banka veya sigorta şirketlerinin bir yatırım fonu oluşturmak ya da fon sermayesini artırmak amacıyla Kurula başvurularını halinde, başvuruların sonuçlandırılması için Hazine Müsteşarlığı'nın görüşünün alınması gerekmektedir. Türkiye'de kurulu menkul kıymetler aracı kuruluşlarının şube ve acenta açılması için Kurul'un izni alınması da gerekmektedir. Bir hissedar (gerçek ya da tüzel kişiler) tarafından, halihazırda kurulu menkul kıymetler aracı kuruluşlarının yüzde 5 ya da daha fazla sermayesinin elde edilebilmesi için Kurul izni gerekmektedir. Aracı kuruluşlar, yatırım şirketleri, portföy yönetim şirketleri ve derecelendirme kuruluşları yalnızca anonim şirket şeklinde kurulabilir. Yabancı banka dışı aracı kuruluşların temsilcilik ofisleri ve şube açmalarına izin verilmez. İlaveten, tüm sermaye piyasası kuruluşlarının ve bankaların faaliyetleri Kurul'un iznine tabidir. Söz konusu izni verirken, Kurul, her bir kurum/kuruluş tarafından yerine getirilecek faaliyetler için "Yerli Belgesi" düzenler. Derecelendirme kuruluşları, Kurul tarafından tamman bir uluslararası derecelendirme kuruluşu ile know-how/patentlenmemiş teknik bilgi anlaşması (know-how agreement) imzalamalıdır. Kurul tarafından tamman uluslararası bir kredi derecelendirme kuruluşu ile ortaklık halinde, uluslararası derecelendirme kuruluşunun hissesi, yerli derecelendirme kuruluşunun sermayesinin yüzde 25'ten daha az olamaz.	Milli Muamele Kısıtlamaları 3) Kısıtlama yok		İlave Taahhütler

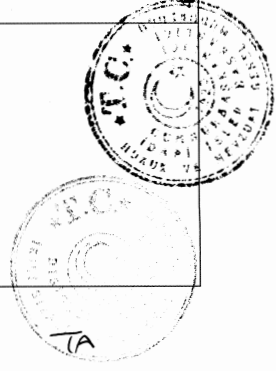
7 Sermaye Piyasası Kanunu'na göre, sermaye piyasası kurumları aşağıdakilerden oluşmaktadır:

- Menkul Kıymetler Aracı Kuruluşları,
- Yatırım Şirketleri
- Yatırım Fonları
- Takas ve saklama kuruluşları, derecelendirme ve denetim kuruluşları gibi sermaye piyasasında faaliyette bulunmasına izin verilen diğer sermaye piyasası kurumları.

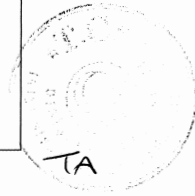
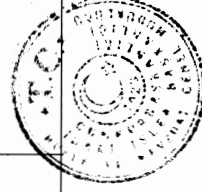
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
DIĞER MALİ HİZMETLER				
A. Finansal kiralama hizmetleri	3) Finansal kiralama şirketleri: (kiraya verenler) (a) anonim şirket şeklinde, ve (b) kiraya verenin bir şubesinin kurulması ve açılması yolunun yanı sıra, yabancı bir kiraya verenin bir şubesinin açılması yoluyla kurulabilir. (b) durumu, Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Devlet Bakanlığının ön iznine tabidir. 3) Faktoring şirketleri ve tüketici finansman şirketleri anonim şirket şeklinde kurulmalıdır. Bu şirketlerin kuruluşu için, Hazine Müsteşarlığı'nın ön izni alınmalıdır.	3) Yabancı bir kiraya veren tarafından bir şube açılması için gereken aşgari ödenmiş sermaye, şirket kurulumu için gerekenden daha fazladır.		
B. Faktoring ve tüketici finansman hizmetleri	3) Faktoring şirketleri ve tüketici finansman şirketleri anonim şirket şeklinde kurulmalıdır.	3) Kısıtlama yok		
C. Yetkili Müesseseler (Yabancı döviz büroları)	3) Yetkili müesseseler olarak faaliyet gösterebilmek için Hazine Müsteşarlığının izni alınmalıdır. Yetkili müesseseler, anonim şirket şeklinde kurulmalıdır.	3) Kısıtlama yok		
D. Kıymetli madenler borsası	3),4) Kıymetli madenler araçları (bankalar, yetkili müesseseler, kıymetli maden aracı kuruluşlarının yanı sıra yerleşik veya yerleşik olmayan gerçek ve tüzel kişiler), Hazine Müsteşarlığından faaliyet izni aldıktan ve İstanbul Altın Borsası'na kaydolduktan sonra, İstanbul Altın Borsası'nda faaliyet gösterebilirler.	3) Kısıtlama yok		

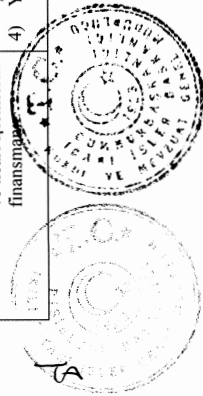
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları		Milli Muamele Kısıtlamaları	
MALİ HİZMETLER (SEKTÖREL TAAHHÜTLER)				
A. Sigortacılık ve sigortacılıkla ilgili hizmetler	1),2) Aşağıdakiler dışında kapalı: (a) Sigorta süresinin kredi veya finansal kiralama sözleşmesinin süresiyle sınırlı kılması şartıyla, yabancı bir kredi yoluyla satın alınan veya yurt dışından finansal kiralama sözleşmesi yoluyla kiralanmış hava taşıtı, helikopter ve gemilerin kaskosu; (b) deniz taşımacılık sigortası; (c) ihraç ve ithal malların navlun sigortası; (d) her türlü yurtdışına seyahatte ferdi kaza, hastalık ve motorlu taşıt sigortası	1),2) Kısıtlama yok 3) Kamunun sahip olduğu motorlu araçların zorunlu trafik sigortası, sadece ödemiş sermayesinin çoğunluğu Türk vatandaşlarına ait olan sigorta şirketlerinde yapılabilir. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
(a) Doğrudan sigorta				
(i) Hayat-dışı	3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.			
(ii) Hayat	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Ödenen sigorta primlerinin belirli bir yüzdesi, gerçek kişilerin ve kurumların vergilendirilebilir gelirinin değerlendirilebilir gelirin kurumsal gelirlerden düşülür. Bu kolaylıktan faydalanabilmesi için, hayat sigortası poliçelerinin sigortacılık şirketleri veya yabancı sigortacılık şirketlerinin Türkiye'de kurulu şubeleriyle akdedilmesi gerekir. Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Müamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
(b) Reasürans ve retrosekyon	1),2) Hayat dışı sigorta primlerinin belirli bir yüzdesi, muhafazasından sonra, Milli Reasürans Şirketine zorunlu devire tabidir. Eğer sigortacılık şirketinin toplam muhafaza nispeti yüzde 75'e ulaşır, zorunlu devir iptal edilir. 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
(c) Sigorta aracılık hizmetleri	1),2) Bağlımlı aracılar (acenteler, üreticiler) için kapalı. Bağlımlı aracılar, yalnızca Türkiye'de faaliyet göstermek için yetkilendirilen sigortacılık şirketleri adına hareket edebilirler. 3) Sigorta ve reasürans brokerleri ve tam yetkili acenteler yalnızca sigortacılıkla ilgili işlerle iştigal edebilirler. 4) İdarî ve Teknik personel dışında kapalı	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Gerçek kişi sigorta ve reasürans brokerleri Türkiye'de yerleşik olmalıdır. Bunun dışında yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		
(d) Sigorta destek hizmetleri	1),2) Sigorta eksperleri ve aktüerler dışında kısıtlama yok. 3) Kısıtlama yok 4) Sigorta eksperleri ve aktüerler dışında kısıtlama yok. Bunun dışında yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		

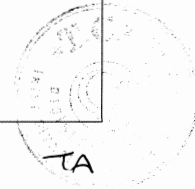
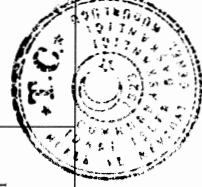

Hizmet Sunumu Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Yurt dışında tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
B. Bankacılık ve Diğer Mali Hizmetler				
(e) Halktan mevduat kabulü	1),2) Kısıtlama yok 3) Bankacılık Kanunu veya belirli düzenlemelerle yetkilendirilmiş olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi halktan mevduat toplayamaz. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok	
(f) Her türlü borç verme işlemi				
(i) Tüketici finansmanı	1),2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve tüketici finansman şirketleri tüketici kredisi verebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(ii) Faktoring	1),2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve faktoring şirketleri faktoring ile işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(iii) İpotekli konut kredisi (Mortgage) ve ticari işlemlerin finansmanı	1),2) Kısıtlama yok 3) Bankalar bu faaliyetlerin ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	

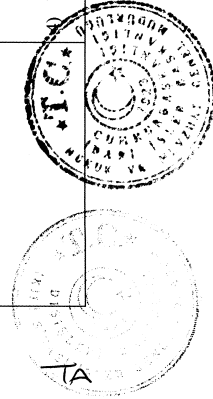

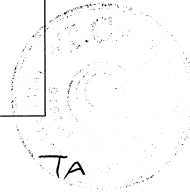
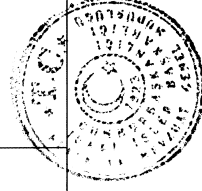
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları		Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
(g) Finansal kiralama	1),2) Sınır ötesi finansal kiralama ile ilgili finansal kiralama sözleşmelerine, Hazine Müsteşarlığı izin vermemlidir. 3) Kiraya verenler, finansal kiralama işlemleriyle iştigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1),2) Sınır ötesi finansal kiralama işlemlerinde, yıllık kira 25.000 ABD Doları'nın Türk Lirası karşılığında aşağı olamaz. 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
(h) Tüm ödeme ve para transfer hizmetleri	1),2) Kısıtlama yok 3) Yurt dışına döviz transferi işlemleri bankacılık sistemi üzerinden yapılmalıdır. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
(i) Garantiler ve taahhütler	1),2) Kamu ihale Kanununda belirtilen kesin teminatların Türkiye'de faaliyet gösteren bir bankadan alınması dışında kısıtlama yok. 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
(j) Kendi hesabına veya müşterilerinin nam ve hesabına ticaret	(i) Para piyasası araçları 1),2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve menkul kıymet aracı kuruluşları para piyasası araçları ticaretiyle iştigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Yurt dışında tüketim	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler
(ii) Döviz	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve yetkili müesseseler döviz ticaretiyle işigal edebilir. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve yetkili müesseseler döviz ticaretiyle işigal edebilir. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(iii) Türev araçlar	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve ilgili aracı kuruluşlar bu ürünlerin ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve ilgili aracı kuruluşlar bu ürünlerin ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(iv) Döviz kuru ve faiz oranı araçları	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve ilgili aracı kuruluşları bu araçların ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve ilgili aracı kuruluşları bu araçların ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(v) Devredilebilir menkul kıymetler	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve menkul kıymet aracı kuruluşları bu tür ürünlerin ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve menkul kıymet aracı kuruluşları bu tür ürünlerin ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	
(vi) Külçe altın/gümüş dâhil diğer ciro edilebilir araçlar ve finansal aktifler	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve ilgili aracı kuruluşlar bu ürünlerin ticaretiyle işigal edebilirler. Yatayza değeri metal aracıları İstanbul Altın Borsası'nda külçe ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve ilgili aracı kuruluşlar bu ürünlerin ticaretiyle işigal edebilirler. Yatayza değeri metal aracıları İstanbul Altın Borsası'nda külçe ticaretiyle işigal edebilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1,2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
k) Aracılık taahhüdü (underwriting) ve (kamuya yönelik ya da özel) plasman acenteliği	1,2) Kısıtlama yok 3) Bankalar ve menkul kıymet aracı kuruluşları Sermaye Piyasası Kurulu'na kayıt olduktan sonra menkul kıymetler için aracılık taahhüdü ve plasman hizmetlerini sunabilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(l) İkrazaçılık ⁸	1),2) Kısıtlama yok 3) Bankalar, menkul kıymet aracı kuruluşları ve portföy yönetim şirketleri bu hizmetleri sunabilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(m) Aktif yönetimi Portföy yönetimi	1),2) Kısıtlama yok 3) Bankalar, menkul kıymet aracı kuruluşları ve portföy yönetim şirketleri bu hizmetleri sunabilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(i) Kolektif yatırım yönetimi	1),2) Kısıtlama yok 3) Yatırım fonları ve yatırım kuruluşları, kolektif yatırım yönetimi ile işgal edebilirler. 4) Yatırım şirketinin yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu Türk vatandaşı olmalıdır.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	
(ii) Emeklilik Fonu Yönetimi	1),2),3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2),3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	1),2),3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	

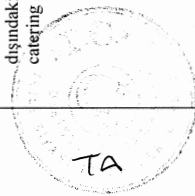
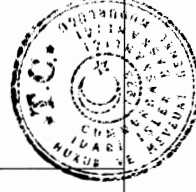

⁸ Bu, yeni bir mali hizmettir.

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör (iii) Emanet, saklama ve mutemetlik hizmetleri	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Sermaye piyasasında faaliyet gösteren bankalar ve menkul kıymet aracı kuruluşları, alım-satım talimatları gerçekleştirilene kadar, müşterilerinin menkul kıymetleri için saklama hizmetleri sunabilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Milli Muamele Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		İlave Taahhütler
(n) Finansal aktiflerin takas hizmetleri	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Sermaye piyasasında faaliyet gösteren bankalar ve menkul kıymet aracı kuruluşları, alım-satım talimatları gerçekleştirilene kadar, müşterilerinin menkul kıymetleri için saklama hizmetleri sunabilirler. 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Milli Muamele Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
(o) Mali bilginin sağlanması ve transferi	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Milli Muamele Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
(p) Danışmanlık, aracılık ve diğer destek hizmetleri	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Milli Muamele Kısıtlamaları 1),2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

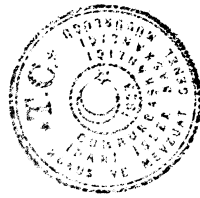
Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları		İlave Taahhütler
8. SAĞLIKLA İLGİLİ HİZMETLER VE SOSYAL HİZMETLER				
A. Hastane Hizmetleri (CPC 9311)	1) Kapalı* 2) Kısıtlama yok 3) Yabancılar Sağlık Bakanlığının izni ile özel hastane kurabilirler. 4) Kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Kapalı		
9. TURİZM VE SEYAHAT İLE İLGİLİ HİZMETLER				
A. Oteller ve restoranlar (CPC 641-643) (hava yolu taşımacılığı yer hizmetleri altında yer alan ikram servis hizmetleri dışındaki yemek hizmetleri- catering dâhil)	1) Kapalı* 2) ⁹ Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Turizm Bakanlığının uygun görüşüne istinaden İçişleri Bakanlığının izni alındıktan sonra turizmi teşvik belgesine sahip otel ve restoranlarda yabancı personel çalıştırılabilir. Ancak bir girişimde istihdam edilecek yabancı personel miktarı toplam personelin yüzde 10'unu geçmemelidir. Bu miktar, ilgili Bakanlığın kararıyla yüzde 20'ye kadar artırılabilir.	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
B. Seyahat Acenteleri ve Tur Operatörleri Hizmetleri (CPC 7471)	1) Kurulum gereklidir. 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Yabancı seyahat acenteleri yurt dışına tur düzenleyemezler. 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		

* Teknik olarak mümkün olmadıgından kapalı.

⁹ Türk vatandaşları herhangi bir kısıtlama olmaksızın yurtdışına seyahat edebilirler. Yalnızca, her çıkışta, belli istisnalarda, 100 ABD Doları'nın TL karşılığını Toplu Konut Fonu'na ödemeleri gerekir. Eğitim ve sağlık sebepleriyle yurtdışına çıkan Türk vatandaşları ile yabancı ülkelerde çalışan veya sürekliliğiyle yabancı görevde atanmalar, bu ödemeden muaftır.

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör 10. EĞLENCE, KÜLTÜR VE SPOR HİZMETLERİ (görsel-işitsel hizmetler dışında kalan) A. Eğlence hizmetleri (tiyatro ve canlı müzik dâhil) - Tiyatro yapımcısı, şarkı grubu, müzik topluluğu ve orkestra eğlence hizmetleri (CPC 96191)	Pazara Giriş Kısıtlamaları 1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	Milli Muamele Kısıtlamaları 1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	İlave Taahhütler	

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı	İlave Taahhütler
Sektör veya Alt-sektör	Pazarla Giriş Kısıtlamaları		Millî Muamele Kısıtlamaları		
11. TAŞIMACILIK HİZMETLERİ					
A. Deniz Taşımacılığı Hizmetleri					
(a) Yolu taşımacılığı (CPC 7211)	1) Kabaotaj hariç kısıtlama yok. 2) Kısıtlama yok 3) ¹⁰ Türk bayrağı taşıyabilmek için, nakliye şirketlerinin yüzde 51 çoğunluğu Türk hissedarları olmalıdır. 4) Türk bayraklı deniz taşıtlarının kaptan ve mürettebatı Türkiye'de yerleşik olmalıdır.		1) Kısıtlama yok (*kılavuz kaptanlık, çekme ve itme ve yanaşma harcı) 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Kaptan ve mürettebat için Türk vatandaşlığı gereklidir.		
(b) Yük taşımacılığı (CPC 7212)	1) Kabaotaj hariç kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) ¹¹ Türk bayrağı taşıyabilmek için, nakliye şirketlerinin yüzde 51 çoğunluğu Türk hissedarları olmalıdır. 4) Türk bayraklı deniz taşıtlarının kaptan ve mürettebatı Türkiye'de yerleşik olmalıdır.		1) Kısıtlama yok (*kılavuz kaptanlık, çekme ve itme ve yanaşma harcı) 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Kısıtlama yok		
(c) Deniz araçlarının mürettebat ile kiralanması (CPC 7213)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		1) Yabancılar tarafından kiralandan deniz araçları Türk kara sularında faaliyet gösteremezler 2) Bu tür araçlar yabancı araç olarak kabul edilirlir ve Türk Bayrağı taşıma zorunlulukları yoktur. 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		

¹⁰ Tüm Türk gemileri Türk bayrağı taşıyacaklardır. Bir gemi, sadece sahibi/sahiplerinin Türk olması durumunda Türk sayılacaktır. Ancak, aşağıdaki gemiler de Türk sayılacaktır:

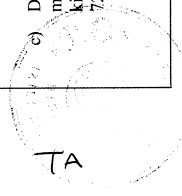
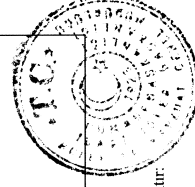
i) Türk Hukukuna göre kurulmuş kurum, kuruluş, dernek ve vakıf gibi tüzel kişilere ait olan ve Yönetim Kurulu çoğunluğu Türk vatandaşları olan gemiler.

ii) Yönetim kadrosu ve temsilcilerinin çoğunluğu Türk vatandaşları olan ticaret şirketlerine ait olan ve Türk Ticaret Siciline kayıtlı gemiler.

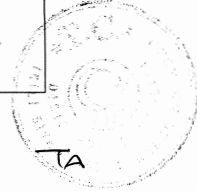
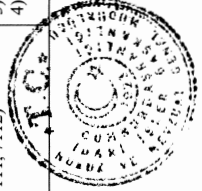
1) Tüm Türk gemileri Türk bayrağı taşıyacaklardır. Bir gemi, sadece sahibi/sahiplerinin Türk olması durumunda Türk sayılacaktır. Ancak, aşağıdaki gemiler de Türk sayılacaktır:

i) Türk Hukukuna göre kurulmuş kurum, kuruluş, dernek ve vakıf gibi tüzel kişilere ait olan ve Yönetim Kurulu çoğunluğu Türk vatandaşları olan gemiler.

ii) Yönetim kadrosu ve temsilcilerinin çoğunluğu Türk vatandaşları olan ticaret şirketlerine ait olan ve Türk Ticaret Siciline kayıtlı gemiler.

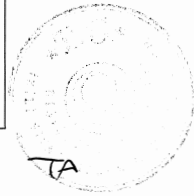

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazarı Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	İlave Taahhütler	
(d) Deniz araçlarının bakım ve onarımı hizmetleri (CPC 8868)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümden belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümden belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümden belirtilenler dışında kapalı	
B. Hava yolu Taşımacılığı Hizmetleri				
(a) Hava yolu taşımacılığının satışı	1) Yabancı hava yolu şirketleri, biletlerini, Türkiye'de satış ofisi açarak satabilirler. 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Kısıtlama yok	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Kısıtlama yok		
(b) Bilgişayarlı rezervasyon sistemleri	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Kısıtlama yok	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Kısıtlama yok		
(c) Hava taşıtlarının bakım ve onarım hizmetleri (CPC 8868)	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümden belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümden belirtilenler dışında kapalı		
C. Demiryolu Taşımacılığı Hizmetleri (CPC 7111, 7112)	1) İç demiryolu taşımacılığı kamu tekelindedir. 2) Kısıtlama yok 3) İç demiryolu taşımacılığı kamu tekelindedir. 4) Yatay bölümden belirtilenler dışında kapalı	1) Kısıtlama yok 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümden belirtilenler dışında kapalı		

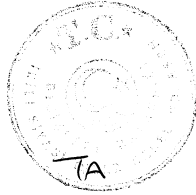
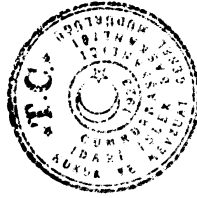

Hizmet Sunum Biçimleri:	1) Sınır ötesi	2) Yurt dışında tüketim	3) Ticari varlık	4) Gerçek kişilerin varlığı
Sektör veya Alt-sektör	Pazara Giriş Kısıtlamaları	Milli Muamele Kısıtlamaları	Hava Taahhütler	
D. Karayolu Taşımacılığı Hizmetleri				
(a) Yolcu taşımacılığı (CPC 7121 + 7122)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok		
(b) Yük taşımacılığı (CPC 7123)	3) Tüzel kişiler için kısıtlama yok. Gerçek kişiler yönünden, taşımacılık ruhsatı alabilmek için, sadece kabotaj durumunda Türk vatandaşlığı aranmaktadır. 4) Kısıtlama yok	3) Kısıtlama yok 4) Kısıtlama yok		
Karayolu taşımacılığı için destek hizmetleri (7442 hariç CPC 744)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok 3) Kısıtlama yok 4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı		
Denizcilik ve iç su yolları hariç tüm taşımacılık modlarına yönelik yardımcı hizmetler				
(a) Yük elleçleme hizmetleri (CPC 741)	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok	1) Kapalı 2) Kısıtlama yok		
(b) Depo ve antrapo hizmetleri (CPC 742)	3) Gerçek kişiler için: Türk vatandaşlığı aranmaktadır.	3) Gerçek kişiler için: Türk vatandaşlığı aranmaktadır.		
(c) Yük taşımacılığı acente hizmetleri (CPC 748).	4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.	4) Yatay bölümde belirtilenler dışında kapalı.		

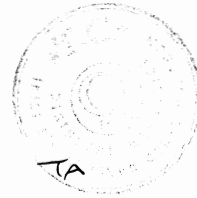
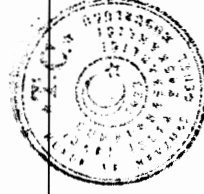

EK II
MFN İSTİSNALARI LİSTESİ

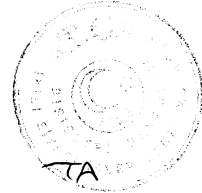
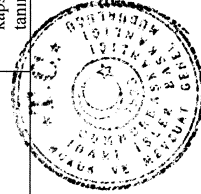
EK II.A.
GÜRCİSTAN – MADDE 3 (MFN) İSTİSNALARI LİSTESİ

Sektör veya Alt Sektör	Madde II'ye Ayrıktı Önlemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratan Koşullar
Ulaştırma Hizmetleri	Karşılıklılık esasına göre ilgili ülkelerin, yolcu ve yük taşımacılığına cevaz veren ikili karayolu ulaştırma anlaşmaları.	Anlaşmaların yürürlükte olduğu veya olacağı tüm ülkeler	Süresiz	Ulaştırma sektöründe ilişkilerin geliştirilmesi. Çevrenin korunması ve Gürcistan topraklarındaki trafik haklarının düzenlenmesi.
Balıkçılıkta ilgili hizmetler	Balık yakalamak üzere Gürcü sularına erişim karşılıklılık esasına göre sağlanır.	Tüm ülkeler	Süresiz	Doğal kaynakların tüketiminin düzenlenmesi
Sinema veya video-kaset üretim hizmetleri	Gürcistan ve Fransa arasında sinematografi alanındaki ikili anlaşma. Söz konusu anlaşmaya göre, Gürcistan ve Fransız ortak yapımı filmler yalnızca Gürcü, Fransız veya diğer AB ülke vatandaşlarının veya Gürcü veya Fransız uyruğunda olan kişilerin katılımlarıyla üretilebilir.	Fransa ve diğer AB ülkeleri	Süresiz	Kültürel ilişkileri kolaylaştırma ve zenginleştirme ve sinematografi ürünlerinin değişimini geliştirme.

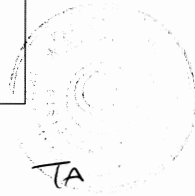
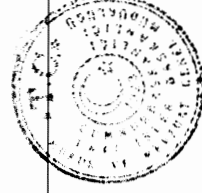

EK II.B.
TÜRKİYE – MADDE 3 (MFN) İSTİSNALARI LİSTESİ

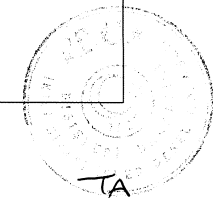
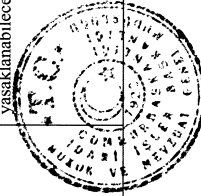
Sektör veya Alt Sektör	Maddede 3'e Aykırı Önlemin Tanımı	Önlemim Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratan Koşullar
TÜM SEKTÖRLER	<p>(a) Bu ülkelerin vatandaşlarının veya şirketlerinin yatırımları için tam ulusal muameleyi genişletmek.</p> <p>(b)(i) Türkiye'de yatırım yapan belli ülkelerin vatandaşlarının ve şirketlerinin belirli bir süre içinde transferlerini yerine getirmeleri (Belçika-Lüksemburg, Kuveyt)</p> <p>(ii) Bazı ülkelere ödemeler dengesindeki zorluklar nedeniyle gerçekleştirilemeyen transferleri için kur riski garantisi vermek.</p> <p>(c) Halefyyetin "ticari riski" kapsamı bir ülkeye tanınmıştır. (Japonya).</p>	<p>Almanya, ABD, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Romanya, Bangladeş, Avusturya, İsveç, Danimarka, Japonya, Kuveyt, Tunus, Güney Kore, Polonya, Çin, Birleşik Krallık, Finlandiya, Macaristan, Arjantin, Arnavutluk, Kırgızistan, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan, Gürcistan, Ürdün, Malezya, İspanya, İtalya, Norveç, Cezayir, Rusya Federasyonu, Moğolistan, Litvanya, Fransa, İsveç, Bulgaristan, Moldova, Estonya, Letonya, Azerbaycan, İsrail, Ukrayna.</p>	Süresiz	Türkiye ile belirtilen ülkeler arasında daha büyük bir ekonomik işbirliği için uygun koşullar yaratmak ve bir ülkenin vatandaşlarına veya şirketlerine yapılan yatırımları diğer bir ülkede teşvik etmek amaçlanmaktadır.

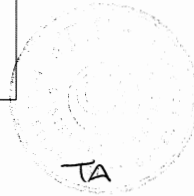
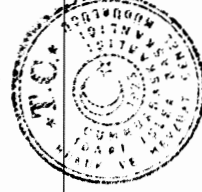
Sektör veya Alt Sektör	Madde 3'e Aykırı Önlemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratılan Koşullar
TÜM SEKTÖRLER	(d) Beş ülkeyle olan anlaşmanın, serbest ticaret bölgesi, ekonomik işbirliği, gümrük birliği veya ortak pazar gibi bir ekonomik kuruluşun üyeliği sonucunda üçüncü ülkelerin yatırımlarına tanınan imtiyazlarla ilgili olan, derogasyon paragrafını kapsayan MFN maddeleri, (Japonya, Bangladeş, Polonya, Almanya, Güney Kore)	Libya	Süresiz	Belirtilen ülkede çalışan Türk işçilerinin sosyal güvenliklerinin ve devamlı istihdamlarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Sektör veya Alt Sektör	Madde 3'e Aykırı Önlemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratılan Koşullar
TÜM SEKTÖRLER	Yabancı devlet konsolosluklarında alınmış konsolosluk harçları tarifelerinde yazılı harçlardan fazla olduğu takdirde, mukabele bimsil olarak o devletler uyruklarından alınan konsolosluk harçları arttırılabilecektir.	Tüm Ülkeler	Tüm ülkeler	Türk vatandaşlarına eşit muamele edilmesini sağlamak amaçlanmaktadır
TÜM SEKTÖRLER	Yasal hükümlerin saklı tutulması şartıyla ve karşılıklı olarak, yabancı gerçek kişiler Türkiye'de satın alma veya miras yoluyla gayrimenkul edinebilirler.	Tüm ülkeler	Süresiz	Türk vatandaşları için yabancı bir ülkede gayri menkul edinim hakkını temin etme.
Mesleki hizmetler	Eğer bir yabancı ülke, kendi sınırları içinde Türk vatandaşlarının sanat icra etmelerine ve hizmet üretmelerine karşı koşullar koyarsa, bu ülke vatandaşlarının Türkiye'deki benzer faaliyetleri yasaklanabilecektir.	Tüm Ülkeler	Süresiz	Türk vatandaşlarının, diğer ülkelerdeki faaliyetlerini eşit koşullarda sürdürebilmesi için uygun ortam yaratılabileceği.

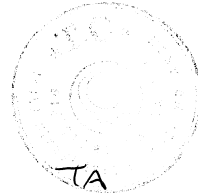
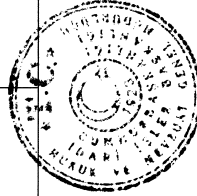

Sektör veya Alt Sektör	Madde 3'e Aykırı Önlemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratan Koşullar
Telekomünikasyon Hizmetleri	Karşılıklılık esasına göre uygulanmak üzere, transit kara bağlantıları ve yer uydu istasyonlarının ücretlerinde indirim.	İran, Suriye	Süresiz	Türkiye ile belirtilen ülkeler arasında telekomünikasyon hizmetlerinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.
Posta Hizmetleri	Karşılıklılık esasına göre uygulanmak üzere, matbu posta ücretlerinde indirim.	Irak, Yunanistan, İran ve Pakistan	Süresiz	Posta hizmetlerinin daha hızlı ve daha ekonomik biçimde uygulanması amaçlanmaktadır.
Ulaştırma Hizmetleri ¹	Yabancı kara, deniz ve hava şirketlerinin gelir ve kurumlar vergisi nispetleri, karşılıklı olarak ülkeler itibarıyla ayrı ayrı veya topluca sifira kadar indirilebilir veya mevcut olan nispetlerin bir katını geçmemek üzere yeni bir oran tespit edilebilir (ABD, İsrail ve İsviçre de olduğu gibi).	Tüm ülkeler	Süresiz	Türkiye ile diğer ülkeler arasındaki ulaştırma hizmetlerini kolaylaştırmak ve maliyeti düşürmek amaçlanmaktadır.

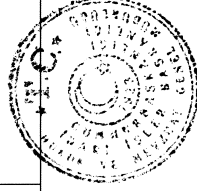
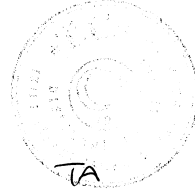
¹ Söz konusu istisna talebi GATS'ta vergilendirme alanındaki gelişmeler ışığında değerlendirilecektir..

Sektör veya Alt Sektör	Madde 3'e Aykırı Önlemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratan Koşullar
Ulaştırma Hizmetleri	Transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık hizmetleri KDY'den muaf tutulabilir. Bu istisna, ikametgâhı, kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan mükelleflere karşılıklı olmak şartıyla tanınır.	Tüm ülkeler	Süresiz	Bu sektördeki hizmet üretiminin maliyetini düşürmek ve hizmet sunumu için uygun koşullar yaratmak amaçlanmaktadır.
Ulaştırma Hizmetleri	Karşılıklı olarak, Türk kara, hava ve deniz taşıma araçlarına kısıtlama, yasak ve değişik muamele uygulayan ülkelerin mallarına ve taşıma araçlarına kısıtlama, yasak, değişik muamele ve değişik tarife uygulamak.	Tüm ülkeler	Süresiz	Ulaştırma hizmetlerinin düzenli olarak işlemlerini temin etmek.

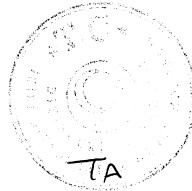

Sektör veya Alt Sektör	Madde 3'e Aykırı Önlemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratılan Koşullar
Karayolu Taşımacılığı Hizmetleri ²	Karşılıklı prensibine dayanarak, kota ve ücretlerde ayrıcalık tanımak ve izin işlemlerinden muaf tutmak.	Afganistan, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Önceki Çekoslovakya, Danimarka, Almanya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, Irak, Birleşik Krallık, İran, İsveç, İsviçre, İtalya, Kuveyt, Macaristan, Norveç, Polonya, Romanya, Önceki Yugoslavya, Yunanistan, Suriye, Saudi Arabistan, Ürdün, Lüksemburg, Arnavutluk, Ukrayna, Slovenya, Moldova, Mısır, Litvanya, Makedonya, Lübnan.	Süresiz	Türkiye'nin diğer ülkelerle olan kara ulaştırması hizmetlerini kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.
Demiryolu taşımacılığı hizmetleri	Yanda, paragraf (a)'da belirtilen ülkelerle karşılıklı olarak vagon kira ücretlerinin indirilmesi ve paragraf (b)'de belirtilen ülkelerle ülkemiz arasında demiryolu taşımacılığındaki tarifelerde ulusal muamele uygulamak.	a) Suriye, Irak, İran, Lübnan b) Bağımsız Devletler Topluluğu ve Baltık Cumhuriyetleri.	Süresiz	Türkiye ve diğer ülkeler arasındaki demiryolu taşımacılığı hizmetlerini kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.

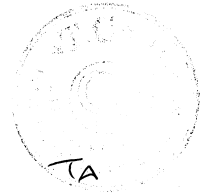
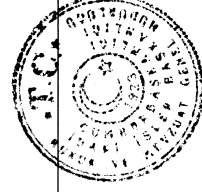

² Söz konusu Karayolu Taşımacılık Anlaşmalarının tarafları ilgili tedbirleri kaldırmayı kabul ederlerse, Türkiye de kaldıracaktır.

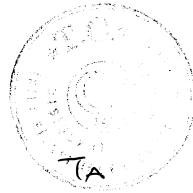
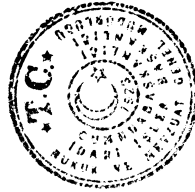
Sektör veya Alt Sektör	Madde 3'e Aykırı Ölemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratılan Koşullar
Finansal Hizmetler - Bankacılık	Şayet, ulusal bankalar, şube açmak suretiyle faaliyette bulunmak istediği, Türkiye'de şube açmış veya açacak olan bankaların ülkelerinde, söz konusu ülkelerin mevzuatları uyarınca daha katı şartları yerine getirmek mecburiyetinde bırakılırsa, ya da sonradan, Türk Bankacılık Kanununda uygulanan daha katı hale getirilirse, yabancı bankaların söz konusu şartlara uyumu veya şartları yerine getiremeyenlerin izninin geçersiz hale getirilmesi Bakanlar Kurulunca zorunlu hale getirilebilir.	Tüm Ülkeler	Süresiz	Diğer ülkelerde Türk Bankalarına eşit muamelenin temin edilmesi.

Sektör veya Alt Sektör	Madde 3'e Aykırı Önlemin Tanımı	Önlemin Uygulandığı Ülkeler	İstisna Süresi	İstisnaya İhtiyaç Yaratılan Koşullar
Muhasebecilik, denetim ve defter tutma hizmetleri	Serbest muhasebeci mali müşavirlik mesleğini resmen düzenlemiş olan yabancı bir devletin tabiiyetindeki kişilerin, T.C. tabiiyetindeki serbest muhasebeci mali müşavirlerde aranan nitelikleri taşımak ve kendi ülkesinde benzer hizmetleri verme hakkına sahip olmak şartıyla ve karşılıklı prensibi çerçevesinde serbest muhasebeci mali müşavirlik hizmetini Türkiye'de vermelerine izin verilebilir.	Tüm Ülkeler	Süresiz	Türk serbest muhasebeci ve mali müşavirlerin bütün dünyada eşit koşullarda hizmet tretmeleri için uygun ortam yaratılması amaçlanmaktadır
Telekomünikasyon Hizmetleri	Türk Hükümeti veya Telekomünikasyon Şirketi ile diğer hükümetler veya çeşitli yabancı operatörler arasındaki Uluslararası Telekomünikasyon Hizmetleri Anlaşması'nda, yer alan, farklı operatör/ülkelere farklı hesaplama oranları da dahil olmak üzere dahil olmak üzere farklı tedbirler.	Komşu ülkeler ve/veya Ekonomik İşbirliği Örgütü ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Anlaşması kapsamındaki ülkeler.	Süresiz	Türk Hükümeti veya Telekomünikasyon Şirketi ile diğer hükümetler veya çeşitli yabancı operatörler arasındaki çeşitli işbirliği alanlarıyla ilgili ikili anlaşmalar.

Sektör veya Alt Sektör Telekomünikasyon Hizmetleri	Madde 3'e Ayrıklı Önlemin Tanımı Karşılıklık esasına göre uygulanmak üzere, transit kara bağlantıları ve yer uydular istasyonlarının ücretlerinde indirim.	Önlemin Uygulandığı Ülkeler İran, Suriye	İstisna Süresi Süresiz	İstisnaya İhtiyaç Yaratılan Koşullar Türkiye ile belirtilen ülkeler arasında telekomünikasyon hizmetlerinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.
---	--	--	----------------------------------	--

EK III
MALİ HİZMETLER

Madde 1
Kapsam ve Tanımlar

1. Bu Ek Özel Taahhütler Listesi uyarınca serbestleştirilen tüm mali hizmetlere yönelik düzenleyici çerçevenin ilkelerini belirler.
2. Bu Ek'in amaçları bakımından:

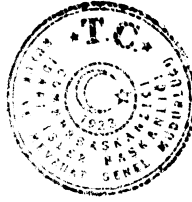
mali hizmetler bir Tarafın bir mali hizmet sunucusu tarafından sunulan doğası gereği mali nitelikte olan her türlü hizmeti ifade eder. Mali hizmetler aşağıdaki faaliyetleri içerir:

Sigortacılık ve sigortacılıkla ilgili hizmetler:

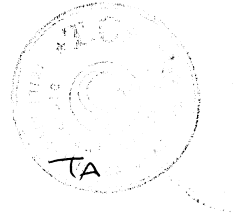
- (a) Doğrudan sigorta (birlikte/müşterek sigorta dahil):
  - i. hayat;
  - ii. hayat-dışı;
- (b) Reasürans ve retrosesyon;
- (c) Brokerlik ve acente hizmetleri gibi sigorta aracılık hizmetleri; ve
- (d) Danışmanlık, aktüerya, risk analizi ve sigorta eksperliği gibi sigorta destek hizmetleri;

Bankacılık ve diğer mali hizmetler (sigortacılık hariç):

- (e) Halktan mevduat ve diğer geri ödenebilir fonların kabulü;
- (f) Tüketici kredisi, ipotekli konut kredisi (mortgage), faktoring ve ticari işlemlerin finansmanı dâhil her türlü borç verme işlemi;
- (g) Finansal kiralama;
- (h) Çeki ve banka çeki, bankamatik, kredi kartı ve harcama kartı dâhil tüm ödeme ve para transfer hizmetleri;
- (i) Garantiler ve taahhütler;

1

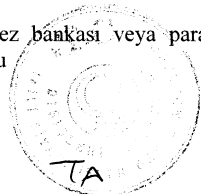
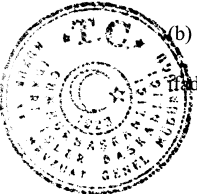

- (j) Borsada, tezgâh üstü piyasada veya diğer bir şekilde, kendi hesabına veya müşterilerinin nam ve hesabına aşağıdaki mali araçlara ilişkin alım satım işlemleri:
- i. para piyasası araçları (çekler, senetler ve mevduat sertifikaları dâhil);
  - ii. döviz;
  - iii. vadeli işlemler ve opsiyonlar dâhil fakat bunlarla sınırlı olmayan türev ürünler;
  - iv. takas (swap) ve vadeli anlaşmalar gibi ürünler dâhil döviz kuru ve faiz oranı araçları;
  - v. devredilebilir menkul kıymetler; ve
  - vi. külçe altın/gümüş dâhil diğer ciro edilebilir araçlar ve finansal aktifler;
- (k) Aracılık taahhüdü (underwriting) ve (kamuya yönelik ya da özel) plasman acenteliği gibi her türlü menkul kıymetin keşide edilmesine katılım ve söz konusu keşide işlemi ile ilgili hizmetlerin sağlanması;
- (l) İkrazatçılık;
- (m) Nakit ve portföy yönetimi, her türlü kolektif yatırım yönetimi, emeklilik fonu yönetimi, emanet, saklama ve mutemetlik hizmetleri gibi aktif yönetimi;
- (n) Menkul kıymetler, türev araçlar ve ciro edilebilir diğer araçlar dâhil finansal aktiflerin takas ve saklama hizmetleri;
- (o) Finansal bilginin sağlanması ve transferi, ve finansal verinin işlenmesi ile diğer mali hizmet sunucuları tarafından sağlanan ilgili yazılım; ve
- (p) Kredi referansı ve analizleri; yatırım ve portföy araştırmaları; devralmalar, yeniden yapılanmalar ve kurumsal stratejiye yönelik danışmanlık dahil fıkra (a)'dan (k)'ye sıralanan faaliyetlere yönelik danışmanlık, aracılık ve diğer destek hizmetleri.

mali hizmet sunucusu bir Tarafın, mali hizmet sunmayı isteyen ya da sunan herhangi bir gerçek kişi veya tüzel kişisi anlamına gelir ve kamu kuruluşlarını kapsamaz;

kamu kuruluşu:

- (a) Asli faaliyeti ticari koşullarda mali hizmet sunumu olan bir kuruluş hariç, bir Tarafın; devleti, merkez bankası veya para otoritesini; veya bir Tarafın sahipliğinde veya kontrolünde olup esas itibarıyla devlet fonksiyonlarını yürüten veya devletin amaçları doğrultusunda faaliyette bulunan kuruluşları; veya
- (b) Fonksiyonlarını yerine getirirken, normalde bir merkez bankası veya para otoritesi nasıl işliyorsa o şekilde işleyen özel bir kuruluşu ifade eder.

Madde 2 İhtiyati Önlem Alma Hakkı¹

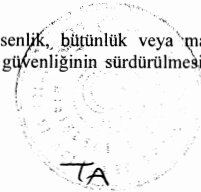
1. Her bir Taraf ihtiyati nedenlerle² önlemler benimseyebilir ya da bu önlemleri sürdürebilir:
  - (a) yatırımcılar, mevduat ve poliçe sahipleri veya mali hizmet sunucu tarafından yediemin görevi verilen kişilerin korunması; ve
  - (b) ilgili Tarafın mali sisteminin bütünlüğü ve istikrarının temin edilmesi.
2. Bu önlemler amaca ulaşmak için gerekli olduğundan daha fazla külfetli olmayacak, ve bu Anlaşma'nın diğer hükümleriyle uyumlu olmadıkları yerlerde, her bir Tarafın ilgili hükümler altındaki taahhüt ve yükümlülüklerini iptal edecek şekilde kullanılmayacaklardır.
3. Bu Fasıll'daki mali hizmetlere ilişkin hükümler, mali hizmet sunucularının faaliyetleri veya kurulmasına ilişkin ve düzenleyici nedenlerle oluşturulan prosedürlere veya yasal ya da teknik gerekliliklere hâlel getirmez.
4. Bu Anlaşma'daki hiçbir husus bir Tarafın bireysel tüketicilerinin ilişkileri ve hesapları ile ilgili bilgilerinin veya kamu tüzel kişilerinin sahip olduğu her türlü gizli veya kişiye özel bilginin ifşasının gerektiği şeklinde yorumlanmayacaktır.
5. Mali hizmetlerin sınır ötesi ticaretindeki ihtiyati düzenleme şekilleri saklı tutulmakla birlikte, bir Taraf, diğer bir Tarafın sınır ötesi mali hizmet sunucuları ve mali araçları için tescil ve lisanslama ya da diğer benzer koşulları talep edebilir.

Madde 3 Şeffaflık

1. Taraflar, şeffaf düzenlemelerin ve mali hizmet sunucuların faaliyetlerini düzenleyen şeffaf politikaların, yabancı mali hizmet sunucuların birbirlerinin piyasalarına girmelerini veya o piyasadaki faaliyetlerini kolaylaştırdığını tanırlar. Bu amaçla, Taraflar mali hizmetlerde düzenleyici şeffaflığı teşvik etmeyi taahhüt ederler.
2. Her bir Taraf bu alt-bölümün ilgili olduğu genel uygulamadaki bütün önlemlerin makul, nesnel ve tarafsız bir şekilde yönetilmesini sağlayacaktır.

¹ Bir Taraf ülkesinde kurulmuş mali hizmet sunucularına uygulanan ve anılan Tarafın mali denetleyici otoritesi tarafından düzenlenmeyen ve denetlenmeyen herhangi bir önlem, bu Anlaşma'nın amaçları bakımından ihtiyati önlem olarak kabul edilir. Daha kesin bir ifadeyle, böyle herhangi bir önlem, bu Madde ile aynı doğrultuda anlaşılır.

² "İhtiyati nedenler" teriminin bireysel mali hizmet sunucularının güvenlik, esenlik, bütünlük veya mali sorumluluğunun korunmasının yanı sıra mali sistemin operasyonel bütünlüğü ve güvenliğinin sürdürülmesini içerdiği anlaşılabilir.

3. Her bir Taraf, uygulanabilir olduğu ölçüde:
  - (a) bu alt-bölümün konusu ile ilgili benimsemeyi önerdiği herhangi bir genel uygulama düzenlemesini ve düzenlemenin amacını önceden yayımlayacaktır;
  - (b) ilgili kişiler ve diğer Tarafın bu tür teklif edilen düzenlemeler üzerine yorum yapması³ amacıyla makul bir fırsat sunacaktır; ve
  - (c) ilgili kişilerden teklif edilen düzenlemelere ilişkin alınan yorumları dikkate almaya gayret edecektir.
4. Uygulanabilir olduğu ölçüde, her bir Taraf genel uygulamaya ilişkin nihai düzenlemenin yayımlanması ile yürürlüğe giriş tarihi arasında makul bir sürenin bulunmasına izin verecektir.
5. Her bir Taraf öz düzenleyici kuruluşları tarafından benimsenen veya sürdürülen genel uygulama kurallarının derhal yayımlanmasını veya bunun dışında ilgili kişilerin haberdar olmasını sağlayacaktır.
6. Her bir Taraf bu Ek ile kapsanan genel uygulama önlemlerine ilişkin olarak ilgili kişilerin sorularını yanıtlayacak uygun mekanizmaları kuracak veya sürdürecektir.

Madde 4 Öz Düzenleyici Kuruluşlar

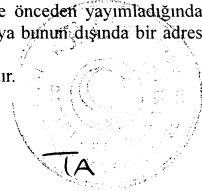
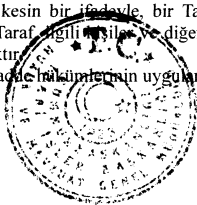
Bir Taraf, mali hizmet sunan diğer Taraf ülkesinin mali hizmet sunucusuna kendi mali hizmet sunucusuyla eşit şartlar uygulamak amacıyla, öz düzenleyici kuruluşlara, menkul kıymetler veya vadeli işlemler veya borsalarına, takas merkezine veya herhangi bir diğer kuruluş veya birliğe üye olmasını veya katılmasını veya girmesini talep ettiği zaman ya da söz konusu Taraf, mali hizmet sunumunda bu tür kuruluşlara, doğrudan veya dolaylı olarak ayrıcalıklar veya avantajlar sağladığı zaman, söz konusu Taraf, bu gibi kuruluşlar tarafından, kendi ülkelerinde yerleşik olan diğer Tarafın mali hizmet sunucularına Madde 3 (En Çok Gözetlen Ulus Muamelesi) ve 5 (Milli Muamele) yükümlülüklerinin gözetilmesini temin edecektir.

Madde 5 Ödeme ve Takas Sistemleri

Milli muamele koşulları altında, her bir Taraf kendi ülkesinde kurulan diğer Taraf mali hizmet sunucularının kamu kuruluşları tarafından işletilen ödeme ve takas sistemleri ile resmi finansmanı ve olağan iş akışı içinde mevcut olan yeniden finansman tesislerine erişimini temin edeceklerdir. Bu Madde, bir Taraf ülkesindeki borç verenin son kredi mercii olanaklarına erişim sunmayı amaçlamaz.⁴

³ Daha kesin bir ifadeyle, bir Taraf düzenlemelerini (a) fıkrasında belirtildiği üzere önceden yayımladığında anılan Taraf ilgili kişiler ve diğer Tarafın yorumlarını gönderebileceği elektronik veya bunun dışında bir adres sunacaktır.

⁴ Bu Madde hükümlerinin uygulanması her bir Tarafın ilgili mevzuatına uygun olacaktır.

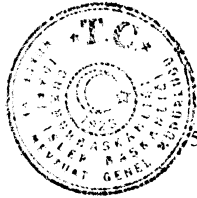

Madde 6 **Özel İstisnalar**

1. Bu Fasıll'daki hiçbir hüküm, kamu kuruluşları ile birlikte bir Tarafı, ülke mevzuatında öngörüldüğü üzere, mali hizmet sunucuları tarafından kamu kuruluşları veya özel kuruluşlar ile rekabet içinde sunulabilen faaliyetler hariç, kendi ülkesindeki kamu emeklilik planının bir parçasını oluşturan faaliyetleri veya hizmetleri ya da anayasal sosyal güvenlik sistemini münhasıran yürütmek veya sunmaktan alıkoymak şeklinde yorumlanmayacaktır.
2. Bu Anlaşma'daki hiçbir husus merkez bankası veya para otoritesi ya da para veya döviz kuru politikaları takibindeki herhangi bir kamu kuruluşu tarafından yürütülen faaliyetlere uygulanmayacaktır.
3. Bu Fasıll'daki hiçbir husus, kendi ülke mevzuatında öngörüldüğü üzere, mali hizmet sunucuları tarafından kamu kuruluşları veya özel kuruluşlar ile rekabet içinde sunulabilen faaliyetler hariç, kamu kuruluşları ile birlikte bir Tarafın hesabına veya garantisyle veya mali kaynaklarını münhasıran kullanarak, yürütmek veya sunmaktan alıkoymak şeklinde yorumlanmayacaktır.

Madde 7 **Tanıma**

1. Bir Taraf, mali hizmetlere ilişkin önlemlerin nasıl uygulanacağını belirlerken diğer Tarafın ihtiyatı önlemlerini tanıyabilir. Böyle bir tanıma, Taraflar arasındaki bir uyumun sağlanması ile kurulabileceği gibi bir anlaşma veya düzenlemeye bağlı ya da tek taraflı olarak da gerçekleştirilebilir.
2. Üçüncü bir taraf ile bu Anlaşma'nın yürürlüğe giriş tarihinde ya da daha sonra, paragraf 1'de değinilen türde bir anlaşmaya veya düzenlemeye Taraf olan bir devlet, denk düzenleme, gözetim ve uygulamaların olduğu koşullarda, diğer Tarafın bu tür veya bununla karşılaştırılabilir olan anlaşma ve düzenlemelere katılmasına ve uygunsuz, Taraflar arasında anlaşma ve düzenlemelerde bilgi paylaşımına ilişkin usulleri müzakere etmesi için elverişli ortamı yaratmaya çabalayacaktır. Bir Taraf kendiliğinden tanımadada bulunduğu, diğer Tarafın bu tür koşulların mevcut olduğunu göstermesi için elverişli ortamı yaratmaya çabalayacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

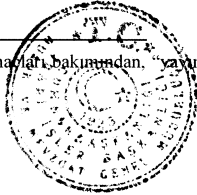
(Sıra Sayısı: 411)

EK IV
TELEKOMÜNİKASYON HİZMETLERİ

Madde 1
Kapsam ve Tanımlar

1. İşbu Ek, Tarafların kamu telekomünikasyon hizmetlerini ekleyen önlemlerine uygulanır. Taraflardan herhangi birinin radyo veya televizyon programcılığının yayınlanması veya kablolu dağıtımına ilişkin önlemlere uygulanmaz.¹
2. İşbu Ek'in amaçları bakımından:
  - (a) **kamu telekomünikasyon hizmetleri** kamuoyuna genel olarak sunulabilmesi için Taraflardan birince, açık biçimde veya sonuç itibarıyla gerekli olan herhangi bir telekomünikasyon hizmetidir. Bu tür hizmetler, ilgili diğer hizmetlerin yanında, iki veya daha fazla nokta arasında müşterinin bilgilerinde şekil veya içerik itibarıyla sondan-sona bir değişiklik olmaksızın, müşteri tarafından sağlanan bilginin gerçek zamanlı aktarımıyla ilgili telefon ve veri aktarımını kapsayabilir;
  - (b) **kamu telekomünikasyon şebekesi** tanımlanmış şebeke sonlanma noktaları arasında telekomünikasyona müsaade eden kamu telekomünikasyon alt yapısını ifade eder;
  - (c) **düzenleyici kurum** işbu Ek'te belirtilen telekomünikasyon hizmetlerinin düzenlenmesinden sorumlu kurum veya kurumları ifade eder;
  - (d) **temel tesisler:**
    - i. münhasıran veya önceden baskın bir şekilde tek veya sınırlı sayıda hizmet sunucu tarafından sağlanan; ve
    - ii. bir hizmetin sunumu için ekonomik veya teknik olarak ikamesi mümkün olmayan;kamu kullanımına açık telekomünikasyon şebeke ve hizmetine ilişkin tesisleri ifade eder;
  - (e) **etkin piyasa gücüne sahip hizmet sunucu** (fiyat ve arzı göz önünde bulundurarak) temel telekomünikasyon hizmetleri ile ilgili pazarda katılımın şartlarını, aşağıdakilerin bir sonucu olarak, nesnel biçimde etkileme kabiliyetine sahip olan sunucu anlamına gelir;
    - i. temel tesisler üzerinde kontrol; veya
    - ii. pazardaki konumunun kullanımı.
  - (f) **arabağlantı** Taraflardan birinin ülkesinde, bir sunucunun kullanıcılarının bir diğer hizmet sunucusunun kullanıcılarıyla iletişimine imkân sağlamak ve/veya bir diğer sunucunun hizmetlerine erişmek üzere, iki veya daha fazla kamu telekomünikasyon şebekesi arasındaki bağlantıyı ifade eder.

¹ İşbu Ek'in amaçları bakımından, "yayıncılık" Taraflardan her birinin ulusal mevzuatında belirtildiği şekilde tanımlanacaktır.

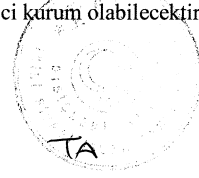

Madde 2
Rekabetçi Korunma Önlemleri

1. Taraflardan her biri, sunucuların, tek başına ya da birlikte, hakim sunucuların, rekabeti engelleyici uygulamalara kalkışması ve bunları devam ettirmesini engellemek amacıyla gereken önlemleri sürdürecektir.
2. Paragraf 1'de değinilen, rekabete uygun olmayan faaliyetler aşağıdakilerini içerecektir:
  - (a) rekabeti engelleyen çapraz sübvansiyonlar uygulamak;
  - (b) rakiplerden rekabeti engelleyici sonuçlarla elde edilen bilgileri kullanmak; ve
  - (c) diğer hizmet sunucularının hizmet sunmak için gerek duydukları ana tesislere ilişkin teknik bilgileri ve ticari olarak ilgili bilgileri bu sunucular için vakitlice erişilebilir hale getirmemek.

Madde 3
Arabağlantı

1. Taraflardan her biri, bir etkin piyasa gücüne sahip hizmet sunucusunun, şebekenin herhangi fizibil bir noktasında ara bağlantı yapmasını temin edecektir. Bu ara bağlantı aşağıdaki şekilde sunulacaktır:
  - (a) ayrımcı olmayan şartlar, koşullar (teknik standartlar ve şartnameler dahil) ve oranlar altında ve kendi benzer hizmetleri, bağlı olmayan hizmet sunucularının benzer hizmetleri veya bağlı kuruluşlarının benzer hizmetleri için sağlanandan daha az elverişli olmayan bir kalitede;
  - (b) zamanında, şart ve koşullarda (teknik standartlar ve şartnameler dahil) ve şeffaf, makul, ekonomik fizibilite göz önünde bulundurularak ve sunucunun ağ bileşenleri veya tesisleri için ödeme yapmasına gerek kalmayacak şekilde yeterince ayrıştırılmış maliyet odaklı oranlarda; ve
  - (c) talep üzerine, gerekli ilave tesisleri inşa maliyetini yansıtan fiyatlardan, kullanıcıların çoğuna sunulan şebeke sonlanma noktalarına ilaveleri sunma.
2. Taraflardan her biri etkin piyasa gücüne sahip sunucuların tabi olacağı arabağlantı müzakerleriyle ilgili prosedürleri kamuya açık bir şekilde yayınlayacaktır.
3. Taraflardan her biri, etkin piyasa gücüne sahip hizmet sunucularının ya arabağlantı anlaşmalarını ya da referans arabağlantı tekliflerini kamuya açık şekilde yayınlamasını temin edecektir.
4. Sunucuların etkin piyasa gücüne sahip hizmet sunucusu ile bir arabağlantı anlaşmasının müzakeresi ile ilgili ihtilafları makul bir süre içerisinde çözememesi durumunda, Taraflardan her biri, söz konusu sunucuların başvurabileceği bir yerel bağımsız organın olmasını temin edecek olup, söz konusu organlar 6'ncı Madde'de açıklandığı türden, arabağlantıyla ilgili koşullar, şartlar ve oranlar bağlamındaki ihtilafları makul bir zaman içinde çözebilecek bir düzenleyici kurum olabilecektir.

Madde 4
Evrensel Hizmet

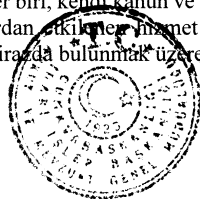
1. Her bir Taraf, sürdürmek istediği evrensel hizmet yükümlülüğü türlerini tanımlama hakkına sahiptir.
2. Tarafların evrensel hizmeti düzenleyen önlemleri şeffaf ve nesnel olacak ve ayrımcı olmayacaktır. Aynı zamanda rekabet bakımından tarafsız olacak ve gerektiğinden fazla yük getirmeyecektir.

Madde 5
Yetkilendirme Prosedürü

1. Bir telekomünikasyon hizmetinin sunulması için lisans gerektiği durumlarda, Taraflardan her birinin yetkili makamı aşağıdakileri kamuya açık hale getirecektir:
  - (a) lisans için gerekli şart ve koşullar;
  - (b) lisans başvurusuna ilişkin olarak karar vermek için normal şartlarda gereken makul süre; ve
  - (c) talep fazlası olması durumlarındaki frekans dağılım kriterleri dahil olmak üzere, kıt kaynakların dağılımı ile ilgili kriterler.
2. Frekans spektrumu kullanımı ile ilgili lisanslar haricinde, bir telekomünikasyon hizmetinin sunumu için lisans gerekli olduğunda, ve ilgili koşullar yerine getirildiğinde, Taraflardan her birinin yetkili makamı, ilgili Taraf'ın kanun ve düzenlemelerine göre, kural olarak sunulan başvurunun tam olduğunun değerlendirilmesinden sonraki altı ay içerisinde başvurana lisans verecektir.
3. Taraflardan birinin yetkili makamı, bir karar verildikten hemen sonra, başvurana başvurusunun sonucu ile ilgili bildirimde bulunacaktır. Lisansın verilmemesine yönelik bir karar alınması durumunda, Tarafların yetkili makamları, başvuru sahibinin talebi üzerine, lisansın reddedilmesine ilişkin sebepleri bildirecektir.

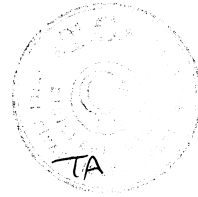
Madde 6
Düzenleyici Kurum

1. Taraflardan her birinin telekomünikasyon hizmetleriyle ilgili düzenleyici kurumu, herhangi bir kamu telekomünikasyon hizmeti sunucusundan ayrı ve bunlardan bağımsız olacaktır.
2. Taraflardan her biri, düzenleyici kurumunca alınan kararlar ve izlenen prosedürlerin, pazarın tüm katılımcıları bakımından tarafsız olmasını temin edecektir.
3. Taraflardan her biri, kendi kanun ve düzenlemeleri uyarınca, düzenleyici kurumunun aldığı kararlardan etkilenen hizmet sunucularının, bağımsız idari bir organa veya mahkemeye itirazda bulunmak üzere başvurabilmesini temin edecektir.

Madde 7
Kıt Kaynaklar

Taraflardan her biri, frekanslar, numaralar ve geçiş hakları dahil olmak üzere, kıt kaynakların dağıtımı ile ilgili prosedürlerini objektif, zamanlıca, şeffaf ve ayrımcı olmayan bir biçimde yürütecektir. Taraflardan her biri kullanılan frekans bantlarının cari durumunu kamuya açık biçimde yayınlacaktır.

EK V
TAŞIMACILIK VE YARDIMCI HİZMETLER

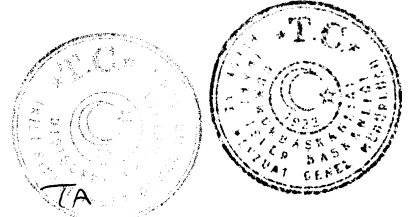
Madde 1
Kapsam ve İçerik

1. Bu Ek yardımcı hizmetler dâhil uluslararası karayolu yük taşımacılığı hizmet ticaretini etkileyen önlemlere uygulanır.
2. Uygulanabildiği yerde ve GATT 1994'ün V. Maddesindeki disiplinlere tabi olmak üzere bu Ek transit trafiğe de uygulanır.
3. Bu Ek kabotaj kapsamına giren hizmetlere uygulanmaz.

Madde 2
Tanımlar

Bu Ek'in amaçları bakımından,

- (a) **taşıt** Taraflardan birinin ülkesinde tescil edilmiş, münhasıran mal taşımak için kullanılan motorlu bir taşıtı veya bir taşıt kombinasyonunu ifade eder;
- (b) **uluslararası karayolu taşımacılığı** bir taşıtın, çıkış noktası ve varış noktası iki farklı ülkenin topraklarında olan yüklü veya yüksüz seferini ifade eder;
- (c) **karayolu yük taşımacılığına yardımcı hizmetler** uluslararası karayolu taşımacılığını desteklemek için sunulan, CPC 741, 742, 748 ve 749 altında sınıflandırılan hizmetleri ifade eder;
- (d) **hizmet sunucu** CPC 7123 altında tanımlanan karayolu yük taşımacılığı hizmetlerini sunan herhangi bir kişiyi ifade eder;
- (e) **transit** bir Tarafın toprakları üzerinden gerçekleşen taşımacılık faaliyetini ifade eder ki söz konusu geçiş, başlangıç ve bitiş noktası trafiğin toprakları üzerinden geçtiği ülkenin sınırları dışında olan ve bütün bir seferin yalnızca bir parçasını oluşturan bir geçiştir;
- (f) **kabotaj** malların, bir Taraf'ın sınırları içindeki; deniz limanı, havalimanı veya demiryolu terminalinden o Taraf'ın ülkesindeki başka bir noktaya diğer bir Taraf'ın bir taşıtı tarafından yük taşınması da dahil iki ayrı noktada diğer bir Taraf'ın bir taşıtı tarafından yüklenip boşaltıldığı taşımacılık işlemini ifade eder;

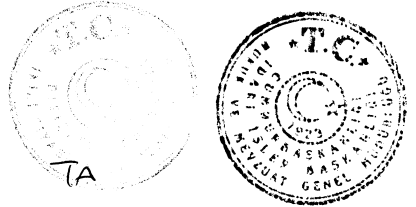
- (g) **multimodal taşımacılık** malların, uluslararası deniz ayağı içeren ve tek bir taşımacılık belgesine dayanılarak, en az iki farklı taşımacılık moduyla taşınmasını ifade eder¹;
- (h) **multimodal taşımacılık işletmecisi** konşimento veya multimodal taşımacılık belgesi ya da malların multimodal taşınmasına ilişkin sözleşmeyi kanıtlayan herhangi bir belge adına yapılmış olan ve taşıma sözleşmesine göre malların taşınmasından sorumlu kişiyi ifade eder.

Madde 3 **Ulusal Düzenlemeler**

1. Taraflar, bu Ek ile kapsanan, hizmet ticaretine gizli engel teşkil eden veya ayrımcı etkileri olan idari ve teknik gereklilikler ile usulleri kaldırır ve benimsemez veya sürdürmez.
2. Bir Taraf'ın paragraf 1 ile uyumlu olup olmadığını tespit etmek için o Tarafça uygulanan uluslararası standartlar dikkate alınacaktır. Tarafların yukarıda belirtilen uluslararası standartlardan sapan önlemler uygulamaları durumunda, onların standartları ayrımcı olmayan, nesnel ve şeffaf kriterlere dayanacaktır.

Madde 4 **Kamyon Bekleme Alanları**

Taraflardan her biri kendi sınırları içerisindeki kamyon bekleme alanlarının ayrımcı olmayacak ve ilk gelen ilk hizmet alır ilkeleri temelinde düzenlenmesini temin edecektir. Uygulanabildiği ve ekonomik olarak yapılabilirdiği yerde, Taraflardan her biri, park alanlarının müsaitliğine ilişkin gerçek zamanlı bilgileri ana taşımacılık güzergâhlarında kolaylıkla erişilir kılmaya gayret gösterecektir.

¹ Bu tanımın amaçları bakımından, tek taşımacılık belgesi müşterilerin bir ülkedeki yükleme noktasından diğer bir ülkedeki sevkiyat noktasına kadar bir nakliyat şirketi ile tek bir sözleşme akdetmesini sağlayan belgeyi işaret eder.

Madde 5
Şeffaflık

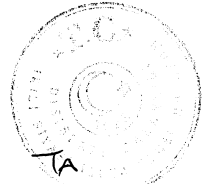
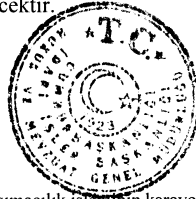
1. Her bir Taraf, bu Ek ile kapsanan hizmetlerin sunum şartlarına ilişkin tüm gerekli bilgiyi, konsolide bir şekilde, internet üzerinden kamuya erişilir kılacaktır.
2. Paragraf 1'de atıf yapılan bilgi, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdakilere ilişkin kanunlar, kurallar ve düzenlemeleri içerecektir:
  - (a) taşıtların ağırlık ve ebatları (gabari);
  - (b) idari ücretler;
  - (c) sınır formaliteleri;
  - (d) trafik yasakları;
  - (e) sosyal düzenlemeler ve çevre düzenlemeleri;
  - (f) para cezaları.
3. Taraflardan her biri, bu Ek ile kapsanan hizmetlerin sunumunu etkileyen tüm değişiklikler, yeni düzenlemeler ve uluslararası anlaşmalara ilişkin bilgileri internet üzerinden sağlayacaktır.

Madde 6
Muayyen Güzergâhlar

Taraflardan her birince diğer bir Taraf'ın hizmet sunucuları için tespit edilen muayyen güzergâhları izleme şartları, ayrımcı olmayan temelde uygulanacaktır.

Madde 7
Zorunlu Taşıma Biçimleri (Modları)

Taraflardan hiçbiri diğer Taraf'ın hizmet sunucularını, tercih ettikleri taşıma biçimi² ve özel ya da kamu olsun tercih ettikleri taşımacıyı kullanmalarını engelleyecek herhangi bir ayrımcı önlem benimsemeyecek ya da sürdürmeyecektir.

² Daha fazla açıklık için, tercih edilen taşıma biçimi taşımacılık işleminin karayolu ile devamını da içerir.

Madde 8 Para Cezaları

Taraflardan her biri, kendi yetkili makamlarınca bir ihlale yönelik uygulanan para cezalarının ayrımcı olmamasını temin edecektir.

Mümkün olduğu yerde, Taraflardan her biri, hizmet sunucuların, kendi yetkili makamlarınca uygulanan para cezalarının hukuki dayanağı ve mevcut temyiz usulleri hakkında bilgilendirilmesini sağlayacaktır.

Madde 9 Bozulabilir Mallar

Taraflar bozulabilir malların pazara zamanlıca sevkiyatının temel rolünü tanırlar ve bozulabilir malların³ kaçınılmaz kaybının veya bozulmasının önlenmesi bakımından, yol güvenliği ve emniyet sebeplerinden kaynaklanmadığı sürece, (bu malların) zamanlıca sevkiyatının herhangi bir önlemlerle olumsuz etkilenmemesini temin etmeye çaba göstereceklerdir.

Madde 10 Kamu Altyapısına Erişim ve Kamu Altyapısının Kullanımı

1. Taraflardan her biri diğer Tarafın hizmet sunucularının sunacakları hizmet için gerekli kamu altyapısına ve/veya hizmetlerine makul ve ayrımcı olmayan şart ve koşullarda erişim ve kullanımlarına izin verecektir. Altyapıya erişim ve altyapının kullanımı için uygulanan ücret ve mali yükümlülükler makul seviyede tespit edilecek ve altyapıyı sağlamanın maliyeti ile orantılı olacaktır.
2. Hiçbir Taraf, diğer bir Taraf'ın hizmet sunucularının yük elleçleme ekipmanlarına erişimini engelleyemez.
3. Bir Taraf diğer Taraf'ın hizmet sunucularının ve hizmetlerinin kara hudut geçiş noktalarından giriş/çıkışını, karayolu altyapısının ve yol kenarı tesislerin kullanımını, deniz limanları ve lojistik tesislere erişimini engelleyen önlemler alamaz veya sürdürülemez.

³ Bu hüküm uyarınca, bozulabilir ürünler doğal özellikleri nedeniyle, özellikle de uygun muhafaza şartları olmadığında, hızlıca çürüyen ürünlerdir.

Madde 11
Altyapının Yönetim ve İşletimi

1. Bir Tarafın yetkili makamı, karayolu yük taşımacılığına yardımcı hizmet sunucularından söz konusu hizmetleri kendi sınırları içerisinde sunmaları için bir finansal teminat yatırmalarını isterse, bahse konu makam bu teminatı, kapsanan riski dikkate alarak makul bir seviyede tespit edecek ve hizmet sunucusunun tüm şartları yerine getirmesinden makul bir süre sonra teminatı iade edecektir.
2. Bir Taraf, karayolu yük taşımacılığına yardımcı hizmetler için bir kamu altyapısının yönetim ve işletmesini devrettiğinde, Taraflardan her birinin yetkili makamları genel kamu çıkarını gözetken ve genel manada piyasa odaklı yaklaşımlara dayanan açık ve şeffaf bir süreç izlenmesine gayret gösterecektir. Taraflardan her biri:
  - (a) diğer Tarafın hizmet sunucularının söz konusu süreçlere katılımının engellenmediğini temin edecek;
  - (b) söz konusu süreçleri şeffaf ve tarafsız biçimde işletecek;
  - (c) çıkar çatışmalarının önüne geçecektir.

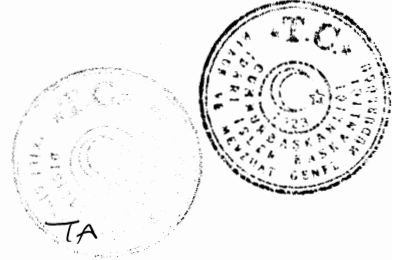
Madde 12
Belgelerin Karşılıklı Tanınması

Madde 2’de tanımlanan karayolu taşımacılığının amaçları bakımından, taraflardan her biri, diğer Tarafın yetkili makamlarınca 8 Kasım 1968’de Viyana’da tamamlanan Karayolu Trafik Konvansiyonu uyarınca düzenlenen

- (a) karayolu araçlarının ruhsatlarını; ve
  - (b) şoförlerin ehliyetlerini
- tanıyacaklardır.

Madde 13
Multimodal Taşımacılık Faaliyetleri

Taraflar, multimodal taşıyıcıların, karayolu, demir yolu, liman veya iç suyuolları ile ilgili taşımacılık ve yardımcı hizmetlere, makul ve ayrımcı olmayan şart ve koşullarda erişimi ve kullanımını engelleyici herhangi bir önleme başvurmuyacak veya böyle bir önlemi sürdürmeyecek olup; buna multimodal taşıyıcının kargosunu zamanlıca ulaştırmaya yönelik ayarlamaları yapma imkânının tanınması ve limana daha geç bir zamanda gelen kargoya göre önceliğin verilmesi de dâhildir.

EK VI ELEKTRONİK TİCARET

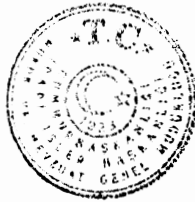
Madde 1 Tanımlar

Bu Ek'in amaçları bakımından,

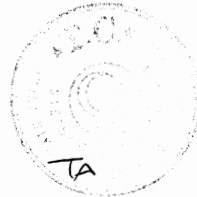
- (a) **elektronik kimlik doğrulama**, bir ticari iletişimin veya işlemin tarafının kimliğini tasdik etme veya bir elektronik iletişimin bütünlüğünü sağlama süreci veya eylemini ifade eder;
- (b) **elektronik iletim veya elektronik olarak iletilen**, fotonik yollar dahil herhangi elektromanyetik yol ile yapılan iletimi ifade eder;
- (c) **kişisel veri**, belirli veya belirlenebilir bir bireyle ilgili her türlü bilgiyi ifade eder;
- (d) **istenmeyen ticari elektronik iletiler**, bir internet erişim hizmet sağlayıcı ve her bir Tarafın ulusal mevzuat ve düzenlemelerinin sağladığı ölçüde başka telekomünikasyon hizmeti kullanılarak, alıcının rızası olmadan veya alıcının açıkça reddetmesine rağmen ticaret ve pazarlama amaçlarıyla bir elektronik adrese gönderilen bir elektronik iletiyi ifade eder;
- (e) **elektronik ticaret**, elektronik teknolojilerin kullanımı ile herhangi fiziki bir etkileşim olmadan ve elektronik yollarla yapılan herhangi bir ekonomik ve ticari faaliyeti ifade eder;
- (f) **elektronik teknolojiler**, bir elektronik belge kullanan Tarafların kişileri arasında etkileşimi sağlayan yazılım ve donanım birleşimini ifade eder.

Madde 2 Kapsam

İşbu Ek, bir Tarafça alınan veya sürdürülen elektronik yolla yapılan ticareti etkileyen önlemlere uygulanacaktır.

1

Madde 3 **Genel Hükümler**

Taraflar, özellikle işletmeler ve tüketiciler için, diğerlerinin yanı sıra, hizmet ticaretinde elektronik ticaretin artan kullanımının sağladığı ekonomik büyüme ve imkanlar ile elektronik ticaretin kullanımında güven ve güvenilirlik ortamı yaratılma ihtiyacının önemini tanır - bunlar, diğerlerinin yanı sıra - :

- (a) kişisel verilerin depolanması, işlenmesi ve yayılmasına ilişkin kişilerin mahremiyetlerinin korunmasını;
- (b) kişisel kayıt ve hesapların gizliliğinin korunmasını;
- (c) yanıltıcı ve hileli uygulamalarla mücadele ve bu uygulamaları önlemeye veya temerrüt etkilerinin üstesinden gelmeye yönelik önlemleri; ve
- (d) istenmeyen ticari elektronik iletilere karşı önlemleri

kapsar.

Taraflar, elektronik ticaretin ticaret imkanlarını arttırabileceğini ve ekonomik büyümeye katkı sunabileceğini tanır ve maliyetleri azaltmak ve ticareti kolaylaştırmak için ticarete elektronik teknolojilerin kullanılmasını teşvik etmenin ve elektronik ticarete gereksiz düzenleme külfetinden kaçınmanın önemini vurgularlar.

Madde 4 **Elektronik Kimlik Doğrulama ve Sertifikalandırma Hizmetleri**

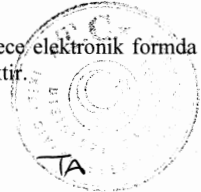
1. Hiçbir Taraf, elektronik kimlik doğrulama için:

- (a) elektronik işlemin taraflarını o işlem için uygun kimlik doğrulama yöntemlerini ortaklaşa kararlaştırmalarını engelleyecek; veya
- (b) tarafların elektronik işlemlerinin kimlik doğrulama ile ilgili olarak her türlü yasal gerekliliği karşıladığını yargı veya idari otoriteler önünde tesis etme fırsatını engelleyecek

mevzuat çıkarmayacak veya sürdürmeyecektir.

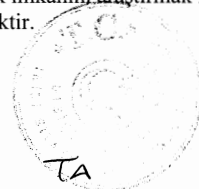
2. 1'inci fıkraya hâlel getirmeksizin, bir Taraf, kimlik doğrulama metodunun, belirli elektronik işlemler ya da o elektronik işlemlerle önemli derecede alakalı elektronik iletişim kategorileri için belli performans standartlarını karşılamasını veya bir meşru politika amacına hizmet etmesi halinde, o Tarafın ulusal mevzuat ve düzenlemelerine uygun şekilde akredite edilmiş veya yetkilendirilmiş bir sertifikalandırma hizmet sunucusu tarafından düzenlenen belirli bir elektronik sertifikaya dayandırılmasını isteyebilir.

3. Mevzuatın aksini belirtilen haller hariç, bir Taraf, imzanın sadece elektronik formda olması sebebiyle, bir imzanın hukuki geçerliliğini reddetmeyecektir.

Madde 5
Kişisel Verilerin Korunması

1. Taraflar, elektronik ticarete tüketici güvenini arttıran elektronik ticaret kullanıcılarının kişisel verilerinin korunmasının iktisadi ve sosyal faydalarını tanır.
2. Bu Anlaşma çerçevesinde, kişisel verilerin işlenmesi Tarafların kişisel verilerin ve mahremiyetin korunmasına ilişkin ulusal mevzuatlarına tabidir. Ayrıca, aşağıdaki ilkeler uygulanır:
  - (a) kişisel veriler adil, hukuka uygun ve sadece bu Anlaşmanın özel amaçları için gerekli olduğu ölçüde ve orantılı olarak işlenecektir;
  - (b) kişisel veriler sadece aktarımın amaçları için işlenecektir. Verilerin başka amaçlarla ilave olarak işlenmesine aktarımı yapan tarafın yazılı ön rızasına dayanılarak izin verilecektir;
  - (c) alınan kişisel veri üçüncü taraflara sadece aktarım yapan tarafın yazılı ön rızasına dayanılarak açıklanacaktır. Alınan kişisel veriler gizli tutulacaktır;
  - (d) talep üzerine, kişisel verileri alan taraf aktarım yapan tarafı aktarım yapılan verinin kullanımı ve bundan elde edilen sonuçlar ile ilgili bilgilendirecektir;
  - (e) aktarım yapan taraf kişisel verilerin doğru ve güncel tutulmasını temin edecektir. Verilerin kusurlu ya da güncellenmemiş olması veya yetkilendirilmemiş bir iletişimin oluşması hallerinde, kişisel verileri alan taraf iletişimi kuran tarafta bilgilendirilecektir;
  - (f) kişisel verilerin kusurlu ve düzeltilmemiş veya güncellenmemiş olduğunun ortaya çıktığı durumlarda, kişisel verileri alan taraf bu verileri düzeltecek ve yenileyecek ya da silecek/yok edecek ve aktarım yapan tarafı hemen bu konu ile ilgili bilgilendirecektir;
  - (g) aktarımı yapılan veri hukuki dayanağı ve/veya aktarım amacı ortadan kalktığında veya mevzuatla belirlenen vade sonunda silinecek/yok edilecektir. Aktarım yapan taraf bu verilerin silinmesi/yok edilmesine dair bilgilendirilecektir;
  - (h) kişisel verileri alan taraf, veri güvenliğini temin etmek ve kişisel verileri yetkilendirilmemiş erişimden, değişikliklerden, yok edilmekten veya yayılmaktan korumak için uygun kurumsal ve teknik önlemleri alacaktır. Aktarımı yapan ve alan taraflar, veri aktarımı, verilerin alınması, değiştirilmesi ve üçüncü taraflara açılması durumlarında olduğu gibi alınan önlemleri de kaydedeceklerdir. Ayrıca, taraflar, elektronik veri ile ilgili gerçekleştirilen tüm faaliyetleri kaydedeceklerdir.
3. Tarafların, kişisel verilerin korunmasında farklı hukuki yaklaşımlar benimseyebileceklerini tanıyarak, Taraflar, hukuki yaklaşımlarının olası yakınsaklaştırılmasına yönelik mekanizmalar tesis etmek imkanını araştırmak için bilgi değişimi ve deneyim paylaşımına yapmaya çaba gösterecektir.

Madde 6
Elektronik Ticarete İlişkin İşbirliği

1. Taraflar, özellikle kişisel verilerin korunması ve tüketici güveninin iyileştirilmesiyle ilgili elektronik ticaret alanındaki mevzuat ve düzenlemeler hakkında bilgi ve deneyim teatisi yapacaktır.
2. Taraflar, elektronik ticaretin neden olduğu ve diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki konuları irdeleyen düzenleyici konularda iletişimi sürdürecektir:
  - (a) kamuya verilen elektronik kimlik doğrulama sertifikalarının tanınması ve sınır ötesi sertifikalandırma hizmetlerinin kolaylaştırılması;
  - (b) verilerin iletimi veya depolanması açısından aracı hizmet sağlayıcıların sorumlulukları;
  - (c) istenmeyen ticari elektronik iletilere muamele;
  - (d) elektronik ticaretin gelişmesi için alakalı her hangi başka konular.
3. Bu iletişim, bu tür düzenlemelerin uygulamasının yanı sıra Tarafların bu konulardaki mevzuatları hakkında bilgi teatisini içerir.
4. Elektronik ticaretin küresel tabiatını tanıyarak, Taraflar, elektronik ticaretin gelişimini arttırmak üzere araştırma ve eğitim faaliyetlerinde işbirliğini teşvik etmeye çaba gösterecektir.
5. Taraflar, uluslararası alanda sürdürülen mevcut işbirliği girişimlerini göz önünde bulundurarak, uygun işbirliği şekilleri başlatmaya çaba gösterecektir.

Madde 7
Çevrimiçi Tüketicinin Korunması

1. Taraflar, elektronik ticaret hizmeti aldıklarında tüketici güveninin oluşturulması için uygun önlemlerin yanı sıra tüketicinin hileli ve yanıltıcı ticari uygulamalardan korunması için şeffaf ve etkili önlemler almanın ve sürdürmenin önemini tanıır.
2. Bu amaçla, her bir Taraf, elektronik ticaret hizmeti alan tüketiciye zarar veren hileli ve yanıltıcı ticari uygulamaları yasaklamak için ulusal mevzuatlarında tüketicinin korunması ile ilgili hükümler benimsemeye ve sürdürmeye çaba gösterecektir.
3. Taraflar, ulusal tüketici haklarını koruma kuruluşları veya diğer ilgili birimleri arasında tüketicinin refahı ve güvenini arttırmak için sınır ötesi elektronik ticaret ile ilgili faaliyetlere ilişkin işbirliğini teşvik etmeye çaba gösterecektir.

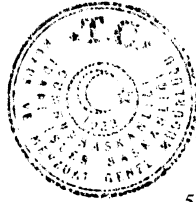
4. Her bir Tarafın ulusal tüketici haklarını koruma kuruluşları veya diğer ilgili birimleri diğer Tarafın denk kuruluşlarıyla, uygun ortak meselelerde, elektronik ticarete hileli ve yanıltıcı ticari faaliyetleri önlemek ya da durdurmak için tüketicinin korunmasıyla ilgili mevzuatlarının uygulanmasında işbirliği yapmaya çaba gösterecektir.
5. Bu amaçla, Taraflar, elektronik ticaret hizmeti alan tüketicinin korunmasına yönelik ulusal yaklaşımlara dair ve elektronik ticaretle ilgili diğer hususlarda bilgi ve deneyim teatisi yapacaktır.
6. Taraflar, hizmet sunucuların tüketicileri hakları ve yükümlülükleriyle ilgili bilgilendirmesini zorunlu tutan önlemler almaya veya sürdürmeye çaba gösterecektir.

Madde 8 **İstenmeyen Ticari Elektronik İletiler**

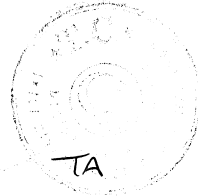
1. Her bir Taraf, istenmeyen ticari elektronik iletiler ile ilgili olarak:
  - (a) istenmeyen ticari elektronik ileti üreticilerinin, alıcıların bu tür mesajları durdurabilmesini kolaylaştırmasını zorunlu tutan;
  - (b) ticari elektronik ileti almak için her bir Tarafın mevzuat ve düzenlemelerine uygun olarak belirlenmiş şekilde rızasının alınmasını zorunlu tutan; veya
  - (c) diğer şekillerde istenmeyen elektronik iletilerin en aza indirilmesini sağlayan önlemleri alacak veya sürdürecektir.
2. Her bir Taraf, 1'inci fıkraya göre uygulanmakta olan önlemlere riayet etmeyen istenmeyen ticari ileti üreticilerine karşı müracaat hakkı sağlayacaktır.

Madde 9 **Hizmetlerin Elektronik Arzı**

Taraflar, elektronik olarak ulaştırılan ya da gerçekleştirilen bir hizmetin sunulmasını etkileyen önlemlerin, Hizmet Ticareti Faslına ilişkin işbu Anlaşmanın ilgili hükümlerine tabi olduğunu; ve söz konusu hükümlerin de Ek 1'de (Özel Taahhütler Listesi) listelenen çeşitli istisnalara veya sınırlama ve kısıtlamalara tabi olduğunu teyit ederler.

5

EK VII
GERÇEK KİŞİLERİN DOLAŞIMI

Madde 1
Kapsam ve Genel Hükümler

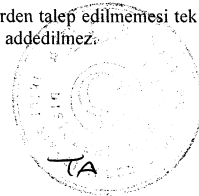
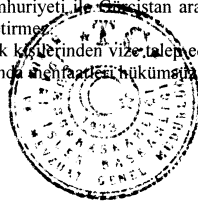
1. Bu Ek, Tarafların hizmet sunucusu gerçek kişilerini ve Taraflardan birinin hizmet sunucusu tarafından istihdam edilen diğer Taraf gerçek kişilerini, sunulan hizmet bağlamında etkileyen önlemlere uygulanır.¹
2. Hizmet Ticareti Fası'nın 1(9). Maddesinde belirtildiği üzere işbu Ek Taraflardan birinin işgücü piyasasına erişmek isteyen gerçek kişilerle ilgili önlemlere uygulanmayacağı gibi, vatandaşlık, ikamet veya sürekli çalışma ile ilgili önlemlere de uygulanmayacaktır.
3. İşbu Ek, Tarafların, sınır bütünlüğünü koruma ve gerçek kişilerin sınırlarından düzenli geçişini temin etmede gerekli önlemler dâhil olmak üzere, gerçek kişilerin ülkelerine giriş veya ülkelerinde geçici kalışı ile ilgili önlemlerini uygulanmasına- söz konusu önlemler herhangi bir Tarafın özel bir taahhüdün şartlarından edindiği faydayı etkisiz kılacak veya bozacak şekilde uygulanmadığı müddetçe- mâni olmayacaktır.²

Madde 2
Genel Yükümlülükler

1. Taraflar hizmet sunumu amacıyla giriş ve geçici kalışları etkileyen tüm önlemlerin GATS Madde 6.1 ile uyumlu biçimde makul, nesnel ve tarafsız bir şekilde uygulanmasını ve söz konusu önlemlerin herhangi bir Tarafın bir özel taahhüdün şartlarından edindiği faydayı etkisiz kılacak veya bozacak şekilde uygulanmamasını temin edecektir.
2. Taraflar, GATS [Hizmet Ticareti Genel Anlaşması] hükümleri ile çelişmeyen giriş ve geçici kalışı düzenleyen ilgili göç yasaları ve ulusal düzenlemelerine riayet etmeleri şartıyla, özel taahhütlerinde kapsanan diğer Tarafın gerçek kişilerine, ilgili taahhüdün şart ve koşulları çerçevesinde, giriş ve geçici kalış izni verecektir.
3. Taraflardan birinin diğer Tarafın bir gerçek kişisine giriş ve geçici kalış izni vermiş olması, tek başına, söz konusu kişinin, belli bir mesleğin icrasında esas alınan, mesleki davranış kuralları gibi kurallar dahil olmak üzere, herhangi bir ehliyet şartı veya diğer şarttan muaf olacağı anlamına gelmeyecektir.

¹ Bu fıkra Türkiye Cumhuriyeti ile Çinistan arasındaki ikili vize muafiyet anlaşmalarından kaynaklanan hak ve yükümlülüklerle hâle getirmektedir.

² Bazı milliyetten gerçek kişilerden vize talep edilirken, bazı diğer milliyetkilerden talep edilmemesi tek başına özel taahhütler kapsamında herhangi bir hükümlerle kılmak veya zarar vermek olarak addedilemez.

Madde 3
Bilgi Sağlama

İşbu Ek'in amaçları çerçevesinde, her iki Taraf, yetkili makamlarının, ülkelerine giriş ve ülkelerinde geçici kalış izinlerine etkili şekilde başvurulabilmesi için gerekli bilgileri kamuya açık biçimde erişilir kılmalarını temin edecektir. Söz konusu bilgiler elektronik biçimde erişilebilir olacak ve güncel tutulacaktır.

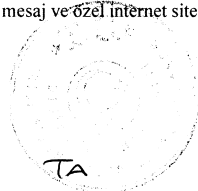
Madde 4
Gerçek Kişilerin Giriş ve Geçici Kalışlarına Dair Taahhütlerin Listelenmesi

1. Her bir Taraf, Ek I'de (Özel Taahhütler Listesi) belirledikleri her bir gerçek kişi kategorisi için üstlendikleri özel taahhütleri düzenleyeceklerdir.
2. Bir özel taahhüt ile kapsanan gerçek kişilerin o özel taahhüdün şartlarına uygun şekilde hizmet sunmalarına izin verilecektir.
3. Giriş ve geçici kalış taahhütleri bakımından, Taraflar özel taahhütler listelerinde herhangi bir sayısal kısıt bulundurmaktan kaçınacaklardır.
4. Taraflar, giriş ve geçici kalış için bir koşul olarak Ekonomik Gereklilik Testi ya da benzeri etkide diğer usuller uygulamaktan kaçınacaklardır.

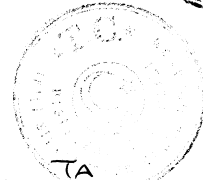
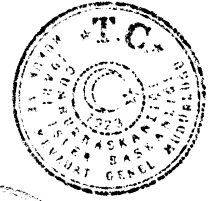
Madde 5
Giriş ve Geçici Kalış ile İlgili Şartlar ve Usuller

1. Taraflar, ulusal mevzuat ve düzenlemelerine uygun olarak, gerçek kişi hizmet sunucularının giriş ve geçici kalış başvuru süreçlerinde şeffaf, etkin, hukuki ve adil işlem yapılmasını temin edecektir.
2. Hizmet sunucusu gerçek kişilerin giriş ve geçici kalış başvuru süreçlerinde istenilen belgeler, istenme amaçları bakımından alakalı olacak ve aşırılık arz etmeyecektir.
3. Hizmet sunucuların giriş ve geçici kalış başvurularının işlenmesi için istenen ücretler makul ve idari maliyetlere göre belirlenmiş olacaktır.
4. Tamamlanan başvurular gecikmeksizin ve hızlı biçimde işleme alınacaktır. Başvuru ile ilgili karar oluştuğunda, Tarafların yetkili makamları, sonucu başvuru sahibine gecikmeksizin bildirecektir.³ Söz konusu bildirim, mevcut ise, kalış süresi ile diğer şart ve koşulları içerecektir.

³ Herhangi bir kuşkuya yer bırakılmamak için herhangi bir bildirim/bilgilendirme mesaj ve özel internet sitesi dahil her tür elektronik yöntemlerle yapılabilir.

5. Başvuru sahibinin başvuru durumu elektronik olarak doğrulanabilir değil ise, başvuru sahibinin talebi üzerine, ilgili Tarafın yetkili makamları, başvuru sahibinin başvuru durumuyla ilgili bilgileri gecikmeksizin ve mümkün olduğunca sağlayacaklardır.
6. Eksik başvuru durumunda, başvuru sahibi başvurunun tamamlanması için gerekli bilgilere dair gecikmeksizin bilgilendirilecek ve başvuru sahibine herhangi bir yetersizliği makul bir süre zarfında gidermesi için imkân tanınacaktır.
7. Tarafların yetkili makamları bir geçici kalış başvurusunu işleme koymak için bir başvuru sahibinden ek bilgiye ihtiyaç duyuyorlar ise yetkili makam başvuru sahibini gecikmeksizin bilgilendirecek ve başvuru sahibine istenen ek bilgileri makul bir sürede sağlaması için imkân tanıyacaktır.
8. Başvurunun reddi halinde, ilgili Tarafın yetkili makamı, sadece ulusal düzenlemeleri çerçevesinde redde ilişkin gerekçeleri sunmaya yetkili olması halinde, başvuru sahibini söz konusu reddin gerekçeleri hakkında yazılı ya da elektronik olarak ve gecikmeksizin bilgilendirecektir. Başvuru sahibine, ulusal mevzuata göre, söz konusu karara itiraz etme ve/veya yeni bir başvuruda bulunma imkânı verilecektir.
9. Tarafların yetkili makamı giriş ve geçici kalış için ayrı başvurular yapılmasını gerektiriyorsa, izin verilmesi halinde, giriş ve geçici kalış sürelerinin birbiri ile uyumlu olmasını temin edecektir.
10. Başvuru sahiplerine, geçici kalış izinlerinin yenilenmesi ve uzatılmasına yönelik başvuru yapma imkânı sağlanacaktır. Taraflar, geçici kalış izinlerinin yenilenmesi veya uzatılmasına yönelik başvuru usullerinin önceden ve açıkça belirlenmiş olmasını temin edecektir.
11. Taraflardan birinin yetkili makamı, diğer Tarafın bir hizmet sunucusuna giriş ve geçici kalış izni verme kararı aldığı anda ve ulusal mevzuata göre ilgili şartlar karşılandığında, izni veren Tarafın yetkili makamı müteaddit giriş vizesi ya da izni -hangisi geçerliyse- düzenleyecektir.
12. Taraflar, başvuruların çevrimiçi arz edilmesi ve işlenmesi için olanaklar sağlamaya çaba göstereceklerdir.

EK VIII
POSTA VE KURYE HİZMETLERİ

Madde 1
Kapsam ve Tanımlar

Bu Ek CPC 751'de sınıflandırılan posta ve kurye hizmetlerine uygulanır.

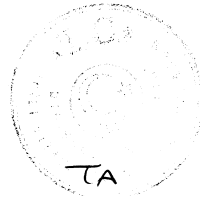
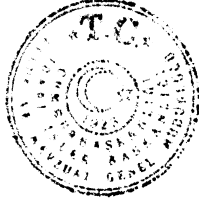
Madde 2
Düzenleyici Bağımsızlık

Posta ve kurye hizmetlerini düzenlemekten sorumlu herhangi bir makam, herhangi bir posta ve kurye hizmetleri sunucusundan ayrı olacak ve ona karşı sorumlu olmayacaktır. Makamın benimsediği kararlar ve prosedürler, yetkisi altındaki tüm posta ve kurye hizmeti sunucuları bakımından tarafsız olacaktır.

Madde 3
Evrensel Hizmet¹

1. Her bir Taraf sürdürmek istediği evrensel hizmet yükümlülüğü türünü belirleme hakkına sahiptir. Bir evrensel hizmet yükümlülüğünü sürdüren her bir Taraf, bunu şeffaf, ayırım gözetmeyen ve rekabet açısından tarafsız bir biçimde yönetecektir.
2. Hiçbir Taraf, başka bir posta ve kurye hizmeti sunmak için tescil veya lisans dahil olmak üzere bir yetkilendirme koşulu olarak evrensel bazda bir posta ve kurye hizmetinin sağlanmasını talep edemez.

¹ "evrensel hizmet" bir Tarafın ülkesindeki tüm noktalarda, tüm kullanıcılar için uygun fiyatlarla belirli kalitede bir posta hizmetinin kalıcı olarak sağlanması anlamına gelir.

Madde 4 Rekabet

Her bir Taraf, posta tekeline² tabi bir posta ve kurye hizmeti sunucusunun aşağıdaki uygulamaları yapmamasını temin edecektir:

- (a) tekel niteliğinde olmayan bir hizmetin sunumunu çapraz sübvansane etmek için bu tür bir hizmet sunumundan elde edilen gelirleri kullanma, veya
- (b) posta tekeline tabi bir hizmetin sunumu için büyük hacimli posta göndericileri ve konsalidatörler arasında tarifeler ve diğer koşullar bakımından haksız farklılaştırma.

Madde 5 Sözleşme Serbestisi

1. Hiçbir Taraf, bir dağıtım hizmeti sunucusunun hizmetin bir kısmını sunmak için diğer bir hizmet sunucusu ile sözleşme yapmasını talep edemez, ya da onları sözleşme yapmaktan alıkoymaz.
2. Paragraf 1'deki hiçbir husus, bir Tarafın adil rekabeti sağlamak ve tedarik zinciri güvenliğini korumak için önlemler almasını veya sürdürmesini engelleyecek şekilde yorumlanmayacaktır.

² "posta tekeli", Taraflardan birinin ülkesi içindeki bir operatöre, söz konusu Tarafın bir önlemi uyarınca belirli posta ve kurye hizmetlerini sunma konusunda tanınan münhasır hak anlamına gelir.

